Liceēciati mā … hiſpaniaꝝ ac
nr̄i maris inſul … e uerboꝝ ſen
tentiaꝝq3 color … oductio felici
ter incipitur:q …

F erdinā … c nr̄i maris ī
ſulaꝝ i … Sepenumero
optaui … tis decus:ut
ſi q̄ndo michi a … e p̄ceptioneſ:
uariis quidē uo … niſſiās:eas p̄
ſertim q̄ exorn … luculētiorē
or̄om efficere po … :ē:q̊ ſuauita
tē oratoriā guſ … labor abeſſet
A quo quidē op … bat. Nolebā
ſane inuidoꝝ dē … aut falſariū
aut certe latini … us toto (ut a
iunt) pectore de … are audebo:
me nō tan mea … ſ incitatum
maxime p̄men … q3 pro uirilī
parte tentaſſe: … ate prodeſſe.
Nā cū oīs orna … ime prouenī
at: ꝙ uiros diſe … imitari non
poſſum9(infini … odi imitatio
reſperſa ē)hac … tate et facili
tate leuauero:ſ … ris mercedē
recepiſſe uidebo … rus:hoc me
potiſſimū cōſol … facere poſſē:
quiillud oratia … rope diſſētiē
uñr:poſcētes u … āta iuditioꝝ
uarietate:hoc e … ſtimabo: ſi
abs te diuino p … batū iri cog
nouero. Qd qui … andū putaui
Primū ut ex t … dis ei accede
ret:nequis mal … p̄ſidio et tu
tella fultū eēt. … q3 cōmodiſſi
me exercere po … totius hiſpa

Licēciati maçanares q̄ȝ appellāt ad ſereniſſimū hiſpaniaꝝ ac
nr̄i maris inſulaꝝ principē:de dicendi uenuſtate:de uerboꝝ ſen
tentiaꝝqȝ coloribus: de cōponendis epl̄is:noua introductio felici
ter incipitur:qui flores rhetorici inſcribūtur.

Ferdinādus maçanares Johāni hiſpaniaꝝ ac nr̄i maris ī
ſulaꝝ illuſtriſſimo Pricipi ſalutē.P.D. Sepenumero
optaui princeps illuſtriſſime unicū nobilitatis decus:ut
ſi q̄ndo michi adeſſet ociū:nonnullas artis rhetorice p̄ceptioneſ:
uariis quidē uoluminib9 diſperſas:cognitioēqȝ digniſſiās:eas p̄
ſertim q̄ exornatiorē.ſuauiorē.cōciniorem: deniqȝ luculētiorē
orōm efficere poſſent:in facilē q̄ndam modū reducerē:q̊ ſuauita
tē oratoriā guſtare uolentib9:longe īueſtigationis labor abeſſet
A quo quidē opere una me potiſſimū cauſa retrahebat.Nolebā
ſane inuidoꝝ dētibus me corrodendū exponere:qui aut falſariū
aut certe latinitatis corruptorē p̄dicarēt:meūqȝ opus toto (ut a
iunt) pectore deprauarēt.Qua in re hoc unū affirmare audebo:
me nō tan mea uolūtate: q̄ȝ deſiderio coīs utilitatis incitatum
maxime p̄mentib9 amicis:ad hoc opus deſcēdiſſe:atqȝ pro uirili
parte tentaſſe: ſi poſſē paruulis p̄ſertim in latinitate prodeſſe.
Nā cū oīs ornate loquēdi difficultas ex eo nob maxime proueni
at: ꝙ uiros diſertiſſimos et ī oratoria facūdiſſimoſ imitari non
poſſum9(infiniti eīm pene ſūt codiceſ quib9 huiuſmodi imitatio
reſperſa ē)hac quidē difficultate ſi ego ꝑuulos breuitate et facili
tate leuauero:ſatis propoſito meo feciſſe:meiqȝ laboris mercedē
recepiſſe uidebor.In qua re ſi non ſū oībus ſatiſfaturus:hoc me
potiſſimū cōſolabor: qđ nec michi unq̄ȝ ꝑſuaſi id ut facere poſſē:
qui illud oratianū meminiſſem: tres michi cōuiue prope diſſētire
vñr:poſcētes uario multū diuerſa palato.Sed in tāta iuditioꝝ
uarietate:hoc eximiū laboris mei fructū ac p̄miū exiſtimabo: ſi
abs te diuino principe et laudatiſſimo opus meū pꝛobatū iri cog
nouero.Qđ quidē opus nomini tuo ſplendidiſſiō dicandū putaui
Primū ut ex tua magnificētiſſima glīa aliquid laudis ei accede
ret:nequis maledicus ī illud latrare auderet:cū tuo p̄ſidio et tu
tella fultū eēt. Deinde ut hēres q̊ te latinis litteris q̄ȝ cōmodiſſi
me exercere poſſes.Nā et ſi nuꝑ accepiſti p̄ceptorē totius hiſpa

nie immo totius orb̄ ambitu eminētiſſimū qui oīa nouit: dabo
tn̄ opam ne labor meus oīo ſupuacu9 uideat᷑. Acceſſit p̄ter ea
ad hoc ꝙ auidiſſime cupiebā maieſtati tue ī aliq̄ re p̄ſertim ho
neſtiſſima obſequi et inſeruire. Poſtremo qꝛ (ut uerū fatear) ne
minē toto orbe terraꝝ inuenire poterā aut ingētiorem te: aut
oī laudis genere p̄ſtātiorē: cui labores mei cōſecrarētur. Quid
eīm michi optatius cedere potuiſſet: q̄ȝ tibi rem gratā efficere:
qui oīum principū qui fuerunt qui futuri ſunt: ac ſub ſole uer
ſātur: et dignitate ſis maximus et nobilitate primarius? Ta
ceo ꝙ parētes tui reges inuictiſſimi ꝑ multa iā in hāc uſqȝ diē
ſplendidiſſiāqȝ trophea ſuſcepunt aduerſus ſarracenos: qui nul
lo iuſto marte oīa moliebātur: oīa per latrocinia furtaqȝ uaſta
bāt. quib9 ad internitionē uſqȝ profligatis: multas quidē popu
loſiſſiās ac munitiſſimas urbes et oppida: maria cū ſui gloria
expugnarūt: ut iaȝ tota iſta barbara natio eos metuat: tota cō
tremiſcat. Neſcio quo pacto obdormierat iam excelſū illud et
inuictū xp̄ianoꝝ principū robur ac uirtus xp̄iana: q̄ per ſere
niſſimos parētes tuos: miro q̊dāmodo excitata eſt: ut iā in dies
magis atqȝ magis impiū ſuū immo poti9 tuū: relligionēqȝ xp̄i
anā: longe lateqȝ ī barbaras gētes et nationes promulgatū iri
neceſſe ſit. Nēpe nichil laudis ē ꝙ aſſequi nō poſſint: p̄ſertiȝ cū
hēant xp̄m ſecū ueluti propugnatorē ac uexilliferū. Tāta nan
qȝ eſt eoꝝ magnitudo: tātus nitor: tant9 deniqȝ glīe ſplēdor: ut
ꝉ ipoꝝ recordatione: oīs poſteritas miꝝ in moduȝ et nobilitata
et decorata ſit. Tu uero princeps obſeruandiſſime hac tanta pa
rētum gloria īflammat9: nō ſolū eoꝝ regnū mirifice dillatatū
ſuſcipies: ſed etiam ſummo et ſempiterno glorie ſplēdore: idip
ſum ſtabilies amplificabiſque. Mirum quippe eſt quantum de
tua animi magnitudine: inauditaqȝ potentia apud chriſtianos
omnes et ſpem et fiduciam concitaueris: ut ſpectent te breui ha
biturum extremum illud exoptatumque triumphum: quo uni
uerſa Thratia Helleſpontoqȝ ſuperato: egyptiis ſyriiſqȝ oppreſ
ſis: patefacias cunctis fidelibus ſanctam illam ciuitatem: ī qua
redemptoris noſtri ſepulchrum extat. Tu quaſi nouus aliquis a
lexander cum illuſtri perditiſſimorum hoſtium clade ac interni

rio:ad gandez uſque penetrabis: ut per te liceat cunctis impune
atqȝ ſecure uiſere locos omnes ac gentes:ad quas olim uox euan
gelica peruenerit. Itaqȝ diuina quadam prouidentia factum re
or:ut in tantis humanarum mentium tenebris:tu in lucem ue
neris:ad ſalutem et lucem chriſtianorum. Supernus quipe rex
omnium imperator et conditor deus:te unum elegit ex omnibꝰ
xp̄ianis principibus:qui barbaroꝝ et infidelium impetum ſuſti
nens:populum ſuum poſtratū ſubleuares ac tuereris.et īmaniſ
ſimos hoſtes audaciſſimos ac petulātiſſimos:auerteres:fugares
proſterneres:interimereſqȝ:ut in oēm poſteritatē nomē tuūȝ fe
liciſſimū redderes admirandū. Video ſiquidē te(ſi ueruȝ fateri
oportet)breui tēporis curriculo talē euaſurum:q̄lem diuinus il
le plato ciuitatibus rebuſue publicis:p̄eſſe uoluit. Nunq̄ȝ romā
ceſarem illū auguſtuȝ totius orbis terraꝝ dn̄m: et quidem man
ſuetiſſimū ac clemētiſſimū tm̄ dilexerunt tm̄qȝ uenerati ſūt:q̄n
tū omēs ad q̊s nomen tuū glīoſiſſimū p̄uenit:te amore ſigulari
diligūt:atqȝ īmortalibus laudibꝰ proſequūtur. Pretereo gn̄ero
ſitatē tuaȝ ac p̄clariſſiām pueritie indolem q̄ oīs in ſuū amorē
allicit et prouocat. Nā p̄ter nobilitatis magnitudinē q̄ ſāguine
et cognatione cōſtat:q̄ cuntis regibꝰ immo cūctis mortalibus ā
tecellis: tanta ē in te ingenii uis tantum intelligēdi acumen:ut
nichil tibi deſit eoꝝqȝ regalē magnificētiā rep̄ſentare ſolēt.quā
q̄ȝ eim ut auctor ē Cicero nichil tam oī ex p̄te perfectū natura
expolire ſoleat:quin hēat aliquid incōmodi qd̄ offendat: miro tn̄
modo omīa tibi inſūt q̄ ad humanā felicitatē ſpectāt.nā q̄ntum
animo uolutare poſſum:deus ip̄e qui oīa curat et prouidet:te pro
duxit perinde ac exp̄ſſum aliquid et ſoliduȝ uirtutis ac nobilita
tis exēplum:in quo antique generoſitatis imaginem omnes in
tueri poſſent:ut totiꝰ humanitatis ſplēdor ac decus eſſes. Sunt
qui magnum illum alexandrum macedonie regem: eo magis la
udandum cenſeant:quod alium neminem nec uiderint:nec audi
erint:nec legerint:quē cum illo aut animi magnitudine:aut ex
cellencie nitore compandum eſſe arbitrētur. Michi uero cogitā
ti et immortales tuas īauditaſqȝ uirtutes aīo uolutāti:nō ſolū
alexāder ille oīum litteris ac ſermonibus celebratꝰ plane exole

uit:ſed etiam omnis humani generis memoria: oīſqꝫ etas uide
tur indigna: q̄ cuꝫ tue p̄ſtantie laudibꝰ cōferatᵘʳ. Habes profecto
talem glīe ſplendorē: q̄lem fortaſſe nemo unq̄ꝫ habuit. ad q̄ꝫ qui
dē explicādum nec demoſthēs nec ciceronis facūda locacitas ſu
fficeret. His ego te tam p̄claris regalibuſqꝫ ornamētis cū te de
coratū aīaduertere: ſtatui profecto me totū opaqꝫ mea: tibi dedi
care. Dignꝰ nāqꝫ es pro tuis maxīs ſplēdidiſſimiſqꝫ uirtutibꝰ:
q̄ꝫ omēs laudent. q̄ꝫ nulla hominū facūdia: nulla ſapientuꝫ inge
nia conticeſcāt. Nec eīm inclyte Princeps nūc ita ago nec ita
amens ſū: ut exiſtimē hoc pexiguū opus cū tua maieſtate excel
lētiſſiā ulla expte cōferri poſſe. eſt eīm diſparitaſ prope infinita
Sed cū ſcirē te daturū opam latinis litteris atqꝫ ob eam cauſā
eximiū p̄ceptorē ſuſcepiſſe: ſuſpicatus ſū nichil tibi a me conue
nientiꝰ hoc tēpore offerri poſſe: q̄ꝫ hoc opuſculū q̄ntuluncūqꝫ ē:
ut habeat tua tenera etas q̊ ſe ī latinitate exerceat: dū aduleſcē
tie ānos ingreditᵘʳ. qd tēpus aptiſſimū erit: ut res magnas ac la
udatione dignas aſſeq̄ris. Nūc uero magnificētiſſime Prīceps
ne a propoſito paleſtre nr̄e longius q̄m equum ſit euagari uidea
mur: accipe cōmentationē hanc (ut oīa ſoles) grato aīo. et ſiquid
caſtigatione dignū forte inueneris: id corriges atqꝫ elimabis: cū
hēas p̄ceptorē a q̊ oīs expolitio elegātiaqꝫ fouetᵘʳ. Nēpe ſi tu cui
nr̄aꝝ uigiliaꝝ primicias obtuli: meā hāc dextro ſydere probaū ī
duſtriā: facile quidē calūniantiū inuidiā cōtēnendā putabo. Vi
debo quippe michi fortunatiſſimꝰ: ſi tibi diuino Prīcipi me cha
riſſimū ēē ſenſero. Sed uelim ſi tibi uidebituꝛ hoc meū opus aut
potius tuū: haud iniuria flores rhetoricos appellares. nā ut flo
ribꝰ natura productis herbe lignaqꝫ exornātur decorāturqꝫ: ut
inde frutꝰ ſuos proferre poſſint: ſic inſtitutioēs in hoc libello cō
pacte: orōni plurimū ornamēti afferre poterūt: ut ſuauitatē ex
ſe pariat nō mediocrē. Sed ne modū ep̄le exceſſiſſe uidear: fineꝫ
faciā: ſi excellētie: ſi maieſtati tue: q̄m eq̄ ac numē aliquod ī ter
ris collendā puto: me comendauero: meqꝫ eidē cum opere meo de
dicauero. Vale Prīceps florentiſſime: totius nobilitatis decus
Valeat maieſtas tua excellentiſſima: cui exopto uite et dignita
tis longas fieri acceſſiones. Iterum uale.

Prohemium

Cum nichil in hominū uita honeſti9 ēē putandū ſit q̄ȝ ali
quid elaborare qđ et poſteritatis memoriā ſeruet:et pu
blicā utilitatē augeat:maxime curādum eſt:ut q̄tenus
negatur nobis diu uiuere: relinq̄mus aliquid quo nos perpetuo
uixiſſe teſtemur:ne uitā ueluti pecora ſub ſilentio tranſeamus.
ut Saluſtius aiebat.Proinde optima queqȝ et probatiſſima que
apud diuerſos et quidē eminentiſſimos latine lingue auctoreſ in
uenire potui:diligenter annotaui. Cogitabam nanqȝ ipſe mecū
id quod a Platone egregie ſcriptum eſt:laborandū eſſe homini:
ut non ſibi ſolū:ſed bonis omnibus: nō modo uiuis ac p̄ſentibus:
ſed uniuerſe quoqȝ poſteritati natus eſſe uideatur.Hec dum me
cum animo euoluerem: talis in menteȝ meam incidit cogitatio:
dicendi copiam longe lateqȝ patentem:anguſtiſſimis finibus ter
minarem. Cunque dicendi precepta innumeris pene codicibus
diffuſa ac diggeſta eſſēt:quodam quaſi nodo inextricabili alliga
ta:ut pre difficultate qui circa oratoriam intenderent pauci ad
modum reperirentur:ſic explicaui ut iuuenes clarius ipſa luce
ſermonis facundiam intueri poſſint In hoc autem opuſculo de
elegantia et ornatu dicendi: de uerborum ſentētiarumqȝ digni
tatibus quas colores appellant: de componēdis epiſtolis determi
nandum erit. quod quidem opus iuuenibus (nam ſenes deſperā
di ſunt) ſtatuendum putaui:et maxime paruulis:quibus lacte o
pus eſt non ſolido cibo:ut his preceptionibus tanquam lacte quo
dam coalerentur fouerenturqȝ.atque eo artificio confeci:ut ſpe
rem neminem fore uel rudi ingenio:qui mea opera et induſtria
(ſi modo paulum ſtudii exerciciiqȝ adhibere uoluerit)nō ſit plu
rimum profecturus.Primum quidem michi uideor:de elegātia
dicendi eſſe tractādum.deinde colores rhetoricos huic operi bre
ui inſeremus.Poſtremo de componendis epiſtolis erit diſſeren
dum.de quibus quidem dicere aggrediar: ſi pauca prius de inſti
tuti mei ratione dixero.Sepe multumque cogitaui ſumerem ne
hūc laborem quem nunc aggredior. a quo partim quidē exigue
mei ingenii uires me retrahebāt:partim animus ipſe diuturno
litterarum ſtudio exagitatus: tantum laborem recuſabat: par

tim etiam nolebam detractoribꝰ faſtidioſis cibum ingerere:quo
me grauiter infeſtarent. Fruſtra enim niti ut ait hieronymuſ:
nec aliud fatigando quam odium querere:extreme dementie eſſe
michi uidebatur. ſed quamuis michi ipſi pene diffiderem in hoc
ſcribendi genere noui aliquid excogitare poſſe:et mei ingenii ui
res non ſatis ſibi conſtare:ſed quodam modo claudicare uideren
tur:hoc tamen opus ut auderem: multe me cauſe compulerunt
Una ac primaria fuit communis utilitatis deſiderium: quo ni
chil ātiquius homini bene inſtituto eſſe debet: ne paruuli modis
loquendi ſeducti barbaris:a ueritate exciderēt:ac longitudinis
faſtidio ab oratoria declinarent. Altera eſt quod experiri uolue
rim quidnaꝫ egregium et laude dignū poſſem ipſe preſtare. Poſ
tremo uidebam oratoriam omnium fere bonarum artium nobi
liſſimā:abiectā ēē et repudiatā:conatꝰ ſū aliq̊d adiumentū ei a
fferre. His itaqꝫ me ad ſcribēdum incitantibus cauſis:lucubra
tiſſime faciendum michi putaui:ut librum hunc de floribuſ rhe
toricis componerem. Quanquam enim hac noſtra etate diſerti
ſſimi uiri ac in oratoria clariſſimi plurima de dicendi eleganti
a ſcriptitauerit:nimis tamē confuſa et implicita precepta tra
diderunt: ut facile colligi non poſſint a pueris preſertim:etiam
ſi apollo ſuum eis infūdat ingenium. Ego uero hos quos flores
apello rhetoricos longe lateqꝫ diffuſos:in unam compendiariam
commentationem colligere curaui:ut nec ambiguitatem pre cō
fuſione legentibus facerent:nec uerborum multitudine et uari
etate faſtidio eſſe poſſent. Nimia nanqꝫ uerboſitas inuiſa homi
nibus eſſe plerunque ſolet. parumqꝫ auditores oblectat. et ut pa
ucis multa comprehendam:ea oratorie precepta que iuuenes in
noſtra hiſpania propter ſui diſperſionem faſtidiebāt:nunc ſine
ullo diſpendio paruo cum labore aſſequi poterunt:niſi magna e
is negligentia obſtiterit. Que ſi aciderit (quod deus omen auer
tat) non mee induſtrie:ſed eorum ignauie et ſecordie erit aſcri
bendum. Sed me plura dicere uolentem impedit et exulcerat in
ternus dolor:lachrymariqꝫ cogit:.cum uideam nobiliſſimam et
pulcherrimam omnium artium dicendi facundiam hac tempeſ
tate apud noſtros contemptam atque neglectam eſſe. Cumque

omnes diſcipline in hac florentiſſima academia immo tota fere hiſpania ad faſtidium uſq; audiātur: ſola ars dicendi ſine honore ſine patrono in ſordibus ferme deſerta iacet. Quod quidem ī nobis etiam ipſis ſi animaduertere uoluerimus: liquido cognoſcemus inter quos uix reperitur: qui ſecūdum perfectum latinitatis uſum eloquatur. adeo ut uehementer pudendum ſit tā ſupine craſſeq; ruditatis noſtre. Nam ab infantia ita deprauati ſumus: ut oſſibus et neruis ipſa barbaries nobis ingenita ſit: et pene cum lacte nutricis eam ſuxiſſe uideamur. Tanta eſt profecto hodie lingue latine peruerſio: ut etiam confeſſa pleriſque uicia placeant. Quid eſt enim per deum immortalem in rebus humais oratoria melius? Quid optabilius? Quid p̄ſtantius? Quid libero homine dignius? Huius autem ſtudium qui uituperat: haud ſane intelligo quidnam ſit quod laudandum putet. Sine arte quippe dicendi: quale obſecro illud erit quod a philoſophie. theologie legumque profeſſoribus iis quos iuriſtas appellant explicabitur? Primū certe inuētio tarda: arida: atq; ieiuna: diſpoſitio perturbata inordinataque: pronunciatio uero cui demoſthenes efficaciam maximam tribuit: rudis: peregrina: barbara: deniq; et inſuauis uidebitur. Ex quo liquido deprehēdi poteſt: ut cum omnes homines rhetoricam tenere oporteat: tum maxime eos qui litteras profitētur. Quam ob rem illos certe inſanire credēdum eſt: magna uoce qui affirmare audent rhetoricam inanem eſſe: iactatione plenam. Hi profecto nimio ducūtur errore. Nāpe cū artem pulcherrimam ac difficillimam ſe cōſequi poſſe deſperent: probris et maledictis eam offendere conantur: ut ſuam ignorantiam quoquo modo poſſint: moderentur. ut merito illis adaptari poſſit: quod de uulpe fertur. nam cum uidiſſet aſellum teſticulos inguinibus appenſos geſtantem. iam iamque caſuros expectans ſiccis faucibus proſequebatur Tandem eluſa diutiꝰ abeat inquit (quādo quidem tetri ac deformes erāt) o ridiculos homines: et omnis doctrine imperitos. o Derelictos ab humanitate: quid dicere audent? aut excogitare poſſunt? animaduertāt hylarium ambroſium auguſtinum lactantium Baſilium gregorium chryſoſtomum in primiſq; hieronymum. Nunquid preci

oſas illas diuini eloquii gemmas auro eloquentie non ueſtierũt:
ita ut ex eoruꝫ lingua diſtillante melle dulcioꝛ oratio fluere uide
atur. Sed non defuturos arbitror qui hunc laborem meum qua
ſi leuem et oſtentationis cauſa ſuſceptũ impꝛobaturi ſint. Scio
enim me morſibus plurimorum offenſum iri qui ſtimulante in
uidia quod conſequi non ualent: deſpiciunt. Nam ſunt nonnulli
quibus oĩo odioſa ipa per ſe ac moleſta ẽ ueritas. Hi profecto op
tima queque et laudatione digna malunt contemnere: quam diſ
cere. et inuidia aut ſupercilio incitati: de turbulẽtiſſimo magis
riuo: quam nitidiſſimo fonte potare malunt. Alii uero ſiue ma
lignitate nature: (ſiue rerum ignorantia (que multa delicta pa
rit) omnia fere calumniantur. Hi nanqꝫ ea que alii ſequuntuꝛ:
eo ipſo inuadere conantur: atque publice lacerant que occulte le
gunt: quibusue non mediocriter iuuantuꝛ. Vtriqꝫ certe ſimiles
ſunt (ut ait Seneca) quibuſdam canibus quibus innatum eſt: ut
non pro ueritate: ſed pro conſuetudine latrent. Caueant hi mor
daces ne cum irrita tela in me iecerint: in eos ipſos longe acutio
ra retorqueãtur. Aduerſus quam inuidiam illud me potiſſimũ
conſolatur: quod Cicero ait. Nichil in uita pꝛeter culpam nobis
imputandum eſt: eaque cum careamus: omnia humana pacate
et moderate feramuſ. Doleant ergo hi maledici inuideant. rum
pantur calumnientur inſidientur nichil ueritatis refert. Ma
gis amicorum charitate ad ſtudium prouocabor: quam illorum
detractione et odio deterrebor. Pluriſqꝫ bonorum iuditium et
laudem faciendam putabo: quam quorumdam corrupti (ut ita
dicam) iecoris hominum morſus pertimeſcam. Nec enim nunc
ita ago: nec ita amens ſum: ut exiſtimẽ hoc tantulo opere: a uer
tice (ut aiunt) ad extremum uſque unguem: omnia me complec
ti poſſe nec enim michi omnia complectendi cupido unquam fu
it non equidem me continui ut Fabius maximus fecit. Nec tã
tiſper cunctandum cenſui: dum fetus utero paulatim creſcente
maturior ederetur. Sed prementibus ac ſtimulantibuſ amicis:
ſubito quodam ſpiritu et proximo calore incitatus: non perfec
tos partus: ſed abortiuos atqꝫ intempeſtiuos fetus emiſi. Ex ie
iuno enim agro atque inculto: uberrimus fructus non depromi

tur. Ea igitur que utiliora cognitu iucundiora affatu michi ui
ſa ſunt: in hoc opuſculo coadunaui. ut ſaltem iuueneſ aliquid ha
berent: quo tantum dicendi pelagus ingredi auderent. Qua ī re
ne nimia nouitate lectoris ſtudium fortaſſe deterrerem: eminē
tiſſimos oratores ſequutus ſum: eos quidem quibus magis fideꝫ
accommodare debeamus. In primisqꝫ Ciceronem noſtrum toti
us eloquentie principem: a quo fons pure et abſolute latinitatis
defluxit. Hunc ergo primum quantum humanum et meum po
terit preſtare ingenium imitandum inſtitui. Deinde ſaluſtium
laurentium. philelphum. alioſque complures: qui diſertiſſimi o
ratores habentur. Acceſſit etiam ad hoc prudentiſſimi ſimul ac
diſertiſſimi uiri conſilium Antonii nebriſſenſis digniſſimi pro
feſſoris: et quidem mei preceptoris. Si quid enim eſt in me facū
die (quod quidem exiguum eſſe cenſeo) ex uberrimo ſue eloquēti
e fonte me fateor exhauſiſſe. ad quem cum de animi mei propo
ſito rettuliſſem: deguſtationemqꝫ quandam huius operis demōſ
traſſem: id ipſum opus ut complerem hortatus ē. itaqꝫ ab eo pro
batum eſt non ſolum latini eloquii preſide: uerum etiam mode
ratore. Proinde magnopere hortor uos optimi aduleſcentes q̊s
patria euulſos: litterarum amor ī hanc urbem perduxit: ut om
ni animi ſtudio omniqꝫ uigilantia: huic libello incūbere curetis.
Nichil enim eſt michi credite quod uobis maiori decori et orna
mento eſſe poſſit. Nam ſi in his floribus uos exercitationi accō
modaueritis: ſpero uos et copioſos et ornatos fore. Frequens
enim uſus et aſſidua meditatio: tantas profecto uires habet: ut
mirificos vna quaque arte reddere poſſit artifices: atque per in
crementa magnum hominibus ſplēdorem afferre ſolet. Nichil
profecto ad excitanda ingenia alendaſqꝫ diſciplinas diligentia
et exercitatione accōmodatius inueniri pōt. Nō enim ipſi De
moſteni nec Ciceroni noſtro omnia nature aminicula affuerūt
ſola tamen diligentia hos perfecit. quanquaꝫ enim quedam uir
tutum ſemina nobis natura inſita ſunt: ea tamen doctrina et
frequentatione coaleſcunt effloreſcūtqꝫ. Precor itaqꝫ iuuenes
uehementiſſime cauſa mea uobis commendata ſit: eiuſque tute
llam benigne ſuſcipiatiſ: et quod iure defendi poterit: tueamini

In reliquis uero iudicetis: utrum magis uituperãdus fuerim: quod omnia aſſequi non potuerim (rete enim non omnes piſces ſuper quos iacitur comprehendit) an potius commendãdus: qui multis prodeſſe elaborauerim. Unde ſi gratum erga me animũ oſtenderitis: ſatis magnam mercedem me accepiſſe putabo. Satis ut michi cenſeo euagata eſt oratio mea uſque adeo ut lõgior prefatio libellum breuem (non aliter ac per grande caput exiguum corpꝰ) premere uideatur. Sed ſic loqui oportuit preſertim cum cauſam meam tueri uellem: meumqꝫ propoſitum omnibuſ notum facere. Nunc itaque nimium longa premialis oratio ſumatur: de re ipſa dicere aggrediamur.

Tria ſunt que ſecundum ordinem propoſitum ſum proſecuturus. De dicendi elegantia. De uerborum ſententiarumqꝫ dignitatibus. De componẽdis epiſtolis. Primũ quidem de ornatu ſermonis dicere incipiamus: ſi illud unum iuuenes admonuero: non omnes dicendi elegantias me in hoc opuſculo complecti uoluiſſe: quando quidem ſunt prope infinite: ſed eas tantum curaui: que et utiliores et ſuauiores michi uiſe ſunt Sepe enim alimenta que minus ſufficiunt: auidius ſumuntur. Primum quidem aduertendum eſt et tanquam fundamentum iaciendum: id quod Fabius quintilianus profitetur. Nec enim inquit artis rhetorice precepta ſunt ueluti quadam immutabili neceſſitate conſtatuta: ſed ut in picturis: ſic et in exornãda oratione: plurimuꝫ decoris ac uenuſtatis uarietas habet. Eſt enim (ut ait philoſophus) res omniũ dulciſſima. Hoc itaque iacto fundamento: ea que pro exornanda oratione ſcriptitauero (et ſi nõ ſemper) ut plurimum tamen ſeruanda ſunt. Rhetorice nãque artis precepta tantam uarietatẽ habent: ut nulla certa lege cõſtare uideantur. quin etiam multiphariam commutantur. Qua in re et imitationi attendendum eſt: et auribus conſulẽdum: dari enim alioquin certa regula non poteſt. Hoc igitur in primis orator inſignis animaduertere debet: ut uariis elegantiiſ ac coloribꝰ orationem exornet: ut auditores oblectet. Eadem quippe

exornatio ſemel iterum ac ſepius in orationis progreſſu ſi ſta
tuatur: auditorum animos quadam faſtidii ſacietate conficiet.
unde crebra eiuſdē uerbi aut ſententie repetitio fieri non debet
niſi magna forſam intermiſſio interceſerit. Et ſi neceſſitas ad
eandem rem explicandam nos continuo induxerit: id commuta
tis uerbis faciemus: ne dicendi copia carere uideamur. Ex quo
liquido deprehendi poteſt: diuerſis in locis partes in oratione lo
candas eſſe: pro ut acutiſſimus orator uiderit expedire. Magni
etenim refert quo in loco queq; dictio ſita ſit: ut oratio inconci
na uel peruenuſta uideatur: quod iuditio prudentis oratoris cō
ſiderandum relinquo. Cum igitur ut ad rem magis accedamꝰ
omnis oratio tribus ex partibus perfecta conſtet. ſuppoſito. ap
poſito. et uerbo. Qui oratorie artis floribus ſtudent: contra uul
gatam tritamq; grammaticorum conſuetudinem appoſitū pri
mum: deinde ſuppoſitum: poſtremo uerbū locare ſolent. Dicunt
igitur grammatici. Scipio aphricanus deleuit carthaginem. O
ratores autem conuerſo potius utuntur ordine. Carthaginem
Scipio aphricanus deleuit. Et ſiquidem pro grammaticorū mo
re poſt appoſitum fuerit id initio orationis ponendum eſt. Ipſi
enim dicunt. Scipio euertit numantiam urbem opulentiſſimā
hiſpanie. Elegantes autem uiri uice uerſa dicere conſueuerunt
Hiſpanie opulentiſſimam urbem numantiam Scipio euertit.
Non ignoras multa eſſe genera epłaꝝ: epłaꝝ genera multa eſſe
non ignoras.

Aduerbia queq; que ſunt ueluti uerborum adiectiua determi
natiuaq; iuxta uerbum ſi ſtatuātur: peruenuſtam reddunt ora
tionem. ut Hector preter ceteros fortiter et animoſe pugnauit
In re tua magnificentiſſime te habuiſti.

Inter adiectiuum et ſubſtantiuum aliquid ī medio collocan
dū eſt. Sancta ciuitatis iura precipiunt. Clariſſimis fulges uir
tutibus. Sed adiectiuum ſubſtantiuum plerunq; antecedere de
bet. ut tua ſciencie dignitas excelens catonis ingenium diuinū
ariſtotelis ingenium.

Prepoſitiones quidem ornatiſſime inter adiectiuū et ſubſtā
tiuum interſerende ſūt. ut pleriſq; ī locis Ariſtoteles ait. Pau

cis in domibus diuitie et honeſtas hĩtant. Raro magna cuȝ pul
chritudine caſtitas inuenitur.

Sedet quippe iure poſſeſſor ante poſſeſſionem. ut prudentis ho
minis conſilium. Platonis ſapientia.

Uniuerſale ſiquidem affirmatiuum uel negatiuum ſignum a
diſertiſſimis uiris in fine orationis plerũqȝ poni ſolet. Ut ſapi
entiorem te uidi neminē. Tuo erga me animo gratus eſt nichil.
Qui te ardentiꝰ amet: habes neminem. Qui recte diuitiis ac po
tentia uteretur: uidi nullum. Te chariorem nec iucũdiorem ha
beo quenquam. In tuo conſpectu conticuere omnes.

Si pro gerundis quidem utaris participiis in dus (ſi tamē par
ticipia appellanda ſunt) plurimum orationem cõdecorabis. Ut
ueni cauſa amande uirtutis: non amandi uirtutem. Uenio ſal
manticam aſſequende ſciencie gratia: uel ad ſcienciam michi cõ
parandam.

Illud autem annotatione dignum uidetur: ſi in dictionibus ſi
gnificantibus facilitatem: difficultatem: arduitatē: dulcedineȝ:
amaritudinē: uenerit ſenſus ultimi gerundii: tunc perpulchre
quidem ultimo ſupino erit utendum. Ut hec res eſt difficilis dic
tu. i. ad dicendum. Eſt facilis intellectu. i. ad intelligendum. hoc
eſt delectabile uel amarũ guſtu. i. ad guſtandũ et ſic de ceteris.

Cũ ꝑ uerba laudationē: uituparionem: leticiã: triſticiã: dolorē:
aliaſue animi diſpoſitiones importantia: loqui uelimꝰ: elegãter
utēdũ erit hoc uerbo afficio. is. et uerbali noīe: qđ ab huiuſmodi
uerƀ naſcat᷑. Ut afficio te laude. i. laudo te. Afficio te opprobrio
. i. uitupero te. Afficio te uulneribꝰ aut flagellis. i. uulnero ꝉ fla
gello te. Similiter et in paſſiua uoce. ut pecuniaꝝ inopia afficioꝛ
. i. egeo pecuniiſ. Afficior uerecũdia uel ſiti. i. uerecundor ꝉ ſitio.
Afficior gaudio. i. gaudeo. Afficior febribus. i. febricito. Unde ꝑ
ſpicuũ fit hoc uerbũ latiſſimã habere ſignificationē: ut uix eius
ſignificatio deꝑhendi poſſit. Sed uidetur eius ſignificatio affec
tionē q̄ndam ſiue diſpoſitionē inducere. Ut h̄ res afficit me dolo
re. i. inducit in me dolorem. Afficit me moleſtia. i. inducit in me
moleſtiam. Reperitur etiã abſolute hoc uerbum. Ut multa ſũt
q̃ afficiunt hominē: hoc eſt affectiones ſiue affectꝰ inducunt.

Hoc etiam memoratu dignum uidetur: cum aliquod augmen
tum per poſitiua nomina annotare uoluerimus: hanc prepoſiti
onem. per. eis adiungemus. Ut periucunde michi tue littere fue
runt. i. ualde iucunde. Pergrata eſt michi aut perſuauis cōuer
ſatio tua. i. ualde ſuauis. Si uero huiusmodi augmentum per cō
paratiua nomina ſignificare uoluerim9: hec duo aduerbia. mul
to. ꝟ. longe. eis inſeremus. Ut iuſticia ceteris uirtutibus multo
ſplendidior eſt ac preclarior. Theologia quidem omnibus ſcien
tiis humanis longe altior ac preſtabilior inuenit^a^. Si uero per
ſuperlatiua nomina: eadem aduerbia multo et longe adiungēda
ſunt: uel ſi magis placet. quam. aduerbium annectemus. Ut tu
es multo omnium fortunatiſſimus. Tu quidem longe omnium
quos meo tempore cognoui: moderatiſſimus es. Longe quidē om
nium quos michi audire contigit: preſtantiſſimus eſt domicius.
Quam optime quam pulcherrime quan̄qȝ diligentiſſime feciſti.
Sed magna cum diligentia animaduertendum eſt quod. per. ad
iungitur poſitiuo. quam. uero ſuperlatiuo. Ut perpulcrum. per
exiguū. q̄ȝ diligentiſſime. hoc intelligitur quotiens accipitur. q̄ȝ
pro ualde ſiue pro uehementer. At quam pro q̄ntum: nun̄qȝ cū
ſuꝑlatiuo: ſemꝑ cuȝ poſitiuo adiungi cōſueuit. Ut ſcis q̄ȝ fallax
h̄ uita fuerit: q̄mq̄ breues et exigue illi9 uoluptates. Hoc ē uerū
niſi interceſſerit uerbum poſſum. et que idem ſignificāt. queo et
ualeo. quia tūc ſuꝑlatiuo et nun̄qȝ cōpatiuo adiungitur. Ut ſcri
bas q̄ȝ optime poteris. nec recte quidē diceretur: ſcripſi q̄ȝ breui
us potui: ſȝ q̄ȝ breuiſſime potui. Unde male quidā ſcribūt quam
plura uerba tibi renunciaui. uel q̄m plura uolumina ille compo
ſuit dicendum eſt enim complura.
Hoc aūt ānotatu dignū ē cū uolum9 aliquid oſtēdere honeſtū:
iucundū fructuoſū: nociuū ēē: elegāter hoc uerbo. ſū. es. fui. uti
cōuenit: et q̄d poſt copulā ſequit^a^: datio collocandū eſt. Ut h̄ res ē
michi utilitati. Litere tue magno michi gaudio fuerūt: et nō ma
gnū gaudiū. et conſilium tuū magno michi et adiumēto et orna
mento fuit. qui loquendi modus a clariſſimis quidem oratorib9
plurimum uſurpatus inuenitur.
Id quoqȝ ſūmopere aīaduertendū uidetur: cum relatiuū ali

quod inter antecedens et conſequens medium tenet locum: ſi id
cōſequens nomen proprinm uel hominis uel rei cuiusquam fu
erit: tunc relatiuum conſequenti conuenire debet. ut Saluſtius
eſt locus in carcere: quod tullianum appellatur. Preclariſſimū
eſt ciceronis opus: qui cato maior appellatur. nam ſi dicatur qđ
cato maior uocitatur (quod quidam litterarum ignari dicēdum
eſſe arbitrantur) non latine profertur: ſed uicium pene grāma
tice artis eſſe putandum eſt. Unde illud Ualerii maximi libro
ſecundo ſingulare cenſendum eſt quod dicit: antea ſenatus aſ
ſiduam ſtationem eo loci pergebat: qui hodie cenaculum appel
latur. Sed unum exemplum lingue latine cōſuetudinem facere
non debet. Si uero conſequens nomen propriū non fuerit: tunc
relatiuum quidem cum antecedente uel conſequente ad nutum
adiungi poterit: quam rem facile exempla declarant. Intendo
ſtudio ſapientie que phīa dicitur. Ex illis ſempiternis ignibus
quos aut que ſydera nuncupatis.

Plerunque etiam apud uiros diſertiſſimoſ uſurpatum inueni
tur: ut relatiuum et antecedens eodē caſus exitu terminentur.
qua in re magna uenuſtatis ratio attendi ſolet. ut ſiquis dictu
rus eſſet. Liber in quo de uirtute agitur: preclarus eſt. ornatiuſ
dicet In quo libro de uirtute agitur preclarus eſt. Quas ad me
miſiſti litteras: periocunde fuerunt. Sermonem quem audiſtis:
non eſt meus. Lapidem quem reprobauerunt edificantes: hic fac
tus eſt in caput anguli. atque huius ſermonis crebrum apud ue
teres uſum poteris inuenire.

Cū duo ſiquidē nomina alterū ſubſtautiuū: alterū adiectiuū
eodē caſu proferuntur: adiectiuū ſane in neutrā terminationem
ī uim ſubſtantiām eſt transferendū. ſubſtantiuū uero genitiuo
elegāter collocatur. ut ſi multā uirtutē dicturus es. ſi multū uir
tutis dixeris: pulchrior et ſplēdidior erit orō. unde hēs multum
⁊ parum pecuniaꝝ dicendū eſt: nō multas pecuniaſ. hinc etiā dici
mus. quid rei quid cauſe te cōpulit: ut hoc ageres et dicitur mul
to pulchrius quam ſi que res que cauſa diceretur. Nōnulla etiā
aduerbia eandem vim habent: preſertim parum et ſatis. ut ha
beo parum ſciencie. i. prauam ſcienciam. et ſatis diuitiarum. i.

ſuficientes diuitias.

Cum et tum pro partim accepta: ſi ſibi inuicem in orationis ductu correſpondeant: plurimum eam cōdecorabunt. Ubi notā dum eſt quod ſemper cum precedit: et quiddam minus aut generale ei adiungi conſueuit: tum uero ſubſequitur cui adiungitur quod magis aut ſpeciale eſt. Ut tanti te facio ut pro tuo honore conſeruando retinendoqꝫ cum pecunias: tum etiam uitam libentiſſime profundam, tantum erga te amorem gero: ut cum pedibus: tum etiam manibus nitar tibi cui omnia debeo obſequi et inſeruire. et Cicero ad curionem. Graui teſte priuatꝰ ſum amoris erga te mei patre tuo uiro clariſſimo qui cū ſuis uirtutibꝰ: tum uero te filio omnium fortunas facile ſuperaſſet: ſi te antea uidiſſet quam uita decederet. Plerunque cum. per ſe acceptum ſine tum. non partim: ſed quando ſignificat. ut cum ad te uenio ſemper te ſcribentem inuenio. i. quando ad te uenio. Reperitur etiam tum. pro partim: aliquando quidem duplicatum: aliquando uero triplicatum: aliquando etiam multiplicatum: cum in rebus paribus ponitur. Ut tum ingenio tuo: tum eſtudio: tum diligentia: hec res completa eſt. Alexander tum urbanis in rebus: tum etiam in bellicis negotiis conſilio pollebat.

Hoc etiam annotatione digniſſimuꝫ eſt: quod ſi quem laudare aut uituperare uoluerimꝰ: id trifariam eleganter fieri poſſe reperiemus. id enim ratione cuius laudatio aut uituperatio debetur: aut genitiuo: aut ablatiuo: aut partim in nominatiuo: partim uero in ablatio collocandū eſt. ut Marcus cato Uir eſt magne uirtutiſ: ł magna uirtute: ł magnꝰ uirtute. Plato quidē philoſophus fuit p̄ſtantis ingenii: aut p̄ſtanti ingenio: aut preſtanſ ingenio.

Opus eſt michi hac re: ornatiſſime quidem ſignificat me hac re egere: aut uacuum eſſe. Sed id uariis caſibus nominatiuo genitiuo ablatiuo adiungi ſolet. ut opus eſt michi conſilium tuū. conſilii tui. aut conſilio tuo.

Id etiā ornatu non caret: ꝙ uerbū debet ſequi ultimū ſuppoſitum in perſona genere et numero. Ut ego illū de ſuo regno. ille

me de nr̃a re pu. pcõtat⁹ ē. Duo quippe ſuppoſita ſũt ego et ille: ſed uerbum ultimo ſuppoſito palam accommodatur: priori uero non niſi per ſubintellectionem. Si uero ordinem perſonarũ con uerteris: ſimul et perſonam uerbi mutaueris ſic. Ille me de noſ tra re pu. ego illum de ſuo regno percõtatus ſum. Mutabis quo que genus ſic. Ego illam de ſuo regno: illa me de noſtra re pu. p contata eſt. Mutabis etiam numerum ſic. Ego illos quidem de ſuo regno: illi uero me de noſtra re pu. percõtati ſunt. et Virgi lius Hic illius arma hic currus fuit. non autem fuerunt. et Te rentius in andria. Amantium ire reintegratio amoris eſt. Xe nophon delitie mee ſunt. Sed ab hac loquendi formula excipit^r: quotiens per comparationem aut ſimilitudinem loquimur: qua le eſt Melius ego hoc q̃m uos feciſſem non autem feciſſetis. Hoc ille ita prudenter ut ego feciſſet. non autẽ ut ego feciſſem. Simi liter adiectiuũ proximiori ſubſtantiuo cum multa ãteceſſerint: obſequi debet. ut Tauri mei et altilia mea occiſa ſunt.

Preferre. eſt ante ponere. ut pudica uirgo prefert commodo pu dorem. Qđ ſi inter pre. et ferre. me aut. te. aut. ſe. interponat^r: ſignificat quibuſdam ſignis aut indiciis aliquid oſtẽdere. Vt p̃ me fero magnã humilitatem. i. quibuſdam ſignis hoc eſt uerbo uel facto uel argumentis aliis oſtendo. uel ſignum quoddam et argumentum prebeo. Magne humilitatis pre te fers modeſtiã .i. quibuſdam ſignis et argumentis oſtendis in te eſſe modeſtiã.

Hoc etiam commendatione dignũ uidetur: quod hoc uerbum ſum. es. fui. cum aliquo ſuppoſito datiuo iunctum: pulcherrime ſignificat uelle et habere aut aliquid facere. atque uariis loquẽ di modis poteſt accommodari. Vt animus michi ē hoc facere. i. uolo hoc facere. Eſt michi tecum amicicia aut conuerſatio. i. ha beo tecum amiciciam uel conuerſationem. Eſt michi ſitis. i. ſiti o. Eſt michi fames. i. fameſco. Animus michi eſt ut te accuſem .i. uolo te accuſare.

Opereprecium eſſe cenſeo cõmemorare q̃ntam elegantiã habet uerbũ proſequor accuſatĩo iunctum. p̃ſertim ſi comitatu ablati ui non careat. Vt proſequor te oculis. i. uideo te. Proſeq̃r te mu

neribus.i.exhibeo tibi munera. Proſequor te charitate.i. amo te. Proſequor te odio.i. odio te habeo. Proſequor te accuſatio ne uel honore uel flagellis:hoc ē honoro te:uel accuſo uel flagello te.unde et latiſſimam ſignificationem et plurimum ſuauitatis habet.

Ad hoc magnopere aduertendum eſt:quod bene meritus ſum: pulcherrime meritus.aut optime meritus ſum: peruenuſte in oratione ponitur.et ſignificat beneficium contuli. Ut bene meritus ſum de te.i.beneficia magna in te collocaui.Optime meritus es de me.i.maxima beneficia ī me collocaſti. deus pulcherrime meritus ē de nobis.i.multis et maximis beneficiis nos exornauit.tu es pulcherrime merit9 de re pu. ſignificat tu pulcherrimis beneficiis ipſam rem pu.exornaſti.

Eque pro ita:atque uel ac pro ut uel ſicut:ornatiſſime in oratione collocantur.Ut eque amo te ac patrem meum.i.ita ſicut patrem meum. Eque laudo te atque ciceronem: ideſt ita ut ciceronem.

Illud ſane hoc loco pretermittēdum non eſt. quod perinde exigit poſt ſe ac ſi:uel atque ſi.et ſignificat quaſi:uel ita. Ut fac ꝑ inde ac ſi tua res eſſet.i.quaſi.Lege perinde ac uel atq; ſi preceptor adeſſet.i.ita uel quaſi. Sed quando negatio precedit: exigit etiam quam.Ut ſuetonius nulla re perinde motus quam reſpō ſo mathematici.

Secus pro aliter:ſiue precedat negatio ſiue non: poſt ſe habere poteſt.ac.uel.quam.Ut longe ſecus ac ego fecit. et lōge ſecus q̄; ego fecit.non ſecus ac ego fecit.non ſecus q̄; ego fecit.

Nonnunquam comparatiua nomina non comparatiue tenta: pro poſitiuis ponuntur. ut rogo te de tuis rebus omnib9 me q̄; diligentiſſime facias certiorem.i.certum.

Sed nec illud quidem negligendum eſt: quod tempora cōiunctiui pro tꝑoribus indicatiui ornatiſſime ponuntur. Ut uelim pro uolo.dixerim.pro dixi.fecero pro faciā. Sed ea q̄ per ſubiūctiuū uerbū mediāte hac cōiunctione.ꝙ.explicari ſolēt:multo elegātius ꝑ infinitiuū ſine.ꝙ.explicātur.Ut ſcio ꝙ tu legas.ornatius aut elegātius dicetur.ſcio te legere.Scio qd̄ tu ames me.i.ſcio te

me amare aut me amari abs te. Sed ne ſub ſilētio ꝑtereūdum ē
oratores futuro infinitiui modi plerunqꝫ ſolere. ut uelim te res
meas amatū ire. uelim q̃ abs te factū iri intelligo: oīo cōplexes.

Hoc aduerbium partim in oratioue geminatum ſi fuerit: plu
rimum ſane eam condecorabit. ut Cicero ī epiſtolis qui iſtinc ue
niunt: partim te ſuperbum eſſe dicunt ꝙ nichil reſpondeas: par
tim contumelioſum ꝙ male reſpondeas.

Hec dictio quiſqꝫ uſitatiſſime quidē: et ornatiſſime nominib9
ſuperlatiuis adiungi ſolet. Ut ſapientiſſimus quiſqꝫ prudentiſ
ſimus quiſqꝫ.

Sed animaduertendū eſt ꝙ uerbum teneo: pluribus dictionib9
adiungi ſolet et diuerſa ſignificare. ut ſomnus me tenet. i. cupio
dormire. ſitis me tenet. i. ſitio. febris me tenet. i. febricio. dolor
capitis me tenet. i. dolorem in capite patior.

Hec uerba ualeo. et polleo. clareo. et floreo. fulgeo. eluceo. ſplen
deo: pulcherrīa ſūt. et ablatīo iuncta: non parū latino ornatoqꝫ
cōferunt eloquio. ut. M. Cato tum auctoritate tū grauitate pol
lebat fulgebatqꝫ. Socrates multis ac preclariſſimis uirtutibus
ſplendebat.

Multū quippe ad latinum eloquium conferunt uerba freq̄nta
tiuā. deſideratiā. inchoatiā. meditatiā que Priſcianus appellat
ac multo magis orōm condecorāt: q̄ꝫ ea ex quibus naſcuntur. ut
ſapientū libros lectitaſti. Cicero multa librorꝫ uolumina ſcripti
tauit. omēs debemus ſciām capeſſere: ac pro ſcīa capeſſēda: mul
tos labores equo aīo perferre. in tuo cōſpectu oēs conticeſcūt. in
hac re nimio pauore contrimeſco aut ꝑtimeſco ſiue ꝑhorreſco. q̄
quidē uerba in eadē ſignificatione qua ſua primigenia ab orato
ribus plerunqꝫ accipi ſolent. et plurimum orōnis ſentētiam cō
plere et exaugere uidētur. Et hac etiam de cauſa dictiones com
poſite multo magis quam ſimplices orationem condecorabunt
ut deprecor te ornatius dicitur quam precor.

Plurimum etiam aduerſatio orationem exornat atqꝫ ab ora
toribus frequentiſſime uſurpatur. ea autem fiet: ſi aliqua harū
dictionum in oratione adiungatur. et ſi. tā et ſi. quanq̄ꝫ. q̄nuis.
et licet. que eiuſdem fere ſignificationis ſūt. Aliquid tamen diſ

criminis habent. nam prima duo in principiis orationum epiſtolarum librorum aptiſſime ponuntur. ſemperqꝫ indicatiuum ſibi aſciſcunt. alia uero duo raro in principiis iungi ſolent. magiſqꝫ ſubiunctiuum quam indicatiuum ſibi poſtulant. nonnunquam tamen indicatiuum petunt. quibus omnibus ſemper fere hec dictio. tamen. correſpondet. unde Cicero in oratione pro milone. Et ſi uereor iudices ne turpe ſit pro fortiſſimo uiro dicere: tamen et cetera. et in opere ad herennium. Et ſi negotiis familiaribus impediti uix ſatis ocium ſuppeditare poſſumus: tamē tua uoluntas commouit me et cetera. et in libro de officiis. Quāquam te. M. fili annum iam audiētē cratippum idque athenis abundare oportet preceptis inſtitutiſque philoſophie: tamē et c̄.

Plurimum. etiam. ut michi uidetur orationem locupletat: ſi hec ſibi inuicem in oratione correſpondeant. non ſolum. ſed etiā non modo: uerum etiam. non tantum. uerum quoqꝫ: pro etiam. ut hec res non ſolū michi grata eſt: ſed etiā iucūda. M. Antonius non tātū Ciceronis erat inimicus: uerum etiam hoſtis patrie. hoc nō ſapiētiſſimis ſolum: ſed etiā mediocriter eruditis. nec his tantū: uerum etiam toti uulgo manifeſtum eſſe conſtat.

Pro eo aūt quod ceteri exprimere cōſueuerunt his pronoībus. ego. tu. ille. addētes has adiectiones te uel met. Cicero hoc pronomine. ipſe. a. um. multo pulchrius facere cōſueuit. et illarū fere adiectionū locum obtinent. ut ego ipſe: magiſ q̄ꝫ ego met. tu ipſe potius q̄ꝫ tu te. ille ipſe. nos ipſi. uos ipſi. illi ipſi.

Aiaduerte ſi placet ꝙ bene mecū agitur: p̄clare tecuꝫ: aut mecū agitur. optime cū hoībus ageretur: ſi ſuo et paruo cōtenti eſſent: ornatiſſime quidē ſignificat nos in bona cōditione eſſe: et uice uerſa male aut peſſime mecum agitur: ſignificat me in mala conditione eſſe.

Caueo uerbum ſepe quidē et elegantiſſime ſignificat prouideo ut ita lege cautū eſt. i. prouiſſū. Si uero accuſatio iungatur: pro uito et fugio oratores uſurpare ſolent. ut ſtudioſi uiri turpes cauent mores. i. uitant.

Nō parū ut opinio mea fert ad exornādā orōnē cōfert ſcire: q̄ntā ī orōne hēat elegātiā. pro. p̄poſito. aliq̄ndo nāqꝫ pro. in. poni cō

ſueuit.ut Rex ſedet pro tribunali.i.in tribunali.pro ede caſtoriſ .i.in ede caſtoris.pro roſtris.i.ī roſtris. Aliq̄ndo uero pro.ſecun dū.poni cōſueuit.ut fac pro uirib9 tuis.i.ſecundū q̄d uires tue p̄ miſerint. pro collegio decretum eſt.i. ſecundum collegii utilita tem.dicam pro mei ingenii imbecillitate.i.ſecundum.

Plurimū uenuſtatis ut opinor latino ſermoni afferre poterit: ſi quis uelit oſtendere aliquam rem aliam antecellere:aut accu ſatiuo aliqua harum prepoſitionum.ſuper.preter.ultra.prepo ſita utetur:aut ablatiuo.pre.intercedente ſiue plus.ut Ceſar p̄ ter alios rebus bellicis pollebat. Ceſar uigore bellico preter cete ros pollebat.uel ultra omnes ſplendebat. Ego te pre ceteris dili go et amo.aut plus ceteris.

Sub. compoſita diminutionem occultationemq; quandam im portat. ut ſubiraſcor tibi.i. parum uel latenter contra te iraſ cor.Viſa epiſtola tua cepi ſubridere.

Morem gerere.per ornatum uerbum eſt: ſignificatq; compla cere:atque obſequi et inſeruire.unde illud Ciceroīs ad herenniū Vt tue retiſſime uoluntati morem geramus.i.cōplaceamus.ut morem tibi geram:quod rogas facere conabor. Et hinc dicitur morigerus.a.um.i.facile morem gerēs: hoc eſt obſequens et obe diens. Dicimus etiam morigeratus participium ex morigero: quod eſt morem gero: et ſignificat eum qui facilis eſt ad obſeq̄n dum. Moratus uero is dicendus eſt:qui bonis moribus eſt predi tus.

Notandum eſt huiuſmodi prepoſitiones.e.ex.abs.magnam ha bere elegantiam:ſi recte in oratione collocentur.plerunq; enim ponūtur.pro.a.uel.ab.ut audiui ex maioribus noſtris:pro a ma ioribus.accepi e patre meo.i.a patre meo.peto abs te.i.a te. Di cimus etiam hoc factum ē e re.pu.i.pro utilitate rei pu.hoc fit e re tua uel noſtra.i.ad utilitatem tuam uel noſtram.ex tua ac rei pu.dignitate facies.i.pro tua et rei pu.dignitate.nonnunq̄; etiam ex tempore aliquid dicere aut facere: ſignificat inconſul to et ſine meditatione aliquid dicere aut facere.hinc etiā oratio que domi premeditata non eſt:extemporalis dicitur.

Hoc autem memoratu dignum uidetur. conſequor:pro expri
mo pulcherimum eſſe et uſitatiſſimū.ut non poſſum uerbis con
ſequi.i.exprimere.commendationeſ tuas litteris minime conſe
qui poſſum.i.uerbis explicare.
Euado.pro fio tam pulchrum eſt quam uſitatum.ut Cicero E
uaſit eloquentiſſimus.i.factus eſt eloquentiſſimus. ueriſimile ē
probum ex probis naſci.et bene educatum in bonum uirum eua
ſiſſe.i.bonum uirum factum eſſe.ſi male uixeris: in malum pro
fecto uirum euades.
Plurimum nobis ad orationis decorem conferre uidetur: que
ſunt differentie atque uerborum diſcrimina intelligere.e quibꝰ
aliqua hic commemorantur:que ad conficiendas epiſtolas:pluri
mum conferre uidebatur.Inter eſſe et fore hoc intereſt:quod ēē
preſſentem: fore uero futuram habet ſignificationem. ut uideo
te ſapientem eſſe.ſpero te bonum uirum et ſapientem fore.i. fu
turum eſſe. Dicimus tamen ut auctor eſt Laurentius:forem fo
res foret et forent:pro eſſem eſſes eſſet eſſent.Item interſum in
teres interfui.ſignificat comitem eſſe.preſum uero:ſignificat a
liquem principem aut in aliquo negocio primarium eſſe. ut He
ctor non ſolum bello troiano interfuit:uerum etiam prefuit.
Apud Ciceronem preſepe dicitur et quidem ornatiſſime:gra
tulor tibi michi gaudeo.nam gaudemus nobis:et gratulamur a
micis.
Agere gratias:eſt uerbis. quod quidam barbare dicunt regra
tiari.habere gratias:eſt animo.cum quis memor accepti benefi
cii:habet inuicem gratificandi uoluntatem.Referre ſiue redere
gratias: eſt opere uel facto. ut ſi tu a me beneficio aliquo honeſ
tatus fueris:aut malo aliquo affectus:reciſſim michi aliquid bo
ni maliue retribuas: gratias rettuliſti reddidiſtiqꝫ. et refertur
ad malas ſicut ad bonas.ut Cicero in Saluſtium quod iſta inuſi
tata rabie in uxorem et filiam inuaſiſti: ſatis probe et perite fe
ciſti.non enim ſperaſti me mutuam tibi gratiam relaturū.De
beo uero gratias:eſt ubi aliqua obligationis uis cernitur.
Et ut uberior et ornatior noſtra red

datᵃ oratio: animaduerte quod prepoſitio que nomini uel caſui preponitur: pulcrius et uenuſtius uerbum per compoſitionem precedet. ut pulcrius dicitur adeo te: q̄z eo ad te. uis adire foruz: q̄z uis ire ad forum. alloquor te: q̄z loquor ad te. decedit uita: q̄m cedit de uita. antecedebat eos: q̄m cedebat ante eos.

Ex ſententia eleganter ſignificat pro deſiderio noſtro et ad uotum additurq̄z aliquando animi. et dicimus ex animi ſententia michi aut tibi euenit. et in animo michi eſt: ſignificat in animo habeo ſiue uolo atque conſtituo. ut Cicero In animo michi erat mittere ad dolobellā. At michi eſt cordi: ſignificat placet et delectat. ut Terentius in andria ſi tibi he nuptie cordi ſunt. i. placent.

Venuſtiſſime quidem dicitur oblecto me hac re. et hec res oblectat me. ut Oblectat Socratem uite integritas. Pythagoras uero ſeſe uirtute et doctrina oblectabat.

Abhoreo ab hac re ornatiſſime quidē ſignificat. i. alienus ſum ab hac re. exhorreo hanc rem. i. eam expaueſco.

Animaduerto hanc rem eleganter ſignificat. i. intueor eam et cōſidero. animaduerto in te. importat. i. punio te. et inde animaduerſio. i. punio.

Perpulchre quidem dicitur dono te munera aut munerib9: pro hoc quod eſt aliquid gratuito alicui preſtare aut beniuolētie aut commiſerationis gratia interdum uero premii gratia. ut Cicero pro archia. ſilla cum gallos et hiſpanos ciuitate donaſſet dicimus etiā dono tibi munus: cuius ſignificatio inprōtu ē.

Apud oratores et ſiquidem eminentiſſimos ſepenumero uſu uenit ut uerbum conſulo: pro hoc quod eſt prouideo accipiatur. ut ſaluti tue conſule. i. prouide. rogo te uite tue conſulas. i. prouideas. nōnunq̄z conſulo tibi: do tibi conſilium ſignificat.

Ab oratoribus ſiquidem elegantiſſimis uſurpatū inuenitur in dies: pro hoc quod eſt per ſingulos dies uel quotidie: et proprie cum quodam incremento. ut tua in dies accreſcit uirtus. In dies homines ſapiunt. ſtultorum hominum in dies inſania augmentatur. Sed in diem aliud quiddam ſignificare uidetur. hoc

eſt preſentis diei habere rationem.ut uolucres in diem uiuunt.
et panem in diem mercamur. Sed rarenter niſi cum hoc uerbo
uiuo iungi ſolet.

Nec illud quidē obticebo:ꝙ in uerbis tam actionez q̄z paſſionem
ſignificātibus:uarias quidē uocū inflexiones et exitus cōſidera
re nos oportet:et modo his:modo illis uti prout uiderimꝰ expedi
re.ut fuere pro fuerunt.amarunt pro amauerūt.uidere pro uide
rūt.norim pro nouerim.triūpharat pro triumphauerat.

Multifariam quidem numerandi ordo apud oratores accipi ſo
let.nam ultra uigenarium numeruz et citra centenariū: ſi duo
numeri nobis commemorandi ſint:eorū minor precedat:maior
uero ſequatur.ut hic eſt unuz et uiginti annos natus.duos et ui
ginti annos uiximus.quinqz et uiginti annorum etatem littera
rum ſtudio conſumpſi.ſex et quadraginta annis templum hoc e
dificatum eſt.Sed hoc eſt uerum:ſi hec copula.et.interponatur.
nam ea ſublata:ut quiſqz numerus maximus eſt:ita primo loco
poni aut collocari debet.ut tu es maior uiginti quinqz annis.nō
autem maior quinqz uiginti annis.Sed ſupra centū: naturalez
tritumqz ſeruamus ordinem.itaque maior numerus ante poni
tur:minor uero ſubſequitur.ut Cicero cuius magiſter leontinꝰ
gorgias Centum et ſemptem compleuit annos.nec unq̄m in ſuo
opere ceſauit et c̄.In millibus autem que a uiginti ad centum uſ
que trahuntur: eadem natura que in numeralibus circa centuz
obſeruatur. ut quinque et uiginti milia militum armatorū de
uicta et profligata ſunt.aut uiginti quinqz milia dicimus. Sed
ſi ultra procedamuſ:uulgatum ſeruabimuſ modum.ut a natali
chriſtiano anni fluxerūt mille q̄dringenti octoginta quinqz.

Hic certe loquendi modus quem nunc ſubiiciaz:ex oratorie fō
tibus fluxiſſe credendum eſt.quod duo uerba infinita ī oratione
in fine preſertim ſi ſtatuātur: plurimum afferent ornamenti
ut Cicero libro primo ad herennium. Reus dicet ſecum furti a
gi:nō peculatuſ oportere. Et ī ſc̄do libro.cōtra eū qui plus cēſe
at.uim q̄z iuditia ualere oportere.Credo hoc me facere debere.ex
iſtimo abs te fieri oportere. credo te hoc nullo modo facere poſſe.

Nonunq̄z in orōne magnā hꝫ uenuſtatē: q̊tiēs duo noīa ſine ꝑ

poſitione adiūcta ſiue nō: unius aduerbii uim retinēt. ut magno
pere pro ualde. maximope pro plīmū. maiorē inmodū: pro maxi
me. mirū inmodū ł mirandū inmodum pro mirifice.
Circa hoc ſiquidē nō pua diligētia attendendū ē. q̄ ī uerbꝭ pſer
tim actionē ſignificātibus. hꝫ dictio. inter. ultimo gerūdio ſi adiū
gatur: pteritū impfectū indicatiui ł ſubiūctiui: et hanc dictionē
dum. ſignificat. ut inter ambulandū multa cogitaui. i. dū ambu
labam ł ambularē. inter legēdum parū michi occurrit. i. dū lege
rē ł in lectione. Intercenandū multa inuicē ſumus cōfabulati.
Attēde q̄. in. ppoſitio accuſatio iuncta: multifariā quidē accipi
cōſueuit. nā aliqn̄do pro erga. aliqn̄do uero pro cōtra ī orone pul
cherrime ponitur. ut meus ī te anim9. mea in te beniuolētia. i. er
ga te. Iuuenalis Inuehitur in domicianū. i. cōtra domicianū. Ci
cero Inuehitur in ſaluſtium. i. contra ſaluſtium.
Penitet. quid ſignificet: notiſſimū ē. Sed interdū pro parū uide
ri uſurpāt oratores. ut Cicero ī proemio libri de officiis ait Tā
diu aūt uelle debeꝰ: q̄ ad te q̄ntū proficias nō penitebit. i. donec
q̄ntum proficias: nō parū tibi uideatur. et Terētius Me q̄ntū
hic operis fiat penitet. i. parum uidetur.
Nec ſub ſilentio pterire licet quod nunc adiungā: incumbo. intē
do. et Vaco ornatiſſime quidē datiuo adiungi ſolere. ut incūbo lit
terarum ſtudio. uaco multis negotiis. ſꝫ ſi hoc uerbū uaco ablatiuo
adhereat: elegātiſſie ſignificat liberum ac uacuū eē. ut uirtuoſi ui
ri dant opam ut pturbationib9 uacēt. i. ut liberi ac uacui ſint.
Hoc certe ad decorādā orone plurimū ualet. ut cōplures dictio
nes q̄cūqꝫ ſint in orone coadunem9: q̄ ita gradatim collocētur:
ut unā alia ſubſeq̄tur: q̄ maiorē uim et efficatiorē uehementiā
importet: atqꝫ oronis ſententiā magis atqꝫ magis amplificet.
Hoc modo. cū iuſticia ſit ea pars honeſtatis: ex q̄ oppida: ciuita
tes: prouincie: nationes: regna: atqꝫ impia: gubernantur cōſeruā
tur āplificanturqꝫ: ideo omnē cogitationē: diligentiā: opam: in
duſtriā: fortunaſqꝫ nr̄as: nos deniqꝫ totos: pro ea ipſa equitate
excolenda: libenter diligēterqꝫ exponere debemus.
Haud illepide he dictioēs cū et ſi: poſponūtur illis dictionib9 qui
bus pponi ſolēt. ſic. homines cū honeſta faciūt: nichil ē q̄d uereā

tur.ad me ſi tēpeſtiue acceſſiſſes: pluribꝰ te muneribus ornarē Cōſueuit aūt Cicero nōnunq̄ȝ hanc ꝑpoſitionē.cum.huic ablati uo.qui.poſponere.ut quicū.pro cum quo. Recētiores uero in me cum.tecū.ſecum.nobiſcū uobiſcum:cōſuetudinē hanc retinent. Sed in.quicū.iampridē.hic loquendi modꝰ uidetur exoleuiſſe.

Nec eīm niſi inuitus omiſerim. interdico tibi aq̄ et igni.et nō interdico tibi aq̄m et ignē eſſe dicendū. nec interdico te aqua et igni.unde Pliniꝰ Carēt iure togae quibꝰ aqua et igni interdic tū eſt.et mutatur hec orō in uerbū paſſiuū.hoc modo Tibi a me interdictum eſt aqua et igni.

Nihil ad te:interdū et quidē ſatis eleganter ſignificat:Nichil ad te ptinet.ut de rebus alienis nichil ad te ptinet. Qui dicendi modus etiam affirmatie nonnunq̄ȝ per accuſatiuū aut per dati uū profertur.ut de rebus meis quid ad te.aut quid tibi. unde in euāgelio Quid ad te:ˮtu me ſeq̄re.et alibi.Quid tibi et michi mu lier:ˮAliq̄ndo uero ſignificat Nichil ē in cōpatione tui:ut Qui tilianus eſt eloq̄ns:ſȝ nichil ad Ciceronē.i.nichil in cōperatione Ciceronis.h̄ puela eſt pulcherima:ſȝ nichil ad ethlenā. unde Te rentiꝰ.Eſt ne thais ut fertur formoſa:ˮſȝ nichil ad noſtrā hanc .i.nichil fere in comparatione noſtra.

Nec illud quidē trāſeundū eſt ꝙ he dictiones.res.et.ratio.latiſ ſimā h̄nt ſignificationē: ut non niſi ex materia ſubiecta eaꝝ ſi gnificatio pleꝝq̄ȝ intelligi q̄at.ut rogo te circa rem meā incūbaſ .i.circa negociū q̄d tibi cōmendaui:q̄dcunq̄ȝ illud ſit.rogo te ut ī hac mea re michi adiumēto eſſe uelis. Hinc dicimus bene res ſe h̄r mecū.i. ī bona cōditione ſū. bene res ſe h̄r tecū.i.in bona cōdi tione es et bene res ſe ſe h̄t et ſimiliter dicimꝰ male res ſe h̄r me cū.Sic etiā conſilii mei ratio ſuadet:ſignificat.i.cōſilium meū. Sic tēporis ratio iubet.i.cōditio tēporis.et h̄ere rationē ornati ſſime quidē ſignificat reſpectum h̄ere ſiue cōſiderare.ut rogo te uite tue h̄eas rationē.i.cōſideres:ł reſpectū h̄eas.et capitur ī bo nā ptem.hincq̄ȝ dicimꝰ h̄ēnda ratio ſalutis.et ratio dignitatis: non aūt diceretur ratio egritudinis.et infamie h̄ēnda eſt.

Pro exornāda orōne id etiā conſiderandū uidetᵘʳ:quid indulgen tia quid q̊q̄ȝ licēcia ſignificet.Nēpe indulgētia non ē uenia.nec

.b.i

indulgere eſt ueniã dare:pꝛout impiti capiũt: qđ barbariẽ potius q̃ȝ uerã latinitatẽ redolet. Sed indulgere ẽ alicui cõcedere: et cũ q̃dam quaſi facilitate uel ſuauitate ꝑmittere. ut pꝛo libidine ſua molliter et delicate faciat qđ ſibi uidebitur. et inde dicimus indulgẽt gule. indulgẽt uentri. unde uerſ9 Indulgere gule noli q̃ uentris amica ẽ. Qua in re Quintilianus aiebat. Mollis illa educatio q̃ȝ indulgentiã uocam9: neruos omẽs et mẽtis et corporis frangit. nõ ergo indulgẽtia pꝛo uenia accipiẽda eſt. Eſt eĩm uenia: peccatoꝝ remiſſio. ut peccaui et ueniã peto. unde qđ impiti dicere ſolẽt. Da michi licentiã: non latine: ſȝ barbare dictũ ẽ. Eſt aũt licentie ſignificatio libertaſ aut facultas quedam agẽdi quicquid uelis. et potius in malũ q̃ȝ in bonuȝ ſonat. Pro eo ꝙ qđ nõnulli grãmatici barbare loq̃ntes dñt da michi licenciã recedẽdi: dici debet Indulge michi ut poſſim abire. ꝉ da michi cõmeatũ. ꝉ liceat michi ꝑ te recedere. aut ꝑmitte me abire. et liceat michi hoc ꝑ te facere dicturi ſum9: non aũt da michi licentiam ad hoc faciendum.

Multũ quippe põderis in exornãda õrone hoc hẽ. ſi quis multa in õrone mẽbra refferre uoluerit. pꝛo priore: ponat primũ ꝉ primo loco. pꝛo ſcđo: deinde aut ſcđo loco. pꝛo tertio: pꝛeterea ꝉ tertio loco. pꝛo q̃rto: ad h̃ uel q̃rto loco. pꝛo ultimo uero poſtremum aut poſtremo: aut demũ: ꝉ ad extremũ: ſiue tandem ponẽdum eſt. ut q̃ttuor inꝑſentiaꝝ ſe ſe michi offerũt dicenda. primũ ſiquidẽ dei auxiliũ implorabo: deinde q̃ndam cõcluſionẽ pꝛo uirili ꝑte diſſerere tẽtabo. ꝑterea ad gradus petitionẽ accedã. ad extremũ gratiarum actiones q̃ȝtum in me fuerit reddere conabor.

Confido. ornatiſſime quidem datiuo uel ablatiuo iungi ſolet. ut confiſus tua uirtute tuo conſilio: hoc facere tentabo. tua in me beniuolentia confiſus: nõ dubitaui abs te petere paululum quiddam. quod et mea petitione et tua liberalitate digniſſimuȝ uideretur.

Illud qđ de his tribus pꝛonoibus. ego. tu. ſui. notãdum eſt quod ꝑter ceteroꝝ uſũ aliq̃ndo geminari ſolent. ut me me adſũ. qui feci in me cõuertite ferrũ. et uerte omnes in te te facies. et cõtulit ſe ſe in templum ſiue forum.

Solēt etiā elegātiſſimi oratores quibuſdaꝫ coniuctionib9 et ad
uerbiis freq̄nter uti: q̄ eplis p̄ſertim accōmodatiſſima ſūt. proin
de placuit eoꝝ aliq̄ huic operi inſerere: q̄ in mentē michi uenere
ut prope modū. prope diem. q̄ꝫ primū. celeriter. cōfeſtim. protin9
cōtinuo. illico. prope. feſtināter. repēte. profecto. equidē. nimiruꝫ.
nēpe. quippe. certe. ł. certo. eninuero. ſane. etenim. utiqꝫ. nāqꝫ ita
qꝫ. ſiquidē. dilucide. liquido. cōmode. aut cōmodiſſime. incōſulto.
temere. feliciter. proſpere. ſatis. rectius. ſalubri9. pauliſp. aliq̄n
tiſp. paulatim. pedetētim. parūp. uehemēter. opepreciū. q̄re. q̄m
obrē. quapp̄r. dudū. iādudū. nuper. pridē. iampridē. diu. et iādiu
deīde. deīces. circiter. ātehac. poſthac. q̄ndo. q̄ndoquidē. q̄m. q̄ten9
eaten9. His adiiciūtur. pridie. poſtridie. et pendie. q̄ magnā h̄nt
eleganciā. nā pridie nō ſignificat heri a die p̄nti: nec poſtridie ſi
gnificat cras a die p̄nti: ſꝫ ab altero quodā die ł in p̄terito ł futu
ro tp̄re accepto. itaqꝫ pridie nō ſolū de tp̄ore preterito: ſꝫ etiā de
futuro dicitur. et poſtridie nō ſolū de p̄terito: ſꝫ etiā de futuro di
ci cōſueuit. De p̄terito quidē ſic. Pridie q̄ꝫ ceſar urbē intraret:
patres obuiā ei profecti ſūt. et pridie q̄ꝫ mare ītrarē: ſerena lux
fulſit. De futuro uero ſic. Pridie q̄ꝫ igrediaris urbē: te exorna
bis. Itē poſtridie de p̄terito ſic dicit^r. Poſtridie q̄ꝫ ceſar urbē in
trauit: omēs legati diceſſerūt. De futuro uero hoc modo. Poſtri
die q̄ꝫ uxorē duxero: nauigaturus ſū. Et cōſueuerunt h̄ duo ad
uerbia adiūgi huic aduerbio. q̄ꝫ. ut Pridie q̄ꝫ pateret^a: ł ſine eo:
genitiuo plerūqꝫ adiungūtur. ut Pridie ei9 diei: poſtridie ei9 di
ei. Dicim9 etiā Pridie calēdas ł. aꝝ. decembriū. et pridie nonas
et pridie nonaꝝ apriliū. et poſtridie nūdinaꝝ. Sed iuriſcōſulti
nr̄i tp̄oris multū a ueterib9 illis differētes. poſtridie. exponunt
.i. poſt tertiū diē. et pridie pro eo qđ ē nuper ſiue proximis dieb9
atqꝫ huius tā inſignis erroris: multos ſecaces h̄nt. Perēdie ue
ro de die ſeq̄nti craſtinuꝫ diē dicit. ut cras aut pendie dabo tibi.
Dicim9 etiā nudiuſtertius nudi9q̄rtus pro die tertio ł q̄rto: nec
ultra progrediendum eſt.

Sed quoniā de aduerbiis meminimus: operep̄cium erit non nu
lla alia cōmemorare: q̄ ab oratoribus q̄ꝫ freq̄ntiſſima ſūt. h̄ aūt
ſūt. priuatim. rapti. noīatim. gradatim. q̄ꝝ ſignificatio improp

tu eſt.ſ3 proinde pro ideo ꝟ potius ideoq3.et itidē.aut item. pro ſi
militer.identidē pro freq̄nter aut crebro: ornatiſſime quide3 in
orone poni ſolēt.ut proīde rogo te de ualitudine tua itidē de om
ni ſtatu tuo me facias idētidē certiorē. ſ3 proinde ſēp a ſupiore
ſententia dependet ut exemplo premiſſo apparet.

Hec q̄q3 ad exornandā eplām plurimū ualēt.mutuo. uiciſſim
ecōtrario.ediuerſo.uice uerſa.inuicē.alternis uicib9.alternatī
ultrocitroq3:q̄ candem fere ſignificationis uim hn̄t.

Magna etiā cū ſermoīs feſtiuitate h̄ duo.adeo.et apprime.pro
ualde.in orone ponūtur.ut ē adoleſcens adeo nobilis.i. ualde no
bilis.tu es apprime clar9.i.ualde. Sed p̄ter hāc ſignificationē.
adeo.ſignificat intantū ſeq̄nti.ut.ut eſt adoleſcēs adeo nobilis:
ut nemo nobilior ēē poſſit.q̄3 quidē ſignificationē. uſq3adeo.uſ
q3eo.et eouſq3.ſeruare conſueuerunt.

Hoc certe a lingue latine pitiſſimis uſurpatū eſt.ut.dies. pro
diurno tempore et pro certo aliq̄ die:generis ſit maſculini.itaq3
dicemus heſterno die et craſtino die. Sed q̄ndo tēpus ſignificat:
generis eſt feminini. ut ipſa dies cautiorem hominem reddere
conſueuit.i.tempus ipſum.

Que in. bund9.exeūt noīa.ut auctor ē Aul9 gellius:nō tam ſi
militudinē ſignificāt (qd̄ pleriq3 arbitrātur) q̄3 abundantiā q̄3
dā potius ac uehemētiā. et plurimū orom exornant. ut gliabū
dus dicit̄:qui abunde uehemēterq3 gliatur.letabūdus:qui abū
de let9 eſt.errabūdus:qui lōge et abūdanti errore ducitur.iacta
būdus:qui uehemēter ſe iactat.gratulabūdus:qui abūde aut ue
hemēter gratulat̄:cogitabūdus:qui abūde congitat.

Hoc certe eruditorum uſus obtinuit. ut due particule aliquā
do coniungatur.atſaltem. tumtamen. enimuero.ſinautē:licet
pro explēda orois ſentētia: altera eaꝝ ſufficeret.nā.at. ut dicit.
Laurētius: nōnunq̄3 idē qd̄ ſaltē ſignificat Sin. ſcd̄m auguſti
nū dattū ſignificat.ſed ſi. unde cū dicitur ſinaūt:eo in loco.aūt
pticula ſcd̄m eū:nullā uim hēre uidetur.

Aiaduertendū eſt ꝙ cū poſitiuū aliqd̄ ſignificare uolum9: lon
ge elegātius cū poſitiuo ſibi contrario negatione p̄poſita:expri
mere poterim9.ut ſi dicā homo nō improb9.i.ſatis probus. ph9

haud ignobilis.i.ſatis nobilis. non illepide.i.ſatis lepide. non in iuria.i.iuſte.et non parum.i.multum.

Apud oratores et quidẽ eminẽtiſſimos:ꝑticipia futuri tempo ris ornatiſſime in oõne ponũtur.ut tp̃us uite ita metiendũ eſt q̃ſi et parũ et diu uicturi ſumꝰ.ad Scipionẽ litteras ſcripturꝰ ſum. in patriam diſceſſurus ſum. nullã ex hac re cõmoditatem michi ſpero aduentaturam.

Sepenumero apud probatiſſimos oratores: nonnulla uerba in ep̃lis p̃ſertim freq̃ntiſſime repiuntur.ut arbitror.ſuſpicor.opi nor.q̃ eiuſdẽ ſũt ſignificãtie.Et aĩaduerto.intelligo.app̃hendo. accipio.q̃ eandem ſignificãdi uim hñt.ut ex tuis ad me litteris: aĩaduerti:intellexi:app̃hendi:accepi: te optimã ualitudinẽ h̃re. Itẽ accepi ex rumoribꝰ q̃ in certo auctore circũferuntur: te ad uerſa ualitudine laborare.

Magna cũ oõnis dignitate ſi modum aſſignare uoluerimus ſe cundum quẽ aliq̃ res fieri debeat: his elegãter ablatis uti pote rimꝰ. Hac uia.hoc pacto.hoc m̃.hac rõne.eo m̃ ea uia.eo pacto.

Neq; illud quidẽ p̃termittendũ eſt:ꝙ tertia cõiugatio p̃ter cete ras hoc iuris h̃t.e.litterã in.u. in gerũdis p̃ſertim et ꝑticipiis ĩ dus aliq̃ndo immutare poſſe.q̃ quidẽ immutatio in q̃rta aliq̃ñ repitur.ut Cicero cuius uoluptatis auide libidines temere et ef frenate ad potiundum incitarẽtur. Sic etiã dicimus nec ſub ſi lentio tranſeundum aut p̃tereundum eſt.

Ad hoc etiã non pua diligẽtia attẽde ꝙ ſi quis dicere uoluerit ex hoc ſequitᵃ.multo pulchriꝰ et ornatiuſ dicet.ũde fit.apparet inde.hincq; fit.liquet inde.ex q̊ fit.ex quo ſequitur. ex q̊ euenit ut hoĩes plerunq; corporis uoluptatibus inſeruiũt:unde fit: ut uicioſe euadant.

Nõnunq̃; in oõne ornatꝰ cauſa cõiunctio.ꝙ.R.ut.ſubiceri ſo let.ut uellẽ q̃; primũ ad me ſcribas.uellẽ ad me prope diem litte ras.i.ut mitteres.

Poſtea q̃m orationis ſermo expletuſ fuerit:aliquid ſi adiunga tur:ornatiſſimũ uidebitᵃ.ut Plato ſapientiſſimꝰ fuit: et diſer tiſſimꝰ quidẽ. Humaĩſſimas ad me litteras miſiſti.ſuauiſſimaſ q;.aut ſuauiſſimas quidem. Id quod michi obiectas: non feci:ne

cogitaui quidem:

Solēt etiā elegantiſſimi oratores ī calce oɼōis collocare.uelim.
ſiue uellē.impoſſibīle ē. manifeſtū eſt.neceſſariū eſt.aut neceſſe ē
⁊ alia his ſimilia.hoc pacto.rē ſane pollicitā deſ uelim.ex erroꝛe
in pɼīcipio cōmiſſo aliquid mali ad exitū non euenire:īpoſſibile ē
maximū amorē inter amicos ēē debere:neceſſe eſt.uicioſos ſpeɼ
nēdos quidē eſſe:manifeſtum eſt.

Meminit.pꝛo recordor tū genitiuū:tum accuſatiuū poſtulat.
ut meminit uadimoīa.meminit iniuriaꝝ.uerū in hoc uerbo no
tandū eſt ꝙ aliq̄ndo meminit capitur pꝛo mencionē fecit.et tūc
oīo recuſat accuſatiuū exigitqꝫ genitiuū ⁊ ablatiuū cum ꝓpoſiti
one.de.ut huius rei meminit Plato. Itē de q̄ re multi memine
rūt.hinc (ut putāt quidā) deriuatᷣ mētio et mens q̄ ōium recor
Hoc certe qđ nūc ſubiiciā pꝛo litteris ſcribēdis:orna .datur
tiſſimū eſt.gratū facere.et gratificari.licet idē plane ēē uidean
tur:niſi qđ alterū compoſitū eſt:alterū uero nō. tamē differūt.
Nā gratū facere eſt aliquid mīnꝰ: et ſignificat obſequi: aut co
placere:⁊ rē gratā efficere. Gratificari uero:ē aliquid maiuſ.et
īportat benefacere:aut beneficia cōferre. ut dii gratificātuꝛ ho
minibus:nō gratū faciūt.et fieri poteſt ut gratificemur alicui:
et tamen ei diſpliceamus:potius quam gratum faciamus.ut ſi
egroto aquam negemus:gratificamur quidem: et tamen moleſ
ti ſumus potius quam gratum faciamus.

Hec certe noīa q̄ nūc ſubiiciā:ornatiſſima ſūt:et ī eplīs ab oꝛa
toribꝰ freq̄ntiſſime uſitata clarꝰ.ꝑclarꝰ.ſplēdiduſ.luculētꝰ.et
ꝑclariſſimꝰ. ſplēdidiſſimꝰ luculētiſſimꝰ. atqꝫ eū ſignificāt: qui
fulgore aut nitore q̊dā glīe reſplēdeat.ut clarus orator. ſplēdi
dus eq̄s. luculētus hō.i.celeber et magni noīs et glīe.Sunt etiā
alia q̄ his uidentur eſſe ſimilia.nobilis.inſignis egregius.famo
ſus.glorioſꝰ.ſꝫ plerūqꝫ in malam partem aſſumunt.ut nobilis
meretrix.inſignis meretrix famoſus latro.famoſa meretrix.

Ut.cōiunctio nōnunq̄ꝫ ſignificat. poſtq̄m.hoc modo. ut uidi te
ſtatī cognoui.i.poſtq̄ꝫ uidi.nōnunq̄ꝫ pꝛo.q̄ndo.accipitur licet ra
rēter.aliq̄ndo uero pꝛo.ſicut.ſic loq̄ris ut ſapiēs.i.ſicut aliq̄ndo
capitᷣ pro.ita.ut ſi dicā quotidie ad me hoſpites ueniūt: ut inci

piā iam ſtomachari. hoc ē ita ut incipiā iam ēſtomachari.
Scdm. ꝑter illā notiſſimā ſignificationē q in protu eſſe poteſt: q dicimꝰ loqr ſcdm Ariſtotelē ſcdm Platonē. aliqndo ſignificat iuxta ut Seruiꝰ Sulpitiꝰ ad Ciceronē dicebat. M. marcellū du o uulnera accepiſſe unū in ſtomacho: alterū in capite ſcdm aurē .i. iuxta aurē. nōnunq̄ʒ āt ſignificat. poſt ut Quintilianꝰ Unū michi ſcdm patrē uidet^r michi fortuna paraſſe ꝑſidiū. et Cicero officioꝝ libro primo proxime inquit ſcdm deos: homines hoībꝰ maxime utiles ſūt. interdū uero licet minꝰ freqnter capit^r pro eo qd ē. pro. ut ſcdm te iudicatū eſt .i. pro te. ſcdm me .i. pro me.
Hoc etiā memoratu dignū uidetur ꝙ plerunq̄ʒ a diſertiſſimis uiris q̄daʒ adiectiones q nullā ſignificādi uim hn̄t: ſʒ elegātie ca uſa dūtaxat ponūtur. ut que nā cauſa tibi fuit: ut hoc faceres. quid nā te īpulit in patriā proficiſci. ūde Cicero officioꝝ li. ſcdo. Quiſ āt ſtudiū qui uitupat haud ſane intelligo quid nam ſit qd laudandū putet. Nēpe in his oībus illa adiectio nā nō ſignificā di: ſʒ exornādi gratia ponit^r alie itidē adiectiones pronoībuſ ar ticularibꝰ ꝑſertim in quibuſdā caſibꝰ adiiciūtur. ut ci. et ce. ut heccine ſūt cōſilia tua: et in pſalmo. heccine reddis domino: eodē modo. hiſce. hoſce. haſce dicere conſueuimus
Plurimū ſane uigoris ad explicandā oīonem hēre uidentur hꝯ pronoīa. ille. ipſe et is. ſi ſuis ꝑſertim ātecedentibꝰ īmediate iū gātur atq̄ʒ nō tam referēdi: q̄ʒ exprimēdi cauſa ponūtur. īpor tāt eim q̄ʒdā expſſionē et dignitatē atq̄ʒ eminētiā: indicātq̄ʒ qd omēs noſſe debeāt ut Alexāder ille magnꝰ. Archytas ille taren tinꝰ. Plato ipe teſtat^r. Ariſtoteles ipe profitetur. Cicero is quē parentē eloqntie appellāt. Socrates is qm uehemēter admiror Aliqndo adiūgunt^r. is. et. ipe. ut maximū bonū aſſecutꝰ es atq̄ʒ idipm: amicis tuis gaudētibus iuuātibuſq̄ʒ. ūde Cicero epſaꝝ li bro primo. Multi rogabātur: atq̄ʒ idipſum cōſulibus inuitis. ſʒ quis ł qui magnū etiā ornamentū hꝫ: ſi ſuo ātecedēti non īmedi ate iungat^r. hoc m̄. Ariſtoteles optima qui ꝑcepta dedit. Cicero pfectam qui dicendi facundiam aſſecutus eſt.
Nec ſub ſilētio ꝑterire licet: memorie traditū eſſe: magna dicē dicū elegantia: ſignificare aliquid ſcriptū eſſe: q̄ʒ quidē ſignifica

tionis uim:ea q̄ ſequūtur hn̄t.memorie proditū eſt. litteris mā
datū eſt aut ſcriptis.litterarꝫ monumētis mandatū eſt. ſꝫ man
dare memorie ē:aliquid retinendū memorie commendare.

Hoc profecto magno cū ornatu profertur. ꝙ ſi duo ł plura ali
cui tribuere uoluerimꝰ: eorꝫ potiſſimū in fine collocandū eſt. ut
tua uirtꝰ laudāda probādaqꝫ eſt. ſapiētes uiros omēs hoīes ue
rētur:obſeruāt:admirāturqꝫ.admirari eīm aliis p̄ſtatius eſt.

Accedit pro additur:tā uſitatū q̄ꝫ pulchrū in orōne uideri ſolet
ut accedit ad miſerias meas hic dolor.i.additur oībus calamitati
bꝰ meis hoc īfortuniū accedit.i.additur.hīcqꝫ acceſſio.nis.pro q̄dā
adiectione ſiue īcremēto.ut ſpo dignitati tue magnā acceſſionē

Hoc profecto elegāter uſurpatur.grādis natu.grāde .fore
uꝰ natu.longeuū hoīem et ad modū ſenē ſignificare ſolet.et ma
ior natu ſeniorē:ſicut minor natu:minorē etate importat.

Solēt etiā elegātiſſimi oratores:reliquū eſt:ſupeſt:relinquitur
pro reſtat p̄pulchre et magno cū ornatu accipe.p̄ſertim cū tran
ſitione utūtur.ut oīa tibi ſiue ds ſiue fortuna cōtulit:reliquū ē
.i.reſtat ut laudabiliter uitā geras.dixi de primo:nūc ſupeſt ſi
ue relinquitur:ut ad alterum accedam.

Haud ſane p̄ua cū elegantia p̄poſitio q̄ ſuo caſuali pro grāma
ticorꝫ more p̄poni ſolet:ab oratoribꝰ poſtponitur.et ſignificatio
eadē manet.ut ad finē uſqꝫ p̄duxit.ad felicē uſqꝫ exitum perdu
xiſti.romam uerſus profectus es.

Non p̄ua orōnis uenuſtate corā p̄ter illā notiſſimā ſignificati
onē q̄ꝫ hꝫ q̄ in prōtu eſt:plerūqꝫ ut aduerbiū capi cōſueuit.ſigni
ficatqꝫ ut ita dicā p̄ſentialiter.ut Cicero. Cupio tecū ~~romā~~ ioca
ri.et alibi.hēs ep̄l'am uerboſiorē fortaſſe q̄ꝫ uelles: quia tecuꝫ co
ram opinabar alloqui.

Sed qm̄ de dicendi elegātia dicere incepimus:p̄terire nō licebit
ꝙ tantus:et q̄ntus:talis et q̄lis:tanto et q̄nto: quo et eo:ſi ſibi ī
uicem in orōne correſpōdeant:plurimū afferent ornamenti.ut
tantam erga te beniuolentiā habeo:quantam nemo unquam in
aliquem habuit.Tales tibi ad inteligendū inſunt animi motus
quales nemini fortaſſe unq̄m ineſſe potuerunt.Tantum habes
humanitatis: quantū in aliquo homine eſſe poteſt.Habes itaqꝫ

talem uiuendi modum:qualem fortaſſe nemo unq̄m habuit.quo maior eſt aliqua uirtus:eo circa difficiliora uerſatur.et quanto maior es:tanto te ſummiſſius geras.ſed hec tanto et quāto: quo et eo:quorum eadem ſignificandi uis eſſe uidetur:plerunqꝫ comparatiuis adiungi ſolent.

Hoc quod adhuc ſubiiciam ad magnam dicendi elegātiam pertinet.uerſor.uerbum ornatiſſimum eſſe et quidem ab oratoribꝰ frequentatiſſimum.quod quale ſit: ſubiectis exemplis per ſe apparebit.dicimus eīm uerſor in ſtudio litterarum.i. do operam litterarum ſtudio.uerſor in multis negociis.i. intendo. uirtus circa difficilia uerſatur.i.intendit circa difficilia: uel cōſiſtit in dificili.et do operam litterarum ſtudio:ſignificat intendo ꝉ laboro.hinc ſepenumero dicimus danda eſt opera rebuſ honeſtis.i.laborandum eſt.

Quoad. pro quāto ornatiſſime quidem in oratione ponitur.ut intende huic negocio quoad poteris.i.in quātum poteris. quoad uires tue permiſerint.i.in quantum.

Nec ſuperuacaneum uidetur quod nunc ſubiiciam:omnes qui ante nos fuere eleganter quidem ab oratoribus maioreſ appellari ſolere.qui uero poſt nos futuri ſūt:poſteriores aut poſteri uocitātur.ut Cicero in ſaluſtiū. Ego meis maioribꝰ uirtute mea ꝑluxi.ut ſi priꝰ noti nō fuerit:a me ſue memorie initiū ſumāt: et ſim poſteris meis nobilitatis initiū et uirtutis exemplum.

Ablatiui caſus non participiorum modo:uerūetiam aliorum nominum perornate in oratione ponuntur. regnāte octauiano ceſare (qui auguſtus dicebatur) pax uniuerſo orbi facta eſt. ea tēpeſtate quam dioniſius ſyracuſis tyrannidē exercebat:grauiſſima in ſilicia bella geſta ſunt.

Facundum etiam dictū eſt:et frequēter uſitatum: ut cū quid eſſe tritum ore populi ſignificare uoluerimus:uerbis ſeq̄ntibus uti licebit.ut fertur.ut dicitur.ut aiunt ueluti aiunt.ueluti dicunt.atqꝫ ibi prouerbiuꝫ aliquod ꝉ quiddam uulgatum deſignabitur.hoc pacto. ſyrenas (ut aiunt) ſurda debemus aure tranſire.nichil melius (ut fertur) ſcientia excogitari poteſt.

Non parua profecto elegantia ab oratoribus ꝉ coniunctio: pro

etiā capi cōſueuit.ut Hānibal fuit impator ꝑ oīum pꝛiceps.tua
eximia uirtꝰ me allicit te ut amē:ꝑ maxime īpellit.ſimiliter cō
ſūctio.et.nōnunq̄ꝫ pꝛo etiā acipitur.ut Quītilianꝰ inter oēs cōſ
tat niſi inter eos qui et ipi inſaniunt.et Cicero officioꝝ.li.ſcđo.
ſꝫ doctiſſimi nō pꝛobāt: ut et h ipe panetiꝰ quem multū in his li
bris ſecutus ſum.

Sꝫ nō illepide neqꝫ indecore quietiā in orōne aliq̄ndo ſignificat
ſꝫ etiā:aliq̄ndo uero maiorē q̄ndā uim hꝫ: et iportat imo etiā.h
dictio.qꝫ.plerūqꝫ ſignificat uerū ſiue ſꝫ.et in pꝛincipio clauſule
ponitur:q̄ nullā hꝫ cū ſupiore clauſula cōnexionē.hoc m̄.qđ niſi
dignitatis mee rōm hērem:aduolarē mox ī ſubuꝛbanū tuum.

Et qm̄ pꝛo cōficiendis ep̄lis h potiſſimū attigerimꝰ:illud maxi
me notandū eſt. qđ et ſi prime aut ſcđe pſone uerbi raro additur
ego ꝑ tu qm̄ ī illis ſatis cōmode h duo pꝛonoīa intelligi poſſūt: po
nūtur tamē aliq̄ꝫdo ad maiorē expſſionē et ad q̄ꝫdā auctoritatē

Hoc certe ad decorandā orōnem plurimū ualet .deſinandā
qđ dicimꝰ michi ē nomē petro.michi eſt nomē antonio.vñ liuiꝰ
xxv.li.ab urbe cōdita.ſcipio cui africano cognomē fuit: qui mo
dus licet p datiuū freq̄ntior ſit:tamē nonnunqꝫ et noīatiuo uti
mur.ut michi eſt nomen petrus.et in ſacris litteris. fuit homo
miſſus a deo cui nomen erat iohannes.

Sed cū eiuſdē rei freq̄nſ repetitio ut initio diximus faſtidiū af
ferat nō mediocre:atqꝫ orō q̄ uariis exornatioībꝰ reſpſa eſt:plu
rimū pꝛobari ſoleat:pꝛoinde ad eandē decorandā optimū fuerit
ſi freq̄nter eiſdē dicēdi modis:aut uerb nō utamur. q̄ꝫ quidē ad
rē ſi neceſſitas nos iduxerit: id cōmutatis uerbis fieri oportet.
ut pꝛo hoc qđ eſt aliqm̄ mori:elegāter multifariā orōneꝫ uaꝛiab
ſic.h diē ſuū ultimū obiit:aīam expirauit. rebꝰ humanis exceſ
ſit.ex uita aut ex ſeculo aut ex hac luce migrauit. uita deceſſit
uita fūctus ē ſiue pfūctꝰ:aut priuatꝰ.extremū diē attigit.uni
uerſe carnis uiā ingreſſus ē.debitū nature pſoluit. uitam cum
morte commutauit.occubuit.

Itē ſi quis dicturus ē oīa tibi prout optas eueniāt: id multis
quidē modis uenuſte dici poteſt ſic.cūcta tibi ex ſentētia uel ex
animi ſētentia eueniāt omnia tibi proſpere ſuccedāt.deus opta

tis tuis in oībus feliciter correſpondeat. pꝛoſpero tibi curſu ſiue ſtatu fortuna obſecūdet. d̄s res tuas felici pꝛoſeq̄tur incremēto.

Similiter hec orō. ex antiquo tecū habeo amiciciā: ſic elegāter poteſt uariari ab ineūte etate tua michi tecum eſt neceſſitudo. a teneris annis te amore et beniuolētia cōplexus ſum. ab adolecē tia te amare cepi. a primis (ut aiunt) unguiculis: te uehemēter dilexi. a tenera tua etate maximo te amore ſū pꝛoſecutus. a pri mis inconabulis: te amare cepi. ab ineunte puericia tua: maxīo amicicie uinculo michi deuinctꝰ es obſtritusqȝ. ſȝ aduerte ꝙ ab ineūte etate ab ineunte puericia: maximā gratim et elegantiā hr̄. atqȝ a principio etatis ł puericie ſignificat. unde maioribus quibuſdā rebus hoc ꝑticipiū iungi ſolet. ut ab ineūte puericia. ł adoleſcētia: aut iuuētute. ineunte uere eſtate. ineunte nouo āno non āt ineūte die: ineunte nocte: ineūte prādio: recte dici poſſet.

Itē eo obuiā illi multifariā dici poteſt. ut iui in occurſū eius ꝓ ceſſi ei obuiam. exiui obuiam illi. obuius ei fui.

Item id quod grammatici dicere conſueuerunt: hic hr̄ uigin ti ānos: his modis multo ornatius poteſt pꝛoferri. hic uigeſſimū annum agit. degit uigeſſimum annum. hic eſt uiginti annos na tus. ſȝ hoc poſtremū et uſitatius et ornatius eſt.

Plurimū etiā ſuauitatis hr̄ hic modus dicēdi q̄m nūc ſubiiciā: qui multifariā uariatur. nō poſſū ſatis admirari. nō poſſū non ſatis mirari. admirari non ſufficio. magna me tenet admiratio. magna teneor admiratione. ſimiliter etiā dices non poſſū te nō ſatis laudare. et non poſſum te non laudare. et te laudare nō ſuf ficio. atqȝ in hunc modum cetera uariabis.

Plurimū etiā decoris hr̄ hec uariatio. multis ꝑiculis me obtuli multis ꝑiculis me obiectaui. magno quidem ac uario diſcrimini me obieci ſiue oppoſui. magna diſcrimina ſubire conatus ſū.

Similiter ſi quis uelit oſtēdere uiolētiā alterius in alterū: his modis ꝓpulchre uti poterit. uim ītulit ei. īpetū fecit in eū. inſul tauit cōtra eū. irruit in eū. inuaſit eū. eū uiolēter aggreſſus ē.

Similiter pro eo qđ grāmatici dicere ſolēt. ſuſtineo hāc rem in paciētia: oratores his modis ornatiꝰ dicere cōſueuerūt. fero hāc rē patiēter. uel paciēti aīo. aut fero hāc rē equo et trāquillo aīo

moderate fero.non moleſte fero.et cōtra:pro eo quod dicunt. hoc ſuſtineo impatienter:ſic ornatius dicemus.grauiter fero. iniq̄ aīo fero.acerbe fero.acriter fero.egre fero.moleſte fero.

Hec orō tu laboras in eloquentia.multis modis eleganter pro fertur.tu operam eloquentie prebes.tu das operam eloquentie. etatem in eloquentia conſumis.tempus in eloquentia conteris. ſtudio incumbis eloquentie.uacas aut intendis ſtudio eloquētie. eloq̄ntie ſtudes inſudare.

Teneo hanc rē memoria.ſic eleganter uariatur.huius rei me moriā hēo.fixam hanc rem memoria teneo.h̄ res michi in men tē uenit.occurrit michi.hec res michi improntu eſt.et huius rei me recordatio tenet.ſꝫ attende q̄d hoc uerbum.teneo. pulcherri mū eſt et ad uariandā orōnem maxime accōmodatū: ac pluribꝰ dictionibus adiungi ſolet.ut ſomnꝰ me tenet.i.uolo dormire. ſi tis aut fames me tenet.i.ſitio ꝟ fameſco.dolor capitis acerrimꝰ me tenet.i.capitis dolorē patior.febris me tenet.et reliqua eiuſ modi.

Itē non me preterit. non me fallit.nō me latet.non me fugit. idem quod non ignoro ornatiſſime ſignificant.

Itē h̄ res me fugit.Preterit mentem meā.E memoria mea e lapſa ē.Decidit e mēte mea.aut e memoria mea.Non occurrit michi.Et huius rei me tenet obliuio:pro hoc quod eſt obliuiſcor: ſatis eleganter accipi ſolent.

Itidem quo te confers.Quo te agis.Quem petis locum.Quo ire conaris.Quo tendis.Quo facis iter.Quo proficiſceris.Quo tenes iter.pro eodem ſatis ornate capi conſueuerunt.

Similitir hec.Quoad potero.Pro uiribꝰ meis.Pro uirili par te.Toto ut aiunt pectore quantuꝫ potero. Quo ad uires michi ſuppeditabūt.quantum uires mee permiſerint.magno cum or natu idem ſignificant.

Item ueni ſiue incidi in hāc opinionem.Aut incidit michi ta lis opinio.Aut incidit in mentem meam taliſ opinio.Veni ſiue incidi in hanc cogitationem.Aut incidit michi ſiue in mentem meam talis cogitatio.Veni in hanc ſpem.et incidit michi ſiue

in mentem meam talis ſpes: ornatiſſime in oratione ponuntur: atque ad eius uarietatem conferre plurimum uident*. De qua quidē uarietate aliquid poſterius dicem9. Nūc uero ne plura iā ſequar (nam infinita pene eiuſmodi precipi poſſent) finem faciā Sed iuuenes illud unum monuero: artem ſine aſſiduitate dicendi: non multum iuuare: ut intelligant hanc preceptionis rationem: ad exercitationem accommodari oportere. Sed de prima parte ſatis hactenus dixiſſe uideor: nunc autem ad ſecundā ſermo noſter conuertatur.

Prefatio in ſecundum librum.

ogitāti michi res a noſtra memoria propter uetuſtatē remotas in mentem uenit multas urbes cōſtitutas: plurima uella reſtincta. Sanctiſſimas amicicias: tum animi ratione que ad optima prouocat: tum etiam facilius eloquentia comparatas fuiſſe. Cumque diu cogitarem: ratio ipā in hāc me potiſſimum ſententiam duxit: ut exiſtimem ſapiētiam ſine eloquentia ciuitatibus preſertim parum prodeſſe. Unde fit ut nichil melius humanis in rebus: nichilq3 preſtantiuſ: nichil deniq3 conducibilius: ipſa oratoria excogitari poſſit. Non enim parum in ſe fructus habet dicendi copia: ſi recta inteligētia et diffinita animi moderatione gubernetur. Nempe non ſolum totius humane uite: uerum etiam omnium bonarum artium ē preclariſſimum ornamentum. Nam ſicut gemma aureo incluſa anulo: non mediocri decori eſſe ſolet: ſic ars dicendi omni litterarum generi accedens: fulgorem atque ſplendorem maximum affert. Omnis enim loquendi decor non aliunde quam ex intimiſ oratorie penetralibus habetur. ut cunctarum ſcientiarum quaſi ſeminarium haud iniuria appellari debeat. Ea quippe que dicenda ſunt. inuenit. diſponit. exornat. memorie mandat: decenterque pronunciat. quare grauiter errant qui inuidie (ut credo ſtimulis agitati: ipſam oratoriam nobiliſſimā ac pulcherrimā artem quaſi rem inutilem aſpernantur deteſtanturque In quibus tanta barbaries eſt et ſermo confuſus: ut ne quid loquātur poſſint intelligere. Omnia inuoluunt et quibuſdā inextricabilib9 nodis: uniuerſa cōturbāt. Ego uero (ut pauca de inſtituto meo

cōmemorē) non ſpe queſtꝰ aut glīe cōmotus: hūc laborē ſuſcepi.
Sed ut induſtria mea pueris dīcere uolētibꝰ prodeſſē: ne tēporiſ
mei curſſus ueluti ignis ĩnueis ſilicū obtruſus exiſtimaretur. fit
et (ut credo) ex hoc meo labore: ut latiſſima oratoꝝ prouīcia: ad
q̄ꝫ pp ſuā latitudinē pauci admodū diuertebātur. nunc miro ſtu
dio ab oībꝰ freq̄ntetur. Cōplures quippe dicēdi modi qui uariis
in locis a uiris quidē diſertiſſimis mādati litteris erant: in hac
breuiuſcula cōmentatione collecti: atqꝫ diggeſti ſunt: ut facile a
doleſcētes (modo uelint) proficere poſſint: ut ab hoc exornationū
fōte: ſatis cōmode aq̄s ſibi hauriēdas putent. non ſoluꝫ uberiore
gurgite: ſꝫ ut arbitror etiā nitidiore. Periculoſū certe opꝰ ag
greſſus ſū: et obtrectatoꝝ meoꝝ latratibus patens. ſed in hac re
unū michi pſuadeo rē gratā (ut opinio mea fert) pleriſqꝫ factu
rū: qui me laborēqꝫ meū ſine inuidia et adulatione collaudabūt
Ceſſēt ḡ contra me arcuato uulnere īſurgere ſcorpii: et opus ſē
tentia mea utile: uenenata carpere lingua deſiſtāt. Legāt prius
et poſtea deſpiciāt: ne uideātur nō ex iuditio rationis: ſꝫ odii pſū
ptione: ignorata damnare. Videāt ſiquidē alioꝝ opera: eaqꝫ pro
ſuo iudicio et arbitrio lectitent: nichil enim impedio. Sed hoc e
is affirmare audeo: orationem latinam legēdis meis pleniorem.
uberioremqꝫ facere poſſe.

Nūc uero ne plꝰ q̄ꝫ equū ſit euagemur: propoſiti mei ratio poſ
tulat ut ad uerboꝝ ſētenciaꝝqꝫ exornationeſ accedā: q̄s quidem
Cicero dignitates: recētiores uero colores appellāt. Sed hoc unū
in primis uelim iuuenes ſibi pſuadeāt. Cū colores rhetorici ſīt
prope infiniti a clariſſimis auctoribꝰ traditi: q̄s quidē omnes cō
plecti longū ac faſtidioſū eſſet: me eos tantū collegiſſe: qui utilio
res ſuauiores atqꝫ uſitatiores inuenirētur. Multo eīm meliuſ
ē ut auctor eſt ſeneca pauca ſapiētie p̄cepta hēre: dū tñ tibi illa
improntu ſint: quam ſi multa quidem didiceris: et illa non hēas
ad manum. ad alteram igitur propoſite diuiſionis partem acce
dendum erit.

Secūdus liber de coloribus rhetoricis.

Dignitas ē ut ait Cicero q̄ ornatā reddit orōnem: q̄dam
diſtinguens uarietate. Nā queādmodum cibus ſale: ſic

orō nr̄a his coloribꝰ nobꝫ aſpgenda ē: ut ei aliquid cōdimenti tri
buamꝰ. Qua ire ueluti uariis ſcitillis e medio fumo emicātibꝰ
orōnē illuſtrabimꝰ. Atqꝫ ipa uarietate (qđ in cātu et fidibꝰ fit)
oī depoſito faſtidio: auditores mirūimmodū oblectabimꝰ. Sꝫ cū
dicendi uenuſtas duas in ptes diſtributa ſit. Altera ſiquidē uer
boꝝ: Altera uero ſētentiaꝝ dicatur. primū quidē de coloribus uer
borum diſſerendum erit. .primus color.
Repetitio eſt cū plibus orōnis mēbris ab una eadēqꝫ dictione cō
tinenter principia ſumūtur. hoc m̄. Laudate dn̄m de celis: lauda
te eū in excelſis et c̄. Te diligo. Te colo. Te deniqꝫ uehemēter ad
miror. Tibi iſtud attribuēdum ē. Tibi gr̄a habēda. Tibi h̄ res e
rit honori. Tu iuſiurandū reliquiſti. Tu amicos prodidiſti. Tu
parēti manus intuliſti. Tu deniqꝫ oī ſpurcicia et dedecore uolu
tatus es. Hec exornatio tū multū uenuſtatis h̄ꝫ: tū grauitatis
et acrimonie plurimū. q̄re ad exaugendā orōnē: uidetur ēē adhi
bēda. huic interrogationē ſi adiūxeris: plimū uenuſtatis orōni
poteris afferre. Ut quis ē aut nobilitate: aut probitate: aut opti
maꝝ artiū ſtudio: aut ullo laudis genere te pſtantior. .ii. color
Cōuerſio eſt cū continēter i una eadēqꝫ dictione plura orōnis
mēbra terminātur. hoc pato. Ex q̊ tp̄e concordia de ciuitate ſu
blata ē: fides ſublata eſt: tota res pub. ſublata eſt. In te uno poſi
ta ē ſpes mea: tota cōſolatio mea: oīs deniqꝫ uita mea. .iii.
Cōplexio eſt cū plura mēbra continētur: in una dictione īcipi
unt: et in altera terminātur. hoc m̄. Quē diabolus fallaci q̄dam
ſuggeſtione decepit: hoīem. Quē ad oīa flagitia īpellere conatur:
hoīem. Quē deniqꝫ i profūdū īferni demergere elaborat: hoīem
Traductio eſt cū idē uerbū ſepiꝰ in orōne poſitū: nō m̄ non offē
dit aīmum: ſꝫ cōcinniorē orōm reddit. Hac ratione. Qui nichil h̄ꝫ
in uita iucūdiꝰ uita: is cū uirtute uitā colere nō poteſt. Itē hūc
tu hoīem appellas: qui ſi fuiſſet hō: nūq̄ꝫ tā crudeliter hoīs uitā
petiſſet. ē et alius huius exornatiōis modus cū eadē dictio uaria
quidē ſignificatione ſepenumero in orōne ponitur ſic. Cur diuiti
aꝝ affluētiā tā ſtudioſe curas: q̄ multaſ tibi dabit curaſ. Itē mi
chi crede oīa pcc̄a uita: ut cū de hac migraueris uita: padiſus ſit
tibi uita. In hiſ āt q̄tuoꝛ exornatioībꝰ q̄ adhuc ppoſite ſt̄: ñ ino

pia uerboꝝ fit:ut freq̄ns repetitio fiat:ſ3 ineſt feſtiuitas q̄ facili
us auribus diiudicari:q̄3 uerbis demonſtrari poteſt. .v.color

Contentio eſt cū ex cōtrariis ſētentiis ōro conſtat.hoc m̄.Hec aſ
ſētatio iucūda principia:eadē exitus amariſſimos affert. Item
inimicis te placabilē:amicis uero īexorabilem:ꝓbes. In ocio tu
multuaris:in tumultu ocioſ9 es. In re frigida cales:in re feruē
tiſſima friges. Tacere cū opus ē:clamas. cū loqui cōuenit obmu
teſcis. Hoc exornationis genere orōem ſi diſtinxerimuſ:et orna
ti et graues eſſe poterimus. .vi.color.

Exclamatio eſt q̄ hoīs ꝑ cuiuſpiā rei cōmemoratione: cū quodā
uocis clamore:in admirationē:aut amorē:aut indignationē:cō
miſerationē:dolorēq3:auditores cōuertit. Quā rē facile exēpla
declarāt. O feroces aīmos. O crudeles cogitatioēs. O derelictos
hoīes ab humanitate:cur tantū facin9 agere auſi ſūt: aut exco
gitare potuerūt. O inauditū crimē. O deteſtandū ſcelus: qđ hoc
maleficio dignū ſuppliciū poteſt inueniri? .vii.color.

O rē miſerā:dn̄m ferre nō potuim9: conſeruo ſeruim9. O me
miſerū. O infelicē qui tantā rei pu. ꝑturbationē uidere merui.
O uirū ineffabilē. O glorioſa dn̄a. O q̄3 ſuauis eſt dn̄s diligenti
bus ſe. Hec exornatio ꝑꝑ ſui ꝑſtantiā:non niſi raro et magnis ī
rebus accommodanda eſt. Quod ſi raro et ut magnitudo rei poſ
tulare uidebitur introducatur:in quem uolem9 affectum: audi
toris animū conuertemus. .viii.color.

Interrogatio ē cū ꝑ modū interrogationis aliquid ꝓponitur
cui9 reſponſū facile reddi poteſt.hoc m̄. Quero nūc abſ te cur bo
na ſēꝑ aſpernaris et mala ꝓſeq̄ris? Hec exornatio in laudati
onib9 et uituperationib9 plurimū grauitatis hēt. .ix.color.

Ratiocinatio ē cū ꝑ interrogationē freq̄nter ipi a nob poſcim9
expoſitionē ꝑ cauſā eoꝝ q̄ dicim9:atq3 ſtatim reſpōſionē ſubiici
m9.hoc pacto. Vita uirtuoſa iucūda ē. ac mirabiles ex ſe parit
delectatioēs. Cur ita? q2 oēs uirtutū opationes: ſecū hn̄t admix
tā q̄3dā uoluptatē. Que nā cauſa ēē poteſt? q2 honeſtas ſola oīu3
reꝝ iucūdiſſima ē. Itē maioreſ nr̄i ſiq̄3 īpudicicie mulierē dāna
bāt:eā multis maleficiis īplicitā eſſe putabāt. Quo pacto? qm̄ q̄3
īpudicā iudicarāt:eam q̊q3 ueneficii dānatā exiſtimabāt. Quid

ita: quia neceſſe ē eam q̄ ſuū corpus turpiſſime cupiditati addi xerit: his oib9 mortē quoq̈ modo poſſitis: machinet^a: ad quos ſui dedecoris infamiā uiderit ptinere. Quare neceſſe ē: q2 nulla po teſt honeſta rō eam detinere: q̄3 pcci magnitudo timidā facit: Jn tēpantia audacē: natura mulieris inconſideratā. Quid in viris idem ne hoc obſeruabāt: minime. Quid ita: q2 uiros ad unūq̄dq3 maleficiū ſingule cupiditates īpellunt. mulieres uero ad omnia maleficia cupiditas una ducit. Hec exornatio ad orōnem rheto ricā maxime ē accōmodata. et tū uenuſtate ſermōis: tum ratio nū expectatione: animū auditoris attentū retinet. .x. color.

Sētentia ē aliq̄d prouerbiū ꝉ egregie dictū: q̄d morib9 uite accō modari poteſt. ac quid in uita fieri oporteat: breuiter oſtēdit. hoc pacto. Dificile eſt eū uirtutē reuereri: qui ſēp ſcda fortuna uſ9 ē. Jtē uiri fortis ē qui de uitoria cōtendāt: eos hoſtes putare: qui uero uicti ſūt: eos hoīes iudicare. Liber is exiſtimādus ē: qui nu lli turpitudini ſeruit. Nō copia ſ3 uirtus hominē ſufficientē fa cit. Nō pauptas: ſ3 mentis hiatus hoīem egentē facit. Jtē optīa uiuēdi rō eſt eligēda cā iucunda cōſuetudo reddet. Jtē facile om nia contēnit: ſemp qui ſe cogitat moriturū. Oēs bene uiuēdi rō nes: in uirtute ſūt collocāde: ppea ꝙ ſola uirtus eſt in ſua poteſ tate: oīa p̄ter eam fortune dnationi ſubiecta ſūt. Qui fortunis alicui9 inducti amiciciā eius ſecuti ſūt: hi ſimul ac fortuna de lapſa: deuolāt omēs. Cū tibi alludit uite proſpitas: tūc uelut ī lu brico te retibis ac ſiſtes. Hi ſapiēter cogitāt qui tēporib9 ſcdis: caſ9 aduerſos reformidāt. Qui adoleſcētiū pccis ignoſci putāt oportere: falūtur. ppea ꝙ etas illa bonis morib9 nō eſt īpedimē to. Sentētias raro in orōne interponi cōuenit: ne uiuēdi p̄cepto res uideamur ēē. cum ita interponētur: plurimū afferent orna menti. Hec exornatio exordio potiſſimū inſeruit. nā (ut primo ad herēnium Cicero ait) ſemp eim ſi fieri poteſt ab aliq̄ lege ſiue ſcriptura ꝉ ab aliquo firmiſſimo nr̄e cauſe adiumento: principi um ſumere oportebit. .xi. color.

Cōtrariū eſt q̄d ex duab9 diuerſis rebus: alterā breuiter et fa cile ex altera cōfirmat. hoc pacto. Qui ſuis ratioīb9 inimic9 fu erit ſēp: eū quo m̄ alienis reb9 amicū fore ſperes: Jtē qui in ſer

monib9 et cōuentu amicoꝝ uerū nō dixerit: q̄ m̄ eū in concioib9
credis a mēdatio ſe tēpatuꝝ. Hec exornatio plimū ſuauitatis
hēbit: ſi breuib9 et cōtinuatis uerbis pfecta ſit. .xii.
Mēbrū eſt cū duo ꝉ plura mēbra inter ſe copulata proferūtur.
hoc m̄. Et inimico proderas: et amicū ledebas: et tibi ipi nō conſu
lebas. Itē dn̄s conſeruet eū: et uiuificet eū: et bt̄m faciat eū et c̄.
Articulus ē cū plures dictiones in orōne ſine cōiunctione aliq̄
proferūtur. Qua i re hoc erit exemplo. Acrimonia: uoce: uultu:
maieſtate tua: inimicos pterruiſti. Item iucūditate: ſuauitate:
dulcedine maria cū amicis obuerſat9 fuiſti. Hec exornatio et il
la q̄z āte expoſuim9: ad arguendū: laudandū: uitupandū: potiſſi
mū adaptari poſſūt. Sed h̄ cū quadam uocis celeritate: illa uero
tardius profertur. .xiiii. color
Cōtinuatio: ē freq̄ns ac continu9 dictionū concurſ9: p quē oēz
orōnis ſeniam explicam9: Ut nichil āpli9 dicendū eſſe uideatur
hoc m̄. Si de aliq̄ ſermo hēretur. ꝗ aliq̄z rē et male īcepit: et ter
minauerit: hac formula totā ſeniam exoluerem9. Ex errore in
pricipio cōmiſſo aliquid mali ad exitū nō eueire: īpoſſibile ē. Si
uero de ſapiēte qui fortunā pro nichilo putaret: orō quidē ſeq̄n
tib9 eēt abſoluta. Ei nō poteſt multū obeſſe fortuna: qui ī uirtu
te firmi9 q̄z in caſu: pſidiū collocauit. Ex quo fit ut hic color in
ſententia contrario cōcluſione commodiſſime cauſari ſoleat: eti
am ſi in aliis eo uti poſſimus. .xv. color
Cōpar eſt: q̄ plura ī ſe orōnis mēbra hn̄t: q̄ ex pari fere numero
ſyllabaꝝ cōſtant. hoc m̄. In plio pater mortē appetebat. domi fi
lius nuptias cōpabat. Hec oīa graues caſ9 adminiſtrabāt .xvi
Similiter cadens ē: cū eodē orōnis ordine plures ac uarie dicti
ones uarias quidē res ſignificātes: ſimilitudine caſuū ſibi inui
cē correſpōdent. hoc m̄. Hoīem laudas egentē uirtutis: et abūdā
tē felicitatis. Itē cui9 in pecunia ſpes ē: a ſapiētia eſt anim9 re
mot9. Qui diligit iniquitatē: odit aīam ſuā. .xvii.
Similiter deſinens eſt: cū plures dictiones uariis quidē orōnis
mēbris locate: eodē litteraꝝ exitu terminātur. hoc pacto. Hic a
git fortiter: Reſiſtit uirilit̄: Triūphat ꝑpotent̄. Itē turpiter au
des facere. Viuis inuidioſe. Delinquis ſtudioſe. He due exorna

tioēs q̄ꝫ altera quidē in ſimili exitu: altera uero in caſꝰ ſimili
tudine uerſat᷑:uehemēter īter ſe cōueniūt:atq; ea de re qui his
utūtur:plerūq; in uno eodēq; orōniſ ductu:ſimul collocāt.hoc m̄
Perditiſſima ratio ē amorē petere.pudorē fugere: diligere for
mā:negligere famā. In hoc exēplo ea q̄ caſus hn̄t ad caſus ſimi
les:ea uero q̄ nō hn̄t:ad ſimiles exitus deferuntur. .xviii.
Annominatio eſt q̄ rebus quidē diſſimilibꝰ aut cōmutatione:
aut additione:aut detractione uniꝰ littere aut litteraꝝ:ſimilia
uerba accōmodat.hoc pacto. Hic monachꝰ q̄ſi demoniacꝰ ſue re
ligionis tēpluz fugit. Itē h̄ poſſet ſibi cōmode tēpare:niſi amori
mallet optēpare. Hi nō periti:ſ; impiti potiuſ uocādi ſūt. Hi qͦs
moꝝ p̄dicatores appellas:rectius p̄uaricatores appellab̄. Hic ſi
leōnes uitaſſet tanq̄; leones:nunq̄; uita fūctus eſſet. q̄s tu iuriſ
tas appellas:eos legis deprauatores potius q̄; legis latores appe
llari cōuenirret. Itē deligere oportet eum q̄m uelis diligere. Cice
ro ī phil̄i. En cur magr̄ eius ex aratore orator factus eſt. Item
amari iucūdum ē:ſi curetur ne quid inſit amari. Nōnunq̄; eti
am ī caſuū cōmutatione eiuſdē aut pl'ium noīum h̄ color cauſa
ri ſolet.ut hoc patet exēplo. Alexander macedo ſūmo labore ani
mū ad uirtutes a pueritia cōfirmauit. Alexādri uirtuteſ p uni
uerſū terraꝝ orbē magna cū laude et gl'ia uulgate ſūt. Alexan
dro ſi vita lōgior data eſſet:oceanū macedonū nomē:facile trās
uolaſſet. Alexandrū oēs mar'e dilexerūt. His tribꝰ exornatio
nū generibꝰ:raro uti conuenit p̄ſertim cū de rebus ueris graui
bus et ſeueris nos agere oporteat. Nō eim dignitatē et acrimo
niā:ſ; leporē et laſciuiā q̄ndā uoluptatē ſecū afferūt. Vn̄ graui
tas et ſeueritas oratoria:his exornationibꝰ freq̄nter collocatis
minuit᷑. Quāobrē ad garrulos poetas magis q̄; oratores cōfer
re uidētur. Nēpe q̄ in ſe āplitudinē hn̄t et grauitatē: diu place
re poſſūt. Que uero facilē q̄ndā laſciuiā importāt:ſacietate affi
ciūt aurium ſenſū faſtidioſiſſimū. Unde ſi his ſepenumero ute
mur:puerili uidebimur elocutione delectari. .xix.
Subiectio eſt. cum querimus quid pro aduerſariis aut contra
nos dici poſſit.deinde p ſingulas interrogationes:excluſis oībus
q̄ aut nob̄ obeſſe aut illis prodeſſe poſſet: Subiicimꝰ id qd̄ ultimo

teneri oportet:cū q̄rimꝰ ab aduerſariis.hoc m̄. Quero ḡ unde iſ
te ex tenui tā̄ pecunioſꝰ factus ē. Amplū patrimoniū ex parēti
bꝰ ei relictum eſt:′ at patris bona uenierūt. Hereditas aliq̄ obue
nit:′ nō poteſt dici.nā ab oībus neceſſariis exhereditatꝰ eſt. Nū
quid ex mercatura q̄ꝫ agere cōſtituit:q̄ſtum maximū aſſecutus
ē:′ at ex ea re ea etiā q̄ hēre uidebatur:oīo amiſit.p̄miū aliq̄d ex
aliq̄ cauſa q̄ꝫ ī iudicio defēderet:accepit:′ at nō m̄ id nō fecit: ſꝫ e
tiā ip̄e grādi ſpōſione uinctꝰ et obſtritus ē.q̄re ſi his honeſtis rō
nibꝰ locupletatus nō ē:aut huic domi aurū naſcit̄ᵃ:aut ūde nō o
portet accepit et ſubrripuit.cū ad nr̄am pſonā ſubiectionē refe
rimꝰ:ſic facimꝰ. nā quid me agere oportebat cū a tāta ſarrace
noꝝ multitudine ēēm obſeſſꝰ:′ an dimicarē:′ at locꝰ nob̄ inimi
ciſſimus erat.ſederē in caſtris:′ at nullū ſubſidiū expectabā.reli
q̄reꝫ caſtra:′ at obſidebamur.uitā militū negligere debui:′ non ui
ta eīm rebus oībus ātiquior et p̄cioſior ē:relinquitᵃ me pacē cū
hoſtibꝰ meliore q̄ potui condictione agere debuiſſe.multū ineſt a
crimonie et grauitatis ī hac exornatione:et ad augēdā attenuā
dāq̄ꝫ rem aliq̄ꝫ plurimū eſt accomodata. .xx.color.

Gradatio ē cū conſeq̄ntia mēbra ab eiſdē uerbis incipiunt qui
bus ātecedētia terminātur.q̄ in re h̄ tibi exēpla propono. aphri
cano induſtria uirtutē.uirtus gl īam:gloria emulos: emuli ſibi
mortē cōparunt.itē ſcia bonos mores:mores uero uirtutē: uir
tus āt uitā eternā obtinere poterit.itē q̄ reliq̄ ſpes libertatis ad
bene uiuēdū ēē poteſt. Si malis et q̄d libet licet:et q̄d licet poſſūt
q̄d aūt poſſunt:audēt.et q̄d audēt faciūt.q̄d uero faciūt:impuni
tū reliquitᵃ.diabolus callide hoīes pturbationibꝰ alligat.alliga
tos aūt ad multa flagicia īpellit.poſt multa uero flagicia:eos ad
tartara ducit. .xxi.

Diffinitio ē q̄ breuiter et dilucide rei alicuiꝰ eſſentiā proprieta
teſq̄ꝫ āpletitᵃ.hoc m̄. Fortitudo ē paruipēſio piculoꝝ cōpon ſata
ratione utilitatis et honeſtatis. Temeritas ē incōſiderata dolo
rū ppeſſio aut piculoꝝ ſuſceptio. xxii.color

Tranſlatio eſt q̄ quadā breui enumeratione:oſtēdit quid dictū
ē.proponit q̊q̄ꝫ quid reſtet dicendū.q̄ in re exēpla ſubiiciā. His
itaq̄ꝫ de prodigalitate tua breuiter ptractatis: ad enormes tue

impudicicie exceſſꝰ trāſeamus. Itē de prima pte ſatis hactenꝰ
dixiſſe uideor: nūc ad alterā ſermo nr̄ conuertat. Qm̄ hactenꝰ
de primo mēbro dictū eſt: reliq̄ deinceps ꝓſeq̄mur. Satis oſten
diſſe uidemur quid ad primā ptem ptineret: nūc reliquū uidet:
ut de altera diſſeramꝰ. Dixi de diuitiis: nūc conſeq̄ns eſt ut cor
poris bona pſtringamꝰ. Iāqꝫ pr̄es ſatis de bonis corporis et for
tune uideor dixiſſe: nūc reliquitur ut bona animi breuiter trā
ſigamus. Hec exornatio plurimū hr̄ uenuſtatis: cū ex una re ī
alterā tranſitum faciat. .xxiii.

Correctio ē cum id qd̄ ſemel diximꝰ: p alia uerba ad ꝓpoſitū
explicādum accōmodatiora corrigimꝰ. hac ratione. Niſi hoc ex
cogitaſſes imo feciſſes: nunqꝫ tantā de te ſuſpicionē adgenerare
potuiſſes. Itē tu es ignarꝰ et rudis et ut planiꝰ dixerim beſtia
lis. Tu es uir induſtrius et ut melius dicā prudētiſſimꝰ. Demo
ſthens fuit oīum grecoꝝ imo oīum mortaliū eloq̄ntiſſimuſ. Itē
Cicero pro. P. ſeſtio dicebat. Illo ipo inq̄m die. die dico: imo hora
atqꝫ etiā pūcto tēporis eodē. Hec exornatio apud uiros diſertiſ
ſimos ſepenumero uſu uenit: et ad āplificandā q̄ncūqꝫ rē pluri
mum confert. .xxiiii. color

Occupatio ē cū ſimulamꝰ nos pterire aut nolle dicere: id qd̄ ma
xie dicimus. hoc m̄. Qd̄ tu quidē ſis famoſiſſimus latro et oīum
hoīnū flagitioſiſſimꝰ: nolo dicere: nō ſū nūc in eo occupatꝰ. Itē
ꝙ tu ab ineūte puericia oī intēpantie te addixeriſ: dicerē quidē
ſi hoc tēpus idoneū putarē nūc cōſulto relinq̄. Pretereo caedes
piuria: furta: oēſqꝫ rapinas tuas: ne auditoribꝰ moleſtiā inferā
Dicerē flagitia tua: ſꝫ ſūt ita nefaria et ſpurciſſima: ut audito
rū aures facile offēderem. Referrē profecto laudes tuas: ſꝫ eaꝝ
magnitudine pterritus neſciens ūde incipiā: cogor ſub ſilētio p
terire. Hec exornatio ad generādā ſuſpitionē: plimū ē accōmo
data. nā ſepe cōtingit ut res q̄m dicturi ſumꝰ: aut ignobilis ſit
aut certe parū gnobilis: aut plana nō fieri: aut facile rephēdi po
ſſet: tūc utiliꝰ eſt occulte facere ſuſpitionē: qꝫ huiuſmodi orōneꝫ
ꝓferre: q̄ facile argui poſſit. Quare ad laudationē: et uitupati
onem plurimum ualet. .xxv.

Diſiunctio eſt cū eoꝝ q̄ dicuntur unūqdqꝫ certo cōcluditur uer

bo.hoc modo.ppl̄us romanꝰ numantiā deleuit. Carthaginē ſuſ
tulit.Corīthū diſiecit.fregellas euertit.Jtē forme dignitas aut
morbo defloreſcit:aut uetuſtate extinguitur. .xxvi.

Cōiunctio eſt cū ſupiores et inferiores ꝑtes orōnis:uniꝰ uerbi
īterpoſitione cōiungunt̄.hoc modo.Forme dignitaſ aut morbo
defloreſcit:aut uetuſtate. hō conficit̄ aut dolore aut tēporis ue
Adiūctio eſt q̄ nō in medio pluriū clauſulaꝝ:ſꝫ aut .tuſtate
pricipio aut ſine uerbū collocat.Jn pricipio quidē.hoc pato.De
floreſcit forme dignitas aut moꝛbo aut uetuſtate. Jn fine uero
ſic.Forme dignitas aut morbo aut uetuſtate defloreſcit.et hic
modꝰ oratoris ē magis pꝛopriꝰ.ī q̊ aliud ſubiiciā exēplū:ut res
clarior ītellectu fiat. Nichil numātinis:nichil carthaginēſibꝰ:
nichilqꝫ corīthiis: nichil deniqꝫ fregelanis:uires corporis cōtra
romanos auxiliate ſūt. Hi duo colores ad breuiandam materi
am aptiſſimi inueniuntuꝛ. .xxviii.coloꝛ

Cōduplicatio ē unius aut plium dictionū ī orōne iteratio am
plificāde rei grā ad cōmiſeratione indignationēue adgenerādā
Fit āt multifariā. Vno quidē modo.q̄ndo fit iteratio īmediata
hoc ē ſine alicuiꝰ īterpoſitione.ut Heu heu.Euge euge.Magis
magiſqꝫ animꝰ meus dolore cōficitur.q̄ gēminatio in tribꝰ eti
am pꝛonoībꝰ plerūqꝫ fit. ut me me adſū qui feci ī me conuertite
ferrū.te te hoc loco mulier interrogo.et cōtulit ſe ſe in tēpluꝫ io
uis.cōtulit ſe ſe ī forū. Alio uero m̄ q̄ndo Vna dictio ł plures in
terponūtur.Miſeremini mei miſeremini mei.itē Jterū adque
iterū.Magis atqꝫ magis hoc tibi cōmendo.Vellē pꝛofecto gra
uiſſimi prēs et nimiū uellē.Rogo te atqꝫ nimiū rogo. Tu ne pa
trē gladio crudelis nature necaſti:Tu ne prēm:Plerunqꝫ etiā
h̄ iteratio ordine cōuerſo fieri cōſueuit ſic.Audes in hoꝝ cōſpec
tū uenire pꝛoditor patrie:Pꝛoditor inq̄ꝫ patrie:ī hoꝝ cōſpectū
uenire audes:Jtaqꝫ nō eſt neceſſe:ut ī hac gēminatione pꝛior or
do obſeruet̄.Hec exornatio rē de q̄ loquim̄:mirū immodū am
plificat. Atqꝫ auditoris animū ad cōmiſeratione indignationē
qꝫ uehemēteꝛ cōmouet.Facit eīm maius in aīo uulnus ꝑinde ac
ſi telū aliqđ ſepius in eandē corporis ꝑtē ꝑueniat .xxix.color
Interpretatio eſt cū id qđ ſemel minus clare dictum eſt:ꝑ ali

ud claris explicatur.hoc modo.Multifariã multiſq3 modis.Itẽ rem pu.funditus euertiſti.ciuitatẽ radicit9 deieciſti. Neceſſe ẽ animu3 auditoris commoueri:cum grauitas prioris dicti interpretatione ſequentis renouatur. .xxx.color.

Cõmutacio eſt cũ due ſentẽcie ita in orõne traiiciũtur et cõmutãtur:ut ſibi inuicem diſcordẽt:et poſterior ex priore emanare uideatur.hoc pacto.qđ facis:nõ tibi pcipitur.qđ aũt tibi pcipitur: hoc minime facis.Itẽ ea de re poemata non facio:quia cui9modi uolo:nõ poſſũ. cuiusmodi poſſũ:nolo.uis euãgelizare ut edas: et nõ uis edere ut euãgelizes:Hac de cauſa matrimonio nõ copulabor: quia cui9modi uolo:nõ inuenio. cuiusmodi inuenio: nolo plura ſubiecim9 exẽpla: ut qm difficile eſt hoc genus exornationis inuẽtu:dilucidũ eſſe poſſet. .xxxi.color.

Permiſſio eſt cũ res nr̃as aut nos ipos alicuius uolũtati tradimus concedimuſq3.hoc modo.qm oĩbus rebus ablatis ſolũ michi ſupeſt anim9 et corpus:h ipa de multis q̃ michi ſola relicta ſũt: uobis et ur̃e condono poteſtati.Itẽ queq3 in hac uita michi dulciſſima ſũt:ſic in tuũ poterunt uenire uſum:ſicut illa q̃ maxime tua ſunt.H exornatio ad captandã beniuolẽtiã et miſericordia3 uehemẽtiſſime eſt accõmodata. .xxxii.color.

Dubitatio eſt cũ q̃rimus quid de duobus pluribuſue poti9 dicẽdũ aut tenendũ ſit.hoc modo.raptus ſũ uſq3 in tertiũ celu3:ſiue in corpore ſiue extra corpus:neſcio.deus ſcit. Itẽ hoc facim9 p pẽtraſti:ſiue fragilitate:ſiue ignorãtia:ſiue malicia:prorſus ignoro.te repulſã i chatedra paſſũ fuiſſe cõſtat. an negligẽtia:an ipicia:an alio defectu neſcio: q̊ diſcernere certe nõ poſſũ.xxxiii

Expeditio ẽ cũ plures in orõne rõnes enumerãtur:quibus aliq̃ res fieri ł nõ fieri potuerit.et ceteris repudiatis:una relinquitur: q3 potiſſimũ intẽdimus.hac rõne.aut debuit redẽptor nr̃ eſſe purus homo:aut ãgelus:aut ds et homo.nõ fuit cõueniens ut pur9 hõ ł angelus fuiſſet:quia cõſtat utrãq3 naturã facile peccaſſe.ergo ds et hõ pariter ẽẽ debuit.Itẽ aut tu feciſti hoc p temeritatẽ aut p ignorãtiã:aut p ipotẽtiã aut p maliciã.nõ p temeritatẽ: q2 prudẽtia uiges.nõ p ignorãtiã: cũ oĩa ſcires. nõ p impotẽtiã cũ cõſtantiã maximã hẽas:relinquitur g q p maliciã peccaueris

Differt h̄ color a ſubiectione: quia ibi p̄ modū interrogatiōis: h̄ uero plano modo progredimur: ſ3 ad cōiecturales cauſas: uterq3 plurimum ualet. .xxxiiii. color.

Diſſolutio eſt cū plura in orōne mēbra coniūctionibus ſublatis efferūtur hoc modo Laudate dn̄m de celis: laudate eū in excelſis Item gere morem parēti: pare cognatis. obſequere amicis. optē pera legibus. Hic color differt ab articulo: quia ille in dictionib9 ſolum: hic uero in membris cauſatur. .xxxv. color

Preciſio eſt cū id qd̄ ſemel dici ceptū eſt p̄ſcindit^a: et inchoatum relinquitur Hoc pacto. Tu mecum contēdere uis: neſcis q̄ de te multa. nolo āplius dicere: ne maledicus iudicer. Itē plīma de te turpia: nolo āplius dicere: ne aliqd̄ inde graue damnū tibi ſubſe quatur. Itē Tu iſtud audes dicere: qui nuper aliene domui. non auſim dicere: ne cū te digna dixero: me indignū quidpiā dixiſſe uidear. Eiuſdē generis eſt cū aliquid in orōne ſuppletur: qd̄ ſatiſ cōmode intelligi poſſit. ut in principio epłar. M. T. curioni. S. ſubintelligit dicit. et in epilogis hacten9. de his ſat ſiue ſatiſ. In hac exornatione atrocior ē ſuſpitio: q̄3 diſerta explanatio eſſet. q̄re ad ſuſpicionē adgenerandā accōmodatiſſima ē. .xxxvi.

Cōcluſio eſt q̄ quadā breui enumeratione q̄ prius dicta ſūt col ligit: et id quod ex his neceſſario cōſequitur: breuiſſime cōcludit. Hoc modo. Si quis latiſſime laudauit aliquē q̄ opes ac corporis uoluptates pro nichilo duxit: et uirtutes cōplexus ē: ſic breui cō cludet. Si itaq3 pn̄s hic ea uite bona contēpſit: pp̄ que multi de certare ſolent: ac uirtutes ſūmo ſtudio comparauit: relinquitur eum ſummis laudibus efferendum eſſe. .xxxvii.

Pronominatio ē que ſicuti cognonoīe quodā extraneo demonſ trat. i. qd̄ ſuo noīe aut nō poteſt: aut non debet cōmode appellari Itaq3 cū uolumus aliq̄m ſuo noīe proprio noīare: aut quia inui ſū ł nimis gratū eſt auditoribus: ſi tunc qddā aliud nomē extra neū aut maioris laudis aut uitupationis cauſa ei accōmodaueri mus: pronominationē faciemus. Hoc modo. Si uelis aliq̄m de elo q̄ntia laudare Ciceronē: ſi de pacientia Iob: Si de uite ſcimonia Iohānem baptiſtā uocitabis. Si uero eum uitupare uolueris: q̄ crudelis ſit: Neronem nominabis. .xxxviii. color

Denominatio eſt cũ due res tantã inter ſe ꝓpinquitatẽ hñt ut
inuicẽ cõmutentur:et altera alteri⁹ loco ponatur. Fit aũt coloꝛ
h multifariã. Pꝛimũ cũ abſtractũ pꝛo cõcreto aut uice uerſa po
nitͣ.ut agendũ eſt de magnanimo.i.de magnanimitate. Uirtu
oſi magnã contentionẽ hñt cum temeritate et ſtulticia.i.cũ ho
minib⁹ temerariis et ſtultis. Deinde fit qño inuentor pro re in
uẽta:aut ecõtrario ponitͣ.ut ſi pꝛocerere frugẽ:aut uice uerſa
ponamus. Tertio modo.qño inſtrumẽtum pro cauſa principali
capitͣ.ut ſecuris pꝛo domificatore. Quarto cũ cauſa pꝛo effetu:
aut cõtra ſumitͣ.ut ſi mars pꝛo bello:uinũ pꝛo ebrietate:et rur
ſus ebrietas:pꝛo uino.deſidia ꝓ frigore aſſumeretͣ. Quinto qño
cõtinens pro cõtento ponitur.aut uice uerſa.ut ſiquis ſalmanti
cã aut italiã uel hiſpaniã:pꝛo hoib⁹ in ea cõtentis aſſumat. Ha
ꝝ quippe exornationũ poetaꝝ et oratoꝝ libri referti ſũt.
Circuitio eſt cũ ſimplicẽ rem q̃ et ſi unico uerbo uel paucis di
ci poteſt:multis tñ uerbis circũeſcribim⁹. Multis ãt de cauſis
fieri cõſueuit.primũ ut res ornatiuſ pꝛoferatͣ.ut ſi dictur⁹ ſis
rogo te.ornatius dices. humanitatẽ tuã admodũ ſuauiſſimã ue
hemẽter ꝑcor. Singularis ſcipionis uirt⁹ ac pꝛouidẽtia:cartha
ginis opulẽtiſſimaſ opes cõfregit. Alia etiã cauſa fit:ut res tur
pis nõ tanta cũ turpitudine referatuꝛ.ut ſi dictur⁹ ſis uolo me
iere uel aliud qđ turpius ſonat facere:ſic honeſtiuſ et maiore cũ
ornatu dices. inutile põdus uolo deponere uel abiicere. aut uolo
uentrẽ euacuare. Itẽ ego inquit thaiſ apud Terentiũ cum illo q̊
cũ uno rẽ hẽbam:abii. Poſtremo plerũqꝫ fit ad conceptũ mẽtis
exprimẽdũ:qño pꝛopria uerba nob̃ nõ occurrũt. Hec exornatio
ad laudandã et uitupandã et ad augendã rem:plurimũ ualet.
Trãſgreſio eſt q̃ debitũ uerboꝝ ordinẽ ꝑtuꝛbat. Fit ãt biphari
am aut ꝑuerſiõe.aut traiectione.ꝑuerſione: cũ dictio q̃ natura
liter ꝑcedere deberet:ſubſequitͣ.uel cõtra. Ut hoc uob̃ arbitror
deos imortales dediſſe ſingulari uirtute pꝛo uřa. Et romã uer
ſus pꝛoficiſcor. Traiectione:cũ dictioneſ ex ſuo loco in aliũ trai
iciũtur tranſmitũturqꝫ. Hoc m̃ ineſtabilis in iſtũ fortuna plu
rimũ ualuit. Oẽs inuidioſe eꝛipuit tibi bene uiuẽdi caſus facul
tates. Eiuſdẽ quippe generis ẽ cũ aliq̃ ſimplex dictio uel cõpoſi

ta ſcindit[a]: ut aliquid in medio interſeratur. Ut ſeptē ſubiecta
trioni. ſeptēq3 triones. poſtea uero q̄3: pro poſtea q̄3. inque inuicē
pro inuicē. Satis boni uiri officio feci. Morē tibi geram et alia
q̄ ad Themeſim figuram dicuntur pertinere. .xl.i.
Superlatio eſt cū augēde rei minuēdeue gracia. ut mētis concep
tū explicemus: ueritatē tranſgredimur. Augēde cauſa. hoc m̄.
Hector fuit iexpugnabilis fortitudinis. Salomō incōparabilis
ſapiētie fuit. Amatores inextricabilis nodus aſtrīgit. Thamar
fuit eximie pulcritudinis: et ultra menſurā humanā ſpecioſa.
Tu p̄ te fers formoſitatē: et ultraq3 credi pōt maximā. Et eiꝫ
facies eius ſplēdebat ſicut ſol. in corpore uero niueū candorē aſe
q̄batur. atq3 uerba illius ita ſuauia erāt: ut ex eiuſ ore diſtillan
te melle dulcior orō fluere uideretur. Tātus erat in armis ſplē
dor: ut ipam etiā ſolis claritatē obumbraret. Minuēde uero de
primēdeue cauſa. ſic. denigrata ē facies tua ſup carboēs. Tu es
ipo lapide durior: ac ipa ruſticitate ruſticior. Hic color plurimū
ornamenti et ſuauitatis affert orationi. .xl.ii.
Intellectio eſt cū totū ex parte: aut partem ex toto: aut ſingu
larem numerū pro plurali. uel econtrario intelligim9. ut come
di bouem. Itē poſtq̄m hō longo tempore diuerſis mundi climati
bus puagatus eſt: proprium tectum hītare gaudet. Itez fecerūt
deos argenteos. i. uitulum q̄m ut deum adorauerūt. Et mortui
ſūt qui q̄rebant aīam pueri. i. mortuus. .xl.iii.
Abuſio eſt q̄ uerbo ſimili et propīquo: pro certo et proprio abu
titur. hoc m̄. Ut uires hominis breues ſūt. aut pua ſtatura. aut
longum in homine conſilium. aut oratio magna. aut pauc9 ſer
mo. nam hic facile eſt ītellectu. finitima uerba rez diſſimilium:
ratione abuſionis eſſe traducta et inuicē cōmutata. .xl.iiii
Trāſlatio eſt q̄ ex Una re ad aliā ratione ſimilitudinis utrobi
q̄ repte: uerbū aliquod trāſferim9. Fit āt multis modis. Primū
rei āte oculos ponēde cauſa ſic. Tumult9 quidē bellicus expergē
fecit ciuitatē terrore ſubito. exercit9 uero extinxit eā. p hūc eti
ā modū dicimus prata ridēt. uenti ſibilāt. iuuētus floret. hic ſe
minat diſcordie uerba. cibat oculos. acuit īgeniū. In his quippe
oīb9 pinde explicātur res: ac ſi āte oculos geri uiderētur. Dein

de fit obſcenitatis uitãde cauſa ſic. Mater tua q̊tidiaĩs nuptiiſ delectatur. aut mater tua q̊tidiaĩs ãplexib⁹ gaudet. Tertio fit augẽde rei grã. hoc m̃. Hic uſq̨adeo immaĩs et ferus ẽ: ut nul lius ĩnocẽtiſſimi ſãguine iracũdiã ſuã ſaturare poſſit, atq̨ nul li⁹ urƀ calamitas ei⁹ inimiciciaſ poterit explere. Fit etiã dimi nuẽde rei grã ſic. Hic magno ſe p̄dicat auxilio fuiſſe: qui parũ ĩ rebus difficillimis aſpirauit. .xl.v.

Permutatio eſt aliud uerƀ: aliud ſenĩa demoſtrãs. Itaq̨ cũ ali quid adducim⁹ ꝙ in litterali ſẽſu vnũ importat: nos ãt p̄ter il lũ ſenſũ allegorice aliam ſeniam intelligim⁹: tũc fit ꝑmutatio. Fit ãt ſimilitudine ſic. Cũ canes fũgant̊ officiis lupoꝝ: cui⁹ nã p̄ſidio pecuaria credem⁹. Fit etiam plerũq̨ ex cõtrario. Ut ſi quis hoĩem prodigũ et luxurioſũ illudens parcũ et moderatũ ap pellet. Et ſi q̃mpiã qui prẽm uerberauerit: eneã uocem⁹. Intẽp antẽ uero et adulterũ. hippolytũ noĩemus. Hec ſũt q̄ de uerboꝝ exornatioĩbus dicẽda uidebãtur: nũc res ip̄a monet: ut deinceps ſententiaꝝ exornationes tranſeamus. .xvi.

Diſtributio eſt cũ in plures ac diuerſas res aut p̄ſonas certa q̄ dã negocia et tanq̨ propria ĩptiuntur. hoc m̃. Hoĩnis eſt ſcdm rectã rõm uiuere. Gubernatoris ẽ: ita ciuitati prouidere: ut om nib⁹ rebus q̄ ad uictũ cultũq̨ ꝑtinent abũdet. Caueatq̨ ne cum unã ꝑtem cõſeruet: alterã deſerat. Preceptoris ẽ dilligẽter pro uidere quidquid diſcipulis ſuis ꝓponere ac profiteri debeat. Hec exornatio copioſiſſima ẽ: et ad oẽm dicẽdi rõnẽ facile accõmoda

Licẽcia eſt eoꝝ q̊s ueremur aut timem⁹ ſine offen .xi. poteſt ſione: iuſta rep̄hẽſio. Itaq̨ cũ apud eos q̊s uereri et metuere de bem⁹: q2 noƀ ſuꝑiores ſũt: q̃ndo in aliquo errato iuſte rep̄hendi poſſe uidẽtur: aliquid aſperũ audati⁹ ꝓferim⁹: ſ3 ea uerboꝝ mo deratione et mitigatione: ut nõ m̊ eos nõ offẽdam⁹: ſ3 poti⁹ oblec temus: tũc licẽcia fit. ut ſi quis Regẽ uellet ab aliq̄ errato corri gere: ſic eũ alloq̄retur. Ego uehemẽter admiror maieſtatẽ tuã magnificẽtiſſimã: tantã ĩ regno ſuo euerſionẽ ꝑmittere: ut oĩa uideãtur ſine rectore fluitare. Nã optimates ac nobiles oppreſ ſi: facinoreſi uero ſũt magnoꝑe eleuati. Qđ ſi Regalis d̄natio tua ultra mẽſurã humanã prudẽtia nõ abundaret: nõ tantoꝑe

mirarem̄ur. Nūc uero ſigulare ac propediuinū tuū igenii acu
mē omēs (qui maieſtati tue regie optēpam9) in magnā admira
tionē couertit. Si uelis corrigere pſulē: ſic dices. Magna admi
ratio me tenet Reuerēdiſſime pr̄ cur ſigularis uirt9 tua ea q̄ ſi
bi cure ſūt: nō maiore diligētia ꝓuideat. Eteīm ſubditi tui ita
ſūt ꝑturbati. ut ueluti oues n̄ hn̄tes paſtorē uideāt. Nulla feſ
toꝝ obſeruatio: nulli9 dī cultus: nulla deniq3 reuerētia apud eos
repitur. Nec eīm Reuerēdiſſime pr̄ ita amēs ſū: ut exiſtimē ſa
pientiā tuā ſingularē: a me corrigi poſſe. ſ3 icredibilis meus ī te
amor cogit ut putē me tibi h̄ dicere oportere. Hec mitigatio q̄
aut in pricipio aut fine potiſſimū ponēda eſt: facit ut ii q̊s corri
gim9 ab errore reuocētur: noſq3 eoꝝ amici et ueritatis aſſerto
res uideamur. Eſt āt alius mod9 licēcie qui blādiorib9 uerb̄ cōſ
tat: q̄ndo aliq̄m ita obiurgam9: ſicut ip̄e ſe cupit obiurgari: qꝛ a
ſſentatores maxīe faciūt hoc m̄. Nimiū es pr̄ āpliſſime aio mā
ſueto ſplēdidiſſimoq3: nimiū credis unicuiq3: atque tua humani
tate comot9 exiſtimas oēs eſſe ꝓbenignos et faciles et ueritatis
Diminutio ē cū aliquid egregiū et laude dignū oſ . aſſertores
tēdim9 aut natura aut īduſtria aut ip̄a fortuna nob̄ īeſſe: ſ3 ad
arrogātiā euitandā q̄dam orōnis attenuatione utimur. q̄ quidē
attenuatio et ſi prima frōte diminuere uideatur: latēter tn̄ ma
gis exauget. hoc m̄. Nā hoc pro meo iure patres cōſcripti recte
affirmare poſſū: me ſūmop̄e laboraſſe: ut diſciplinā militarē nō
in poſtremiſ tenerē. Itē tantop̄e litteraꝝ ſtudio opā dedi: ut in
doctrine exercicio nō de minimis eſſē. Neſcio an egeſtate h̄ ad
maleficiū acceſſit: ſ3 hoc certo ſcio prēm ei9 (nolo nimiū dicere)
nō tenuiſſimū patrimoniū ſibi reliquiſſe. Itē circa honeſtatē nō
pua diligētia īſudaui. pulchritudo tua nō eſt exigua. His ſiqui
dē exēplis uitatū eſt ne uerb̄ q̄ apte rē amplificarēt: uteremur.
S3 ad laudē ſine arrogātia cōpādā atq3 īuidiā uitādā: ſatis dic
tū eſt. Oēs nāq3 excelencie et īnuidiā contrahūt in uita: et odiū
in orōne inconſiderate ſi tractes. .xxxxix. color.

Deſcriptio eſt. q̄ magna cū grauitate cōmoda uel īcōmoda q̄
ex aliq̄ re accidere poſſūt: pſpicue ac dilucide exponit. hoc pacto
Qd̄ ſi iſtū iudices flagicioſiſſimū V̄ris ſētētiis liberaueritis: ſta

tim ſicut leo rugiēs aut ferociſſiā belua ex catheis ſoluta uagabit⁹ acuēs multos dētes: ac īpetū faciēs in fortunas cuiuſq3 om nēq3 familiā pfringens: rē pu. fūditus labefactabit. q̄re iudices eiicite eū de ciuitate. liberate oēs ciues formidine: uob deniq3 ipſis cōſulite. nā ſi iſtū impunitū dimiſeritis: in uoſmetipſos (mihi credite) ferā et truculentā beſtiā īmiſeritis. Jtē ſi de hoc iudices grauē ſeniam tuleritis: Vno iudicio ſimul multos iugulaueritis grādis natu parēs cuius ſenectutis ſpes oīs in hui⁹ adoleſcētia poſita eſt: q̄re uelit in uita manere: nō hēbit. filii ei⁹ pui ꝑuati pris auxilio: ludibrio et deſpectu pr̄nis inimiciſ erūt oppoſiti. Jtē capta urbe: he miſerie cōſeq̄ ſolēt q̄ arma cōtra tulerūt: ſtati3 crudeliſſime trucidāt⁹. ceteriſ uero qui poſūt ꝑ etatē et uires laborē ferre: in ſeruitutē rapiūtur. qui uero nō poſſūt: uita priuāt⁹. Vno deniq3 atq3 eodē tꝑre tota ciuitas hoſtili flagrabit incēdio. filii uero ꝑtim e gremiiſ pentū diripiūtur: ꝑtim infimi iugulātur. ꝑtim āte edes cōſtuprāt⁹. nemo ē qui rei crudelitatē uerb̄ cōſequi poſſit: nec calamitatis magnitudinē ſermone aut

Diuiſio ē duoꝝ aut pluriū mēbroꝝ ſectio eoꝝ .oīone referre q3 breuis et dilucida explanatio. hoc m̄. duplex eſt pcēm actuale veiale et mortale. ueniale quidē obligat ad penā tꝑoralē. mortale uero pena eterna nos obſtringit. Jtē cur ego nūc tibi quicq̄m obiurgatiōis obiiciā ſi probus es nō meruiſti. ſi uero īprob⁹: uerbis nō cōmouebere. nā q̄ ab antiq̊ morib⁹ inſtituta ſūt: ea īpoſſibile ē aut ſaltē difficile uerb̄ immutari. Hec exornatio ad cōfūdendū aliq̄m: plurimū eſt accōmodata. Differt āt ab illa diuiſione q̄ de ꝑtib⁹ oīoniſ tertia eſt ſcd̄m exordiū. nā illa nō ſtatim explicat mēbra: h̄ uero ſe ſtatim manifeſtat. .l.i. color.

Freq̄ntatio eſt cū plura mēbra diffuſe tractata atq3 diſpſa: ī vnū colligim⁹: q̊ grauior aut acrior aut criminoſior oīo ſit. hoc pacto. ſiquis plurib⁹ laudibus aliq̄m ornauit: tādē ad magis exaugendā rē dicet. itaq3 prēs h̄ de q̊ multa dixi ē pius. humanus liberalis. māſuetus. fortis. et oīum iuſtiſſim⁹. prudētiſſimuſq3. Jtē ſi q̄m multis cōtumeliis proſecut⁹ es. poſtremo ad rē magiſ exaggerandā dices. a quo tandē prēs abeſt iſte uicioꝝ quid eſt q̄d iudicio uelitis eum liberare: ſue pudicicie proditior eſt. inſidiator

aliene.cupidus.intẽpans petulans.ſupbus.impiꝰ in parẽteſ.in
gratus in amicos.infeſtꝰ in cognatos. in ſupiores cõtumax. in
eq̃s et pars faſtidioſꝰ.in inferiores crudelis.deniq; in oẽs intole
rabilis inuenitur. Itẽ ſiquis multũ ſe uolũtati alterius cõceſ
ſit tandẽ ſic colliget. Itaq; de me ſic exiſtima.oẽ meũ cõſilium.
ſtudiũ.opã.laborẽ.induſtriã.diligentiã. pro tuo honore libẽtiſſi
me expoſiturũ. Hec exornatio ad ãplificandã exaggerandam
q; rem:accõmodatiſſima eſt. .l.ii.

Expolitio eſt cũ in una ſenĩa et propoſito manẽtes: ex uerboꝝ
uarietate cõmutationeq; aliã atq; aliã dicere uidemur. hoc m̃.
Nulũ tantũ eſt piculũ qḋ ſapiẽs pro ſalute patrie uitandũ arbi
tretur.cũ augetur incolumitas ppetua ciuitatis.qui bonis ẽ rõ
nibus ṗditꝰ:profecto nulũ uite diſcrimẽ ſibi pro fortuĩs rei pu.
fugiendũ putabit. Q̃m oĩa cõmoda a patria ſũt accepta: nullũ
incõmodũ pro ſalute patrie graue putãdum ẽ.profecto nõ nobis
ſolũ:ſ; patrie potius nati ſumꝰ.Unde uita q̃ fato debetur:ſaluti
patrie potiſſimũ pſoluatᵘʳ. Hec exornatio ad expoliẽdã oꝛonẽ
plurimũ ualet:atq; ad elocuctioĩs copiã et facultatẽ nõ parũ iu
uat.eandẽ eĩm rẽ multifariã dicit nõ eodẽ m̃ (nã id quidẽ ẽẽt a
uditoꝝ aĩos obtũdere: nõ rem expolire) ſ; multiplici rationũ cõ
mutatione. .l.iii.color

Cmmoratio eſt.cum in eodem propoſito aut firmiſſimo funda
mento manentes: cui tota cauſa innititur. ad idem ſepenumero
reuertimur prout cõcionatores aut declamatores agere conſue
uerũt. Huic exornationi nõ poteſt exẽplũ ſatis idoneũ ſubiici:
ppea ꝙ h̃ locus nõ eſt a tota cauſa ſepatus ſicut mẽbrũ aliqḋ:ſ;
tanq̃; ſãguis qui p totũ oꝛonis corpus profuſus ẽ. Prodeſt hec
exornatio ad hoc ut totius cauſe firmiſſimũ fũdamentũ animiſ
auditorum firmius imprimatur. .l.iiii.color

Cõtentio eſt p q̃; cõtrarie ſẽtentie referũtur. hoc m̃. Uos hu
ius incõmodis lugetis:iſte rei pu.calamitate letatur. Uos ṽrĩs
fortuĩs deffiditis:iſte ſolus ſuis eo magis cõfidit. Inter duo qui
dẽ cõtẽctionẽ genera: alterũ uerboꝝ alterũ uero ſẽtentiaꝝ: hoc
intereſt:qm̃ illud ex uerbĩ celeriter relatis cõſtat:hoc uero ſentẽ
tias inuicẽ contrarias referat oportet. .l.v.color.

Similitudo eſt cũ varie res aut orones inuicẽ cõparantur.et hoc
ratione alicui⁹ ſimilitudinis q̄ inter eas reperitur. Fit ãt multi
fariã ac multis de cauſis.Primũ fit p collationẽ rei ãte oculos
ponẽde cauſa:cũ ꝓpoſita ſilitudine:paria ſũt oĩa relata. hoc m̃
Sicut hirũdines eſtiuo tẽpore p̄ſto ſũt:frigore pulſe recedũt:ita
falſi amici ſereno uite tp̄re p̄ſto ſũt:ſimul atq3 hyemez fortune
uiderit:deuolant oẽs.Itẽ ſicut latro uiatorib⁹:et lupus ouibus
inſidiat̃:ita demones hoib⁹ inſidiari ſolẽt. Itẽ ſicut cithared⁹
cũ prodierit ueſtibus inauratis idut⁹ cũ chlamide purpure colo
rib⁹ uariis itexta:hñſq3 coronã aureã magis ac lucidiſſimis gẽ
mis illuminatã:citharã tenẽs exorãtiſſimã auro et ebore diſtin
ctã: ipe p̄terea forma et ſpecie ſtaturaq3 ſit ad dignitatẽ aptiſſi
ma: ſi iſte mirũimmodũ polliceret̃ ſe pulſaturũ et cãtaturũ et
populũ in ſui expectationẽ cõuerteret:tandẽ rupto ſilẽtio:repẽ
te vocẽ mitteret acerbiſſimã cũ turpiſſimo corporis motu:q̊ me
lius exornat⁹ ſit et magis expectatus fuerit: eo magis deriſus
et contẽptus eiicietur.ita ſiquis fuerit in excelſo ſtatu fortune
collocat⁹:atq3 oĩbus nature et fortune muñribus abũdauerit:ſi
uirtutis et artiũ q̄ uirtutis magiſtre ſũt egebit:quo magis cete
ris reb⁹ erit copioſior et illuſtris expectat⁹:eo uehemẽtius deri
ſus et contẽptus ex oĩ conuẽtu bonoꝝ eiicietur. Deinde fit bre
uitate rei apertis dicẽde grã cũ non ut in ceteris exẽplis res ab
re ſeparata ẽ:ſ3 utreq3 res cõiuncte et cõfuſe collocãtur. hoc m̃
In amicicia gerẽda ſicut in certamine currẽdi nõ ita conuenit
exerceri ut q̄ad neceſſe ſit:uenire poſſis.S3 in amicicia tantum
beniuolẽtie eſſe oportet: ut product⁹ ſtudio induſtria et uiribus
ultra facile pcurras:q̄3 amici uita protẽdatur q̄mq3 amicus ipe
ſẽtire poſſit. Tertio fit negatione reb⁹ ſimilib⁹ adiũcta.hoc m̃
Neq3 equus indomit⁹ q̄3uis natura bene cõpoſitus ſit idoneus
põt eſſe ad eas utilitates q̄ deſiderãtur ab eq̊:nec hõ indoctus q̄m
uis ſit ingenioſus:ad uirtutẽ poteſt ſine doctrina et exercicio p
uenire. Poſtremo fit nõnunq̄3 ſimilitudo p contrariũ q̄no ali
quid negamus eſſe ſimile ei rei q̄3 probare intẽdimus. hoc modo
Nõ eim q̄3admodũ in paleſtra qui tedas ardentes accipit celeri
or ẽ in curſu cõtinuo q̄3 ille qui tradit: ita melior ipator nouus

qui accipit exercitũ q̃ʒ ille q̃ decedit: ꝓpea ꝙ ibi defatigatus cur
ſu ĩtegro facẽ: h̃ uero ꝑitus impator ĩꝑito exercitũ tradit. Hic
color ad exornandã oꝛõm ãplificandãq; pluimũ ualet. His ſiqui
dẽ modis qui ꝓpoſiti ſũt ſine ſimili ſatis plane et ꝑſpicue et ꝓ
babiliter res dici potuiſſẽt. Sʒ ornãdi cauſa ſimile ſũptũ eſt. In
uẽtio ãt ſimiliũ facilis erit. ſiquis ſibi res tã aĩatas q̃ʒ inaĩatas
mutas et eloq̃ntes: feras. et mãſuetas. terreſtres. et celeſtes. ma
ritimas. artificio. caſu. natura. ita cõꝑatas habuerit: ut frequẽ
ter ãte oclós ponere poſſit. Sʒ hoc vnũ te admonere uolo: nõ eas
res que rõne ſimilitudinis inuicẽ cõꝑantur: omni ex ꝑte ſimileſ
eſſe oportere: ſʒ in eo dũtaxat in quo cõferuntur. .Xvi. color.
Exẽplũ eſt alicuiꝰ facti aut dicti ꝑteriti ꝓpoſitio: ſub certi a
uctoris noĩe ꝓbata. Itaq; cũ ad rẽ q̃ʒpiã confirmãdã alicuius
ꝓbati uiri exẽplũ afferimꝰ: et ſub certi auctoris noĩe: exẽplũ
fit. hoc m̃. ut ait Boeciꝰ nõnulli ſũt qui oculos tenebris aſſuetos
ad lumẽ ꝑſpicue ueritatis extolere nõ poſſunt: ſimileſq; ſũt aui
bꝰ q̃ʒ intuitũ nox illuminat: dies uero obcecat. Itẽ ut inquit A
riſtoteles ingrati q̃ʒplimi ſũt. et bene ſuſcipe magiſ q̃ʒ bene face
Imago eſt. cũ uarie res inuicẽ conferũtur: ꝑ ali .re cupiũt
q̃ʒ diſpoſitionẽ ſimilẽ q̃ in eis reꝑitur. Itaq; cũ vnius rei diſpo
ſitionẽ ꝑ alterius itidẽ diſpoſitionẽ explicamꝰ: imago fit. Per
ficitᵘʳ ãt bifariã laudis uituꝑatioĩſue. cauſa laudis. hoc m̃. Dñs
ac redẽptor nr̃ ut gigas et leo fortiſſimꝰ diabolũ vincens: nos re
demit. Itẽ ibat in ꝑliũ corpore tauri ualidiſſimi impetu leonis
acerrimi ſimilis. Vituꝑationis uero ſic. Iſte q̃tidie ꝑ forũ me
diũ tanq̃ʒ iubatꝰ draco ſerpit dẽtibus aduncis: aſpectu uenena
to: ſpũ rapido: circũſpetans huc et illuc ſiq̃m repiat: cui aliquid
mali faucibꝰ afflare: ore attigere: dẽtibꝰ inſecare: lingua aſpge
Effectio eſt. cũ alicuius rei exterioris diſpoſitio: ꝑ .re poſſit
ea que ſuo corpori accidunt explicatur. hoc m̃. Erat ille ſtatu
ra breuis. incuruus. canus. ſubcriſpus. caluus. hñs barbã ob lon
gã et faciẽ amplã cui ſane magna ẽ in mẽto cicatrix. .X.ix.
Notatio eſt. cũ condictionẽ aut morẽ alicuius rei interiorẽ per
ſigna exteriora: hoc ẽ ꝑ dicta eius aut facta explicamꝰ. hoc m̃
Hic ex trãſuerſo te reſpicit: ſignificat te odio hr̃. Itẽ h̃ inter

abūdatiſſimas diuitias manus hꝫ̄ cōplicatas: ſignificat auarū.
ħ magnā hꝫ̄ moderationē in rebꝰ et p̄ſertim in corporeis uolup
tatibꝰ:q̄ eſt tempatus. Itē ſi uolueris aliq̄m deſcribere nō diui
tē: ſꝫ oſtētatorē eſſe. Iſte inquies prēs qui ſe diuitē p̄clarū uult
hēri: nōne dicere uidetur pmiterē certe uos mecū loqui: ſi michi
moleſtū nō eſſetis. cū uero ſiniſtra mentū ſubleuat: exiſtimat ſe
gēme nitore et auri ſplēdore aſpectus oīum pſtringere. Cū pue
rū reſpicit vnicū q̄m hꝫ̄: alio atqꝫ alio noīe euꝫ appellat. ut igno
ti intelligāt vnū eligi de multis. heus tu inquit ueni ſānio et in
aurē dicit. uoce paulū eleuata ut alii inteligāt oēs lectuli ꝓpā
ter ſternātur et aſturconi locꝰ āte hoſtiū paretur et pecunie (ſi
fieri pōt) ante multā noctē enumerentur. puer āt qui bene eiꝰ
naturā nouerat: tu inq̄t illo plures mittas oportet: ſi hodie uis
trāſnumerari. Age inquit duc tecū libariū et ſoſiā. Huiuſmo
di ꝓfecto notatioēs q̄ deſcribūt qō cōſentaneū eſt vniuſcuiuſqꝫ
nature: uehemēter hn̄t magnā delectationem. .lx. color

Sermocinatio eſt. cū alicui pſone iuxta cōditionē et dignitatē
ſuā ſermo attribuit^r. qꝛ in oī dialogo ſatis plane poteſtītelligi.
ubi plures pſone ītroducūtur: et cuilibet iuxta cōditionē ſuam
oīonis rō accōmodat^r. Sꝫ ut res cognitu facilioꝛ ſit: vnū exēplū
ſubiiciā. Cū militibus urbs redūdaret ac ciues timore opp̄ſſi do
mi cōtinerētur: gladiator quidā gladio ſuccīctꝰ iaculū tenēs in
manu q̄m quinqꝫ adoleſcentes ſimili ornatu ſequūtur: īpetū fe
cit ſubito ī edes cuiuſdā diuitis pacifici. Deīde uoce magna cla
mat. ubi ē ħ beatus diues dn̄s ediuꝫ: qui nō michi p̄ſto fuit? quid
tacetis? certe manus meas effugere non poterit. uxor uero illiꝰ
infeliciſſimi: cum maximo fletu ad iſtius pedes ſe ſe obiecit. per
te inquit et per ea que tibi in uita dulciſſima ſunt: miſerere noſ
tri. noli extinguere extinctos. fer manſuete fortunam. noſce te
hominem eſſe. ad que uerba gladiator reſpondens ait. tace muli
er ac auribus meis opplorare deſine. at nunciatur interea illi
diuiti iſtum ueniſſe et clamore maximo mortem minari. quod
ut audiuit: cum magno animi ſpiritu et uigore: exiſtimabam ī
quit ne plane uictus eſſem. nunc ut uideo mecū in iuditio cōten

dere nō uis:ubi ſupari turpiſſimū:ſupare uero pulcherimū eſt. interficere me uis:occides equidē:ſꝫ iuſte uictꝰ nō ꝑibo. uix hec uerba cōpleuerat:cū ecce iſte furore repletꝰ: manes inquit ī au dacia tua:ac in extremo tue uite tēpore etiā ſentencioſe loq̄riſ? nūquid uox mea non tibi uitā ademit? Exple meas inimicicias et iracundiā ſatura tuo ſāguine. ſtatimqꝫ reppulit ab ſe mulie rē lamētantē: et illi neſcio quid incipiēti dicere quid ſua uirtu te dignū eſſet: gladiū in latere defixit. ħ color ē multe uenuſta tis et auditoꝝ aīos plurimū allicit. .lxi.color

Conformatio eſt. cum aliqua que non adeſt perſona fingitur: perinde ac ſi adeſſet.uel res muta ut loquens: uel mortua ut ui uens ꝓponitur. Hoc colore philoſophia itidē et fortuna apud boetium introducuntur.et in apologis et fabulis res mute loqui finguntur. Hec exornatio tum plurimum in ſe venuſtatis et grauitatis habet:tum etiam ad indignationem et commiſerati onem uehementer commouet. .lxii.color.

Significatio eſt. que plus in ſuſpitione relinquit quam in ora tione poſitum ſit. Fit autem multifariam. Primum per exu peratione cum plus dicitur:quam rei ueritas paciatur. hoc mo do. Hic de tanto patrimonio tam cito teſtam qua ſibi petat ig nem non reliquit.per hec uerba latenter intelligi datur per ſuſ pitionem res ſuas male conſumpſiſſe. Deinde fit per ambigu um cum dictio uel ſententia in plures ſignificationes accipi po teſt.ut ſi locupleti dicas ꝓſpice tu qui plurima cernis.poteſt eſſe ſēſus.i.uide quo m̄ diuitias cōſerues atqꝫ eas āplifices.ꝉ.aduer te ut recte te hēas in diuitiis ne ī magnas incidas calamitates Sꝫ ħ ābigua in nr̄a orōne uitāda ſūt.obſcurā eīm orōm reddūt. Fit etiā ꝑ abciſionē:ſi cū incipimꝰ aliquid dicere:deinde ꝑ̄ſcindi mꝰ:ſꝫ ex eo ꝙ dictū eſt:ſatis ſuſpitiōis relinquit^a ſic. Tu mecū cōtēdis? neſcis qꝛ ſatis multa de te:nolo plura dicere. Poſtremo fit ꝑ ſimilitudinē cū aliq̄ ſimilitudinis ꝑte allata: nichil āplius dicimꝰ:ſꝫ ex ea ſignificamꝰ quid ſētiamꝰ. hoc m̄. Noli ſereniſſi me rex nimiū in potētia tua cōfidere crudelitatē noſce nerōis. Hec exornatio plurimū in ſe venuſtatis hꝫ. ipmqꝫ auditorē ue hementer facit ſuſpicari et attentum eſſe. .lxiii.color

Breuitas eſt q̄ ſub paucis uerbꝭ magnā ſniam cōphendit.ut xp̄s natus eſt de uirgine maria.paſſus ſub pōtio pilato. crucifixus.mortꝰ.et ſepultꝰ et c̄.h̄ magna ſētentia paucis uerbꝭ cōprehēdit^r. Unde h̄ exoratio pro epilogis aptiſſima ē. .lxiiii.color

Demonſtratio eſt.cū aliq̄ res ita uerbꝭ exprimitur:ut tūc āte oculos fieri uideat^r.hoc pacto.Cū xp̄iani ſarracenoꝝ oppidū īuaſiſſent:primū in arcē et munitionē ſe recepunt.Deinde ex intimo pectore crudelitatē emittētes: furibūdo aīo:inflāmatis oculis:irruerūt in hoſtes qui ſuis in domibus cōtinebātur:atq; oēs ferme gladio cruētarunt. Tātus erat ſtrepitus: tāta tumultuatio:tāta deniq; uociferatio:ut celū frāgi uideretur. .lxv.

Obſecratio eſt ſupplex per rem auditori charam pro nobꝭ ipſis aut noſtris deprecatio: que excitare auditoris animū et ad miſericordiā facile commouere poſit. hoc modo.Per ea que tibi in uita dulciſſima ſūt:rogo te hoc facias. Item precor te per illam ſingularem humanitatē qua te preditum eſſe certo ſcio:huic negocio meo ita te diligentē prebeas:ut nichil diligētius agere poſſis. Rogo te per illam incredibilem bonitatem qua te exornatū uideo:hoc facere non recuſes Per mutuum inter nos amorem quem apud te plurimum ualere ſcio rogo te:ut huic rei tantopere incumbas: ut maiore animi uigore agere poſſis nichil. Hec ſunt que de coloribus rhetoricis dicere ſtatueram:nunc quod reliquum eſt:deinceps proſequamur.

Prefatio in tertium librum.

Cichil unq̄ȝ in uita tantū hō deſiderare tātaq; aīmi intētione ab īmortali dō p̄cari deberet: q̄ȝ eā ingenii uim ſibi aſpirare dignaret^r: q̄ aliquid egregiū et laude dignū efficere poſſet:quo uere glīe ſplendorē aſſeq̄retur.Nō eīm ad cibum et potū:nō ad prurientē corporis uoluptatē q̄ nobꝭ cū pecudibus eſt cōis: ſȝ ad decorū in uita ſeruādū dignitatēq; retinendam nati ſumus. Atque idcirco mens immortalis nobiſ ac diuina data ē:ut immortalitati inſeruienteſ:dei quam ſimillimi eſſe poſſemus. Hec mecum cogitans ex intimis oratorie uiſceribus quedā precepta ut potui breuiter perſtringere curaui: que

immo ut refert plautus ipsa uita hominum sine ... nihil aliud est quam condimentum sapientie: & sapiens etati cibus est itaque uita hominibus concessa est, non ut ea fruendo uoluptatibus & delitijs corporis omni studio inseruiamus, Sed ut animum ... ad dei obsequium continuo reppelamus.

ad cōponēdas litteras ptinere maxime uidebātur. nā ex tribus propoſitis hoc erat tertiū agendū. feci āt op9 breue et triptitū: ut ſi p ſe non multū ſibi fauoris pareret: ipa certe breuitas oro niſq3 varietas q̄ grata ēē ſolet: legētibus blādiretur. Qua in re uehemētiſſime pcor adoleſcētes qui honeſtatis viā ingredi cogi tāt: oī uigilātia omniq3 animi cura his pceptis incūbant. nō ſūt quippe dura. aſpa. peregrina. ab humanoq3 iuditio abhorrentia. In his q̄ freqnter ſe exerceāt. freqns ei3 uſus et aſſidua medita tio: oium magroz pcepta plerūq3 lōgiſſime ſupare ſolet. Vnde p clare a Cicerone ſcriptū eſt. nec medici neq3 imperatores nec ora tores q̄3uis artis pcepta pcepint: quicq̄m magna laude dignum: ſine uſu et exercitatione cōſequi poſſūt. Nūc uero ne lōgius q̄3 equū ſit nr̄a diſcurrat oro; ad reliq̄3 ppoſite diuiſiois pte̅ acceda

Q uoniā in primo libro breuiter expoſuim9 q̄s di .mus cēdi elegātias recipe oratorē oporteret: deinde in quib9 colorib9 elaborare cōueniret: abſolutis iā duab9 ptibus propoſite diuiſiois: tertiā. i. de cōponēdis eplis reſtare neceſſe eſt de quib9 quidē deinceps pſeqmur. Circa q̄z cōpoſitionē primū de eplā ſcdm ſe dicendū erit. deinde de ptibus ei9. Ad extremū q̄ſ dā clauſulas adiungā: q̄ ad diſponēdas litteras plimū ualebunt Circa primū aduertendū erit qd eplā eſt q̄ ad abſētes miſſa eoz arcana uolūtateſq3 fideliter enūciat. Vnde a uerbo greco hoc eſt amittēdo dicta ē q̄ſi ad abſētes mittatur. Ex q̄ fit ut eplā nomē grecū ſit. latine āt pro eplā litteras dūtaxat dicimus in plurali numero. nam in ſingulari numero littera elemētum ſignificat ut. a. uel. b. nam quod Cicero ad Caniniū ſcribit nullam litterā ad ſe bibulum miſiſſe: uoluit ſignificare nec unum uerbum ſibi ſcripſiſſe: ſ3 ut uehemēter extuaret nō dixit uerbū aut ſyllabā: ſ3 litterā hoc ē elementū. ſ3 inter eplām et litteras hoc itereſt. di cim9 ſane unā eplām. duas. tres. q̄ttuor. quinq3 eplās. et dicim9 vnas litteras. binas. ternas. q̄ternas. quinas. et ſic deinceps.

Inuēte quippe ſūt eplē ut eos cū quibus ſiue pp abſentiā ſiue pp uerecūdiā (eplā eīm ut ait Cicero nō erubeſcit) ſeu ob aliam q̄3uis cauſā loqui nō licet: certiores facere poſſemus: ſiquid eſſet

quod eos ſcire aut noſtra aut ipſorum intereſſet.
Eplaꝝ āt genera multa eſſe nō eſt ignorādū. Alie eim ſūt dun
taxat ō reb⁹ diuinis.ut ſūt Plōnis eplē ad Dioniſiū. et in nr̃a
religione q̄ Pauli Petri Jacobi Joānis inſcrbūtur. Alie quidē
ſūt ō morib⁹. ut eplē Senece Aurelii Auguſtani Hieroīmi Am
broſii Cipriani:q̄ multa etiā de reb⁹ diuinis ī ſe cōtinent. Alie
vero ſūt q̄ de reb⁹ nob̄ q̄leſcūq3 in re pu.acciderit:certiores faci
ūt abſētes. Alie quippe ſūt cōſolatorie. cū ꝓpinqui alicui⁹ uel
amici mors aut calamitas īteruenerit: conamurq3 abſētes q̄ad
poſſum⁹ cōſolari. Sūt et alie cōmendatitie.cū amicū aliq̄m aut
familiarē ſiue q̄mpiā notū uel ignotū litteriſ alicui cōmēdam⁹
Alie uero ſūt hortatorie.ut cū filios affines.ꝓpinq̄s.familiares
diſcipulos.aut q̄ſuis alios:ad mores.ad ſtudia.ad laudē.ad dec⁹
ad glīam:cohortamur. Alie quidē ſūt excuſatorie. cū de aliq̄ re
nos cōmode excuſam⁹. Alie ſūt amatorie q̄ ad poetas magiſ q̄3
ad oratores ꝑtinere uidentur. ut eplē Naſonis Tibuli ꝓpcii:
ceteroꝝq3 huiuſmodi. Alie ſūt de reb⁹ familiarib⁹ atq3 domeſ
ticis.ut de p̄diis.pecore.Vino.frumēto.familia. et reliquis id ge
nus. Alie demū iocoſe ſūt q̄ duntaxat ſolatii gr̄a ſcribūtur:cū ō
ficiēte materia:ſcribim⁹ quicq̄d ī buccā uenit.he q̄dē ſalib⁹ face
ciis urbanaq3 dicacitate reſpſe ēē d̄bēt. Ad h̄ cetera fere oīa ſi q̄
ſūt eplaꝝ genera:reduci poſſūt. S3 aduerte qꝫ in eplīs ſcribēdis
multa obſeruāda ſūt. idq3 ī primis ut ſtilus inferior ſit clarior
et q̄ſi familiarior:q̄3 cū orōnes uel hiſtorias ſcribim⁹. Proinde
nimia uerboꝝ ſuſpēſio ſicut in orōnib⁹ et hiſtoriis:in eplīs non
ꝑmittitur:obſcurā eim reddit orōm. Structura nāq3 in eis faci
lis ēē debet.et minime iplicita: ut ſenſus ad manus pat⁹ eſſe ui
deatur. Neq̄ ut in ceteris tres ſūt dicēdi characteres. Amplus
medi⁹.et īfimus:ita etiā eplē tres ſuos characteres h̄nt:ab illis
tn̄ diuerſos:hoc ē illis inferiores. Nā qui in aliis mediocris ē:h̄
eſt ſumm⁹. Qui uero in aliis infimus: hic mediocris eſſe poteſt.
Infimus uero in epiſtolis ab infimo illo multum diſtabit. Erit
enim leuior.facilior.uerbiſque quotidianis et quaſi uernaculis
contextus. In quo tamen nichil ineptum nichilque barbarum
reperietur. Amplo h̄ illo atque ſublimi dicendi genere utemur:

cũ de reb⁹ altis atq; diuinis eplas ſcribem⁹.ut Plato fecit.Me
diocri uero cũ maioribus de reb⁊ geſtis:hoc ē de bello.de pace.de
cõſilio capiēdo.aut de rebus illis ſeueris et grauib⁹ tractabim⁹
Infimo quidē: cum materia ĩ reb⁹ familiarib⁹ atq; iocoſis uer
ſabitur.Deinde ſũmope ab oratore obſeruandũ erit:ut quoad e
ius fieri poſſit:eplãs breues efficiat.Propria eĩm et q̄ſi peculia
ris eplã⁊ eſt breuitas.Cauēdum tñ: ne nimio breuitatis ſtudio
ſqũlens atq; ieiuna cõciſa et plane inſuauis orõ uideatur.Qua ĩ
re opepreciũ adoleſcentibus erit ipſum Ciceronē in omni dicen
di genere principem ſibi pꝛoponere:eumque imitari.Nec modo
(michi credant) uerba eius hauriant:ſed etiam clauſulas: quin
etiam partes ipſas epiſtolarum interdum furentur:et ſuiſ inſe
rant.Ita enim fiet. ut Ciceronis ſucco quaſi lacte quodã nutri
ti:ueri illius imitatores euadãt.Debet preterea orator cum oĩ
oratione:tum etiam in epiſtolis cauere: ne ſuperuacua uerba ĩ
ducat:niſi ornatus grã aliq̄s dictiones complicauerit:que ipam
orõnem locupletare uideatur. ut ſi dicat Incredibilē ſiquidē er
ga te amorē gero.Et q̄nã cauſa tibi fuit ut h faceres et alia ei⁹
modi. Itē cauendũ eſt ne freq̄ns eiuſdem littere aut ſyllabe con
curſ⁹ (qui aſpam et hiantē reddit orõnē) fiat.ut otite.tute.tãti
tibi.tãta tyrãne tuliſti. Et vacae.eneae ameniſſime ĩpēdebãt.
Fugiem⁹ etiã nimiã eiuſdem uerbi aſſiduitatē. ea ē huiuſmodi
nã cui⁹ rõis rõ nõ extet:ei rõi rõ nõ eſt fidē hēre.Nec cõtinēter
utemur ſimiliter cadētibus uerbis hoc m̃.flētes plorãtes.lachri
mãtes.obteſtãtes. Hoc ſimiliter obſeruandũ erit. ne cuiuſq̄m
dictionis ſignificatione abutamur:unã pꝛo altera ponētes:iter
q̄s nulla ſimilitudo repiatur. dure eĩm trãſlationes (ut auctor
ē Cicero) in orõne poni nõ debent.Cauendũ etiã erit ne in re mo
eſta:nimiſ laſciuire orõ nr̃a uideatur.ut uerba ioco cõuiuioq; di
gna afferam⁹.aut cõtra ubi iocãdũ ē:nr̃a orõnē ĩ lamētationē a
lios adducam⁹. uerba eni reb⁹ de quib⁹ loq̄mur accõmodata ēē de
bent. Fugienda quoque ſunt uerba noua aut obſoleeta que non
modo obſcuram:ſed etiam turgidam orationem reddere ſolent.
Sed aduerte quod interdũ hec uicia et nonnulla alia quibus poe
te uti conſueuerunt:ſi moderate et ut oportet intercedãt: orõm

ipſam nūc cōciniorē:nūc grauiorē efficiūt. Nā ut in ſaporib⁹ q̄
dā amara dulcib⁹ ītermixta delectāt:ſic in orone q̄dā aſpitas ſi
adſit:grata auditorib⁹ ēē ſolet. Illō etiā ſūmo ſtudio te fugere o
portet:ne ad unū ſcribēs:plurali numero utariſ. In q̄m errorē
oēs fere nr̄e etatis hoies incurrūt:putātes ſe magis honorare e
um ad q̄m ſcribūt ſi barbare loq̄ntur. Qua in re eoꝝ ignorātiā
uehemēter admiror. Nā ſi id honoris cauſa nō faciunt:cur bar
bare loquūtur? Si uero id honoris cauſa agūt:cur eo q̄q3 ſermo
nis genere deū non honorāt:q̄m ſingulari affātur numero? An
maior in loq̄ndo reuerētia regi aut pōtifici debetur:q̄3 deo? At
qui elegātiſſimoꝝ uiroꝝ uſus iā diu obtinuit: ut ī prima pſona
loq̄ntes m̄ ſingulari:m̄ plurali numero utamur. In ſcda uero p
ſona nemo unq̄3 doct⁹ ad unū dirigens ſermonē:pluraliter locu
tus eſt. Satis oſtēdiſſe uidemur quid ad primū mēbrū ptineret:
nūc reliquū uidetur. ut de ſcdo hoc ē de ptibus epl'e diſſeramus.
In q̄ illud primū conſiderādum ē. ꝙ et ſi ſex ſūt ptes quib⁹ oīs
abſolutiſſima orō cōſtat. exordiū. narratio. diuiſio. confirmatio
cōfutatio. et concluſio:q̄ꝝ artificiū orō rhetorica exigit:epl'a tn̄
pter has aliā poteſt hēre:hoc eſt petitionē:q̄ a pleriſq3 epl'e pars
ponitur:atq3 ante concluſionē interſeri ſolet. Nā ſalutatio q̄ a
nōnullis pars epl'e dicitur: aut ponitur loco exordii qđ plerūq3
fit:aut ita exordio cohaeret:ut q̄ſi pars ei⁹ eſſe uideatur. Itaq3
eā noīe exordii cōphendi poſſe arbitror. Paꝝ ſiquidē ptiū ar
tificio nōnunq̄3 ī epl'a utendū eſt: ut id ꝙ cupim⁹ abſēti pſuade
re poſſimus. Adhibenda quippe ſunt exordia quibus animus le
gentis preparetur. Adhibenda narratio:ut intentionem noſtrā
decenter exponamus. Diuiſione quoq3 excitandi ſunt affectus.
Rationes etiam inducende ſunt quibus ea que diximus ſatis cō
mode probentur. Confutanda ſunt preterea ea que aduerſarius
contra nos afferre ſolet. Preterea annectenda eſt petitio:cum
aliquid negocii pro nobis ſubeundum:aut agendum uel non agē
dū:rogam⁹ precamurq3. Poſtremo cōcludendū eſt. S3 aduerte
ꝙ hac partium coniunctione:non ſēp eſt utendum. ſed cum ma
gnū aliquid ac magni pōderis hortari aut dehortari uolumus.
Et tunc quidem eo artificio littere deſponende ſunt:ut nullum

in eis artificiũ eſſe uideatur. Nã ut ait Quintilian⁹ occultãda ſũt artis pcepta: ne ars ulla ineſſe uideatur. Nã cũ eis ſcripſeri m⁹ uel apud eos orabim⁹ quibuſ oratoria ſuſpecta ẽ: elaboratã oportet fugere cõpoſitionẽ: ne pmeditationis et artificii ſuſpiti one: eoꝝ aĩmos a nobis alienemus. Unde illud ſũmo cum ſtudio aduertendũ eſt: ꝙ non niſi rarẽter oẽs he ptes in epl'a cõcurrũt Sed ex his quidẽ exordiũ. narratio. petitio. cõcluſio. freq̃ntioreſ ueniunt: licet petitio ſepe ptermitti ſoleat. Exordiũ uero artifi cioſe ſũptũ: raro adducitur: q2 nõ niſi cũ aliquid uehemẽter pſu adere uolum⁹: aut cũ res grauis ẽ: aut is ad q̃3 ſcribitur ignot⁹ S3 aut ponitur ſola ſalutatio loco exordii (qđ ut ãte dixi) plerũ q3 fit: aut inducitur poſt ſalutationẽ aliq̃ ſententia firmiſſima q̃ exordii uim gerere uidetur. Sẽp eĩm (ſi fieri poteſt ut auctor ẽ Cicero. Si exordio uti nolem⁹: a lege uel ſcriptura uel ab aliq̃ firmiſſima ſẽtentia quaſi firmiſſimo nr̃e cauſe adiumẽto: prin cipiũ cape oportebit. Ex q̊ liquido dephẽdi poteſt: epl'as uſq̃adeo dicẽdi artificio ẽẽ ſolutaſ: ut ab oĩ arte aliene eſſe uideãtur. Nã pſepe fit ut ſola ſaluattio cũ narratione et uale loco cõcluſiõis poſitũ repiatur. Unde in hoc libello ad litteras cõponendas: cer ta lex dari nõ poteſt: q̃ nullam uarietatem habeat. Quapropter elegantiſſimoꝝ imitationi maxime innitendum eſt.

Perſtringemus igitur eas epiſtole ptes: que frequẽtius uſu ue niũt: ut facilius et cõmodius iuuenes cogitationes ſuas ſcribẽdi ſtilo mãdare poſſint. In primis itaq3 epl'e inchoãde ſũt a ſaluta tione: q̃ ſignificam⁹ nos eis ſalutẽ optare: ad q̊s nr̃m uertimus ſermonẽ. Primũ ḡ tã ſcribẽtis q̃3 eius ad q̃m ſcribitur nomẽ p ponendũ eſt. et is ad q̃m ſcribim⁹ ſalutãdus ẽ hoc m̃. Alfonſus ferdinãdus Nicolao numãtino. S. P. D. Eteĩm ſcđm oratoreſ et eminẽtiſſimos quidẽ ſẽp ſcribẽtis nomẽ pponitur. etiã ſi ad Põtificẽ maximũ ſiue Regẽ aut Impatorẽ homo infim⁹ ſcri bat. Nõnulli tñ recẽtiores quib⁹ equidẽ non repugno: dicũt dig nioris nomẽ pponendũ eſſe: ſed parũ refert ut mea fert opinio Si is qui ſcribit primo aut ſcđo loco collocet^{ur}. pſertim cũ modeſ tũ et urbanũ ſe uult uideri et ẽẽ. S3 aĩaduertẽdũ eſt ꝙ oẽs fere eminentiſſimi oratores ac facundiſſimi Salutationeſ hoc modo

agere cōſueuerūt. Cicero eugeīo quīto pōtifici maxīo. S. P. D.
Pliniꝰ ſcd̄us ferdinādo hiſpanie Regi. S. P. D. Frāciſcus phi
lelphus Petro mēdoce Cardinali hiſpano. S. P. D. Criſpus ſa
luſtiꝰ Antonio equiti inaurato. S. P. D. Sꝫ inter illos q̊s noīa
ui: h̄ drīa eſt. ꝙ Plinius plerūqꝫ addit ſuo uel ſue. ut. C. pliniꝰ
hiſpule ſue. S. D. Sꝫ ab hac ſalutādi formula multi recētiores
neſcio q̄ ducti ratione: declinarūt. et nōnūqꝫ ꝑ datiuū magno cū
apparatu: plerūqꝫ uero et quidē breuius ꝑ uocatiū ſalutationes
faciūt. Dicūtqꝫ pro hominū uarietate: diuerſa q̊qꝫ noīa dignita
tē eoꝝ ad q̊s ſcribimꝰ excelentiāqꝫ denotātia: in eplā accōmoda
ri oportere. Nā ſcd̄m hos Romanū pōtificē: his noībꝰ ſalutab̄.
ac in eplē progreſſu noīabis. Sāctiſſimo. Btiſſimo. clemētiſſimo
piiſſimo pōtifici. ſūmo pōtifici maxīo. hoc m̄. Sciſſimo in xp̄o
patri eugenio quīto ſacroſtē Romane et Vniuerſalis eccl̄ie pōti
fici maxio Alfōſus Toletanꝰ archiep̄s humillima reuerētia ac
famulatu: his litteris ſe ſe uehemēter cōmēdat. Aut ſic. Clemē
tiſſimo in xp̄o patri pio ſcd̄o Vniuerſalis eccl̄ie pōtifici ſūmo Ja
cobꝰ publicius genibꝰ ſupplex aduolutꝰ ſe ſe cōmendat. Aut de
bita reuerētia erga ſtitatē ſuā p̄miſſa: ſe plimū cōmēdat. Car
dinales aūt Patriarchas Archiepōs Epōs: eoſqꝫ qui magno dig
nitatis culmine locati ſūt: ſubiectis noībꝰ ſalutab̄. Reuerēdiſſi
mo. Benigniſſimo. Magnificētiſſīo. Munificētiſſimo. Ampliſſi
mo. Et ſi claris natalibꝰ fulget Nobiliſſīo aut Preclariſſīo. hoc
m̄. Reuerēdiſſīo in xp̄o patri Petro mēdoce cardinali hiſpano.
hiſpaniaꝝqꝫ primario: Antoniꝰ nebriſſēſis debita reuerētia er
ga āplitudinē ſuā p̄miſſa: ſe plimū cōmendat. Ceteris uero qui
inferiore dignitatis gradu in eccl̄ia cōſtituti ſūt: his noībꝰ ſalu
tē dicemus. Venerabili. Venerando. Grauiſſimo. Integerrimo
Moderatiſſīo. Māſueto. Preſtantiſſīo. prout cuiqꝫ iuxta digni
tatē ſuā acutiſſimus orator uiderit expedire. Nā in ſīgulis ut
Ariſtoteli placet: nulla certa lex tradi poteſt: cum nec ſub arte
nec ſub profeſſione aliq̄ cadāt. Quapp opus ē. ut hi qui agūt: tē
poris et pſone cōditionē conſiderēt: ueluti ī nauigatione et me
dicina. Nā in q̄cunqꝫ arte ut ibi ſignificatᵘʳ: multa arbitrio pru
dētis artificis rēliquūtur. Sꝫ ne a ꝓpoſito diuagemur: eiꝰ qđ di

cere incepā:Vnū tibi ſubiiciā exemplū.Petrus ferdinādus An
tonio ecclie ſalmātizēſis canonico uiro grauiſſimo: ſe plimū cō
mēdat. Impatores āt Reges ac Pricipes:his noibꝰ exornandi
ſūt.Inclito.Sereniſſio.Potētiſſio.Glioſiſſimo.Victorioſiſſio.
Chriſtianiſſio triūphatori. hoc m̄.Sereniſſio Ferdinādo hiſpa
niaꝝ clariſſio Regi:Senatꝰ ſalmātizēſis academie debita reue
rētia erga maieſtatē ſuā pmiſſa:ſe ſe plimum cōmendat. Mili
tes āt laurati:his noibꝰ decorādi ſūt.Preclariſſio.Splēdidiſſio
Generoſiſſio.Famoſiſſimo.Nobiliſſio.Iluſtriſſio. Magnificen
tiſſio.Munificētiſſio.Ingenuo.Celeberrimo. Et ſi ī armis cla
rēt.Strenuiſſio.Hiſqꝫ in poſitio uel ſuplatio pro dignitatis ua
rietate:uti debes.Atqꝫ in hūc modū ſalutationē efficies q̊ antea
facta ē. Sapiētes uero ac ſapia inſigniti: his adiectiuis cōdeco
rādi ſūt.Eximio.Egregio.Sapiētiſſio.Probatiſſio.Laudatiſſi
mo.Doctiſſio.Eruditiſſio.Acutiſſio.Prudētiſſio. Diſertiſſio.
Eminētiſſio.Grauiſſio.Elegātiſſio.Facūdiſſio.Ornatiſſio. Iu
recōſultiſſio.Iuriſperitiſſio. Sūt āt hoc m̄ ſalutādi. Eminenti
ſſio uiro Petro oſmēſi diuinaꝝ litteraꝝ interpti facūdiſſio An
tonius burgēſis his litteris ſe cōmedat. Grauiſſio uiro Didaco
burgēſi iurecōſultiſſio ac digniſſimo pfeſſori:Alfōſus toletanꝰ
ſe plimū cōmendat. Eximio doctori Iohāni iuriſpōtificii pro
feſſori accuratiſſimo Petrus burgēſis ſe uehemēter aut humi
liter cōmēdat. Religioſi uiri atqꝫ oēs illi in quibꝰ aliq̄ uirtutis
ſignificatio apparet:hiſ noibꝰ honeſtādi ſūt.Deuotiſſio Modeſ
tiſſio.hoēſtiſſio.Humaiſſio.Moderatiſſio dilecto frī hoc m̄.Pe
trꝰ ſāciuſ Antonio deuotiſſio monacho.S.et ſincerā in dn̄o cha
ritatē.aut.S.et ppetuā felicitatē.aut ſalutem gr̄am et pacē in
dn̄o nr̄o ihū xp̄o. Amicos āt nr̄os ac propinq̊s his noibꝰ ſaluta
bimꝰ noiabimuſqꝫ.Suauiſſimo.Iucūdiſſio.Humaniſſio. Face
tiſſio.Amātiſſio.Chariſſio.Cōiunctiſſio. hoc pacto.Petrꝰ fer
dinādus Alfōſo humaniſſio uiro:his litteris ſe cōmēdat. Solēt
etiā hi de quibꝰ āte memini ſalutatioēs p uocatiuū ſepenumero
facere ſic. Sciſſime ac clemētiſſime pr̄ decanꝰ ac cōuentꝰ ſalmā
tizenſis ecclie:poſt humillima btiſſimoꝝ pedū oſcula:ſcītati tue
his litteris notū eſſe uolumꝰ. Reuerēdiſſie in xp̄o pr̄ ac nobiliſ

ſime dn̄e dn̄e nr̄ ſingularis Rector et cācelarius:ac tot⁹ ſenat⁹
academie ſalmātizēſis:poſt humillima manuū oſcula: āplitudi
ni tue reuerēdiſſie notū eſſe uolum⁹. Ampliſſime pr̄ ac magni
ficētiſſie dn̄e dn̄e ſingularis. Alfōſus a toleto poſt humillimā ac
reuerēter ſubiectā cōmēdationē dn̄ationi tue notū facere decre
ui. Venerāde p̄sbiter ac uir grauiſſie Alfōſus fōtanus poſt de
bitā cōmendationē:tibi notū ēē uolui. Potētiſſie ac ſtrenuiſſie
hiſpaiaꝝ inclite rex Ep̄s ſalmātizēſis poſt humilliām reuerēti
am:maieſtati tue notum eſſe uolui. Egregie ac reuerēde magr̄
Petrus burgēſis.poſt debitā cōmedationē:tibi indicare decreui
Dulciſſie ac humaniſſie mi petre. Johānes ferdinādus p̄miſſis
debitis cōmēdationib⁹ q̄s nō ſine lōgo uerboꝝ ordine explicare
poſſē:uolo te ſcire.Solēt etiā quidā moderniores eplām īchoare
nulla ſalutatione aut cōmēdatione p̄miſſa:ſ; quibuſdā dūtaxat
noīb⁹ propoſitis excellētiā eoꝝ ad q̄s ſcribūt deſignātibus: atq;
ex eis ad eplām progrediūtur. hoc m̄.Potētiſſie ac glīoſiſſime
Rex:q2 Vna oīum uoce fertur maieſtatē tuā ſplendidiſſimā eos
libēter amare:ī quib⁹ aliq̄ litteraꝝ ſignificatio apparet:ideo et
c̄. Reuerēdiſſie in xp̄o pr̄ ac nobiliſſie dn̄e: q2 apud oēs clara in
creuit fama.D.tuā reuerēdiſſimā pbenignā eſſe et facilē in eos
qui ſapiētie ſtudioſi ſūt:proinde et c̄. Attēdendū tn̄ eſt.ꝙ aliqui
etiā ex ātiquis oratorib⁹ his ſalutatioīb⁹ p uocatiuū cōſlatis u
ſi fuere:licet alio m̄ diſſimiliſic. Salu⁹ ſis mi Antonii chariſſie
Aue mi antoni chariſime.Nā h̄ mos marīe ab oratorib⁹ obſer
uat⁹ ē ut abſētes q̄dam cū ſuauitate alloq̄ntr. ut mi Brute.mi
Cicero.mi Pyrrhe.S; de ſalutatione hacten⁹. Facta āt ſaluta
tione modis ſupiorib⁹: ſi res grauis ſit:ut āte dixi:exordio uti
poſſum⁹.Eſt āt exordiū id p qd̄ auditoris aīmus ad ea q̄ dicim⁹
libēter audiēda diſpoītr ac p̄patur beniuolētiā quippe et attēti
onē ac docilitatē captat. facit eīm ut auditores ſe nob̄ p̄beāt at
tentiſſīos prōptiſſimoſq;.S; diligēter obſeruādū ē:exordiū tale
ſit:ut id ꝙ p̄cipuū eplā in ſe cōtineat:ī uirtute cōplectatr.oēm
nāq; eplē uim:cōfuſe et ut ita dicā ī genere cōphēdere debet.Ex
ordiū eīm eſt q̄ſi q̄dā guſtus eoꝝ q̄ in aliis partib⁹ diffuſe tractā
tur. nā mēbratim cetere ptes id plane explicant.Ex q̄ fit ſcd̄m

rez de quib9 ſcribimus uarietatē:exordia uariari oportere.reſ āt prope ſūt infinite:ideo exordia innumerabilia eſſe poſſe nece ſſe eſt.q̄re de eoz formatione certa lex dari nō poteſt.Sz ſcribēs ſi exordio uti uolet:q̄ndā ſeniam adducet probatiſſimā q̄ ad cau ſā ſuā accommodari facile poſſit.ſitqz ueluti firmiſſimū totius eplē fūdamentū.hoc m̄.Si uelis aliq̄m oſtēdere lōga reticentia ab amicicia tua fuiſſe alienatū:ſic exordieris.Preclara phi ſen tentia eſt ſilentium inquit multas amicicias dirimere cōſueuit. Si uero uoles q̄mpiā ad aliquid aggrediendū incitare:ſic exordi um cape poteris.Initiū auctore Ariſtotele pluſq̄z dimidiū toti us opis eſſe putādū eſt. proinde ad rē incohandā quiſqz prōptiſſi m9 eſſe debet:in ea p̄ſertim re:in q̄ maturo cōſilio uerſatus fue rit. Si uero uelis aliq̄m obiurgare q̄ ingrat9 in te uel in q̄mpi am aliū fuerit.ingrati inquies q̄z plurimi ſūt:et bene ſuſcipere magis q̄z bene facere cupiūt. Sz aduerte q̄ finito exordio ut fa cilius idipm ad eplē progreſſū accōmodetur:aliq̄m ex his dicēdi modis poteris inducere.Hoc ideo dictū eſt reuerēdiſſīe pr̄.Quod ideo putaui eſſe dicendū p̄ſtantiſſīe pr̄. Hinc ē mi ſuauiſſīe alfō ſe.Sin āt exordio uti nolueris:ſtatim ad narrationē accedēs:in principio ſi uoles:ſeniam aſſumes:q̄z pro tuo ingenii acumine: ad id de q̄ intētio eſt accōmodatiorē inueneris. Sed pro exordii inuētione opeprecium erit:ſenias q̄ de uite moribuſ circūferūtur ānotare.d̄ quib9 quidē in colore ſētentia aliq̄ ex pte meminim9 nūc de narratione uidendū eſt.Narratio eſt rez geſtaz uel tan q̄z geſtaz decens expoſitio.q̄ breuis ac dilucida ēē debet.Dico āt tanq̄z geſtaz:q2 nō ſēp narrātur q̄ re uera geſta ſūt: ſz plerūqz uериſimilia q̄ accidere potuerūt. Narratio q̄ppe clarior ac bre uior eſſe debet:ut auditorib9 facile cōprehēdi poſſit.hoc m̄.Si ue lis te apud aliq̄m excuſare q̄ ei nō ſcripſeris:ſic narrabis.Et ſi tuis uerb̄ ad te ut ſcriberē ſepenumero admonit9 fuerim: q2 tn̄ ſuſpicor me ad te q̄z primū ire oportere:cōmodi9 michi uiſū eſt: litteras in aliud tēpus differre. Et q2 poſterius ſubiiciā q̄ſdam ſenias q̄ narrationi potiſſimū inſeruiēt: ideo ad petitionē et cō cluſionē accedā.De diuiſiōe uero et cōfirmatione cōfutationeqz nō fuit opus in p̄ſentia determinare: tū q2 prar o in eplā repiū

tur:tū etiā qꝛ imitatione et uſu magis q̄ꝫ arte cōpantur.atqꝫ id
ipm qd̄ h̄nt artis cuiq̄ꝫ iprontu eſſe poteſt. Petitio ē ut ante di
xi:q̄ aliquid pro nob̄ agendū uel nō agendū rogam⁹.hoc m̄.Quā
ob rē p̄initati tue reuerēdiſſīe humiliter ſupplico: ut m̄ magno
miſerie pelago opp̄ſſo et adiumento et ornamēto eſſe uelis. Itē
q̄pp te per dm̄ imortalē oro obteſtorqꝫ:ut tota mēte oīqꝫ animi
ipetu in ſciēcie ſtudiū incūbas. Signa uero petitionis h̄ ēē pote
rūt:q̄ꝫobrē.q̄pp.eapp.q̄dere.ideo.ideoqꝫ.proīde.idcirco.q̄ꝫobcau
ſā.q̄re.et ſimilia. Cōcluſio ē.q̄ finē toti eplē imponit ſic. Qd̄ ſi
feceris:erit m̄ gratiſſimū.Qd̄ ſi feceris:nichil m̄ gratius facere
poteris.Qd̄ ſi feceris:maximi pulcherrimiqꝫ muneris loco acci
piā. Uale. Nā eplā aut mediāte aliq̄ ſenīa ſalutatoria finiēda
eſt.ut ſi dicas.Uale mi Petre. Uale mi Tiro.Uale uale et ſal
ue et iterū etiā atqꝫ etiaꝫ n̄r Tiro uale.Uale ſalueqꝫ pdulcis ac
dilecte mi Petre.meqꝫ (ut eſt amicoꝝ propriū) ſuauiſſīo amore
proſeq̄re.aut mediāte aliq̄ ſenīa cōmēdatitia aut pmiſſoria.Ut
ſubiectis exēplis liquido patebit uale tuoſqꝫ oēs cōmendatos ha
be. Uale meqꝫ tibi obſeq̄ntiſſimū ſtatue.Uale pr̄ btiſſime meqꝫ
cōmendatū h̄ē. Ualeat ſcītas tua clemētiſſīa cuius uitā lōgiſſi
mis tēporibus ds̄ proſperet ac foueat. Ualeat q̄ꝫ diutiſſīe inte
gritas ſcīmoniaqꝫ tua pr̄ clementiſſīe.Uale Rex inclite ualeat
maieſtas tua ſplēdidiſſīa:cui exopto uite et honoris longas fieri
acceſſiones. Uale ſereniſſīe Rex atqꝫ oīum Regū ſpecimē. Ua
le uir illuſtriſſīe.Uale pr̄ āpliſſime et oīum p̄ſulū decus. Bene
ualeat reuerēdiſſīa dn̄atio tua cuius uite et honoris acceſſiones
lōgiſſimis tēporib⁹ ds̄ fortunet. Ualeat āpliſſīa magnificētia
tua ac proſpo ſtatu tibi fortuna faueat. Uale pr̄ p̄ſtantiſſīe me
qꝫ ſolito amore aut fauore proſeq̄re.Uale pr̄ obſeruātiſſīe meqꝫ
tuis āpliſſīs beneficiiſ exornandū ſuſcipe.Uale magnificētiſſīe
pr̄ unicū grauitatis ornamentū.Uale pr̄ q̄ꝫ feliciſſīe ac tue dig
nitatis ſtatū oīpotens ds̄ felici proſeq̄tur incremēto.Uale uir il
luſtriſſīe toti⁹ milicie decus.Uale decus nr̄i ſeculi.Uale ſūme e
loq̄ntie fons.aut ſūmū eloq̄ntie uel ſapiētie flumē. Uale unicū
amicicie ſpecimē. Uale meqꝫ tuo aſſueto aut ſolito amore proſe
q̄re.Bene uale meqꝫ cōmēdatiſſimū habe. Uale ac tuū erga me

ꝑſtanū amorē conſerua. Vale q̄ȝ diutiſſīe mi Petre tibiqȝ ꝑſua
de nichil me magis q̄ȝ te deſiderare. Vale clariſſimū theologorū
dec⁹ et ornamētū. Vale tibiqȝ ꝑſuade me tuū eſſe ſēpqȝ futurū
Vale oīum amicoꝝ dec⁹. Vale meqȝ diligere et amare ꝑſeuera.
Vale pro meritis es eīm oīuȝ humaiſſim⁹. Fac ut ualeas meqȝ
mutuo diligas. Cura ſi me amas ut valeas: ne alter te iacēte bo
na tua comedat. Vale ac tue ualitudinis curā hē. Vale ac tibi
cure ſit ualitudo tua. Tu interea uale et quid ī hac re ſis factu
r⁹: me tuis litteris certiorē facio. Vale ſpeculū aut imago et ꝓ
bitatiſ et grauitatiſ. Vale ne q̄d aliud cures hoc tp̄e: niſi ut q̄ȝ cō
modiſſīe coualeſcas. Cura ut ualeas meqȝ ameſ amore illo tuo ſī
gulari. Plerūqȝ etiā ad oſtēdēdā maiorē uim amoris aut deſide
rii: eadē uerba repetūt^a. Vale prīceps illuſtriſſīe et iteꝝqȝ iterū
uale. Vale mi tiro uale uale et ſalue. et iteꝝ etiam atqȝ etiā nr̄
tiro uale. Vale pr̄ optīe. uale diu atqȝ feliciter. Vale mi Petre
uale inq̄ȝ mei memor. Valeat reuerētia tua ualeat atqȝ in dies
magis atqȝ magis acceſſionē ſuſcipiat. Et iterdū h̄ repetitio fit
cū additione alicui⁹ adiectiui. Ut uale mi petre uale inq̄ȝ mi ſu
auiſſīe petre. Et ſi q̄s uolum⁹ ſalutare: in cale eplē cōmendandi
ſūt. Vale ac tuis familarib⁹ et amicis me q̄ȝ diligētiſſīe cōmēda
Cura ut ualeas meqȝ ut amas: ama. et parētibus tuis noīe meo
ſalutē nūcia. Vale mi ātoni et oībus qui aliq̄ aut neceſſitudinis
aut familiaritatis uinculo te cōtingunt: meo noīe ſalutē dicito.
Vale meqȝ ſuauiſſīo ātonio nr̄o accuratiſſīe cōmēdato. Vale et
adrianū nr̄m noīe meo ſaluere iube. Vale ac ꝓpinq̄s meos et ne
ceſſarios tibi cōmendatiſſīos hē. Vale ac me nr̄o inclito principi
cōmendatiſſimū redde. Vale cū pudiciſſīa uxore ac egregiis fili
is tuis. Vale cū uxore tua femina pudiciſſīa. Vale et oībs q̄s tu
uoles meo noīe aut uerb̄ meis ſalutē dicito. Vale cū parentibus
oīqȝ familia. Vale me alfōſo nr̄o q̄m vnice diligo diligēter cōmē
da. Vale ac tuis oīb⁹ uel poti⁹ nr̄is noīe meo. S. P. īpartire. nā
amicoꝝ q̄ ſūt coīa eſſe debēt. Date ſiue ſcripte ſalmātice. rome.
toleti. brūduſii. aut hiſpali. aut fregellis. ſiue apud mōtē peſula
nū tertio calēdas maias āno a natili xp̄iano aut ſalutis xp̄iane
. M. q̄dringēteſſīo octogeſſīo quinto. Sȝ aduerte diligēter q̄ nō

eſt neceſſariū ꝙ ꝑticipia date aut ſcripte ponātur: qꝛ ibi ſubinte
lligūtur.nā ſine eis dicere poterimꝰ.ex ſalmātica.ex toleto.ex
mōte peſulano.ex hiſpali.ex littore.aut ex domo. Eteim mediā
te hac ꝑpoſitione.ex.qđcūqꝫ nomē ſiue propriū ſiue appellatiuū
in ablatiō ponere poteris:ſi tn̄ illa ꝑticipia q̄ ātea notaui:exꝑſſe
nō ponātur. Illud q̊qꝫ notādū eſt.qđ poteris dicere. q̄rto calēdas
idus nonas.ł.q̄rto calendaꝝ iduū aut nonaꝝ.ł.ad q̄rtū calendas
uel calēdaꝝ et in oībꝰ his expone.i.q̄rto die:a calēdis. Hec ſūt q̄
de ꝑtibꝰ eplē dicere decreuerā.q̄ ſi diligēter adoleſcētes aīaduer
terint:magnū ad ſcribēdas litteras adiumētū hēbūt. Cōſiderā
dū tn̄ eſt ꝙ moderniores oratores ſubſcriptioībꝰ et īſcriptionibꝰ
uti ſolēt. ſcđm q̊s ſcribētis nomē in fine totiꝰ eplē poni debet.et
iuxta nomē illud ad ſiniſtrā ſubſcriptio poniťᵃʳ.q̄ nichil aliud eſt
q̈ꝫ aliqđ amoris ł ſubiectiōis ſignū: quod is qui ſcribit ad eum ad
q̄m ſcribit ſe oſtendit hēre. Hoc modo.eiuſdē ſcītatis tue aut re
uerēdiſſīe ꝑ̄nitatis tue.obſeq̄ntiſſimꝰ filiꝰ.Eiuſdē āplitudinis
tue aut regie maieſtatis tue obſeruātiſſimꝰ.Eiuſdē āplitudinis
tue pietiſſiꝰ filiꝰ. Tue dignitatis amātiſſimꝰ. Tui honoris cu
pietiſſimꝰ.Tibi deditiſſimꝰ. Qui te amore q̊dā ſigulari colit et
obſeruat.Qui te uehemēter diligit et amat. Ad ſigula iuſſionū
genera paratiſſimꝰ. Qui te ꝑ̄ter ceteros diligit obſeruatqꝫ.Qui
te perinde ac frēm diligit et amat. Qui te nō aliter ac ſe charū
hēt Inſcriptioēs uero ſūt q̄ tāq̈ꝫ tituli quidā cōtractis iā litteris
et obſinatis ſupponūtur.fiūt āt ex eiſdē noībꝰ:quibꝰ ſalutatio.
Hoc m̊ ſciſſio ac clemētiſſio in xp̄o patri dn̄o ac dn̄o eugenio q̇n
to pōtifici maxīo.Reuerēdiſſio ī xp̄o patri ac nobiliſſio dn̄o. Pe
tro mēdoce cardinali hiſpano dn̄o colēdiſſio.Ampliſſio in xp̄o pa
tri dn̄o dn̄o ep̄o ſalmātizenſi benefactori ſuo ſingulari.nā ſi ſcri
bens beneficiū ſuſcepit ab eo cui litteras ſcribit: addere debet be
nefactori ſuo ſigulari.aut benefactori ſuo excellētiſſio aut mag
nificētiſſio. Egregio dn̄o ac dn̄o meo magr̄o petro oſmēſi theolo
goꝝ facūdiſſio. Sereniſſio ac glioſiſſio dn̄o dn̄o ferdinādo hiſpa
niaꝝ regi ſtrenuiſſimo. Illuſtriſſio atqꝫ nobiliſſio dn̄o dn̄o petro
albano magnificentiſſio duci. Illuſtri ac nobili uiro petro mēdo
ce militi inaurato. Venerabili dn̄o petro alfonſo bachalario dig

niſſio. Virtuoſiſſio atq; humaiſſio uiro Petro burgēſi monacho
ꝛ modeſtiſſio ac moderatiſſio. Dulciſſio ac ſuauiſſio dño Petro
hiſpalēſi amico ſuo ſingulari: aut amico ſuo iucūdiſſio. Sʒ iā tē
pus eſt ad reliq̄m ꝓpoſite diuiſionis ꝑtem accedere.

Cū in ſupioribꝰ abſoluerim q̄ ratione et eplās expolire et
cōmodiſſie diſponerẽ oporteat: nūc q̄ eplē facilꝰ cōponi po
ſſit: aliq̄s inducā ſenīas ex diſertiſſīs uiris excerptas: ut
ſcribētibꝰ maria pars laboris eripiat. Et licet infinite pene cla
uſule ſeſe m̄ obiiciāt: tñ ex multis paucas cōmemorabo. ſēp eteīʒ
euripidis maturitatē imitabor: et optimis potiꝰ q̄ʒ multis glori
abor. Nā ſi oēs quidē ſenīas q̄ multis codicibus reſpſe ſūt pſequi
curarē: opus equidē nullis vnq̄ʒ limitibꝰ terminādū aggrederer
Primū tñ quoſdā dicendi modos uerb̄ quidē uarios: re aūt uera
eandē ferme ſenīam importātes: breui introducā: qui ad uarian
dā orōnem plimū ualebūt. Sʒ hi quidē poterūt oibus fere orōnis
ptibus inſeruire. ſʒ ptim quidē exordio: ptim uero narrationi. et
ſic deiceps ceteris potiſſimū accōmodātur. Exordio quippe ac cō
clūſioni hi dicēdi modi q̄s m̄ ſubiiciā: applicari poſſūt. Deuſ ſit ti
bi adiumēto. Dii tibi fortunēt. Deus res tuas obſecūdet. Deꝰ di
gnitatē tuā ꝓ animi ſenīa fortunet. Deꝰ optatis tuis benigne
correſpōdeat. Deꝰ tui honoris acceſſiones ꝓſpo curſu moderetur
Narrationi uero. meo reſidet aīo. h̄ res m̄ cordi eſt. hoc m̄ uolun
tati ē. talis in mētē meā incidit cōſideratio. Similiter quom̄ ſeſe
res hr̄. q̄ cōditione poſita eſt. q̄ in eſtatu res poſita ē. uel ſita eſt. q̄
bus recte reſpōdemꝰ. Bene ſe res hr̄. male ſe res hr̄. Itē hec orō a
mo te multū: q̄ multipharia uariari poteſt. et quidē elegātiſſie. a
mo te ualde. amo te plimum eximio te amore ꝓſeq̄r. ardētiſſio
te amore ꝓſequor. amo te uehemēter. ſiue uehemētiſſime. amo
te mirū in modū. amo te mirādū ī modū ſiue mirifice. amo te ſū
mope aut magnope. amo te ſupra modū. amo te plꝰ eq̄. Vnice aut
tenerrime te diligo. amo te ſupra q̄ʒ dici poſſit. amo te ultra q̄m
credi poſſit. incredibiliſ eſt meꝰ in te amor. incredibili te beniuolē
tia cōpletor. exprimere nō poſſū q̄ntus ē meus erga te amor. Di
ci nō poſſet q̄nto tui amore ſim inflāmatꝰ. ſiue cōflagratꝰ nemo
vnq̄ʒ uehemētiꝰ aliq̄m amauit: q̄ʒ ego te amo. ardētiſſīa erga te

charitate deuinctꝯ ſū. nō poſſū meā erga te amoris magnitudinē exprimere qui te ardētiꝯ amet: hēs neminē. ego te nō ſecus ac ui tā propriā charū hēo. Similiter etiā ħ ſenia hoc uel illud uehemē ter admiror. q̄ multis modis uariari ſolet. hoc m̄. Hoc maxiam in admiratione me ducit. illud certe nō paruā m̄ affert admirati onē. ex hoc nō ꝑua moueor admiratione. illud certe ſoleo plimū ꝺ mirari. illud quippe m̄ ꝑmirū accidit. huius rei me admiratio te net. magna ſiquidē huiꝯ rei teneor admiratione. ſepe ſoleo in hu ius rei admirationē incidere.

Cōfirmationi quidē hi uarii dicēdi modi potiſſimū accōmodātᵘʳ. Velim hoc pro certo hēas. hoc vnū ſic hēto. hoc uelim tibi ꝑſuade as de q̊ uelim ſic exiſtimes. ꝺ hoc uelim ſtatuas. de q̊ certe ſic uelis iudices. uelim tibi hoc exploratū hēas. uelim hoc firmiſſīe teneas Ego hoc tibi polliceor. ego hoc tibi profiteor. Illud apte audeo pro fiteri. illud profecto affirmare audeo. illud certe cōfirmare poſſū. De me uero ſic uelim exiſtimes. ꝺ me uero ſic uelim tibi ꝑſuade as aut tibi ꝑſuaſſū hēas. de me uero hoc tibi poteris ꝑ̄ſtare. de me uero hoc tibi poteris polliceri. Itē etiā ut teſtatur Cicero. ut eſt a pud Ciceronē. auctore Cicerone. ut auctor ē Cicero. ut Cicero ſē tire uidetur ut ait Cicero. Similiter etiā ut paulo āte dixi. ut initio ſcripſi. ut paulo āte propoſui. ut ātea tetigi. ut paulo ātea ꝑſtrixi. ut ē a me paulo āte cōmemoratū. Quadere nuꝑ memini ſiue mētionē feci. q̄ʒ rē ātea noīaui. Itē illud ē maxīe ī tuis rōni bꝯ irridēdū. illud maxīe ī tua eplā rephēdēdū uidetᵘʳ illud eīm ꝙ ſcribꝭ: ludibrio dignū uidetᵘʳ. ꝙ eīm dicis merito ad ludificationē ſiue delirāmētū ſpectare uidetᵘʳ. Similr̄ etiā. eplā eīm nō erubeſ cit. littere eīm nullū cōſpectū uerētur. nō eīm ſcriptura expaueſ cit. eplā eīm nullo pudore aut terrore cōfūditur. Similr̄ etiā. ut debeo. ut par ē. ut equū uidetur aut uidebatur. ut ius poſtulat. ut uirtutes tue ꝓmerētᵘʳ. ut mea ī te beniuolētia reqrebat. ut rō ꝺſi derabat aut expoſcebat. Itē nec eīm hoc īiuria factū eſt. nec eīm ſine cauſa hoc fieri potuit. Hoc eīm haud īmerito accidit. aut nō īmerito ueīt. Silr̄ etiā ħ eīm rumor ī oēs ciuitatis āgulos decur rit. ħ eīm fama totiꝯ aures popl̄i ipleuit. ħ eīm rumor oīum au res occuparat. magni eteīʒ huiꝯ rei rumores apꝺ oēs excitati ſūt ħ qppe fama ad oēs ꝑueīt. ħ eīm rumor ꝑmananit ad uulgꝯ ma

gna

quippe huiꝰ rei fama ſurrexit. Magna certe huiꝰ rei fama om
nibꝰ increbruit ſiue ꝑcrebruit. Rumor eīm ħ in oīum auribus
uertebatur aut uerſabatur. Incidūt āt in uario hoīnum ſermo
ne. multi rumores. auribꝰ eīm oīum rumor ħ inſonuit. Qui ua
rii dicēdi modi cōfutationi nōnunꝗ̄ʒ accōmodantur
Cōfutationi āt hi uarii dicēdi modi poſſūt accōmodari q̊cūqʒ m̄
ſeſe res hēat. Utcūqʒ res gerātᵉʳ. Quacūqʒ rōne fortuna ſucce
dat. Quacūqʒ cōditione ſors eueniat. Quoꝗ̊ m̄ caſus aſpiret. Ut
cūqʒ m̄ cōtīgat: ſēꝑ tn̄ digtatē tuā oībꝰ ī rebꝰ tuebor. Itē d̊o fa
uēte: d̊o annuēte. ſuꝑis approbātibꝰ. diis ſuffragātibꝰ aſpirāte
deo. d̊o comite. d̊o inſtigāte aut ſp̄u inſtigāte diuino. Similiter e
tiā. ꝙ d̄s omen auertat. ꝙ infortuniū d̄s īpediat. q̄m iacturā d̄s
auertat. qd̄ ſuꝑi prohibeāt. qd̄ dii ꝑmittere nolint. Itē ſi libet. ſi
tibi placet. ſi tibi uidetur aut uidebitur. ſi tuꝰ aīmꝰ fert. ſi ani
mus patitur. ſi facultas ꝑmitit. ſi tibi rectū uidetur. Iteʒ ut m̄
uidetᵉʳ. ut cōiectura caꝑe poſſū. ut cōiectura accipio. ut arbitror.
ut poſſū ſuſpicari. ut poſſū excogitare. ut mea opinio fert. q̄ntū
humanū et meū poteſt p̄ſtare ingeniū. Simılr̄ etiā ſʒ noſtra homi
nū mores. noſtra hoīnum conditionē. ſʒ noſtra hoīnum ꝑfidiā. noſtra
eīm q̄nta ſit hoīnum fides. noſtra hoīnum cōſtantiā. noſtra hoīnuʒ
inſidias. noſtra hoīnum proditioneſ. noſtra hoīnum ꝑuerſitatē. noſ
ti uarias hoīnum uolūtateſ. Itē ſʒ iā ſatis iocati ſumꝰ. ſʒ d̊ hoc
alias ridere licebit. ſed alias iocabimur. ſʒ iā aliquid extra iocū
efferamꝰ. ſed ſatis in ioco uerſati ſumꝰ. ſed ħ inter nos iocati ſi
mꝰ. ſed ħ tecū iocatꝰ ſim. ſed ħ iocādi grā ſint. ſed ſatis humani
tꝰ mecum iocatꝰ ſū ad rē ueniā. ſed de hoc iocabimur alias corā ut
ſpero breui tp̄e. Similr̄ etiā q̊rſū ħ: quorſū ħ tam lōga oro: q̊rſū
ħ ergo oratio lōgior quam putarā: quid ħ ſibi uolūt: q̄m ad finē
ħ ſpectāt. Hec q̄ dixi eo ſpectāt: ut intelligas me ī ſtomacho ſole
re ridere. Item. ſed redeamus ad id unde diſceſſimus. ſed redea
mꝰ ad id ūde diuertiꝰ. ſʒ ut ad rē ipſam reuertar. ſʒ redeamꝰ un̄
diggreſſi ſumus. ſed ne a propoſito paleſtre noſtre euagari uide
amur. Item. non eſcribo hoc temere. non ſine cauſa me hec dixi
ſſe putes noli putare me hec fruſtra dicere. nō enim in caſſū hec

cõmemoro. Similr̃ etiã ſ3 ut arbitror mea adhortatione nõ indi
ges: ſ3 mea admonitione neq̃q̃3 tibi opus eſſe exiſtimo. ſ3 ut arbi
tror p̃ceptis meis nõ egeb: ſ3 pro tuo ingenii acumine: meũ cõſi
liũ ut arbitror ſupuacuũ erit. Itẽ noſtri mei ſtomachi faſtidium
noſtri mei animi indignationẽ. noſtri ꝙ a reb⁹ indignis facile ſole
am abhorrere ſcis me facile ſtomachari ſolere ſcis aĩmum meũ
huiuſmodi res faſtidire. Itidẽ. quid multa: quid plura: quid reli
q̃ quid cetera. Itẽ aliquis fortaſſe q̃ret. fortaſſe quiſpiã dixerit.
forſã quiſq̃3 ſciſcitaretur. aliq̃s forſã dubitaret. His itaq̃3 cõſide
ratis: reliquũ laboris in quibuſdã clauſulis ad eplãs ſcribendas
accõmodatiſſimis cõſumetur. Et primũ quidẽ de his agem⁹: q̃ p
diuerſitate reꝝ ac negocioꝝ exordio. itidẽ et narrationi maxie
inſeruire poterũt. S3 ex his ãteponem⁹ prouerbia q̃dã q̃ loco ex
ordii nõnunq̃3 poni poſũt. Trahit ſua q̃mq̃3 uoluptas paucisſi
mos (m̃ crede) publica mouet utilitas. Oĩa (ut dicitur) noua ho
minib⁹ placẽt et eo magis q̃ magis ad humanos mores accedere
uidẽtur. Apud athenĩẽſes uet⁹ proberbiũ eſt: et quidẽ ab oĩb⁹ de
cãtatũ: uitã nr̃am peregrinationẽ q̃ndã eſſe. Vet⁹ prouerbiũ ẽ.
ubi nõ ſis q̃ ẽẽ debeas: nõ eſſe cur uelis viuere. Vet⁹ prouerbiũ ẽ
creſcẽtib⁹ diuitiis: uicia creſcere oportere. Difficile ẽ eũ uirtutẽ
ueneri: q̃ ſẽp ſcd̃a fortuna uſus ẽ. Nõ oẽ ꝙ lucet ut in ueteri pro
uerbio ẽ: auꝝ iudicari debet. Nichil intereſt q̃ aĩo fiat: ꝙ feciſſe
uiciosũ eſt. facta eĩm cernũtur: anim⁹ uero nõ uidetur. Maxie
quidẽ diuitie ſũt: diuitiaſ nõ deſiderare. Iſq̃3 pl̃imũ hẽ: qui parũ
cupit. amicos quidẽ ſcd̃e res parãt: aduerſe uero certiſſĩe probãt
Nichil turpi⁹ putãdũ eſt q̃3 aliquid obiicere alteri ꝙ ſibi obiiciẽ
dũ uidet^r. Prudẽtiſ certe ꝓpriũ eſt: examinare cõſilia: et nõ cito
facili credulitate ad falſa prolabi. Tot⁹ profecto terraꝝ orb̃ faci
le ꝺ̃ſpiret: niſi irã dĩ miſericordia tẽparet. Nõ ĩ multitudĩe dato
ꝝ: ſ3 in dãtis affectu liberalitas cõſiſtit. amic⁹ eĩm ẽ qui pua tol
lit ſordida illuſtrat: magna et in p̃cio hĩta ꝺ̃honeſtat. nullũ eſt tã
plenũ beneficium: ꝙ non uilificare malignitas poſſit. nullumq̃3
tam anguſtum: quod non bonus interpres extendat. Nichil eſt
tã difficile et arduũ: quod non humana mens vincat: et in fami
liaritatẽ deducat aſſidua meditatio. Nichil eo infelici⁹ uidetur:

cui nichil unq̃ȝ aliquid euenit aduerſi. Ipſe ignis auꝝ probat: mi ſeria fortes uiros. Nichil pter culpã nobꝭ iputãdũ eſt. eaqȝ cũ ca reamꝰ: oĩa humana pacate et moderate ferre debemꝰ. Nec gra uiter quidẽ illi caſus ferẽdi ſũt: q̃s nullo cõſilio uitare poſſumꝰ. Sȝ de prouerbiis hactenꝰ. nã in colore ſenia aliq̃ eiꝰ generis dic ta ſunt: nũc reliquũ laboris in quibuſdaȝ clauſulis ad epiſtolas ſcribendas accommodatiſſimis cõſumetur.

Sẽtentie incipiũt. cũ pp beneficia ab aliq̃ ſuſcepta: ſignificamꝰ nos ei plimũ debere. aut grãm referre non poſſe. aut actu grãs a

Ego oĩ officio ac potiꝰ pietate erga te ceteris ſatiſfacio gimꝰ oibꝰ: m̃ ipẽ nũq̃ȝ ſatiſfacio. tãta eĩm eſt magnitudo tuoꝝ in me meritoꝝ: ut qm̃ tibi pro meritis debita pſoluere nõ poſſũ: uitã m̃ acerbã et inſuauẽ putẽ. Quid tibi pollicear: nõ hẽo: qui ſi uitã q̃ m̃ chariſſia eſt pro tua dignitate profundã: nullã ptẽ tuoꝝ in me meritoꝝ aſſequi potero. Quãq̃ȝ pro tua in me ãpliſſia beneficio ꝝ magnitudine: me plĩmum debere arbitror: gaudeo tñ ſũmope in dies maioribꝰ a te officiis exornari. ingenui eĩm aĩmi et ma gnifici eſt cui multũ debeat: eidẽ plurimũ ſe uelle debere. Tã et ſi ãpliſſis tuis in me meritis ſatis me tibi deuinctũ exiſtamẽ: le tor tñ te q̃tidie fieri in me beneficẽtiorẽ. Tãto ſũ deuinctꝰ tuo ĩ me beneficio: ut nõ ſolũ te: ueꝝ tuos etiã familiares fatear me neceſſitudine q̃dã implicatos hẽre. Itaqȝ nũq̃m me quieſcere ex iſtamabo: donec re potiꝰ q̃m uerbꝭ tibi tuiſque oibꝰ cumulatiſſie ſatiſfecero. Adeo ſũ deuictꝰ tuo erga me beneficio: ut nichil m̃ in hac uita tã iucundũ ſit: ꝙ nõ exiſtamẽ tibi libẽtiſſie tributuꝝ. Certe pro tua ſingulari in me beniuolẽtia et meritoꝝ magnitu dine q̃d tibi tribuã: nõ hẽo. tuis eĩm ſuauiſſimis beneficiis q̇cq̇d ĩ me honoris ẽ et dig̃tatis aſſequutꝰ ſũ. Immortales grãs tibi ago agãqȝ dũ uiuã. nã relatuꝝ me affirmare: nõ audeo. tãtis ete nim tuis ĩ me officiis reſpõdere nullo m̃ poſſẽ: niſi tu humanita te incitatꝰ: putes me tibi grãm poſſe referre. Vix ſiquidẽ tuis ĩ me officiis uideor ſatiſfacere me poſſe ſi utor his ſtudiis: q̇bꝰ cũ diligẽtiſſie aliquid agimꝰ: uti ſolemꝰ. ũde opꝰ ẽẽt mirificũ q̇dda gratificãdi genꝰ tibi pſtare: id q̃ndo aſſequi nõ poſſũ: ſigulari hu manitate tua defectũ meũ ſuppleas oportet. Neſcio quo facto id

cõtigiſſe arbitror ut tibi ad me beneficiis exornãdũ detur facul
tas: m̄ ãt ad te remunerãdũ: m̄ ſuppetat ꝑter gratificãdi uolũta
tē. ſ3 uehemēter cupio aliq̄n̄do m̄ occaſionē dari: q̄ meritis ĩ me
tuis re potiꝰ q̄3 uerb̄ correſpõdere poſſim. Ob tua in me ĩmor
talia beneficia q̄ liberaliſſime cõtuliſti: fructꝰ tibi ex me debētᵘʳ
ãpliſſimi: q̄s cũ idonea m̄ facultas fuerit: uberiores ſuſcipies. nã
ſi me aliq̄n̄do expiri uolueris: inuenies me profecto ad oĩa q̄ uo
les ꝓmptiſſimũ atq3 paratiſſimũ. Que tua in me bene merita
cõtuliſti: eoꝝ tantã uideo cõſtare magnitudinē: ut parē benefici
oꝝ gr̄am referre nõ poſſim. ſ3 addatur mee minori gratitudini:
q̄d ſēpiterno cõiunctiõis uinculo tibi aſtritus ero. Talē te m̄ ſē
ꝑ ꝓbuiſti: ut ĩmortales tibi gr̄as relaturꝰ eſſē. ſēpiternis eteĩm
beneficiis me abs te ãplificatũ uideo. ut cũ pari tibi meritoꝝ ui
ciſſitudine reſpõdere nõ poſſim: ne oĩo tãtoꝝ in me officiorũ ĩme
mor eſſe uidear: ꝑpetuo obſequio te ꝓſeq̄n̄dũ putē. Pro tuis ĩ
me beneficiis. ſi uerb̄ ſatiſfacere uellē: eſſē ꝓfecto iuditio oĩum
ſtultiſſimꝰ. itaq3 nõ agã tibi gr̄as: ſ3 ſēꝑ hēbo: referã uero libēti
aĩo: ſi q̄n̄do fortuna m̄ facultatē ſuppeditauerit. Tãta ſũt tua
in me merita: tãtuſq3 tuis erga me beneficiis cumulus acceſſit:
ut nõ dico ad referendã gr̄am: ſ3 ne ſatis ad enarrandã ſufficere
poſſim. Utinã q̄ntas tibi hēo et debeo gr̄as: aliq̄n̄do re ĩpa reffer
re poſſē: intelligeres ꝓfecto q̄nta te pietate q̄ntaq3 ueneratiõe
colerē obſeruarēq3. Qm̄ oĩbꝰ meis rõnibus te ſēꝑ libentiſſĩe ac
cõmodaſti: idcirco dignã meritis tuis retributionē agere nõ poſ
ſũ. nã q̄nuis oēs mei animi uires: uigilãtiſſĩe in tuo ſeruitio ex
ponere: nichil tñ tuoꝝ meritoꝝ attingere poſſē. Hēo tibi gr̄as ĩ
mortales ꝙ uel in ſũmis occupatiõibꝰ tuis: nichil q̄d mea inter
eſſet: negligere uoluiſti. nēpe tantũ me tibi debere ĩtelligo: ut ne
uitã quidē ĩpam in mea magis q̄3 in tua poteſtate poſitã eſſe ue
lim. itaq3 ĩpare ꝓ tua uolũtate oĩa: tuũ eſſe uolo: parere ãt meũ
cũ oĩ induſtria uenerationeq3. Certe ꝓ tuis in me ĩmortalibꝰ
beneficiis quibus a munificentia tua honeſtatus ſum: quid tan
dem ſim relaturus: non habeo: niſi illud quod humuntio deo ſo
let. te admirabor. te colam. te uenerabor. te dies ac noctes tum
mēte et aſſidua meditatiõe ꝑſpiciã: tũ ore atq3 harũdinę ꝓhēni

ter p̄dicabo. Cū pro tuis in me meritis ſatiſfacere nō poſſim:re
liquū eſt illud vnū:ut īmortalibꝰ beneficiis me tibi ſēp obligatū
profitear.laboraboqꝫ ſi m̄ d̄s michi uitā dederit:ne tui memoria
aut tp̄oris lōgitudine:aut fortune uarietate:apud animū meū
īteriiſſe uideatur.Pro tuo tā beneficio tāqꝫ excelſo erga m̄ aīo q̄d
referā:quid pollicear: nichil h̄eo:niſi ꝙ fidē ac pietatē meā: tibi
libēter dedico ac deuoueo libētiſſīe. Habeo tibi atqꝫ ago gr̄as im
mortales q̄s ſi re aliq̄ minꝰ potero:fide tn̄ et uolūtate cumulati
ſſimas referre conabor. Vehemēter ſiquidē me delectarūt oīa
q̄ mea cauſa uel geſta.P. tētata ſūt.nō poſſū equidē tibi ingētes
gr̄as nō h̄ere.ꝙ tā humano in m̄ aīo liberaliqꝫ te oſtēderis:dabo
ǵ opā:ne me unq̄ꝫ poſſis ingratitudinis accuſare. Cū tuoꝝ in
me beneficioꝝ magnitudinē cōſidero:plus me tibi debere inuenī
o:q̄ꝫ poſſē aut facultate:aut ingenio:aut induſtria:debitā gr̄am
referre. Ad referendā tibi debitā gr̄am:et ſi deſint michi facul
tates:magno tn̄ aīo et ſtudio ſū paratꝰ. Ampliſſiās tibi gr̄as a
go nō q̄ꝫtas tua in me exornādo benignitas promeretur: ſꝫ q̄ntas
ingenii mei facultas cogitatiōe cōplecti poteſt. Vtinā tāta mi
chi daretur occaſio q̄ pro me deſiderio gr̄as referre tuiſqꝫ in me
beneficiis reſpōdere poſſē:cumulatiſſīe certe ſatiſfacerē. Si pro
tuo in me amore ac meritorū magnitudīe gr̄as te dignas agere
uellē:lōgior fortaſſe michi q̄ꝫ tp̄oris āguſtia poſtulat: h̄nda eſſet
orō.nā tua ī me ſūma ueniuolētia ſingulariſqꝫ liberalitas: ma
iorē q̄ndā uerboꝝ copiā requirit. Maxias tibi petre gr̄as et ha
bere et agere debeo:qui cū te memoriā mei nō h̄iturū ſperarē:ꝙ
nulla unq̄ꝫ mea in te merita interceſſerit:meā dignitatē mirū
in modū exornaſti:has itaqꝫ gr̄as magno cū pudore meo ago.et
eīm ſūma tua in me officia rē potiꝰ q̄ꝫ uerba deſiderāt.Iure mi
Cicero h̄eo tibi gr̄as et maxiās quidē:ꝙ nullo a me prouocatꝰ of
ficio:ultro uolueris de me q̄ꝫ optīe mereri.ego āt opā dabo ne ui
dear erga te mutua charitate inferior tuis meritis in te ǵ ſitū
ſit ut oībꝰ ī rebꝰ me ꝑ arbitrio tuo utare.Nō poſſū eq̄dē ꝑ mag
nitudīe tuoꝝ in me meritoꝝ tibi debita ꝑſoluer̄:niſi forte ex eo
me tibi gr̄aꝫ referre putes:ꝙ tua ī me āpliſſīa bn̄ficia memoria
teneo et q̄dē grato aīo:ſēpqꝫ dū m̄ uita ſupſit eoꝝ memor ero.

Sētentie cū de bonis alteriꝯ gratulamur:aut d̄ eius calamitate
era gratulatio reꝑhēdi nō ſolet:ſi nulla p̄ſer .dolemus
tim negligētia p̄termiſſa eſt.lōge enim abſū audio ſero.
nūc uero qm̄ tp̄ris oportunitas michi oblata ē: tibi plu
rimū gratulor.et ut ſēpiterne glīe tibi h̄ dignitas ſit:uehemen
ter exopto. Gratulor tibi ac letor ut debeo tū p̄ſenti:tū etiā ſpe
rata tua dignitate. nā tuū īgenii acumē ita te ad oīa armauit:
ut ad maiora facile te ꝑuenturū exiſtimē. Gratulor p̄ſenti ex
pectateqꝫ dignitati tue.nā cū ingenio te acerrimo eſſe ꝓſpicerē
et diligētia ſingulari:tāta p̄terea doctrina q̄zta eq̄lium tuoꝝ ne
minē facile intelligebā prope diē fore: ut in altiſſimū dignitatis
gradū eſſes ꝑuēturus. Cū optatiſſimū nunciū accepiſſē te mag
nū honoris ſplendorē fuiſſe aſſecutū:repēte inceſſi oībꝯ letitiis
ac p̄nimio gaudio aīmus meꝯ incāduit.nō eīm poterā nō gaude
re:cū uiderē te ſūmā glīam et fructū ex uirtutibꝯ tuis accepiſ
ſe.Gaudeo miruz in modū tibiqꝫ gratulor ac deo īmortali grās
ago: ꝙ talē tibi ab ineūte etate animū p̄ſtiterit:ut ī dies magis
atque magis optiāꝝ reꝝ ſtudiis incūbas.Et bene ualere te et ſe
cūdiorē iā tibi aſpirare fortunā:maiorē inmodū letor ac gaudo
nēpe cū optiōs de te rumores audio (audio āt q̊tidie) ita letor pro
nr̄a uetere beniuolētia.ut p̄ letitia uideat altius attolli atqꝫ exi
lire.Id ſi michi nūq̄z dubiū fuit quin ꝓ ſūmis tuis meritis pro
qꝫ āpliſſia uirtute tua dignitatē hāc eſſes aſecuturꝯ:tn̄ incredi
bili letitia affectꝯ ſū:cū michi nūciatū ē. uelit īmortalis d̄s in
eo honore lōgas in te fieri acceſſioēs. Mirū in modū letor qd̄ de
tua dignitate p̄clari rumores repente pene ita increbruerūt:ut
nomē tuū iā late ꝑ hanc urbē in oīum ore uerſetur.faciat īmor
talis d̄s ut in dies multe honoris acceſſioēs in te fiāt.Cū te felici
dig̃tatis ſtatu collocatū accepiſſē: uix dici q̄at q̄nta ſī leticia ga
udioqꝫ affectꝯ.nō eīm poterā nō letari te uirū p̄ſtantiſſimū mer
cedē tuis meritis dignā recepiſſe.Gaudeo equidē uehemēter ita
reſ tibi ſc̄das ēē:ut ne amiciſſimi quidē hoīs recorderiſ.nēpe me
mor ēē debes ī oī fortune ſtatu (ut Ariſtoteles auctor ē) amicos
iucūditatē affere poſſe. Cū audiſſē magnos honores tibi fuiſſe
delatos:hoī quidē ſapientiſſio ac prudētiſſio:pluſq̄z credi poteſt

in felicitate tua letatꝰ ſū. poſtea uero ſuꝑuenerūt littere tue q̃
leticiā ante ſuſceptā: mirū in modū accumulauerūt. Et ſi oīa
tua michi optatiſſiā ac letiſſima ſint: nichil tn̄ optatius nichilqꝫ
gratiꝰ hec tp̄e cōtingere potuit: q̃ꝫ audire te ad tātū honoriſ gꝛa
dū fuiſſe deuectū. Poſtea q̃ꝫ cognoui te hoīem optīs ſtudiis dedi
tiſſimū ad magnū honoris gradū aſcēdiſſe: q̄ntā cepim uolupta
tē: ſcire poteris etiā me tacēte. nō eīm neſcis q̄nti te faciā. et q̃ꝫ
pꝛo nr̄o ueterrīo uerīſſīoqꝫ amore: oībꝰ tuis etiā minimis cōmo
dis ſoleā gaudere. Neſcio quid aliud michi gratiꝰ renūciari po
tuiſſet: q̃ꝫ te optiē ualere. ingētes hēo grās immortali deo: qđ te
michi ſeruat incolumē. De tua āt optiā ualitudīe q̃ꝫ littere tu
e referebāt: gaudeo equidē ac uehemēteꝛ letor exoptoqꝫ maxime
in dies acceſſionē accipiat. Cū michi allatū eſt đ calamitate tu
a: et ſi grauiter cōmotus ſū qꝛ nichil tā p̄ter opinionē meā acci
dere potuit: tn̄ ut me collegi: multa michi in mentē ueniebāt: q̃ꝫ
ob rē iſtū tuū laborē maximo tibi honore putarē fore. Poſtea
q̃ꝫ michi de obitu matris tue renūciatū eſt: ſane q̃ꝫ ꝓ eo ac debui
grauiteꝛ moleſteqꝫ tuli: coēmqꝫ eā calamitatē exiſtimaui. qui ſi
iſtic affuiſſē: nec tibi cōſolādo defuiſſē: ac corā meū animi dolorē
declaraſſē. Audiui te mala ualitudīe eſſe cōfectū. aqꝫ ī febricu
lā aſſiduā incidiſſe: q̃ ſi (quod dii pꝛoibeāt) uera ſūt: nō mediocri
ter doleo. timeo eīm in tā repētino tue ſalutis motu: magna te
iactura opp̄ſerit. Cū eſſē cupidiſſimus audire multa de tua pꝛoſ
peritate: idqꝫ ſūmope expectarē: repēte michi nūciatū eſt: te pa
tris obitū uidiſſe. at paucis poſt diebꝰ nōnullos aduerſe fortune
ſtatus ꝑtuliſſe. q̃ ſi (qđ deus pꝛohibeat) uera ſunt: grauiter fero.
fruſtratio eīm deſiderii mei maioꝛē in modū in me dolorē exau
get. Cū ex tuis litteris calamitatē tuā accepiſſē. uix dici q̄at
q̄nto fuerim dolore affectꝰ. nā ſubito oēs uires mee ita cōfracte
ſūt: ut oīo conſeruate ēē uideātur. Poſteaq̃ꝫ certiſſīs auctori
bꝰ certior factus ſū de tuo grauiſſīo caſu: accepi eplām tuā q̄m
ego lacrimis pꝛope deleui. tuā eīm calamitatē ꝑferebat. cōficior
eīm dolore mi petre ut miſeria te excruciet: cui uite pꝛoſperitaſ
obſcđare debuiſſet. Nō ſatis poſſū ad te ſcribere q̄ntum animi
dolorē de calamitate tua ꝑceperim. et acerbiꝰ ac moleſtius ꝑfer

rē:niſi ea te uirtute p̄ditū cognoſcerē: q̄ tibi ſatis p̄ſidii afferre poſſit.Grauiter eīm et iniq̊ aīo fero iſtū acerbiſſimū caſuȝ q̊ afflictū te audio:tibiqȝ maxīe cōpatior: qd̄ plīma uite ornamenta inter pauciſſiōs dies amiſeris.Nō potui non cōmoueri ob infelicē nunciū de obitu p̄ris tui q̄m tenerri me diligebā.nō eīm poterā nō dolere:cū m̄ ereptū ſit vnicū uite mee ſolaciū.cuius in ſermone et ſuauitate:oēs curas doloreſqȝ deponebā.

Cū ſig̃ficam⁹ nos lr̄as ab aliis recepiſſe aut placidas et iocūdas
egi tuas litteras et quidē ſuauiſſiās.ſcrib .aut triſtes
eīm ad me tibi gratū eſſe ꝙ crebro d̄ meis reb⁹ oīb⁹ cer
tior p̄ me fias.meāqȝ erga te beniuolētiā facile pſpicias

Quoꝝ alteꝝ m̄ ut te plurimū diligā facere neceſſe ē:ſi uolo is in te eſſe q̄m te ī me ſēp exibuiſti.Alteꝝ uero facio plibēter:ut q̄m interuallo locoꝝ diſiūcti ſum⁹:p litteras tecū q̄ȝ ſepiſſīe loquar.

Periucūde m̄ littere tue fuerūt quib⁹ intellexi te pſpicere meā in te beniuolētiā ac poti⁹ pietatē.nā illud ipm grauiſſimū et ſciſſimū nomē pietatis:leui⁹ meritis erga me tuis:m̄ eſſe uidetur.

Legi tuas litteraſ q̄ m̄ gratiſſīe fuerūt.nichil eīm iucūdius:aut oportunius hoc tp̄e m̄ euenire potuit.Accepi lr̄as tuas et optatiſſiās quidē q̄ incredibili me leticia extulerūt: quib⁹ facile cognoui nȝ tibi ēē q̄cq̄ȝ me iucūdi⁹ nȝ chari⁹ Raras q̄dē tuaſ ſȝ ſuaues accipio lr̄as q̄ mutuā beniuolētiā admonēt ac nr̄a inuicē beneficia cōfirmāt.Accepi a te miſſas litteras ad.xii.calēdas quītiles ſatis ſcriptas humaniſſīe. quib⁹ facile tuū erga me officiū et ingeniū eruditiſſimū cognoui:ſȝ nec vn̄ nec q̊ die date eſſent:aut q̊ tp̄e te expectarē:ſig̃ficabāt.Pridie nonas iunias cū eſſē ſalmātice litteras tuas ſuauiſſias accepi.quibus erat ſcriptū: te bene ualere.q̄ vna re nichil m̄ gratius accidere potuit. Accepi abs te ſuauiſſiās litteras quib⁹ et ſi tibi cui ſū amiciſſim⁹:hoſtis eſſeȝ: aīus tn̄ me⁹ placaretur: et ad tuā de me optīe meritā uolūtatē ſeſe totū cōuerteret.Nunci⁹ tu⁹ q̄nuis pbreues m̄ a te litteras reddiderit:fateor tn̄ nunq̄m ſuauiores accepiſſe.ſȝ m̄ nimis lōge uiſe ſūt.iniuriā eīm m̄ a te fieri putabā:cū rogabar.Accepi per breues tuas litteras quib⁹ (id ꝙ m̄ dubiū nō erat) q̄ȝ me amareſ facile pſpexi.diſpoſitionē aūt tuā q̄ȝ ſcire cupiebā:cognoſcere n̄

potui. Accepi eplām tuā q̄ m̄ gratiſſīa fuit. in ea eīm multipha
riā oſtēdebas te uehemēter me amare: de q̊ nulla unq̄ꝫ m̄ dubita
tio fuit. uteris ut m̄ uideris in re nō dubia teſtibꝰ nō neceſſariis
Grate m̄ tue littere fuerūt ex quibꝰ intellexi qđ etiā ſine litte
ris arbitrabar: te ſūma mei uidēdi cupiditate affectū eſſe. ꝙ ego
ita libēter accipio: ut tibi minime cedā. eadē eīm cupiditate tui
uiſēdi elaboro. Litteras tuas cū libētiſſīe uidi: tū lectitaui q̈m io
cūdiſſīe. erāt eīm nō grauiſſīe ſolū: ſꝫ etiā locupletiſſīe teſtes tue
erga me charitatis. Quo frequentioreſ ad me lr̄as mittis: eo ma
iore afficior uoluptate. in his eīm lectitādis uideor et ēē et loqui
tecū. Reddite ſūt m̄ littere tue q̈s uidi libēter et legi libentiſſīe
magnā eīm ſuauitatē ꝑferebāt: cū aliq̊ inſigni inditio tue erga
me beniuolētie. Quotidie ſū freq̄ntibꝰ a te litteris inuitatꝰ et
quidē ornatiſſimis. nēpe ſub īuideo tibi ꝙ ad tuū dicendi charac
terē aſpirare nō poſſū. Suſcepi litteras tuas q̈s ad me et facetiſ
ſime et ſuauiſſīe ſcripſiſti: q̄ me mirāduꝫ in modū delectarūt. et
eīm ex eis cognoui mirificū tuū amorē qui te ad ſcribendū inci
tauit. Accepi litteras tuas pleniſſimas et ſuauitatis et grauita
tis. ex quibꝰ intellexi me abs te tātope amari: ut nichil ad amo
rē erga me tuū poſſit accedere. Subinuideo tibi mi Antoni ꝙ lit
teras expolitiſſiās atqꝫ exornatiſſimas q̊tidie ad me mittas. ego
uero eplās q̊tidianis uerb̄ plebeio ſermoē texere at tecum agere
ſoleo. Gratiſſīe m̄ tue littere fuerunt: q̈s īpulſu amoris erga me
tui te ſcripſiſſe aīaduerti. Expectatiſſīe littere tue ad me plate
ſūt: ex quibꝰ cepi fructū iucūditatis nō mediocrē. amor ſiquidē
in me tuus: uolūtatiſqꝫ cōiunctiuſ: plurimū hꝫ ſuauitatiſ. Litte
ras tuas ſuauiſſimas amoreqꝫ pleniſſiās accepi: q̈s cū legiſſē: in
credibili gaudio ſū elatus. nō ꝙ de tua uolūtate unq̄m dubitaue
rim: ſꝫ qꝛ res tue in uehementē letitiā me excitare ſolēt. Periu
cūde littere ad me tue plate ſūt: q̄ me hercle oēs tui animi motꝰ
m̄ expreſerūt: ut uniuerſos mores tuos cumulatiſſīe indicarēt.
Litteris tuis nō mediocriter ſum delectatus: que non ſolum ſin
gularem tuam erga me beniuolētiā p̄ ſe ferre uiſe ſūt: ſꝫ īgenii
tui facūdieqꝫ p̄ſtātiā ꝑpulchre referebāt. Tue ſiquidē ꝑhumane
amiciſſīeqꝫ lr̄e nō m̊ me recrearūt: ſꝫ etiā mirifice refecerūt. in

tellexi eīm ex eis ꝙ tamē dubitaui nūq̄ȝ:me tibi eſſe chariſſimū.
Suaues et ꝑhumanas lr̄as ad me tuas ĭcredibili cū uoluptate ꝑ
legi.erāt enim tū ornatiſſīe:tū plene ſūmi amoris erga me tui.
Delectarūt me profecto proxīe littere tue. erāt eīm non ſolū di
ſertiſſīe:ſȝ certiſſīe teſtes amoris illius mirifici erga me tui quē
iā tot ānis ĭpa lucidiꝰ luce ꝑſpexi. Lr̄as tuas abs te accepi inqui
bꝰ legēdis uix dici q̄at q̄nta uoluptate ꝑfuſꝰ ſū.nichil eīm m̄ hoc
tēpore iucūdius cōtingere potuiſſet.nā et de tua tuorūq̄ȝ oīum bo
na ualitudine certior factꝰ ſū:id qđ uehemēter optabā. Nichil
m̄ iucūdius mi Antoni chariſſīe tuis lr̄is accidere potuit: quibꝰ
humanitatē tuā ac moꝝ ſuauitatē bonitatēq̄ȝ ingenii ita repſē
tas:ut te corā aſpicere alloqui et cōplecti uidear. Me tue lr̄e mi
rū in modū delectarūt quibꝰ liquido peſpexi (id qđ ātea norā) q̄n
ta beniuolētia ꝑſtinaȝ illā nr̄am inueteratāq̄ȝ amiciciā ꝓſeq̄ris
et āplifices.certatim q̄ huiuſmodi amicicie munus inuicē fouea
mꝰ in q̄ et uinci ſimul et uincere pulcherrimū eſt. Tantā m̄ uo
luptatē tue littere attulerūt:ut ne ulla res quidē maiorē hoc tē
pore afferre potuiſſet.nā in his legēdis te corā uidere ſū uiſꝰ: ꝑſ
tinoſq̄ȝ ſermoēs mirifica tua illa ſuauitate cōditos: nō ſecus au
dire:q̄ȝ ſi ꝑſens eſſes mecūq̄ȝ familiariter loq̄ris.Tuis m̄ lr̄is ſu
auius nichil eſt:q̄s noui ab amātiſſīo erga me aīo proficiſci: n̄ te
fallit opinio.nec eīm uerus amor falli unq̄m poteſt.neceſſarioq̄ȝ
fit ut qui plīmū amat:ametur etiā et plīmū.Ex tuis proximis
lr̄is tuā illā ꝑſtinā ſuauitatē q̄ mecū ſepe familiariſſīe utebaris
nō aliter inſpicere uiſꝰ ſū:atq̄ȝ ea q̄ corā oculis uideri ſolent.E
piſtola tua tāto uerboꝝ ornatu:tāta deniq̄ȝ ſeniaꝝ grauitate e
rat circūlinita:ut meū quidē aīmū nō leuibꝰ curis laborātē:mi
ra dulcedine repleuerit.Accepi tuaſ lr̄as munꝰ m̄ ſuauiſſimū:q̄
bꝰ facile intellexi te in rebꝰ meis animū hēre ꝓptiſſimū qđ iā
pridē m̄ exploratiſſimū erat. Legi tuas litteras nō ſolū tue uir
tutis ſimillimas: uerū etiā humaniſſīas q̄ magnā m̄ uoluptatē
attulerūt.ex his eīm facile ꝑſpexi te et ualere: et non m̄ me dili
gere:uerū etiā uehemēter amare.Tue ſiquidē lr̄e maxīa atq̄ȝ ĭ
credibili me letitia affecerūt:q̄noquidē ex his intellexi et tibi be
ne eſſe:et me abs te non ſolū diligi:ſed etiam uehemēter amari.

Multiplicit̄ tuis lr̄is delectat⁹ ſū:cū ex his facile cognouerim: te et incolumē eſſe:meq; nō uulgariter:ſed mirifice amare. Lr̄e tue mirabilit̄ grate m̄ fuerūt.erant eīm tū ſuauiſſīe maximiq; cōſilii:tū plene mira q̄dā uerboꝝ ſenīaꝝq; grauitate. et p̄terea in eis uidi q̄ſi ea q̄ oculis cernūtur:me abs te amari.Tue quidē lr̄e multiplicē m̄ letitiā attulerūt.ex his quippe ꝑſpexi et ualere te et nō m̄ me diligere:quin etiā uehemēter amare. Poſtea q̄m ex lr̄is q̄s ad me miſiſti tuū grauiſſimū caſū accepiſſē:ita lachrimis cōfectus ſū:ut p̄ doloris magnitudīe eas legere non poſſē ſ; (ut credo) te hoīem doctiſſimū nō fugit nos ea lege natos ut ꝓpe tuo nō poſſim⁹ cōſiſtere. Ex tuis lr̄is intellexi:cognoui.ſuſpicat⁹ ſū.accepi. didici.aīaduerti.cōprehēdi.iudicaui:te in iactura; incidiſſe magnā:q̄ Vna res meſticiā m̄ attulit non mediocrē.Lr̄e tue tantā aīo meo meſticiā attulerūt: ut nullo tp̄e maiorē afferre potuiſſēt.nā cu; ex eis afflictionē tuā inteligerē:magno dolore ſū cōmot⁹.Tāto me dolore tue lr̄e affecerūt:ut ego ip̄e maxīe cōſolatione egeā. nō eīm minorē aīmi ꝑturbationē in reb⁹ tuis ſenſi:q̄; ſi ī meis grauis iactura accidiſſet. Fuiſſēt certe tue m̄ lr̄e pro nr̄a amicicia iucūdiſſime:niſi triſte m̄ d̄ obitu p̄ris tui nūciū attuliſſēt.nō eīm potui nō dolere cū intelligerē eā re; nō mediocri tibi detrimēto eſſe.Pridie calēdas maias cū dies iā adueſꝑaſceret:reddite m̄ ſūt lr̄e tue:ex quib⁹ nō difficili cōiectura ſuſpicatus ſū:res tuas minus bene ſe hēre.ꝙ ſi (q̄d deus prohibeat) uerū eſt:nō mediocriter doleo.Grauiter et iniq̄ aīo lr̄as accepi q̄ tuā aduerſā ualitudinē ꝑferebāt:et magno me dolore certe affeciſſent:niſi animus meus diuturna rerum deſperatione obduratus:omnes iam moleſtias depuliſſet.

Cum de negligētia ſcribendaꝝ litteraꝝ nos quoquōm poſſumus excuſamus aut alterum arguimus.

uanq̄; me noīe negligētie ſuſpectum tibi ēē doleo:tn̄ nō tā m̄ moleſtū fuit officiū meū accuſari abs te: q̄; iucūdū requiri:p̄ſertim cū in q̊ accuſabar culpa uacarē.Quanq̄; doleo ꝙ de negligentia meaꝝ ad te lr̄aꝝ me arguas:gaudeo tn̄ officiū meū tātope a te requiri:expimēto eīm cognoſco tuum in me mirificū amorē:qui et ſi multo āte erat m̄ exploratiſſimus:

dulcis tñ fuit. Et ſi ſcio te meis lr̃is certiorē fieri ſolere: nūc tñ nichil erat noui qđ ad te poſſē ſcribere. Miror cur me accuſes ꝙ ad te lr̃as nō miſerim cū id tibi facere nō liceat. nā ſi me negligētie arguiſ in idē viciū qđ m̄ obiicis: te īcidiſſe facile cognoſces. In tuis lr̃is huāniter q̄rebaris ꝙ tibi nō ſcripſiſſē: q̄ in re libenter me et facile purgabo. neminē eīm inueni qui ad te proficiſceret⁹ nūc uero prope deſpatis nūciis caſu ſe obtulit is qui ad te profect⁹ ē. Intellexi ex lr̃is tuis te negligētiā meā accuſare ꝙ đ reb⁹ meis te nō fecerim certiorē. ſꝫ me hercle nō tantū doleo: q̄ntū gaudeo officiū meū tātope abs te requiri: qđ nō niſi ꝑ amoris magnitudine fieri intelligo. ſꝫ ut tibi acquieſcā: faciā poſt hac ut de ꝑteritis iure q̄ri nō poſſis. Legi lr̃as tuas q̄b⁹ me negligētie accuſare uidebariſ: ꝙ tibi magno tp̄is interuallo lr̃as nō dederim: ſed ſi te colligere uolueris: facile cognoſces te in idē crimē incidiſſe: q̊ me ꝓſeq̄ris. Puderet me negligentie meaꝝ ad te lr̃aꝝ: ſi honeſta m̄ excuſatio nō eſſet. incidi eīm in q̄ndā febriculā aſſiduā m̄qꝫ ſatis moleſtā: q̄ me grauiter infeſtauit. Minime miꝝ tibi uideri debet nihil me tibi ſcripſiſſe. certū eīm tabellariū qui ad te proficiſceret⁹: inueni neminē. nūc uero occaſionē nact⁹ ſcripſi ad te et q̄ꝫ crebrerrie potero ad te ſcribā. Scripſiſſē tibi mi Petre: ſi m̄ ꝑualitudine licuiſſet: ſꝫ lōga egrotatione fract⁹: coactus ſū tāto tp̄e reticere. nūc uero paululū recreat⁹: putaui me ad te quoq̄ m̄ poſſem ſcribere oportere. Et ſi tua ī me cōfirmata amicicia ſplēdidior auro ꝙ ꝑ ignē probatū eſt uideatur iure me negligentie accuſare poſſe: qđ nichil ad te lr̃aꝝ dederiꝫ: tñ uellē exiſtimes nō ſine q̄dā rōne et quidē iuſta id m̄ cōtigiſſe. īcidi eīm in morbū grauē ex q̊ nondū cōualui. parces credo pro humanitate tua aduerſe ualitudini. a q̄ cū recreat⁹ fuero. te ad faſtidiū uſq̄ lr̃is uiſitabo. Qđ ſi ſerius mi Petre ad te ſcripſi q̄m tua in me officia poſtulabāt: nō negligētie nō obliuioni erga te mee ſꝫ doloris magnitudini: id tribuēdū exiſtima. tātus eīm meror tāta egritudinis uis mentē meā oppſſit: ut doloris magnitudo: nō ſcribēdi facultatē: ſꝫ uberē lachrimaꝝ copiā: m̄ ſuppeditaret. Nollē de me ſic temere iudicares: ut negligētie crimē ꝙ in te ē: in me tranſmittendū putares. uideris certe m̄ arrogans: ꝙ uicio des: qđ tibi

imputādū eſſ3. ſ3 h̄ tecū iocatus ſim. Nollē me negligētie accuſa
res: ꝙ tibi l̄ras nō dederim. aduerſa eīm ualitudine īpedit⁹ fui:
nec ſatis cōſtāter poterā ſcribere. nūc uero dabo opā ut res q̄ in
poſtremū dilata eſt: emēdetur ut de officio meo q̄ri nō poſſis. Qđ
ſeri⁹ tuis l̄ris reſpōderim: nō occupatio mea: nō obliuio tui fuit
in cauſa: ſ3 q2 fidū aut certū tabellariū nō inueni: cui recte l̄r as
comittere poſſē. Qđ tibi nō ſcripſeri3: nō mutate mee erga te uo
lūtati q̄ eadē eſt q̄ ſēp fuit: ſ3 occupationū neceſſitati poti⁹ tribu
e: uel tibi fortaſſe ipī qui negligētior in ſcribēdo factus es. nā ſi
ſepi⁹ ad me ſcriberes: cogerer uim negociis meis inferre. ne q̄ri
apud me poſſes: te fruſtra ſcripſiſſe. ſed q̄litercūq3 res ſeſe h̄eat:
tui ſuauiſſimi facillimiq3 mores ſēp diu noctuq3 mecū hītāt. ſē
pq3 ante oculos ꝓpono. Accuſas me negligētie ꝙ iam diu ad te
nichil ſcripſerim: q̄ ſi tua ſit diligētia ſingularis qui uix vnas
reddideris l̄ras: poſt meas ad te plīmas. itaq3 caue ne tua ī te re
torq̄antur iacula: quib⁹ iure cōfodiaris. t̄n utcūq3 res ſeſe h̄eat
ſcribā ad te pſepe uel ad ſacietatē uſq3: q̊tiens ociū dabitur. Nō
debes mirari ſi q̄ndo tuis etiā l̄ris inuitat⁹ nichil reſpondeā. ſū
eīm multis negotiis īplicatus. q̇bus fit ut nec amicis poſſim: nec
m̄ ipī oīo ſatiſfacere. Tametſi ꝓ tua in me ſingulari beniuolē
tia et meritoꝝ magnitudīe tardi⁹ tibi ſcripſerim q̄3 debuerim:
id t̄n nō obliuioni amicicie nr̄e: nō intermiſſioni cōſuetudiniſ: da
re debes: ſ3 q2 graui morbo ac longa egrotatione uires mee iacue
rūt. et plane ſcire nō potui: qui ad te ꝑfectur⁹ eſſet. Accepi eplā3
tuā q̄3 attentiſſīe et magno cū deſiderio legi. cui e ueſtigio reſpō
diſſē (cū nullus me ſit in officio l̄raꝝ diligētior) niſi graues occu
pationes m̄ obſtitiſſēt. Accepi abs te eplām et charitate et dicēdi
ſuauitate ornatiſſimā. cui ſi tardi⁹ fortaſſe q̄3 decet reſpōdeo: n̄
m̄ ſuccēſeas. nōnullis eīm occupatiōib⁹ diſtractus ſū et quidem
honeſtiſſimis. Qđ tibi iam pridē nō ſcripſerim: nō negligētia: ſ3
cōſiliū cauſa fuit. ita eīm ſū occupatiōib⁹ oppſſus: ut nec amici
cie nr̄e q̄ magno a me ī ꝑcio h̄etur: obtēpare potuerim. Et ſi for
te inſcribēdo tardior fui q̄m uel deſideriū tuum uel meū officiū
requirebat: uideor t̄n meo q̄ſi iure petere veniā poſſe: abs te pre
ſertim qui meas occupatiōēs optīe cognoſcis. Accuſas me negli

gētie cū vnus oīum negligētiſſius ſis. certe ſi ad ueterē amicici am nr̄am aīaduertiſſes: nō modo nō taceres: ſꝫ eſſes ipa locacita te loq̄tior. Si te aut aliq̄ iuſta occupatio aut īfirmitas ualitudi nis tenuit q̄minꝰ m̄ ſcriberes: fortune magis q̄m negligētie tri buo. ſin nichil hoꝝ tibi in cauſa fuit: certe moleſte ferendū puto: cū id qđ alii diligēter curāt: tu oīo neglexeris. Vehemēter me cō turbat mora q̄ ad me uteris. nā duo āni ſūt et eo āplius: quibus nichil ad me lr̄aꝝ dediſti. ds malefaciat negligētie uel potiꝰ obli uioni tue: q̄ tanta me lr̄aꝝ uoluptate fraudauit. Neſcio q̄ pacto meā expectationē et ſpē deſtatu tuo diutiꝰ tenuiſti ſuſpenſā. q̄ re p̄teritā culpā honeſta aliq̄ excuſatione redimas oportet. Pu to teiā ſuppudere cū h̄ tertia iā eplā ante te opp̄ſſerit: q̄ꝫ tu cedu lā aut lr̄am mittas: ſꝫ nō multū urgeo. lōgiores eīm expectabo ꝉ potius exigā. ego uero ſi ſēp h̄erem cui darē: uel ternas etiā lr̄as in hora darē et quidē libētiſſie. fit eīm neſcio quom̄ ut cū aliquid ad te ſcribo: q̄ſi corā adeſſe uideare. Nō h̄eo equidē te excuſatum cū dicas te negociis familiaribꝰ impeditū: ſcribere non potuiſſe paululū eīm tp̄ris ſubripe debuiſſes: ꝙ amicicie nr̄e poſſes tribu ere: ego uero libēter deteſtor negligētiā tuā q̄ factū ē: ut multis uoluptatibꝰ q̄s ex rebus tuis cepā: priuatꝰ fuerim. Jam ditior factꝰ es ꝙ ea cōiectura aſſeq̄r: qđ te ſupbie obnoxiū facis. nichil eīm reſpōdes hoī amiciſſīo multis a me lr̄is prouocatꝰ. Quo tp̄e ēēs paupetiā inter maxīas occupatioēs: aliq̄ huānitatis et ami cicie officia m̄ p̄ſtabas: nūc āt poſtea q̄ꝫ pecunioſior factꝰ es: nec quicq̄ꝫ reſpōdes p̄ſepe a me lr̄is prouocatꝰ. itaq̄ꝫ nō poſſū nō odiſ ſe diuitias tuas q̄ te m̄ abſtulerūt: ſꝫ aduerte ne incidas in illud ī q̄ plus eſt fortune: in eo minꝰ uirtutis repituꝛ. Poſtea q̄ꝫ in iſtū locū te recipiſti (arbitroꝛ) tuoꝝ familiariū oīo oblitꝰ eſ. ego uero et ſi tibi gratulor ꝙ ita ſis. b̄tus atq̄ꝫ exopto uehemēter letiorē fortunā tibi in dies offerri doleo tn̄ te a nr̄a amicabili cōſuetudi ne receſſiſſe. Nō poſſū officiū tuū non accuſare qđ tādiu ſilentiū egeris. nec eīm mei oblitꝰ ēē deberes: q̄m mirifice diligere cōſue uiſti. nec tā repēte ſupbū te factū puto: qui huānitate ceteros ā tecellas. Accuſarē ego te profecto uel obliuionis uel negligentie: niſi tuꝰ m̄ amor iā pridē p̄ſpectꝰ eſſet. ſꝫ certe miror quid in ca

ſa tibi fuerit:ꝙ ſepe meis lr̄is prouocatuſ nichil oīo in hāc diē reſpōderis:cū nō tacendi:ſ3 dicēdi quidē artē diceriſ.nec eīm puto te uſq3adeo occupatioib9 obrutū:ut nichil oīo ocii ad amicicie officiū tibi detur.Niſi liquido intelligerē quib9 es occupationib9 ſept9:ſubaccuſarē te ꝙ nullas lr̄as ad me dederis.nō eī3 te latet:q̄nta me uoluptate afficiunt ſcripta tua:que nō minus grauiſſia ſūt: q̄3 ornatiſſia et ſane talia quib9 tuā erga me charitatē nō ſecus pſpiciā:q̄m ea q̄ clara luce oculis cernūtur.Delicatior factus es qui nichil reſpondeas. nolo eīm ſupbie crimen tibi hōi amiciſſio obiicere.ꝙ iis ſolem9:qui ſepius lr̄is iuitati:nichil reſpōdere ſolēt.ſcio quippe te ēē occupatiſſimū his p̄ſertim tp̄rib9: ſ3 erit huānitatis tue ut tp̄ris aliq̄d ſubripias tantillū:ꝙ amicicie cōdonetur.Accuſarē ego te negligētie:ſi ſcirē te huiuſmodi accuſatiōe cōmoueri.ſ3 certe noui te q̄ nō min9 ſurd9 es:cū id tibi expedire putas:q̄3 mut9. Gaudeo equidē uehemēter:ita res tibi ſcd̄as ēē: ut ne amiciſſimi q̄dē hominis recorderis. ſ3 doleo negligentia tua id fieri:ut tuus in me amor paulatim diſſoluatur.

Cū vnū amicū alteri cōmendamus.

lfōſo uiro optimo et hoīe doctiſſio multis ānis familiariſſie uſus ſū eūq3 mirifice diligo cū pp ingeniū ei9 ſūmā q3 doctrinā:tū etiā pp ſingularē reꝝ oīu3 modeſtiā:ei9 negociū ſic uelim ſuſcipiaſ:ut ſi tua res eēt.Antoniū meū familiariſſimū q̄m tu multū amas et ego oīum plīmū:tāto tibi ſtudio cōmēdo:ut maiore aīmi uigore cōmendare nō poſſim.Antonio uiro honeſtiſſio familiariſſie utor.oīa m̄ cū eo iura ſūme neceſſitudinis intercedūt:rē m̄ gratiſſimā feceris:ſi talia in eius honore āplificādo ieceris fūdamēta:q̄ ſua uirtute digniſſia uideātur Ferdinād9 bon9 plane uir tū uirtutib9 tū fortuna ornat9:me9 ē familiaris: ut meā dig̃tatē nemo diligēti9 obſeruet.q̄re ut meum amicū et tua dignū amicicia tibi cōmēdo.tu uero quibuſcūq3 rebus poteris (poteris āt plīmis) ſi eū iuuaueris:et tibi iucūdiſſimū:et m̄ gratiſſimū erit. Tali ego te uolūtate iudico:ut pl9 proſis amicis meis: q̄3 ego pn̄s fortaſſe prodeſſē.h eo ſpectāt: ut Antoniū meū q̄m neceſſitudine tua digniſſimū iudico:cōmendatiſſimū hēas.ſcio eīm te tū ex ingenio ei9 ſigulari: tū ex uirtute et pbitate:magnā uoluptatē eſſe captuꝝ.Ferdinādū amo ut alteꝝ

frem. nichil eſt m̄ eo charius nec iucũdi⁹. ē eĩm in oĩ liberali doc
trina politiſſius. eũ tibi uehemēter cōmendo: ut hēas in eoꝝ nu
mero qui tibi maxie cure ſũt. de q̊ illud expertus promitto et ſpō
deo. te eũ ſēp huius beneficii memorē et gratũ cognituꝝ. Anto
niũ m̄ ēē coniunctiſſimũ ſcire te arbitror. diligentiſſie eĩm me ob
ſeruat. et ꝑterea eius huãnitate et probitate in cōſuetudie q̄tidi
ana magnope delector. nichil opus ē iã expectare te quibus uerƀ
eũ tibi cōmendē. ſed ſi q̄ indiget apud te cōmendatiōe: uehemēter
cōmendo eius negocia ſic cōficias et expedias: ac ſi mea eēnt. gra
tiſſimũ m̄ feceris: ſi intellexero hãc cōmendationē: magnũ apud
te pōdus habuiſſe. Cũ ioãne ē ſũma m̄ neceſſitudo. ꝓ eĩm meo
beneficio affectus: cumulatiſſie m̄ grãm rettulit. nunq̄m honori
bus meis ac laboribus defuit hũc fidei. iuſticie. bonitati tue com
mēdo: ut oĩbus in reb⁹ adiuues. eiuſq; fortunis faueas ac diligē
ter cōſulas. Nō moleſte fero eã neceſſitudinē q̄ m̄ tecũ eſt: notaꝫ
ēē q̄ꝫ plĩmis. nã cũ multi multa a me petãt: ꝙ de tua ĩ me uolũ
tate nō dubitēt: ne te cōturbē plures cōmendare nō audeo. nunc
uero ꝑ magnitudine amoris: cogor Antoniũ q̄ ab ineunte etate
familiariſſie ſũ uſus: tibi exornandũ cōmittere. Joannē egregiũ
adulescentē tibi vnice cōmendo. q̄m ego pp ſummã eius modeſti
am et mirificũ erga me amorē uehemētiſſie diligo. ſi hũc aduleſ
centē huãnitate tua q̄ ſingularis ē comphenderis: magnũ profec
to cumulũ ad amorē nr̄m adieceris. uelim aliquid egregiũ et la
ude dignũ meis lr̄is ꝑ te ſe aſſecutũ arbitretur. ꝙ certe facies: ſi
oē liberalitatis genus qđ ab huãnitate tua ꝓficiſci poterit: id nō
m̄ re: ſꝫ etiã uerƀ: uultu deniq; expſſeris. Credo te memoriã te
nere me pluribus uerƀ tecũ egiſſe ut quicquid tibi cōmendarē in
earum rerum numero id hēres: que tibi maxime cure ſunt. idq;
tu humaniſſime ac liberaliſſime recepiſti. nunc uero tua probita
te fretus Antoniũ cum quo magna m̄ eſt familiaritas: tibi ma
gnope cōmendo. uehemēter rogo te cures ut ex hac mea cōmēda
tione magnũ ſibi ex te et adiumētum et ornamentum accedat.
Antonius multis et magnis de cauſis a me diligitur. nam et a
micicia peruetus michi cum eo eſt: et domus eius tota ſuaq; oĩa
m̄ patuerũt. quib⁹ ſi op⁹ fuiſſet ita eſſē uſus: ut meis. meq; ꝑter

ceteros diligit et obſeruat.et ꝑterea ea ē hūanitate et gratitudi ne:ut eū tibi iā ipm ꝑ ſe cōmēdatū putē.Cū Marco maximū m̄ vinculū eſt q̄ſi ſāctioris cuiuſdā neceſſitudinis.q̄ʒ ego ſcē colēdā puto.ea uero ꝑtim officiis ei9 multis: ꝑtim etiā cōſuetudine q̊ti diana ſic ē aucta:ut nihil ſit familiaritate nr̄a cōiunctius.eūqʒ uirū optimū grauiſſimūqʒ ſēꝑ cognoui.ei9 ſane equitatē nō tibi multis uerb̄ comēdabo: ne cauſa uideat plus apud te ualuiſſe q̄ʒ gr̄a.ſʒ quicquid in eū egeris:id me hēre abs te putato.Ferdinan d9 m̄ amicicia cōiunctiſſim9 ē. cui magniſ beneficiis ultro citro qʒ datis et acceptis deuinct9 ſū. hic audierat ſepe q̄ʒ ſuauis iter nos cōiunctio eſſet.cepit mecū cōtēdere:rogarē te in q̊dā negotio ꝙ apud te h̄ʒ expediendū:ſibi ornamēto eſſe uelles.ſic eīm exiſti meſ:nō min9 me de illi9 re laborare:q̄ʒ ipm de ſua.hoc g̊ tecū his lr̄is laboro:ut hac vna cōmendatiōe:nō minimū ſe cōſecutuꝝ ar bitret̄. Antoni9 adoleſcēs optimis artib9 ornatus m̄ ꝑneceſſa rius ac tua amicicia digniſſius:tua opa et īduſtria equiſſia q̄dā rōne eget.ꝙ cū ita ſit:certo ſcio eū ſine mea cōmendatione fauo rē abs te facile īpetratuꝝ.Fabiū hoīem doctiſſimū mirifice dili go:cū ꝑꝑ ſūmū ingeniū ei9 ſummāqʒ doctrinā:tū ꝑꝑ ſingularē modeſtiā eius negociū ſic uelim ſuſcipias:ut ſi res mea eſſet.nā in hoc hoīe nullā accipiā excuſationē:oīa relinq̄s ſi me amab̄:cū tua opa uti uolet.oīuʒ eteiʒ tuoꝝ in me officioꝝ q̄ et nulla et ma gna ſūt:gratiſſimū m̄ fuerit:ſi ita Alfōſū tractaris:ut plane ſē tiat et ſe a me et me a te amari. Alfōſo iā diu familiariſſīe utor optīo uiro hoīe gratiſſīo:eū tibi penitus cōmendo atqʒ trado:ut oīb9 in reb9 ei te accōmodes q̊ad fides tua dignitaſqʒ patiet̄.pa tiet̄ āt in oīb9.nichil eīm abs te unq̄ʒ ꝙ ſit alienū tuis morib9 poſtulauit.Antoniū m̄ coniunctiſſimū tibi cōmendo ea commen datione q̄m diligētiſſimam puto.oīa pro eo ſuſcipies: q̄ ſine tua moleſtia pro eo agere poteris.eſt ḡ in tua poteſtate:ut ille in me ſatis ꝑſidii ſibi putet ēē. Antoniū tāti facio ut nichil m̄ putē ꝑ termitēdū:ꝙ illius interſit.tantā enim in eo uirtutē.prudētiā fidem.tantamqʒ erga me beniuolentiam cognoui:ut amicorum nemīnē pluris faciā.ſibi āt op9 ē auctoritate et īduſtria tua.ue lim ei9 negocia ſic expedias:ac ſi mea ēēnt. nā q̄cq̄d officii et ho

noris in eũ cõtuleris: id te exiſtimã in me ipm atq3 in rẽ meã cõ
tuliſſe. Quia nõ eſt obſcurũ tua in me beniuolẽtia: ſic fit ut mul
ti p me tibi uelint cõmẽdari. Egidiũ virũ bonũ ac ueterẽ amicũ
tibi magnope cõmẽdo: ut niſi reſpicias ea ĩ re uiolari poſſe exiſti
mationẽ tuã: ei9 negocia pſpe cõficias. Antoniũ ſcire te credo m̃
et familiariſſimũ et cõiũctiſſimũ ẽẽ: hũc miro qdã m̃ ad mee uite
rõnez et cõſuetudinẽ: ſẽp habui accomodatũ: eũ magnope tibi cõ
mẽdo: ut negocia ſua pſpe cõficiaſ: niſi uideris fortaſſe ea ĩ re ui
olari poſſe exiſtimationẽ tuã. Antoniũ meũ imo poti9 nrm uelĩ
cauſa mea diligas: eiq3 quibuſcũq3 reb9 poteris: faueaſ nõ uerbo
ſolũ: ſ3 multo etiã magis ope. Scio ea te ẽẽ aĩmi bonitate libera
litateq3: ut q plures tibi cõmendo: eo ſtrenuiore opa oẽs excipias
itaq3 nõ dubitaui Laurentiũ uirũ optimũ cõmendatũ facere hu
manitati tue. nichil m̃ gratius hoc tpe facere poteris: q̃m ſi eũ re
b9 oĩbus cumulatiſſie exornaueris. Antoni9 uir meo iudicio bo
n9: etiã ſi optimis cõpet est mecũ ſũma familiaritate cõiunct9
hũc tibi p nr̃a ſigulari beiuolẽtia maiorẽ in modũ cõmẽdo. faci
es tu m̃ rẽ ſane admodũ gratã: ſi curaueris Antoni9 intelligat
meas apud te cõmendatiões: ſibi nõ mediocri adiumento fuiſſe.
Quãq3 ſciebã ẽ nulla mea cõmẽdatione meos oẽs tibi ẽẽ cõmẽda
tiſſios tñ ut Antonii honeſtiſſie uolũtati morẽ gererẽ: ita eũ ti
bi cõmẽdo: ut ne qdẽ ipm diligẽti9: nec ex aĩo magis cõmendare

¶Cũ tabellariũ cõmendam9 aut ſignificamus nos aliq . poſſim
mãdata ei cõmittere: q nr̃o noĩe exponere debeat.

ũ ioãnes ad te iret nõ ei potui nichil lr̃az dare quib9 in
telligeres te m̃ factuz rẽ gratiſſimã: ſi meo etiã noĩe et
libẽter et phuãne ut bonos et eruditos ſoles: eũ excepis.
Antoni9 amic9 nr̃ ad te iuit ex q mentẽ meã oẽm intelliges: q̃re
quicquid meo noĩe tibi expoſuerit: ita accipe: ac ſi me corã loq̃n
tẽ audires. hũc q vnice tibi cõmendo: ut facile ĩtelligat hãc meã
commendationem ex animi uigore emanaſſe. Et ſi plane ſcio
ea te eſſe humanitate ut nullis etiam meis litteris bonos uiros
pbegnine ſis excepturus: uolui tamen hunc tibi cõmendare quĩ
litteras ad te detulit: itaq3 rogo te ut ob meã cõmendationẽ: tan
tus cumul9 accedat ad id q tua ſpõte factur9 eras: ut intelligat

me de ſe tibi q̄z diligẽtiſſīe ſcripſiſſe. Et ſi nō ignorabā eo te eſſe
ingenio atqz aīmi magnitudine: ut etiā ſine ulla mea cōmēdati
one q̄z liberaliſſīe munificẽtiſſīeqz viros bonos te arbitrarer ex
cepturū: tñ pro nr̄a ſigulari amicicia exiſtimaui nō eſſe oīo ſup
uacuū: hūc tibi tabellariū cōmendare: ut intelligeres q̄z h̄ res ad
me ptineret. Quanq̄z ſciebā eos oēs tibi cōmendatiſſīos eſſe: qui
ſpem boni uiri pre ſe ferāt. tñ ut aliquid amicicie nr̄e dares q̄ m̄
chariſſīa eſt: hūc tabellariū qui tibi has lr̄as reddidit: cōmendare
uolui. Accedet ḡ ad ſummū tuoꝝ in me beneficioꝝ cumulū: ſi eū
etiā mea cauſa tibi chariſſimū animaduertero.

Sententie cum amorē noſtrum et familiaritatē in alios et alio
rum in nos uolumꝰ explicare.

uod āt tibi grata mea erga te ſtudia ſcribis ēē: facis tu
quidē abūdātia q̄dā amoris: ut etiā grata ſint ea q̄ ſine
magno ſcelere p̄termitti nulloꝫ poſūt. Tibi aūt multo
notior atqz illuſtrior meꝰ ī te aīmus eēt: ſi hoc oī tp̄e q̄ ſe iuncti
fuimꝰ: vna fuiſſemꝰ. Tāta m̄ tecū ſūt amoris uīcula quibꝰ q̄dē
libẽtiſſīe aſtringor: tāta ſtudioꝝ ſimilitudo: tāta ſuauitas cōſue
tudinis: ac uite delectatio: tāta deniqz ſocietas ſermoīs: q̄ntā cū
aliq̊ nemo unq̄z hēre potuit. Et ſi m̄ nunq̄z dubiū fuit: quin tibi
eſſē chariſſimꝰ: tñ q̊tidie magis multiſqz in rebus id pſpicio. Et
ſi meo iuditio nichil ad tuū erga me officiū addi poſſe uidebatur:
teqz minime ſtudioſiorē in me colēdo fore arbitrabar: q̄z ātea fu
iſſes: multis tñ argumētis et quidē euidentiſſimis: q̊tidie amorē
erga me tuū augeri pſpicio. Tāta m̄ tecū familiaritas cōſuetu
doqz ſēp fuit: ut nulla unq̄z maior ēē poſſit. na a puero (q̄d ſpem
magnā ſūme pbitatis m̄ afferebas) ſic ſēp dillexi: ut nullo cū ho
mine āpliorē amorē hēre potuerīz. Itaqz nemo ē q̄m maiore q̄z
beniuolētia cōplecti poſſim. Quāq̄z diuturna cōſuetudo faſtidiū
obducere ſolet atqz ob hāc ipā cauſā ſcriptitāti m̄ ad te ſepenu
mero in mētē ueniebat nullas hoc tp̄e lr̄as tibi dare: tñ tui amo
re incitatꝰ id q̄d cogitabam: uitare non potui. quis enim det legē
amanti: maior certe lex eſt amor ſibi. Ita erga te amore incen
ſus ſū: ut nichil unq̄z in amore meo fuerit ardētiꝰ. itaqz ad amo
ris cumulū q̄m erga te hēo: nō exiſtimo unq̄z aliq̄d accedere poſſe

Tametſi h̄ te ſcire credo (nichil eĩ te unq̄ fugere potuit) tñ h̄ a
more magis ĩpulſꝰ ſcribẽda ad te putaui: q̄ ꝙ arbitrarer te mo
nitis et p̄ceptis egere. itaq3 mea in te charitas impulit: ut q̄nuiſ
nec tibi ĩpi cõſiliũ deeſſet et prudentia tua tibi p̄ſto eſſet futura:
ſcriberẽ ad te id ꝙ m̄ in mentẽ ueiebat. Et ſi plimis rebꝰ ſpero
fore ut pſpiciã qδ tñ iam pridẽ pſpicio me a te amari: tñ nũc ea
cauſa tibi datur: in q̄ tuã erga me beiuolẽtiã facile declarare po
ſſis. Et ſi nũq̄ putarã fieri poſſe ꝙ nr̄a beniuolẽtia cumulatior
eſſet: neſcio tñ q̄ nã m̄ factũ eſt ut uiſꝰ ſim nullo tp̄e uere me abs
te amari niſi hodierno. itaq3 amor in te meus ſẽp in dies magis
atq3 magis creſcere uidetur. Nunq̄ futurũ putaſſẽ ad nr̄am a
miciciã aliquid addi potuiſſet. ſ3 incredibile eſt q̄ntũ meo in te a
mori: ſiguli dies adiiciãt. Cũ mecũ cogito q̄ beniuolẽtia et huãni
tate me proſeq̄ris: miro q̄dã m̄ ſẽtio meũ in te amorẽ duplicari.
et ultra q̄3 credi poteſt meã in te beniuolẽtiã augeri: ut te iã ma
gis q̄3 me ip̄m uidear diligere. Qδ abſẽtis mei p̄petua recordati
one imaginẽ p̄ te feras: nõ poſſũ equidem nõ letari. affers eĩm ar
gumẽtũ minime obſcurũ egregie cuiuſdã beniuolẽtie in me tue:
ut oẽs amoris acceſſiones tibi mecũ cõfirmate et ſtabilite uidean
tur. Qδ crebrius ad te ſcribo: facit amor erga te meus: cupio eĩm
q̄tidie tecũ eſſe et cõmentari tecũ. tua etenim huãnitas ſimul et
mãſuetudo rapit oẽs in amorẽ tui. et ad te amãdũ facit ardẽtio
res. Nũq̄ me de te mea fefellit opinio: me abs te uehemẽtiſſime
amari. amor ãt erga te meꝰ q̄ntꝰ ſit: nõ re minꝰ q̄3 opinione co
gnoſces. emori ãt malim: q̄3 iure ĩgratꝰ iudicari. In dies magiſ
atq3 magis m̄ declaras beniuolẽtiã ſingularẽ in me tuã: q̄3 et ſi
iã pridẽ noui certiſſimis documẽtis: tñ nõ eſt moleſtũ ꝙ eã m̄ q̄ti
die aſſiduis beneficiis tuis ante oculos ponas. Nolim mi Petre
tãtũ mea cauſa onꝰ ſuſciperes: ut id ſuſtinere tueriq3 nõ poſſis.
facit eĩm pſepe amor ut q̄ in amicis minima ſũt uirtutis ſimu
lacra: p maxia uideãtur. nõ eĩm temere nec inepte amorẽ cecũ fin
xit antiquitas. Habeo tibi gratias immortales quod me prius a
maris q̄3 uel cognoueris uel uideris: qδ ãt me in tuã charitatem
admiſeris: uix dici q̄at q̄nto me b̄n̄ficio abs te affectũ cenſeã. Qδ
me tuis lr̄is nõ mediocriter extuleris: feciſti quidẽ tua humani

tate et amicicia potiꝰ q̃ꝫ ueritate ip̄a cōmotꝰ.Vn̄ illud ueriſſimū ēē declaraſti:qđ poete fabulari uidētur:amorē oculis carere.nā ſicut inimicꝰ de inimici iuditio:ita amicꝰ de amico:falli plerunqꝫ ſolet.is eteīm nimio amore:ille odio affectꝰ:ueritatē nequit īntergnoſcere. Nolim tibi ꝑſuadeas quenq̄ꝫ eſſe ex amicis oībus te m̄ chariorē.id eīm cū modeſtiſſimi mores:tū plīma et maxīa benificia citro ultroqꝫ mutua pietate collata: iāpridē facile ꝑſtiterūt.hoc vnū exiſtima q̄ꝫ de me indubitatā hēs opinionē:te nūq̄ꝫ fallere debere.Quo de te magis magiſqꝫ in dies mecū ip̄e cogito:eo maiore in te amore obſeruātiaqꝫ incēdor.naꝫ te et ingenio diuino et moribꝰ ſupra hoīem fulgere uideo.nichil eſt in te fucatū. nichil ſubdolū.nichil nō magnificū.nō admirādū. Quod tibi ſcriberē certe nichil erat illud plane m̄ certiꝰ oī re certiſſīa: me tibi ēē chariſſimū.neqꝫ id quidē iniuria accidit.magnꝰ eīm ē meus in te amor.magna fides.magna deniqꝫ obſeruātia.Qđ āt res meas tanti facias:id abūdantia q̄daꝫ fit ꝑcipui amoris erga me tui.at tecū fingit amorē antiquitaſ idcirco (ut mea fert opinio) qđ ubi fuerit uehemētior:recte iudicare nō ſinat. uerū facile patior te hac in re falli.Quod me tā miris laudibꝰ exornaueris:facis id tu quidē pro q̄dā in me charitatis tue amoriſqꝫ abūdantia qui etiā pua que ſūt:maxīa eſſe predicas. Vſqꝫadeo te diligo:ut nichil ſit qđ ſtudio et beniuolētia uel amore potius erga te meo: in rebus tuis amplificandis agere nō poſſim.

Cū aliq̄m nitimur cōſolari:ne calamitate aliq̄ opprimatur.

udio te uehemēter ēē ſollicitū ex tuis miſeriis ꝑcipuo q̄daꝫ dolore āgi.et q̄nq̄ꝫ multi ad me q̊tidie deferūt:nō tn̄ adduci poſſū ut fidē adhibeā.Scio eīm te virū ſapīa ꝑditū prope ſigulari:tuis aīmi bonis et ornamētis potiꝰ d̄lectari ſolere:q̄ꝫ fortune tēpeſtatibꝰ cōſternari.Et ſi tāta ſit rerū tuaꝝ amiſſio et deſpatio:ut uix oīo dolor tuꝰ cōſolabilis uideatur:tamen aīaduerte obſecro omnes exiſtimare ſanctitatem prudētiā ac dignitatem tuam: quaſi lumen aliquod extinctis ceteris elucere oportere. Nec monere te audeo preſtanti prudentia uirum:nec confirmare maximi aīmi hoīem uirūqꝫ fortiſſimum: cōſolari uero nullo m̄.Si forti et conſtanti aīo ut audio ea q̄ acciderunt fers: gratu

lari magis uirtuti debeo:q̄ȝ tuū cōſolari dolorē.ſi h̄ mala te frā
gūt:aut cōturbāt:nō ita abundo ingenio:ut te cōſoler:cū ip̄e me
nō poſſim.ſȝ tn̄ q̄ in p̄ntia mēti occurrerūt:breui exponā.nō q̄d
ea te fugere exiſtimē:ſȝ forſā ꝙ dolore īpedit⁹ minuſ iſta ꝑſpici
as.Et ſi ego qui te cōſolari cupio cōſolādus ipſe ſū ꝓpea ꝙ nullā
rē grauius iā diu tuli:q̄ȝ incōmodū tuū:tn̄ te magnop̄e non hor
tor ſolū:ſȝ etiā pꝛo nr̄o īcredibili amore rogo atq̄ȝ oro:te colligas
uirūq̄ȝ p̄beas.et q̄ cōditiōe oēs hoīes nati ſim⁹: diligēter cogites
Et ſi ex oīb⁹ amicis vnus ſū ad te cōſolandū minime accōmoda
t⁹:ꝙ ex tuis moleſtiis tantū doloris capio:ut ip̄e poti⁹ cōſolatio
ne egeā:q̄ȝ alios debeā cōſolari:tn̄ cū meus luct⁹ minus acerbus
q̄ȝ tuus eſſet:putaui mee in te beniuolētie eſſe:in tuo tāto dolore
nō oīo tacere:ſȝ adhibere modicā conſolationē: q̄ et ſi nō uniuer
ſū dolorē tuū exhaurire:ſaltē eū leuare potuiſſet.Vehementer
doleo tuā grauitatē in h̄ fortune diſcrimina īcidiſſe:ut ad oēs ca
ſus ferēdoſ:min⁹ cōſtantē et paratā ſe p̄beat.Et ſi tali tp̄ore ca
lamitoſo leuādi aut cōſolādi tui cauſa ſcribere ad te aliquid pro
nr̄a amicicia oportebat:tn̄ qꝛ nec lenire uidebar or̄one: nec leua
re poſſe dolorē tuū:ideo nullas ad te lr̄as deſtinaui. Poſtea uero
q̄ȝ d̄ animi tui q̄ete ſpē hēre cepi: facere nō potui: quin tibi et ſē
tētiā et uoluntatē declararē meā.Tu fac fortē animū:hēas q̄m
ſēp habuiſti:ut in uite ꝑpetuitate cōſtantiā obſeruare poſſiſ:et ī
nullo officio ꝙ īgenuū hoīem deceat claudicare. Et ſi tibi cōſilii
maturitas īeſt maxīa:ut nulli⁹ admonitiōe egere uideariſ:tn̄ ꝑ
ſonare aures tuas huiuſmodi ſermoīb⁹:nō inutile pꝛorſ⁹ ēē pu
taui.Multi fatali q̄dā deſpatione pluſq̄ȝ oportet deiiciūtur:qui
b⁹ uellē in mentē ueniret:nichil ī uita p̄ter culpā timēdū ēē: ea
qȝ deficiente:oīa pacate et moderate eſſe ferēda.Scripſi ad te di
ligēter paucis āte dieb⁹:eplām q̄ te hortabar: ut in iſta aduerſi
tate qua opprimebaris:cōſtāti aīo et forti cōſiſteres. ꝙ te facere
certe credo.ſȝ utcūq̄ȝ res ſeſe hēat:ſi me amaſ et aliquid amicici
e noſtre tribuendum putas:noli noli uexari. Nam michi ante
oculos dies ac noctes uerſaris.omēs labores te excipere puto. ti
meo ne ſuſtinere poſſis.Non ſatis poſſum ad te ſcribere q̄ntum
animi dolorē de calamitate tua ꝑceperim:hem mea lux: meū de

ſideriū:vñ oēs opem petere ſolebāt:te nūc uexari uideo: et in la
chrimis et ſordib⁹ iacere.Sed grauiꝰ certe ac moleſtiꝰ caſū tuū
ferrē:niſi ea te uirtute ꝑditū putarē:q̄ tibi ſatis ꝑſidii ēē poſſet
Grauiter equidē fero iſtū acerbiſſimū caſū:tibiq; maxīe cōpati
or:ꝙ maxia et plura uite ornamēta inter pauciſſiōs dies amiſe
ris:ſ; in hac ꝑturbatione hoc tibi pollicior:ꝙ facile ꝑſtare poſſū:
dolere tecū pariter et accuſare fortunā:q̄ nōnunq̄; res aduerſas
ꝓ ſc̄dis dare cōſueuit.His te remediis poſſū iuuare: ſi ea ſunt
appellāda remedia:q̄ animū egrotātē paululū leuare poſūt. Cu
pienti m̄ acerbiſſimū luctuoſiſſimūq; merorē q̄m ex obitu tui pa
tris uiri ꝑſtātiſſimi cōcepiſti aliq̄ ſaltē ex parte leuatū ire:una
res aduerſatur incredibilis q̄dā in optimū uiꝝ beniuolētia:q̄ fit
ut cōſolāduſ ipſe nō min⁹ ſim:q̄; tu q̄m cōſolatur⁹ accedo. Longe
demiror ꝙ gnati tui mortē tātope deplores:cu; alia ꝑdideris:q̄
multo tibi chariora ēē debuerūt. Nēpe aīaduertere deberes oīa
q̄ mari et terra naſcūtur:diuina lege interire ac labi oportere.
oppida q̄q; urbes inſule indies peūt et labefactātur:q̄ ſuapte na
tura multopl⁹ roboris:q̄; hoēs hēre debuiſſēt.q̄ res nos admon;
ut caſ⁹ ſimiles ferre debeam⁹. Animaduerti ex tuis ad me litte
ris:tibi fortunā q̄; uocāt aduerſari.at tu ſi me audis:animo for
ti magnoq; eſſe debes. Nēpe q̄ndiu uiuim⁹: nos bona ſpe duci cō
uenit.nā poſt imbrē:ſerenitas ſequi plerūq; ſolet.

Cū aliq̄m cōmonefacim⁹ ut recta et honeſta ſequatur.
ō dubito mi Petre qui cogites quid inſidiaꝝ quid uani
tatis in uita ſit.q̄nta reꝝ uarietas.q̄; incerti exit⁹. q̄;
flexibiles hominū uolūtates.itaq; alter qui melius tibi
dare cōſiliū poſſit q̄; tu:nō facile poteſt inueniri. Aīaduerte mi
ātoni ꝙ oēs in tui ſpetationē cōuerteris.cura enitere. ne admi
rabilis hominū opinio q̄ de te hētur inanis et uacua ēē uideat^r.
Video mi Antoni aſpirāte tibi fortuna q̄; alte in hominū opini
one aſcēderis q̄ maxia fūdamēta eſſe arbitror tue ſpledidiſſīe di
gnitatis:oēs publice laudes tuas ꝑdicāt.oīum oculi ac ſermones
in te vno cōuerſi ſūt.oēs te magni ducūt.oēs laudib⁹ tolūt ad ce
tū.nemo ē nec ex ꝑſtātiorib⁹ ciuib⁹:nec ex ipa plebe: qui nō tibi
abūde gratuletur.cōſidera q̄ ꝓ tuo ſingulari iuditio:ut eandē

ip̄am opinionē q̄ʒ de te cōcitaſti:pro uirili ꝑte cōſerues:ut q̊tidie
ꝑte incremētū ſuſcipiat.ſcio eīm in hac re tibi induſtriā non de
futurā.Et ſi magno cōſilio polleas:ut aliis ſalubriter conſulere
poſſis tñ ut m̄ uidetur:nō erit alienū a dignitate tua ꝙ ip̄i Aga
memoni Regi regū fuit honeſtū: aliq̄m in cōſultādis rebꝰ neſto
rē hēre.Quāq̄ʒ tibi uiro ꝑitiſſīo prudentiſſīoqʒ atqʒ in lr̄is exer
citatiſſīo:oīa ſuppetūt q̄ cōſequi īgenio.induſtria.uſu. ac diligē
tia hoīes poſſūt:tñ pro tua in me ſingulari beniuolētia te in hac
re admonendū putaui bene hoīes de te opinātur mi Petre.et ꝙ
ego in prima laudis ꝑte arbitror: nō tantū uulgares atqʒ indoc
ti:ſed ſapiētiſſimi recte de te ſentiūt.uide ḡ ne aliq̄ negligētia ſi
nas hāc talē ac tātā de te exiſtimationē corrūpi. Et ſi tibi uiro
grauiſſīo et ſapiētiſſīo nemo cōſulere poſſit: ſed qr uidemus ſepe
numero uſu fieri:ut qui ludo calculoꝝ īterſūt:et ſi ſpectatores
ſūt nō colluſores:nō nichil acutiꝰ uideāt:q̄ʒ ii ad q̊s ludus potiſſi
mū ſpectat:ideo exiſtimaui id quod ſētio me tibi ſcribere debere.
Multis rumoribꝰ ac nūciis fertur dignitatē tuā in āpliſſīo ſta
tu ſitā eſſe:quid tibi faciendū ſit cogita qui ad laudē qui ad gl̄iaʒ
natꝰ ſis.nā et amo te Vnice:et tuis laudibꝰ mirifice delector:q̄s
ne q̄ infamie aut ſuſpitionis quidē labe pollui patiare:te uehemē
ter hortor.Cura tibi mi Petre adhibēda ē nō mediocris:ut te Vi
ꝝ bonū p̄ſtes ac ſūmis laudibꝰ dignū.magnā eīm de te opinionē
apud oēs excitaſti.proinde ꝑatus ēē debes: ut res tue geſte homi
nū opinioī correſpōdeant labora ḡ et enitere ut mea apud te ad
monitio aliquid pōderis hēat:ne in te admonēdo:littꝰ (ut dici ſo
let) arari uideat᷑.Laborare debes mi Petre et ſūmoꝑe eniti:ut
uita tua clariſſimis uirtutū ornamētis ſplēdeat.magna eīm de
te fama ſurrexit atqʒ oībus īcrebruit.ꝑge ḡ ut agis nomēqʒ tu
um uere īmortalitati cōmenda. cōtēne h̄ breuia fugacia et cadu
ca:q̄ hn̄t nō uerā:ſʒ adūbratā gl̄ie ſpēm collectā inanibꝰ ſplēdo
ris inſignibꝰ.atqʒ exiſtima ipius uirtutis decoꝝ:nō niſi ī honeſ
tate poſitū ēē.qđ multis quidē rebus clariſſīe geſtis illuſtratur
Gratā famā de tuo ſciēcie ſtudio mira celeritate cōfecto:ex non
nullis accepi.Tu uero ſi me audis cōtexe extrema cū primis:ne
q̄ ſtudii ſcintilla a te relinq̄tur.et cura bonoꝝ potiꝰ iudicio:q̄ʒ in

anib⁹ glie inſignibus delectari: hoc vnū aīo reſideat tuo: ne tp̄s aliqd̄ ꝑ ſecordiā ac deſidiā labi patiaris. Et ſi multis in reb⁹ te occupatiſſimū uideā: tn̄ pro nr̄o mutuo amore non potui te non hortari: ut quicquid tē̄poris tibi poteris ſubripe: id lr̄arū ſtudio collocare et cōſumere uelis. Quia nō obſcuro nec uario ſermōe: ſ; clariſſīa et vna oīum uoce fertur: laudē tuā in excelſo et illuſtri ſtatu ſitā ēē: ideo para. meditare. cogita. ut tua uirtus opinioni hoīnum correſpōdeat: facio eū te p̄ſtes: q̄m hoīnes opinātur: hoc ē et grauē et ſapientē. Quid tibi in hac re faciendū cēſeam: paucis accipe. et hoc primū oīum aīo inſideat: ut nichil oīo agas nec cogites: qd̄ ab honeſtate decoreoq; ſeruādo abhorreat. Si animaduertere mi Antoni uolueris mentē bonis artib⁹ deditā p̄ciosā hoīs hereditatē eſſe et oī patrimonio p̄ſtātiorem: hac (ut credo) cogitatione adduct⁹: in accuratū maximūq; ſapīe deſideriū induci poteris. pro q̄ oīa q̄ in hac uita uel ſollicitāt aſpectu: uel blandiūtur uſu nobis abiicienda ſunt: ut māſuetiore animo expeditioreq; ipſam proſequamur.

De exribendis alicui laudibus.

epenumero pr̄ optīe admirari ſoleo grauitatē. modeſtiā et ſapiam tuā. nā ſummū et excellens ingeniū tuū: ita te ad oīa armauit: ut queq; p̄cioſiſſīa et auribus digniſſīa poſſis afferre. tantūq; eſt tue intelligētie acumē ut diuinū potius q̄m humanū eē uideat. Delectarunt te ut ſcribis lr̄e mee hoīem ut ego ſēp iudicaui nō ſolū in rebus agēdis prudētiſſimū: uerūetiā in oī reꝝ iuditio acutiſſimū. oīa proſpicis. oīa conſideras. nichil oīo te fallere pōt. quis eīm tā lince⁹ ut tu: et acutis oculis poteſt īueniri? Et ſi cōtentus erā mi Petre tua glīa ſatiſq; ex ea magnā letitiā uoluptatēq; capiebā: cū te oēs ſūmis laudibus q̄tidie ad celū efferebāt: tn̄ nō poſſū non cōfiteri cumulari me maximo gaudio: ꝙ tuo iudicio ac tua ſpōte ad āpliorē laudē in dies ſingulos aſpires: et p̄ſtantiorē uirū te p̄beas. ē̄ etenim ad modū glioſſū eſt: te etate quidē iuuenē maxīs florere laudib⁹. Cū uiderem te hoīem nō ſapientē ſolū: verūetiā admodū diligentē: ut nichil ſit qd̄ tua induſtria et diligētia aſſequi nō poſſis: ideo arbitratus ſū q̄ddā negociū tibi cōmendare: qd̄ tua ſīgularis diligētia ꝑua cū

moleſtia:efficere poterit. Cū cōſiderarē tuā ſigularē ac pene diuinā eloq̄ntiā:decreuerā oīo tacere mallēs aliena uerecūde diſcere:q̄ȝ mea īpudenter ingerere:ſȝ tua probitate cōpulſus: q̄ in cōpoſitū mee orōnis curſū eq̄ aīo feres:nudā hāc nullo ornatu cōptā eplām ad te ſcripſi.tu q̄ pro tua huānitate begnine (ut oīa ſoles) eā accipies. Vellē profecto reuerēdiſſie pr̄ et nimiū uellē ea eēt in me ingenii acrimonia:ea dicēdi ubertas:q̄ p̄ſtantiā tuā ſimul et āplitudinē uerb̄ cōſequi poſſē. ſȝ neſcio q̄ nam m̄ ptim tuoꝝ ſplēdor meritoꝝ:ptim mea ad dicēdū inopia:nō ſinūt me uti tua excellētia promeret uerba diffūdere. ſȝ tua eximia huānitate incitatꝰ:q̄ de laudibꝰ tuis cōplecti potero breui exponā. Sȝ iā accedā ad tuas lr̄as nō minore lepore q̄ȝ grauitate cōditas: q̄s q̄dē uerb̄ meis nunq̄ȝ digne ad collaudādum ſufficerē maxīe uero mirādū eſt te adoleſcētie ānos nondū egreſſū:ad tātum eloq̄ntie culmen facile aſpiraſſe.itaqȝ opiniōe mea Ciceroīs facūdiā roāi eloquii principē plīmū redoles. Ego uero ut breui q̄ de te ſentio dicā:exiſtimo te cūctis hoībus honore ſupiorē:ſapīa p̄ſtantiorē: uirtute excellētiorē:rebꝰ geſtis illuſtriorē: auctoritate uero clariorē:ex q̄ fit ut miris eſſes laudibꝰ exornādꝰ. Admirari nō ſufficio tue dignitatis p̄ſtantiā.eteīm uideo te optīs moribus ornatū:uſqȝadeo ut oīa q̄ optīo cuiqȝ aut natura aut exercicio tributa ſūt:in te cumulatiſſie ſplēdeāt.itaqȝ neſcio an ulli unq̄ȝ mortaliū tāta uirtutū merita cōtigerint. Qd̄ āt eplā tua mirificis me laudibꝰ extuleris:id ſingulari q̄dā et exuberāti probitate et huānitate abs te factitatū exiſtimo.Vn̄ q̄s m̄ laudes attribuis:eas aſcribo ſingulari bonitati et manſuetudini tue. non enim is certe ſum:quem tanti facere debeas.

Cū de eplē lōgitudine aut breuitate:nos uolumꝰ excuſare. e oībꝰ rebus q̄ ad te ptinēt:q̄qȝ in hac urbe agant:optīe ex tabellario cognoſcere poteris:qui ut hō prudētiſſius: oībꝰ negociis nō interfuit ſolū:Vezetiā p̄fuit. nūc uero ea q̄ ſigno aliq̄ coniecturali pſpicere poterā:putaui breui me ad te ſcribere oportere. Pridie calēdas marcias cū dies eluſceceret: uenit ad me tabellariꝰ tuꝰ:dixitqȝ ſe ſtatī diſceſſuꝝ.ego uero ut aliquid amori nr̄o ſingulari darē: properanter ut potui et bacillā

tibꝰ lr̄ulis:ħ breui ad te ſcribere conatus ſū. Ad tertiū idus mar
cias primis tenebris nūcius tuꝰ ad me uenit:dixitqꝫ ſe poſtridie
diſceſurum.ego uero ne ad multā noctē expectaſſet:hāc ꝑbreuē
eplāꝫ ei dedi:proinde ꝑcor:ne hoc negligētie iputandū exiſtimes.
Lr̄as ad te miſi breuiores fortaſſe q̄ꝫ uel neceſſe erat:uel tue dig
nitati cōueniebat.nūc uero lōgiores exponā. Lōgiores ad te iāꝑ
dē lr̄as miſi.hoc uero tp̄e breuior ē̄ē debeo:p̄ſertim cū acceſſerit
nichil noui.neqꝫ eīm quicq̄ꝫ me cognoſcere exiſtimo:ꝙ nō te cog
noſcere certo ſcio. ego ꝗ recte ualeo: de bona ualitudine tua q̄ te
exornatū agnoui:gaudeo certe et letor.exoptoqꝫ: maxīe in dies
acceſſionē ſuſcipiat. Accepi lr̄as tuas ſuauiſſīaſ q̄ plībus uerbis
oē̄m mentē tuā ꝑferebāt.ſꝫ qm̄ multis rebꝰ nūc intētus ſū:ideo
ſingulis eplē ꝑtibus nō reſpōdebo:ſꝫ eis dūtaxat:q̄ intētionē tu
am magis explicare uidebātur. Expectanti m̄ tuas q̊tidie lr̄as:
nūtiꝰ qui ad te profectus eſt:ſubito denūciauit:ut ad te ſcriberē
ſi quid uellē.ego āt quid ad te ſcriberē:nō hēbaꝫ:atqꝫ inanē lr̄aꝝ
ſermonē tibi iīucundū eſſe ſciebā:iō breuitatē ſecutꝰ ſū:te mr̄o.
ſcito ꝗ me et incolumē eſſe: et incolumitatē tuā uehemēter deſi
derare. Et ſi ſcio meas lr̄as tibi iniucūdiſſīas ē̄ē: tn̄ in ſūma re
ꝝ occupatione:ꝑ breuē hāc eplām uel potius eplē ſimulacrū acci
pe.acceſſit etiā occupatioībꝰ meis:ꝙ tabellariꝰ tuꝰ uenit ad me
tūc cū ad diſceſſū maxīe properaret.uix ħ pauca potui cōmenta
ri.ego ꝗ recte ualeo meiqꝫ oē̄s. atqꝫ ſpero audire oīa tibi proſꝑa
ē̄ē. Breuitas tuaꝝ lr̄aꝝ me q̊qꝫ in ſcribēdo breuiorē facit. et ue
re ut dicā nō ſatis occurit quid ad te ſcribaꝫ.nr̄as rēs ex lr̄is q̄s
ad te mitti certo ſcio:cognoſcere te arbitror:tuas āt ignoramꝰ.
Scio te reꝝ nouaꝝ cupidiſſimū ē̄ē: meqꝫ ſepenumero accuſaſſe:
qđ nunq̄ꝫ ad te ſcribo:de his rebꝰ q̄ ħ fiūt.iōqꝫ ne poſſes deinceps
negligētiā meā arguere:implebo te hodierno die:nō uulgaribuſ
ut multi ſolēt nec falſis rumoribꝰ: ſꝫ his de quibꝰ certos aucto
res inueſtigare potui. Ne uidear oblitꝰ amicicie nr̄e ī illudqꝫ ꝓ
uerbiū incidiſſe q̊ dici ſolet:qđ abeſt ab oculo:id q̊qꝫ a corde abē̄ē:
uolui paucis ad te ſcribere:q̄ ſi diligēter conſideraueris:liquido
cognoſces me te plīmum amare. Quāq̄ꝫ hoc tp̄e occupatiſſimus
erā:ne tn̄ mea taciturnitas tibi moleſta eē̄t:ad eplām tuā breui

reſpondere decreui. accepi ex lr̄is tuis te bene ualere. q̄ Vna res ita m̄ grata fuit: ut nichil gratiꝰ aures mee hoc tp̄e audire pote rāt. Pollicitꝰ ſū illis breuibꝰ lr̄is q̄s ad te pferēdas nūcio tuo de di: me miſſuꝝ de rebꝰ meis eplām longiorē: nūc uero ne mecū de fide fracta ageres: m̄ uiſū eſt illā mittere: et quidē magno fenore cumulatā. Cogitabā mi Antoni tibi prolixiꝰ ſcribere et ppe diē ut ſpero id faciā. nūc āt breuitatis cauſā tabellarii feſtinatio at tulit. qui me in ip̄o diſceſſu: nūquid uellē ſcribere rogauit. itaqꝫ licet opus eēt exquiſito q̊dā lr̄aꝝ genere ad te p̄ſertim uiꝝ eloq̄n tiſſimū: ſūpſi tn̄ calamū ſcripturꝰ pro tp̄oris facultate: quicq̄d in buccam ueniret.

Cū ſignificamꝰ nos pro aliis ſūmope elaboraſſe aut pollicemur noſtram operam. induſtriā. diligentiā. exhibituros aut nr̄a oīa: noſqꝫ ipſos eis damus dedicamuſqꝫ.

tudiū meū erga te et officiū tāetſi multis iā rebꝰ ſpero tibi ēē cognitū: in his tn̄ rebus oībꝰ maxīe declarabo: q̄ bus plimū ſignificare potero: tuā exſtimationē et digni tatē chariſſimā eſſe. Quia ī cauſis amicoꝝ: multomagis q̄ꝫ in re nr̄a decet nos attētiores ēē: iō circa negociū tuuꝫ id egi qđ diligē tiſſius q̄ſqꝫ eēt facturꝰ. itaqꝫ nichil ad hāc meā ſollicitudinē aliq̄ ex pte addi potuiſſet. Et ſi rē q̄ꝫ m̄ iubebas difficilē ac faſtidioſā arbitrabar: malui tn̄ hūc pro te laborē ſubire: q̄ꝫ p̄cibus tuis nō optēpare. Studiū ſiquidē meū et opā ſine ulla exceptione aut la boris aut occupatioīs tibi polliceor allaturū. dignitas eteīm tua colitur a me diligēter: et cuſtoditur diligentiſſīe. Me ſcito oēm meū laborē: oēm opā. curā. ſtudiū. in tua ſalute libētiſſīe expoſi tuꝝ. ſūma eteīm beniuolētia q̄ me ſēp fuiſti cōplexus: nullū me patitur oficii erga te ſtudiiqꝫ munꝰ: aut tp̄us p̄termitere: Qđ m̄ mādaſti: feci quidē tāta diligētia: q̄nta nemo unq̄ꝫ facere potuiſ ſet. atqꝫ ita curioſe elaboraui: q̄ſi res mea eēt. nā cū tibi cōiūctiſ ſius et uolūtate et gr̄a ſēp fuerim: reſ tue certe m̄ magnifaciēde fuerūt. Qđ m̄ cōmendaſti: feci et quidē libētiſſīe. atqꝫ liberaliſſīe q̄ꝫ q̊qꝫ diligētiſſīe cōfecerim: nō meis: ſꝫ alioꝝ dictis te mallo cog noſcere nēpe tāti te facio: ut nichil m̄ putē p̄termittendū: qꝫ tue dignitatis intereſſe cognouero. itaqꝫ neminē hēs qui te maiore

huãnitate colat et obſeruet. Ego uero mi Antoni uellē tanta m̃
facultas eſſet: q̃ intelligere ꝑſpicue poſſes: q̃ntus ē amor in te me
us: q̃nta fides: q̃nta deniq; pietas. tāta eim eſt magnitudo tuorū
in me meritoꝝ: ut ſi oēs uite mee ratioēs in tui famulatū côuer
terē: grām tibi a me debitā referre nô poſſē: q̃re uelim tibi ꝑſua
deas: me ita eſſe tuū: ut oīa tibi de me poſſis q̃ſi iure q̊dā peculia
ri polliceri. Vellē profecto p̄ſtantiſſīe pater et nimiū uellē: aliq̃
m̃ offerretur occaſio tibi grē referēde. nā tua in me āpliſſīa bene
ficia admonēt immo cogūt: me tibi ꝑpetuo obſtrictū eſſe debere.
Intelligo ī dies magis id qđ certe dubitaui nunq̃; me tibi ēē cha
riſſimū. itaq; uelim tibi oīo ꝑſuadeas eū eſſe ferdinandū tuū: q̊ đ
tibi poſſis oīa polliceri: q̃ uel grati aīmi ſūt uel ingeniū. Maxīs
pere deſidero ut ea m̃ fortuna contingat: q̃ meā in te incredibilē
uolūtatē re ipa maxīe côpꝛobare poſſes: intelligeres profecto ne
minē eſſe qui te maiori pietate colat et obſeruet. tua eteim erga
me merita côpellūt: ut nichil pꝛo te recuſare: ſ; oībus in reb9 me
tibi accômodare debeā. huius rei teſtis eſſe pôt mea in rebus tuis
euigilantia: mea induſtria. mea deniq; in te beniuolētia. Ego ue
ro mi Ferdināde tātope te diligo: colo: atq; obſeruo: ut tuā cauſā
libēter ſuſcepim: curauerim atq; ꝑfecerim. ſigularia eim tua ī
me officia merito faciūt: ut tue āplitudinis et digtatis memoriā
hēam: q̃; ſēp diligētiſſīe ſūma ueneratiōe obſeruare ſtudebo: ita
q; uniuerſā meā opam tibi libētiſſīe p̄ſtabo. Res tuas ita diligen
ter curaui: ut nullū agēdi aut cogitādi locū p̄termitterē: ſ; oīa q̃
ad honorē tuū ꝑtinere uidebātur: officioſiſſīe atq; ſtudioſiſſīe ꝑ
fecerim. Qđ m̃ de reb9 tuis curādum mādaſti: uelim tibi ꝑſuade
as: id me libenṫ eſſe factuꝝ. tantāq; in eo curā adhibebo: ut nulla
maior poſſit adhiberi. ſēp eim in rebus meis te obſeq̃ntiſſimū ēē
cognoui idq; m̃ ꝑſuaſi: et aīo meo ꝑpetua opinione firmaui: oīa
mea tecū coīa eſſe oportere. Tu uero q̄ uoles de me et de reb9 me
is ſtatue. m̃ quidē pꝛôptiſſīa obediēdi neceſſitas īpoſſita eſt: et qui
buſuis excuſatioīb9 uia intercluſa. Quāuis lôge maiora pꝛo tu
is ornamētis et cômodis elaborarē: q̃; mea facultas poſſit p̄ſtare
multo tñ minora ꝑficerē: q̃; tua ī me īmortalia merita depoſtu
lēt. ꝑinde de me ſic hēto: q̃ntū ſtudio. diligētia. induſtria. labore:

uigilātia aſſequi potero: id oē ad arbitriū tuū libētiſſie conferā. nec ulla certe tā magna iactura ēē pōt: q̄z non m̄ p2o honore tuo ſuſceptā: iucūdiſſimā exiſtimē. Tantū me tibi debere fateor: ut nullo unq̄m officio adiplere poſſē. quo circa oēm cogitationē: dili gentiā. induſtriā. fortunaſq3 meas me deniq3 totū in tue digni tatis ſtudiū libētiſſie expona. atq3 idip̄m ita diligentiſſie faciā: ut facile me tibi prebeā obſeq̄ntiſſimū. Ego mi Antoni te hoīem claris uirtutibus p̄ditum tantope diligo: ut nulla res tā magna ēē poſſet: q̄m non ego ſponte mea p2o te ſuſciperē. accedūt prete rea tua in me ampliſſia beneficia: p2o quibus quid tibi referam: quid pollicear: nichil hēo: niſi qd̄ fidē. operam. induſtriā ſiqua in me eſt: deniq3 pietatē: tibi libenter dedico ac deuoueo libentiſſie. Singulares tibi grās hēo quod cū nichil ip̄e de te meruerim. tan ta in me et in meos et hūanitate et begninitate uſus ſis. itaq3 ſi quid in me ēē aīaduerteris: q̄ tibi uel uſui ēē poſſit uel uolupta ti: ita id ēē in tua poteſtate poſitum exiſtima: ut q̄ maxime tua ſunt. Cū primum te uiderē preſtantiſſie pater tuamq3 in oī lit terarum genere doctrinā aīaduerterē: dicaui me totū tibi: non quidē ſpe aliq̄ p̄mii (ut multi faciūt) cōmotus: ſed egregia animi uirtute: q̄m in te ēē intelligebā: cum ſūma hūanitate cōiunctā. equidē dilexerā antea abſentē tuā p2obitatē fama et uerb̄ m̄ co gnitā: ſed poſteaq̄m ſingulares mores tuos p̄ſentes conſpicerē: ſuauitatē ſermonis: totius deniq3 uite integritatē: ita te Unice amare cepi: ut nichil ad amorez erga te meū addi poſſe uideat̄. Miror equidē reuerendiſſie pr̄ nec facile excogitare poſſū: quid tuis uirtutib9 datū eſt: ut diuine potius q̄m hūane ēē uideātu2. cū nanq3 glīe ſplēdorē in adoleſcētia aſſequutuſ es: q̄m non niſi lōgo tp̄e hoīes cōpare ſolēt. ut ingenio et induſtria facile ceteros antecellas. Un̄ factū eſt ut tue clariſſie uirtutes me ſibi totū uē dicauerint: atq3 in ſui famulatū conuerterint. hr̄ profecto diui nū neſcio quid oīs honeſtas: ut oēs ī ſui amorē alliciat inflāmet atq3 cōuertat. ſūmus itaq3 tuoꝝ meritoꝝ ſpēdor reuerēdiſſime pr̄ facit ut me reſq3 meas ꝑpetuo famulatu tibi dicare debeam. Mirādū ſiquidē eſt et maxīe mirādū reuerēdiſſie pr̄: quom̄ ubi tot p̄ſtātiſſimoꝝ uiroꝝ ornamēta efflorēſcūt: tu clariſſia oīum

uoce atq3 teſtimonio.ingenio.induſtria.ac dignitatis ſplendore: ceteros oēs exupes.ut glia tua toto orbe terraꝝ magno cū ſplendore circūferatur.tāta nāq3 eſt pſtancia tua:tāta nobilitatis excellētia:tanta deniq3 magnificētia: q̄ etiā diuturnitate tpris labefactari nō poſſit.tua itaq3 uirtutū magnitudo adhortat᷑ et admonet:ut me totum et q̄ habeo cūcta: dn̄ationi tue tribuā eiq3 ppetuo obſequio obſtritus eſſe debeā.Cū intueor egregiā tui generis celſitudinē ac nobilitatē et ꝙ pre oībus aliis laudabilius eſt indolē aīmi generoſiſſimā:totus equidē cōmoueor:ut me totum reſq3 meas oēs tuo ſplēdidiſſīo nomini dedicare debeā:ut aſſiduo famulatu ei ſēp ſim obſeq̄ntiſſius.dign⁹ nāq3 es pro tuis maxīs et ſplēdidiſſimis uirtutib⁹:ut oēs te colāt obſeruēt et uenerēt᷑. age ḡ ut ex hac die hēas me in numero eoꝝ qui maxīe tui ſūt tibiq3 plimum inſeruiunt. Soleo ſepenumero reuerēdiſſīe pr̄ m̄ ante oculos ponere:idq3 libētiſſīe crebris uſurpare ſermonibus: oīa pſtantiſſīoꝝ uiroꝝ ſtudia et facta: nec magtudine nec numero cū tuis poſſe cōferri.huius ego cauſā fuiſſe puto: primū admirabile qddā et pene diuinū tui ingenii acumē. deinde uigilātem ſolertēq3 naturā.poſtremo ꝙ oī ſapia oīq3 dotrine genere eruditus es.hac uero cōſideratiōe adduct⁹:opa.ſtudia. fortunaſq3 meas:meq3 ipm tibi tradere.ac inppetuū obſequiū dedicare decreui: ut ſic reb⁹ meis oīb⁹ uti poſſis:ſicut illis q̄ maxīe tua ſūt.

Cū gratitudinē aut ingratitudinē alicuius ſignificare uolum⁹.

ametſi nichil vnq̄3 magis optaui q̄3 tu in primis deinde ceteri oēs me q̄3gratiſſimū cognoſcerēt: tn̄ doleo talem tpꝝ neceſſitatē accidiſſe:quib⁹ fidē et animū erga te meum ceteroꝝq3 amicoꝝ te abſentē expiri oporteret.Vehementer gaudeo qd̄ officiū meū oīaq3 mea erga te ſtudia tibi hōi gratiſſīo ac optīe de me merito:etiā gratiſſīa ēē uideātur. Grata tibi eſſe officia mea nō miror.cognoui eīm te gratiſſimū oīum idq3 pdica re nūq̄3 deſiſtā.nō eīm m̄ modo grāꝫ habuiſti:uerꝫetiā iāpridē cumulatiſſīe rretuliſti.Cū gratiſſimi hoīs ſit parē meritoꝝ grām referre: atq3 mutuis officiis reſpondere debere:iō pro tuis in me beneficiis grās ago et habeo ſēpiternas.referā uero cū m̄ temporis cōdicio facultatē ſuppeditauerit. Cū īgenui aīmi ſit ſe oīb⁹

q̄m gratiſſimū p̄ſtare atqꝫ beneficioꝝ memorē exhibere: iō in te
tāta gratitudo reṗitur: ut ſēp tuis amicis mutua beneficioꝝ ui
ciſſitudine reſpōdeas. nō eīm ꝑmittis te uinci ne ī eo quidē certā
di genere: ubi et uinci et vincere pulcherrimū ē. Vellē mi Petre
aliq̄ m̄ oferretur occaſio nō h̄n̄de ſolū: ſed etiā tibi grē referēde: ī
telligeres profecto me vnū oīum ēē gratiſſimū. Dedi ad te lr̄as
ut ītelligeres id qd̄ tibi debet ēē iādiu ꝑ multis argumētis explo
ratiſſimū: apud me nichil ēē antiquius nichilqꝫ venerabilius tuo
noīe tuaqꝫ dignitate. et q̊tidie magis atqꝫ magis coniectura cog
noſces: te neq̄q̄ꝫ in hoīe ingrato tuū beneficiū collocaſſe. Nichil ē
ꝙ malim q̄m hēri me et ēē gratiſſimū: nā liberalitas opulēti eſt
nōnunq̄m at gratitudo: iuſti ſēp et boni uiri ēē uidet. De uolū
tate. ſtudio. diligētiaqꝫ erga me tua: nō cōiecturis et argumētis
firmiſſimis ſolū: ſed multis etiā beneficiis iāpridē certior fact9
ſū. itaqꝫ tibi uelim indubitato pſuadeas: nichil ēē apud me anti
quius: q̄m tibi hōi grauiſſīo abūde gratificari. emori eīm malim:
q̄ꝫ ingrat9 iudicari. Nichil vnq̄ꝫ magis hōi cōuenire putādū ē:
q̄m bene de ſe meritis grām referre. cū ḡ āpliſſia ex te beneficia
mi Petre ſuſcepim: ingratiſſimū me reputarē: niſi tibi q̊quom
poſſē ſatiſfacerem. et qꝫ auro et argēto rebuſqꝫ p̄cioſiſſis uacu9
ſū: ideo ſincerā mentē: promptiſſimū animū: me me tibi oī ex pte
polliceor allatuꝝ: ut me meaqꝫ opa q̄ntulacūqꝫ ſit: arbitratu me
o utaris. ſēp enim tibi optēpabo: donec comes m̄ uita ſupſit. Ni
chil vnq̄m magis pr̄ p̄ſtantiſſīe me uelle intelexi: q̄ꝫ egregiā illā
ac ſingularē beneficēciā q̄ abs te pulcherrime ſū ornatuſ: nō mi
n9 ſuaui q̄m aſſidua recordatione mecū repeterē: idqꝫ pro uirili
pte p̄ſtarē: nt aīmi mei gratitudinē: certo aliq̄ndo argumēto re
cognoſcas. Et ſi tuā erga me gratificādi uoluntatē ſepenumero
cognoui ac multis in reb9 expt9 ſū: q̊tidie tn̄ magis atqꝫ magis
tuā ſingularē gratitudinē exploratā hēo. ſēp eīm in āplificāda
dignitate mea ītent9 fuiſti. et nūc quidē accuratiſſīe uerſaris:
ſed haud dubie hoc vnū tibi audeo affirmare: nichil vnq̄m magis
me d̄ſiderare nec ab īmortali d̊o tāta mētis intētione quotidie p̄
cari: q̄m ut eā aīmi uim aſpirare uelit. ut poſſim tibi comulatiſ
ſime grām referre. Oīa mi Petre q̄ maximū ſtudiū laboremqꝫ

deſiderāt oīb9 meis pro te uirib9 ſuſtinebo. ſi non profūdere ac ꝑ
dere uidebor. nā ſi officia mea tibi ingrata eſſe ſenſero: nō cōmit
tā: ne tibi ipi uideat inſanire. eteīm q̄m ſingulari officio meus ī
te aīmus fuerit: q̄ntūq3 m̄ debeas: multi ſūt clariſſimi teſtes. tu
uero q̄m gratus erga me fueris: uelim ipe iudices.

Cū reddim9 cauſā cur ſcribam9 et ſi ſcribere opus nō ſit.

uanq̄m nichil ē ꝙ ad te potiſſimū ſcribā: ꝑſertim nullis poſtea reb9 allatis: tn̄ ut tibi hōi amiciſſio nō m̄ delectationē: uez etiā ſolatiū afferrē: ſcribere uolui. Et ſi ea q̄ tibi ſcribo tu melius ſcis q̄m ipſe qui narro: dicā tamen id quod pro amicicia nr̄a putaui ad te ſcribi oportere. exiſtimabam nāq3 ſi minus forte he littere apud te ualuiſent: me factuz officiū ꝙ amiciſſimum quenq3 facere oporteret. q̄m me tibi et fuiſſe ſemꝑ exiſtimes uelim: et futuz eſſe confidas. Quāq̄m conſilio nō eges ſed abundas potius. hec tn̄ ad te ꝑſcripſi: nō quod ea te fugere exiſtimarem: ſed forſan quod aliis curis impeditus: minus ea perſpicias. Quanq̄m m̄ magis a te: q̄m a me tibi lr̄e expetande ſunt: tn̄ pro nr̄a amicicia nō potui teneri q̄n aliquid ad te lr̄az darem nec me hercle hēbam quid tibi ſcriberem: niſi te a me mirabilit̄ amari: de q̊ etiā nichil ſcribēte me: te nō dubitare: certo ſcio. reliquū eſt ut ueterē nr̄am ſūmamq3 beniuolentiā mutuis tū officiis: tū etiā lr̄is foueamus: ut ſi fieri pōt aliquid ad ei9 cumulū addam9. Et ſi paucis ante diebus dederā nūtio lr̄as pluribus ad te uerbi ſcriptaſ qb9 declarauerā q̊ te aīo eēſerē ēē oportere: et ꝙ tibi faciendū arbitrarer: tn̄ cum Theophilus ad te proficiſceret: cui te amiciſſimū eſſe proſpexerā: ſine meis lr̄is non ꝑmiſi eū ad te uenire. Et ſi nichil eēt noui ꝙ ad te potiſſimū ſcriberē: ſed magis lr̄as tuas uel te potius ipſum expectare incipiebam: tamen cum Alfonſus tibi amiciſſimus ad te uelet ire: nō potui ei nichil lr̄az dare. Et ſi noui ꝙ ad te ſcriberē: nichil ēē uidetur: uolui tn̄ has lr̄as mittere: ne te a me contēptū aut neglectū exiſtimares. uolui eteīm meas lr̄as potius inanes q̄m nullas ēē.

Ad aliquid petendum.

iſi Vna oīum uoce predicationeq3 cognitum m̄ eēt te animo uigere ingēti et perbenigno: ſubdubitarem fortaſſe

quippiam abs te petere:a quo nichil antea promeruerim: ſed cũ
ſis tãta uirtute p̃ditus:ut intelligas nichil ẽẽ magis hõi propriũ
q̃m benefacere etiã ignotis:ideo maiore cũ fiducia tue benignita
tis fores pulſare decreui:q̃s m̃ facile aptũ iri:nõ dubito. Quia fa
ma admodũ puulgata fertur tuas oẽs uiuẽdi rõnes nonſolũ libe
ralitate: ſꝫ etiã magnificẽtia refertas eſſe:ideo ab amplitudine
tua decreui petere paululũ aliquid:ꝙ nec a tua beneficẽcia nec a
mea petitione alienũ uideretur. Et ſi graue ſit hõi pudenti pete
re aliquid magnũ ab eo a q̊ plima ãpliſſiaqꝫ beneficia ſe accepiſ
ſe cognoſcit:tñ qꝛ ingenui aĩmi eſt cui multũ debeas eidẽ plimũ
uelle debere:iõ nõ dubitaui ab ãplitudine tua petere id q̃d et mee
petitioni tueqꝫ incredibili beneficẽtie cõſentaneũ uideretur. Cũ
uiderẽ pr̃ p̃ſtantiſſie eos uiros in quibꝰ aliq̃d ſcie ueſtigiũ reluce
ret:et auctoritate et gr̃a plimum apud te ualuiſſe ac ualere: ut
nichil unq̃m fruſtra a te aut petierint aut deſiderauerint: inci
dit in mentẽ meã firma ſpes ĩpetrãdi a te paurillũ adiumẽti:ꝙ
pro ſingulari huãnitate tua:facile p̃ſtare poteriſ.ego uero pr̃ re
uerẽdiſſie cũ ſũma reꝝ oĩum inopia ſalmãtice aliq̃nto tp̃e lr̃aꝝ
ſtudio opam dedi. nũc uero ut legibꝰ obtemparẽ q̃ nõ niſi gradu
aliq̃ inſignitis cõmoda honoreſqꝫ demãdandos ẽẽ uoluerũt:ami
ciſqꝫ morẽ gererẽ: decreui ea lr̃aꝝ inſignia aſſumere q̊s gradus
apellãt:in quibuſ multe impẽſe m̃ faciẽde ſũt.q̃mobrẽ ad te cõfu
gere uolui cuiꝰ natura pbenefica eſt et liberalis: ut huic mee ho
neſtiſſie uoluntati opẽ feras.pro quo beneficio nõ minus fatebor
ampliſſie dñationi tue debere: q̃m ſi a primis lr̃aꝝ incunabulis
me ſuauiſſie educaſſet. Quia comuni oĩum uoce aſſiduoqꝫ ſermo
ne diceris pbenignꝰ et facilis nonm̊ erga eos qui p̃nitatẽ tuam
reuerẽdiſſimã aliquo neceſſitudinis uinculo cõtingunt:uerũetiã
in quibuſcũqꝫ aliqua lr̃aꝝ ſignificatio illuſceſcit nõ dubitaui ab
ãplitudine tua petere paululũ q̊ddam ꝙ et mea petitione et tua
liberalitate digniſſimum uideretur. ego uero pater preſtantiſſi
me omnibus fortune bonis uacuus ſciencie ſtudio quantum ui
res mee permiſerunt:inſudaui.nunc uero ipſa penuria me gra
uiter infeſtat: nec ſinit meum deſiderium litterarum doctrina
concitatum: ultra progredi. proinde te rogo in honorem tante

uirtutis tāteqꝛ ſapie:q̃ te preditum certo ſcio:ut michi ſubueni
re uelis.quod ſi michi in hac re amplitudo tua opem tulerit:cer
tiſſīe polliceoꝛ:me omnibus ī rebus in tua poteſtate fore ac nūq̃ꝫ
tibi defutuꝝ.Licet malim ꝑpetuo ſilētio uti q̃ꝫ aliquid petere qđ
nō ſim apud te īpetꝛaturꝰ:tñ magno cū pudore meo:tua ſīgula
ri huānitate cōfiſus:decreui petere paululū quiddā ꝙ tua libeꝛa
litas facile p̄ſtabit:q̃nuis iuſte negare poſſit:cū nulla erga te me
rita mea āteceſſerint.Quia vna oīum uoce aſſiduoqꝫ ſermōe fer
tur (multi eīm rumores in ore uulgi uerſātur) ſūmā tuaꝝ uir
tutū āplitudinē:ac ſingularē in oī uirtutis genere p̄ſtātiā: ideo
decreui petere ꝙ libēti aīo (ut oīa ſoles) cōfido te p̄ſtatuꝝ.Cū m̄
cōſcius eſſē q̃nti me faceres:et tuā ī me beniuolētiā multis in re
bꝰ exꝑtus eēm:nō dubitaui ex te petere:ꝙ huānitati tue ac libe
ralitati maxīe cōuenire uideretur.Libenter mi adriane a te pete
re ſoleo:ſiquid m̄ opus ēē cognoſco: ſed nichil ꝙ tua uirtute alie
nū ſit abs te poſtulabo.p̄ inopia rei familiariſ:pauculis pecuniiſ
m̄ opꝰ ē:q̃ tu m̄ facile mutuo dare poteris. et qꝛ īueni ſēp te gra
tū hoīem meiqꝫ memorē ꝙ multis ī rebꝰ cognitū hēo:ideo te ue
hemēter p̄cor:ut eas m̄ pecunias mutuare uelis:ꝙ ſi feceris (nō
dubito q̇n ſis facturꝰ) ſūmo tuo me bñficio affectū arbitrabor.

Cū aliquos ad ſcribēdi officiū incitamus.

t ſi iuſta et idonea uſus es excuſatione tuaꝝ intermiſſi
one lr̄aꝝ:tñ id ne ſepius facias uehemēter p̄cor.nēpe de
q̃uis minima reſcripta a te ad me eplā:ſemꝑ fuit grati
ſſia.Itaqꝫ cū in primis tuas deſiderē lr̄as:nolli ita facere:ut ex
cuſationē potius ſcribēdi officium expleas:q̃m lr̄aꝝ aſſiduitate.
Letor equidē et tibi gr̄as ago:qđ m̄ ī amore reſpōdeas.nec te uin
ci hoc tanto mutue charitatis munere patiare.reliquū eſt ut q̃n
doquidē corā inter nos minꝰ licet familiares cōferre ſermones:
noſtre nob̄ lr̄e quotidie reꝑ̄ſentent: nā cū interuallo locoꝝ et tp̄o
ꝝ diſiūcti ſimus:utendū nob̄ eſt mutuo ſcribendi officio:ut quod
linga non poteſt:harundinis preſtet uiciſſitudo. itaqꝫ ſi id quod
uolumꝰ fieri neq̇t:id uelimꝰ ꝙ q̄at neceſſe ē.Credo mi huāniſſīe
ātoni meas lr̄as te e graui excitaſſe ſōno. nō eīm oportet hoīem
amiciſſīmū ī amicicie officio dormitare.q̃noquidē oportet amicos

ſnuicē officioſiſſiōs ēē.itaqꝫ uereor accidiſſe tibi poſteaq̄ꝫ oppidū
iſtud petieris:quod trito prouerbio uſurpari ſolet:quod diſtat ab
oculo:diſtat ſimiliter a corde. Si uales gaudeo.equidem ualeo:
omnesqꝫ mei recte ualent. ſcire aūt an rectiſſīe ſit apud te oīa:
gratū m̄ eēt.proinde rogo te ut m̄ de tuis rebꝰ q̄ꝫ diligētiſſīe ſcri
baſ.Q̄d āt in hāc diē nichil ad me ſcripſeris:nō mediocrit̄ ſū mi
ratꝰ.nec eim mei obliuiſci deberes:q̄m ſēp mirū in modū dilexi
ſti.meminiſſe debes q̄ꝫ tue ſcd̄e res oēs m̄ iucūde ēē ſoleant.itaqꝫ
rogo te q̄ꝫplīmū me feceris certiorē de oī ſtatu tuo. q̄m ī dies ab
īmortali d̄o magis magiſqꝫ fortunatū iri nōſolū cupio:ſꝫ etiam
uehemēter opto.Vehementi teneor admiratione cur tā magno
tp̄e nichil ad me lr̄aꝝ dederis. nā cū vnus oīum officioſiſſius ī a
micos ēē cōſueueris:qui fieri pōt ut mei nō memiēris: q̄m ſcias
tibi ēē chariſſimū:vn̄ fit ut q̊ magis lr̄as tuas expecto: eo maio
re incēdor deſiderio:q̊ me tādē aliq̄ ex p̄te leues etiā atqꝫ etiā ro
go.nā q̊tiens tuas accipio lr̄as:totiēs te p̄ſtāti prudētie uiꝝ uide
or m̄ corā aſpicere atqꝫ mutuo et audire et alloqui.

Cū aliquid faciendū alicui cōmendamus.

t ſi oīa mea tibi comēdatiſſīa ēē cupio:tn̄ nichil magis q̄ꝫ
ut hoc negociū meū feliciter et ex ſnīa mea p̄ficiatur.Cū
tuā erga me uolūtatē huānitatis et pietatis plenā ſēp probaue
rim:teqꝫ uiꝝ grauē egregiū ac diligentē multis in rebꝰ expimē
to dedicerim:ideo tibi cōmēdare decreui:ut meū q̄d apud te nego
ciū eſt:cōficiendū putes.in te m̄ oīs ſpes ē.tu pro tua prudētia q̇
bus rebꝰ cōficiatᵘʳ:aīo agitab fac q̄ totū negociū hoc ſuſtineaſ:il
liuſqꝫ onꝰ ſuſtētes.ut ſicut ex te mirifice īchoatū eſt:ita p̄ te ad
finē uſqꝫ p̄ducatᵘʳ.Multis a te peterē ut digtatē meā tuerere:ſi
de tua in me uolūtate dubitarē.ſed profecto ita m̄ p̄ſuaſi res me
as maxie tibi ēē cure.ut ualde leue ſit et nugatorium aliud d̄ te
ſuſpicari.Etſi ſcio te in hoc meo negocio optimā diligētiā mag
nūqꝫ aīmi uigorē adhibere:tn̄ ut arbitror nichil de tua ſollicitu
dine remittendū eſt. ſed opera danda eſt ut ad conficiendā rē oīa
q̄ꝫ expeditiſſīa ac peratiſſīa ſint:ne aliq̄d periculū(q̄ ſepe ſolet)
vnde nō putes emergat. Multa mi Adriane feciſti que ad exau
gendā et exornandā dignitatē meā maxie p̄tinebāt.nūc uero p̄

tua in me ſingulari huãnitate in hac re ubi d̃ honore meo agit̃:
paria et etiaꝫ ãpliora a te expectabo. rogo te ut ſẽp cure tibi ſit
dignitas mea.et q̊cũqꝫ tp̃e occaſionẽ habueris:quibuſcũqꝫ rebus
poteris:m̃ ſuffragiũ p̄ſtes.ꝙ ſi (ut cõfido) feceris:polliceor me et
charitate et ĩduſtria:officiũ meũ tibi p̄ſtatuꝝ. Et ſi ſcio mea ca
uſa te oĩa factuꝝ:nullaqꝫ mea admonitione indigere:tñ ſcire te
uolo nichil m̃ gratiꝰ facere te poſſe:q̃m ſi dederis opã q̊ ad tua fi
des dignitaſqꝫ patietur: ut q̃m diligẽtiſſĩe meo incũbas negocio
.i.huiuſmodi et cetera. Nũc uero mi petre:nichil impedit quin
hoc negociũ cõficere poſſis.depone oĩa ſi me amas:tantũ ei cura
inſeruire.nã q̃ntã in hãc rẽ diligentiã cõtuleris:tãti me fieri a
te iudicabo.Nõ deberẽ te uiꝝ ſũma auctoritate p̄ditum defatigã
re:cũ aceruiſſimis p̄ſertim moleſtiis uehemẽter opp̄ſſus ſis:ſꝫ ĩ
credibilis meꝰ in te aĩmus facit:ut tibi paululũ cõmendare debe
am.in tuo iudicio qͦddã negociũ meũ agitatur:ꝙ iã te ſcire certo
ſcio.fac rogo tuã diligẽtiã adhibeas:et tuũ liberalitatis officiũ ĩ
tercedat.ut id ꝙ uehemẽtiſſĩe deſidero:faciliꝰ aſſequi poſſiꝫ.nul
lo ſatis poſſem dicẽdi genere declarare:q̃ꝫ erit m̃ gratũ:ſi me ab
hac moleſtia liberaberis.Ego uero mi Adriane hãc de te oppinio
nẽ iãpridẽ cõceptã hẽo: ſiue fortuna ſiue natura q̃ in oĩbꝰ rebꝰ
magnas hẽ uires ſuffragãte:nichil ẽ ꝙ nõ ſis aſſecuturꝰ.q̃re pe
to a te ut negociũ qd̃ tibi comendaui:totũ ſuſcipias auctoritate
et cõſilio tuo cõficiẽdũ.nõ me hercle tã p̄ſcribere poſſũ: q̃ꝫ in hoc
m̃ gratũ feceris.Si me amas ſicuti certe facis:uelim incũbas ſe
dulo negocio meo:ut tua opa breui cõficiatur. eo enim in te uno
maior ſpes m̃ cõſtituta ẽ:ꝙ es et bonus uir et diligẽtiſſius.fac g̃
ſi me amas et uis tua apd̃ me bñficia nunq̃ꝫ intermoritura.ut
rẽ meã diligẽter expedias:qd̃ niſi feceris:beneficia tua ẽẽ malefi
cia uidebũtur.Nõ dubito quin exiſtimes ex oĩbꝰ neceſſariis tuis
me tibi ẽẽ cõiũctiſſimũ. nõ iis m̃ cauſis q̃ ſpẽm hẽant magnã cõ
iunctionis:ſed iis etiã q̃ familiaritate et cõſuetudine tenentur:
maximeqꝫ deuincire ſolent:expectare te arbitror hec tam longe
repetita principia:quo ſpectent. ſed ſic habeto non ſine magna
iuſtaqꝫ cauſa hanc a me cõmemorationẽ fuiſſe factã habeo apud
te negotiũ cõficiendũ ex q̊ dignitas mea magna ex p̄te pẽdere ui

dectᵘ. te mi Petre pro firma nr̄a neceſſitudine: proqȝ nr̄o amore: ac oī curſu toti⁹ uite nr̄e ſimillimo: rogo maiore cura atqȝ ſtudio q̄ poſſū: ut hāc rē ita efficere cōtendas: ut mea commendatione tuoqȝ ſtudio: ad felicem uſqȝ exitum perducatur.

Cum ſignificamus nos de uidendis amicis deſideriū habere aut de eorum abſentia dolere.

neris tibi īponere nec audeo quicq̄m nec debeo. cupis te uidere. q̄ȝ facultatē ſi quis caſus eripuerit: mea tn̄ in te oīa officia cōſtabunt. Moleſtiſſie āt oium abſētiā tuā fero ꝙ te quom̄ uiſur⁹ ſim: neſcio. niſi eīm certi aliqd ad me ſcripſeris: aduentū tuū ne ſuſpicari quidē poſſū. q̄ rōne id cōmodiſſie fieri poſſit: tu optīe cōſtitues. Iā q̄ter ad te ſcripſi: poſteaq̄ȝ nulle m̄ tue lr̄e reddite ſūt. poſtea uero nichil accidit ꝙ tua ītereſſe arbitrarer: p̄ter incredibile deſideriū meū uiſēdi tui. ꝙ in dies magis magiſqȝ augeſcit. hoc aūt me facile leuare poteris. Ego et ſi abfuiſſe te tādiu a nob̄ doleo ꝙ carui fructu ſuauiſſie cōuerſationis tue: letor tn̄ qd̄ oīa cū maxīa dignitate es aſſecut⁹. Magna ſū in expectatione oiuȝ reꝝ q̄ ad ſtatū tuū ptinēt. et interim dū me certiorē feceriſ: maximā ſollicitudinē curāqȝ ſuſtinebo. mirꝝ nāqȝ deſideriū ac pene incredibile me tenet tui uidēdi. nā cū tua cōſuetudine careo: dimidio uite mee uideor ēē p̄uat⁹. ardeo ſiqdē cupiditate incredibili tui uiſēdi. nec ut ego arbitror rephēdēda.

Ad calamitatē uel miſeriā nr̄am deſignandā.

t ſi meminiſſe te arbitror ꝙ ē apud Ariſtotelē maloꝝ d̄cere q̄ȝ minime amicos ꝑticipes facere: qr tn̄ ſēp te meorū cōſilioꝝ comitē ſociūqȝ ēē uolui: ideo in hoc meo grauiſſio caſu: exiſtimaui tibi ſcribēdū ēē. res ſe ſic hȝ̄. ad q̄ntū calēdas marcias: mat̄ mea Vnicū uite mee ſolatiū: uita deceſſit. q̄ quideȝ Vna re ſic cōſternat⁹ ſū: ut extremū oīum maloꝝ m̄ accidiſſe putem tāta nanqȝ ē ꝑturbatio: ut nichil in me ſit qd̄ ſine dolore uidere poſſis. itaqȝ ſi uideres: lacrimaſ nō teneres. Meminiſti ne ꝙ ī ſacris lr̄is legitur: animus gaudens etatē floridam facit: ſpiritus triſtis deſiccat oſſa: quod ego experimento ex magno cuȝ dolore meo agnoſco. amiſi q̄dē Vno tp̄e opes. amicos. dignitatē. patriā. bona deniqȝ oīa: q̄re nichil hēo cur diuci⁹ in uita manere uelim.

tāta nāq; eſt ī rebꝰ meis ꝑturbatio. tā turbulētiſſimi motꝰ: ut
uite ac fortune mee maxie peniteat neminē hodierno die uiuere
exiſtimo: qui me vno īfortunatior ſit. tāta quippe incōmoda me
circūſtāt: ut nullū ego exitū illis uideam: niſi q̄m m̄ mors attule
rit. itaq; iā nichil m̄ ipa morte optatiuſ cōtingere poterit. Uolo
te ſcire magnā m̄ his diebꝰ calamitatē accidiſſe: q̄; idcirco nō cō
memoro: ne ꝺ miſeriis meis cōquerēs: hoīes q̄s nolo offēdere uide
ar. nā incōmodoꝝ amicos ꝑticipes facere nō debemus: iuxta id ꝙ
prouerbio dicitur. ſatis eſt qꝺ ego ipe calamitatibꝰ ꝑmor. id uelī;
ſcias paulominꝰ hac vna iactura me ēē aīo commotū: q; ſi in oī
bus meis fortunis graue detrimētū accidiſſet. Ego uero mi Pe
tre turpe exiſtimo me nō ita ferre caſū meū: ſicut tu ſigulari ꝑ
ditꝰ ſapīa putas ferēdū: ſ; certe opprimor et interdū dolori vix
reſiſtere poſſū: ꝙ ea me ſolatia deficiūt: q̄ ceteris quoꝝ m̄ exēpla
ꝑpono: ſimili in fortuna nō defuerūt. ex q̄ fit ut tā graui uulne
re ſim opꝑſſꝰ: ut illa etiā q̄ ī me cōſenuiſſe uidebāt: retrudeſcāt
illud āt me maxie ꝑturbat qꝺ nec animꝰ nec conſiliū eſt m̄ q̄ me
cōmode iuuare poſim nō eīm ſic a natura inſtitutus ſū: ut meū
dolorē diſſimulare ualeā. itaq; nichil eſt qꝺ me cōſolari poſſit Et
ſi te q̄m tātope diligo offēdere nollē: tn̄ cum pr̄ meus vnicū uite
mee et fortune ſolatiū m̄ ereptū fuerit: nō potui tibi nō indicare
nūc uero q̄m amiſſis oībus q̄ſi totius uite ornamētis: nichil uide
tur opitulari poſſe calamitati mee: hoc erit iā meū triſte cōſiliū:
nō ut aliquid ex priſtino ſtatu meo retineā: ſ; ut q̄; honeſtiſſime
lugere poſſim. Neſcio q̄ fato natum me ēē intelligo: ut oīa m̄ ad
uerſo ſtatu ſuccedāt: et q̄ magnū m̄ detrimētū ſint allatura. fra
ter meus qui ſolus oīum eoꝝ qui me aliq̄ neceſſitudinis uinculo
cōtingūt magno m̄ erat et adiumēto et ornemēto: uita fūctus ē
q̄ vna iactura uſq;adeo animū meū inflāmauit ſimul et ꝑturba
uit: ut pene inſanire uideatur. tāta nanq; eſt cōſternatio mea:
ꝙ ſi enumerare ꝑgā q̄ et q̄nta ſit q̄ me oī ex ꝑte cōturbāt: uerb
cōſequi nullom̄ poſſē. maiora profecto ſūt iam incōmoda mea: q̄;
ut eis quiſq; mederi poſſit. nūc uero in tanta reꝝ anguſtia aliū
ad q̄m potius me cōuertā: ꝑter te hēo neminē. nam incredibilis
meus in te amor facit. ut ſolus in me conſolādo: magis apud me

ualeas:q̄m ceteri omnes.

De clauſulis q̄ uariis negociis accōmodari poſſūt.

ncrepatorias licet lenitate q̄dā tēpatas lr̄as ex te acce
pi:q̄s cū accurata mēte plegerem: cognoui te paulisp̄ cō
motū ꝙ res tuas minus diligēter feciſſē. q̄ in re hoc tibi affirmo
(qd̄ ſi nō credideris) nulla m̄ cura erit. ſi res meaſ tuis anteponē
das putauerim: ſēpiternā penā ſuſtineā: et quidē mea uolūtate
ſuſceptā. nā dignitas tua m̄ tāte cure ē: ut tibi ipſi aut par aut
certe ꝑrimus ſim. Qd̄ tibi ſcribā nichil hēo. ſ3 ſpero futuꝝ ut ad
paucos dies certi aliquid efferatur. id cū erit: continuo lr̄as ad te
mittā. nūc uero hoc tibi ꝑſuade me nichil magis cupe: q̄ȝ oīb⁹ in
rebus tibi ꝑegregie prodeſſe. etenim ſeruata fide: nichil eſt qd̄ tua
cauſa nō ſin factur⁹. Qd̄ m̄ cōmendaſti: id adimplere non potui.
uelim tecū aīo uolutes: nō eſſe in eius poteſtate qui nauiget heleſ
pōtū ire ſepe q̄ uelit: ſed q̄ uēti eū impulerint. Qd̄ āt ſcrib̄ ad me
de ſalute mea te āxiū eſſe: gaudeo certe ac uehemēter letor. nā ꝑ
hoc cōfirmatur id ꝙ ꝑ ſe notiſſimū eſt: me abs te amari. Mirifi
cā capio uoluptatē ꝙ in ſūmis tuis occupatioībus in reb⁹ meis
prōptū animū et alacrē diligentiāq̄ȝ accuratiſſimā ꝑſpexi. Que
rēti m̄ iādiu quid ad te potiſſimū ſcriberē: non m̄ certa res ulla:
ſ3 ne genus quidē lr̄aꝝ ueniebat in mentē. nō eīm tibi leta ut ſo
lebā ſcribere potero: hoc p̄ſertim tp̄e quo lugendū et deplorandū
eſt. relinq̄batur triſte q̄dā et miſeꝝ et his tp̄orib⁹ cōſētaneū ge
nus lr̄aꝝ. Qd̄ āt meū cōſiliū exquiris. i. tale: ut capere facilīe ipe
poſſim: q̄ȝ alteri dare. nichil eīm in hac re cōſtitui pōt ꝙ nō incur
rat magnā aliq̄ȝ difficultatē. Ego uero uelim mi Antoni ut ſcri
bis i meo grauiſſīo caſu affuiſſes q̄ntū eīm p̄ſentia tua me iuua
re potuiſſes et cōſolādo et prope eq̄ dolēdo facile ex eo intelligo: ꝙ
lr̄is tuis letis aliq̄ntulū acq̄eui. ea quippe ad me ſcripſiſti q̄ leua
re luctū poſſēt. et in me cōſolādo nō mediocrē aīmi uoluptatē ad
hibuiſti. Et ſi multa elegāter ac copioſe ad cōſolandū collegeris:
nichil tn̄ plus apud me ualere potuit: q̄ȝ ꝙ firmitudinē grauita
tē aīmi tui ꝑ te ferebas. q̄ȝ equidē non imitari turpiſſimū exiſti
mo. Si uales bene ē: ego quidē ualeo ſicut ſoleo et paulo etiā dete
rius q̄ȝ ſoleo. Nūq̄ȝ credā tuā opinionē te fallere poſſe: q̄m quidē

tũ ſapiẽtiſſimoꝝ uiroꝝ monumẽtis atq; ꝓceptis: tũ plimaꝝ reꝝ doctrina uſu ſtudioq; cõfirmataʒ hẽs. Tibi gratulor m̃ gaudeo: te amo. tua tueor. a te amari: et quid agas q̃dq; agatᵘʳ: certior fieri uolo. Pollicitꝰ ſũ mi Petre me tibi oẽs res urbanas diligẽtiſſie pſcriptuꝝ: nũc (ne me de fide fracta arguere: aut arrogantie aut negligẽtie me cõdẽnare poſſes) uiſũ eſt de iis rebꝰ q̃ tibi cõducerent: te facere certiorẽ. Culpa tua mi Adriane (ſi culpa appellãda eſt) uulgari prouerbio rephẽdi põt q̊ dici ſolet: ut ſemel deceptꝰ ſcd̃o credere nõ debeat. nã ſemel falli hũanum eſt: ſcd̃o incõſiderati: tercio uero demẽtis et obſtinati eſſe uidetur. q̃nq; credulitas error ẽ magis q̃ʒ culpa et quidẽ in optimi cuiuſq; mentẽ facillime irrepit. Peitet me ita uiuã inter capedinẽ ſcribẽdi ad te feciſſe. magno eteĩm hũanitatis tue fructu q̃m tuis ex lr̃is capiebã: ſilẽtio meaꝝ lr̃aꝝ priuatꝰ ſũ. itaq; gaudeo te nõ accepiſſe excuſationẽ meã: ut hẽam ſtimulos q̊ſdã qui me ad ſcribendũ incitẽt. ſʒ ut h̃ omittã q̃ ad nr̃e amicicie cõfirmationẽ ptinẽt: q̃ʒ tanti eſtimo: q̃nti uitã meã et ſalutẽ. uenio ad eplãm tuã copioſe et ſuauiter ſcriptã: cui nichil ẽ ꝙ multa reſpõdeã. caput in ea hoc ẽ uehemẽter doleo qd̃ ſollicitudinis ac doloris mei te pticipẽ fecerim. nã tua ex me accepta triſticia fecit ut mea plane duplicetᵘʳ ſʒ Vna me res cõſolatur: qd̃ uere ſẽtio me abs te amari. Libẽter mi Antoni tuã ad me accipio excuſationeʒ q̃ dicis te m̃ ſcribere nõ potuiſſe. ſcio eĩm q̃ʒ ſoleas ẽẽ occupatꝰ. ſʒ doleo ꝙ tãtis ſollicitudinibꝰ opprimaris a quibꝰ uellẽ iã te leuatũ uidere. Et ſi oẽs laudibꝰ potius q̃ʒ correptiõe delectẽtur: tñ nõ aliter rephẽſio tua m̃ iucũda eſt: q̃ʒ interdũ amara inter dulcia delectare ſoleant. Q̃m ſepe amor ĩtermiſſꝰ acrior cõſurgit q̃ʒ cõtinuatꝰ: ideo q̃ntũ in me fuerit: dabo opam ut te aliq̃nto chariorẽ hẽam q̃ʒ ſi nullũ odiũ ĩterceſſiſſet. Qd̃ ãt mones ut bono ſim aĩo: q̃m tua officia ꝓ nr̃a inueterata amicicia abũde ſint m̃ reſpõſura: et ſi nõ erat opus monitore: tñ fuit gratũ audiſſe: eo te ẽẽ in me aĩo: q̊ ſẽp fueris amico et pbenigno. Q̃m hiems appropinq̃t ac ſtudii tẽpꝰ prope modũ pulſat fores: facies quidẽ rẽ m̃ gratiſſimã: ſi ea miſeris q̃ ad diſciplinã aſſeq̃ndã neceſſaria ſũt. Vellẽ certe mi Adriane et nimiũ uellẽ tibi oĩa leta et ſcd̃a ẽẽ. ne ĩ illã icidiſſes fabellã: q̃ d̃

cane dicit. qui vmbratilē ſecut⁹ imaginē: q̄m ore ferebat carnē reliquit. Q̄d āt tu fidēter et tā amplo ore et laudes me et p̄dices (ut viri graues et amici m̄ renūciarūt) facis tu ſane ꝓ aīmi magnitudie et uite probitate qui eos oēs tui ſimiles ēē iudicas. q̊s ī tuā amiciciā admiſeris. Sicut āt inuitātis eſt adguſtū cōuiuaꝝ epulas q̄rere: ſic ſcribētis ad amicū cōuenientē ei⁹ deſiderio materiā ſumere. et q̄m delicatior es: nec q̄lencūqꝫ cibū ſtomach⁹ tuus admittit: ſꝫ multa faſtidire cōſueuit: ideo nō h̄ q̊tidiana nr̄atia: ſꝫ noua q̄dā inuſitata exquiſitaqꝫ inueſtigare inſtitui. ſane nichil tibi magis gratū hoc tp̄e arbitrabar: q̄m ſi de bello cōtra ſarracenos tibi pſcripſiſſē. Adhortationē tuā mi Antoni nō modeſtiſſīe min⁹ q̄m grauiſſīe factā: libenf admitto. nō eīm leuitatis uelim accuſari. nā ꝙ me hortaris ne deſerā: ip̄e me ne cedā malignitati fortune: hortaris tu quidē et amice et recte. Inter uiros ſiquidē probos in primis amicos: nichil ficti nichilqꝫ ſimulati aut dicendū aut ſētiendū arbitror. nā ꝙ ait Terētianus ille ſoſia hoc tp̄e ueritas odiū parit: h̄eat quippe id locū inter aduleſcētes et quidē ſtultos. Q̄d cupis certior fieri q̊ in ſtatu ſit res mee: paucis accipe. ego bene ualeo meiqꝫ oēs. mea fortuna cōtētus ſū. nā pauca appetēti pauca etiā ſatis ſūt. uerſor in hac urbe honorifice et in maxīa aīmi quiete. Vnū m̄ moleſtū eſt: ꝙ tue ſuauiſſīe cōuerſationis fructu careo. Et ip̄e bene h̄eo: et te ex lr̄is tuis bene ualere audio. itaqꝫ utriqꝫ nr̄m et gratulandū eq̄ et letādū eſt. et ut id q̄ꝫ diutiſſīe fiat: uehemēter exoptādū. Q̄d āt cauillaris me q̄m opulētior fact⁹ ſū: oblitū ēē tui: uideo te q̄ꝫ urbaīſſīe mecū iocari. nā q̊ pacto obliuiſcar tui: q̄m non m̄ ſtudioſiſſimū mei: ſꝫ obſeruātiſſimū eſſe aīaduerterim: ꝙ āt ais me opulētum factū: rides tu ſane ingeniū meū: q̄m noris a nulla re magis alienū q̄m acumulādis diuiciis. Vellē ut ſcrib mi Adriane mutua cōuerſatione frui poſſem⁹. nā queādmodū improboꝝ cōuerſatio q̊tidie deterior fit: ſic proborum cōmunicatio et cōuict⁹ ex q̊tidiano uſu ſuſcipit uirtutis icremētū. atqꝫ ip̄am amiciciā nō fouet ſolū: ſꝫ etiā auget et ſuabiorē reddit. De⁹ iis (uel mortuis) ſit irat⁹ qui primi auro et argēto p̄ciū ſtatuerūt. ut qui caret alterutro inutilis ut ita dixerim h̄eatur. ꝙ nunc m̄ uideo accidiſſe. nā ſi m̄ pe

cunie adeſſēt: ꝑ multos quidē hērem fautores et ſalutis et digni tatis mee. Tāetſi quicq̄d beneſice in q̄npiā cōfertur plimi fieri oportet: id tñ lōge pluris mea ſentētia faciendū ē: q̄d nullo uacat officio: ſ; oēs ut ita dixerim honeſtatis numeros cōplectitur. Q̄d m̄ tātope de mea pſpitate gratularis: gaudeo plimū q̄d intelli go me abs te amari. facis tu quidē nichil ab amicicia nr̄a alienū Cōmēdatio tua q̄ntū ſit apd̄ me pōderis hītura: re ipa cognoſces ī dies. nā nichil ē q̄ malim q̄; et tibi et amicis oib⁹ oī opa diligē ciaq; mea gratificari.

Sequuntur clauſule q̄ diuiſioni ſeruire ſolēt.

ue ſūt res q̄ me ad te amādū impellūt. Tria ſūt q̄ me ad monēt et hortāt͛ ut te m̄ chariſſimū hēam. Quattuor eīm cauſas uideo ēē q̄ merito me adducūt ut tibi totis uirib⁹ fa uere debeā. Oſtēdā ꝙ oratoriā facultatē ēē plimū utilē honorifi cā atq; neceſſariā. Multa ſūt in eplīs tuis irridēda. Multa ſūt q̄ lrīs tuis m̄ uoluptatē afferebāt. Ego uero cū pp inſignes tuas uirtutes: tū pp eximiū tuū erga me amorē: tū etiā pp maxīa tu a in me officia te mirifice diligo et obſeruo. Ego quidē multis de cauſis tua p̄ſētia uti uellē. primū ut te q̄m iādiu plimi facio: tā to interuallo uiderē. Deinde ut quib⁹ de rebus uellem⁹: et tu tu is et ego meis: inter nos coīcarem⁹. Poſtremo ut amicicia nr̄a q̄ ab utroq; culta ē: ſ; lōgis tēpoꝝ interuallis cōſuetudine interru pta: uehemētī⁹ cōfirmaretur. In nr̄a quidē beniuolētia cōſeruā da cōplures ratioēs intercedūt. Lrīs tuis ut res poſtulat ordine reſpōdebo. Primū itaq; ꝯ.p. de pace dictur⁹ ſū: deinde de ſtudiis deinceps uero de morib⁹. cōtinuo de repu. poſtea quidē de religio ne. poſtremo de aīaꝝ immortalitate agendū eſt.

Sequūt͛ clauſule q̄ cōfirmatiōi potiſſimū inſeruiūt q̄ pro negoci oꝝ uarietate q̄ antea nominauimus diſtinguēde ſūt.

antum eīm me tibi debere fateor: ut nulla res in oī uita mea tā erit m̄ propoſita: q̄; ut q̄tidie uehemētī⁹ te d̄ me optime meritū ēē latere. Nēpe nullā ptem tuoꝝ in me meritoꝝ: nō m̄ referēda: ſ; ne cogitāda quidē gr̄a aſſequi potero Nā ſi m̄ pro te moriendū eēt: nulli tñ pti tuoꝝ in me officioꝝ ſa tiſfacere poſſē. Nēpe ſi m̄ pro cōmodis tuis uita eēt effūdēda: nō

tñ in referēda grã tuoꝝ ĩ me meritoꝝ magnitudinē cõſequi poſſē. Nã q̄nuis in reb⁹ tuis plus cõtenderē q̄m poſſē: min⁹ tñ facerē q̄ȝ deberē. Pro tãto quippe in me beneficio grates pſoluere tua uirtute dignas: facultas mea uires nõ ſuppetit: q̄re licet me cõfiteri nõ hēre q̄ pacto tibi pro meritis ualeã debita pſoluere. Niſi eim̄ de tantis in me officiis ego parē tibi grãm referrē: id nõ m̄ negligētis: ſȝ etiã ingrati aĩmi crimē eſſe uideretur. Tãta nãqȝ eſt memoria tuoꝝ in me meritoꝝ: ut nulla unq̄ȝ obliuione deleri poſſit. itaqȝ oĩb⁹ in reb⁹ q̄ ad tuũ honorē ptinebũt: me ſociũ comitēqȝ hēbis. Tantũ profecto decoris et honeſtatis ad tua ĩ me merita q̄tidie adiũgis: ut nõ uerear clara uoce affirmare: me plus tibi debere: q̄ȝ ſi a primis (ut aiũt) vnguiculis me ſuauiſſĩe educaſſes. Vellē profecto id m̄ tēpus accidiſſet: q̄ liquido pſpicere poſſes: q̄nta te pietate colerē obſeruarēqȝ. nã ſiquid a me in reb⁹ tuis p̄termiſſũ fuerit: cõmiſſũ in te facinus et ad miſſũ dedec⁹ cõfitebor. Sic eim̄ hēto ĩter eos qui amore aut meritoꝝ magnitudine tp̄ribus apud te ualerũt et ualeant: neminē eſſe qui te maiori ſtudio q̄ȝ ego dignitatē tuã tueatur. Tãta eim̄ ſũt tua in me merita: q̄nta nemo vnq̄m erga alteꝝ habuit. itaqȝ nũq̄ȝ obliuiſcar maxĩa ac plĩma me tibi debere: meqȝ tibi nũq̄m ſatiſfatuꝝ. Tãta eim̄ ſũt tua in me merita: ut ultra q̄m credi poſſit maxĩam grẽ relationē deſiderare uideãtur. pclariſſimis etenim benificiis me exornaſti. ſed hoc magno cũ pudore meo profiteor: te a me oĩa expectare: atqȝ in me exaugēde dignitatis tue oēm ſpē ponere poſſe. Tãta profecto ſũt tua in me merita: tãtuſqȝ tuuſ erga me cumulus acceſſit: ut oĩo dico ad referēdã grãm: ſȝ ne ſatis ad enarrandã ſufficere poſſē. ſed hoc tibi polliceor me nũq̄ȝ quieſcere debere: donec re potius q̄m uerbis: tibi cumulatiſſĩe ſatiſfecero. Quãuis eim̄ plura pro te facerē q̄m uires mee et ualeãt et poſſint: min⁹ tñ efficerē q̄m deberē. nēpe ſi oĩa mea pro tua digtate profũderē: officia tñ ĩ me tua parib⁹ meritis exeq̄re nullo m̄ poſſē. Nã pro tuis in me meritis et ſi oĩa q̄ m̄ in uita iucũdiſſĩa ſunt: pro tua dignitate profundã. beniuolentiã erga me tuã imitabor: merita tñ tua aſſequi nõ potero. Immortalia eim̄ tua ĩ me benemerita: nõ ſinũt me aliud q̄cq̄m niſi de tuis cõmodis et ornamētis cogitare. nã q̄tiēs p̄ſidio tuo m̄ op⁹ fuit: te adeo facilē. hũanũ. tractabilē. deniqȝ

beneficiū expertus ſū: ut me tibi plimuȝ debere fatear. itaqȝ dies ac noctes tua in me officia āte oculos uerſātur. Etenim q̄s referre nō poſſū ingētes hēo tibi pro ſūmis et imortalib⁹ tuis erga me beneficiis et ſēpiternas grās. tātū q̄ppe me tibi debere uideo: ut ſi oēm mei tp̄ris curſū in tuo famulatu conſumerē: minimam tn̄ officii partem tibi a me debitā: promereri non poſſem.

Cū ō ſcribēdi negligētia nos excuſam⁹ l' de eadē aliq̄m arguim⁹.

T t ante profecto me obruūt occupationes: ꝗ tibi ut equū eſt ſcribere nō poſſū. Nā uſqȝadeo dies ac noctes multis ī rebꝰ īplicat⁹ ſū: ut lr̄as ad te prout deſidero mittere nō poſſim. Solēt eīm pleriqȝ fortunati qui letiſſimis ī reb⁹ cōſtituti ſūt nō amicoꝝ m̄: ſed ſui ipoꝝ obliuiſci. Nā q̄ diuti⁹ deſidero tuas epiſtolas: eo magis magiſqȝ in dies eaꝝ apud me deſideriū augeſcit. q̄re ut huic mee tāte et tā ſuauiſſīe ſiti aliq̄ndo potū afferas abs te etiā atqȝ etiam peto. Multaꝝ eteīm reꝝ cure ac ſollicitudiēs m̄ ī erāt: ut dulciſſīa nr̄a ſcribēdi cōſuetudo in mētē uenire nō poſſet. Facis tu quidē iniuriā m̄ nō mediocrē: qui tociēs ſupiori tp̄e prouocatus a me l̄ris: nunq̄ȝ reſpōderis: nō ſolū ſermone latino: ſȝ ne uulgari quidē: cū in utroqȝ excellētiſſīus ſis. Equidē nemīnē pretermiſi q̄m quidē ad te puētuꝝ putarē: cui lr̄as nō dederim. eteīȝ quis tā in ſcribēdo īpiger q̄m ego: q̄re ſi iniqu⁹ es in me iudex: cōdēnabo eodē ego te crimine. Admodū enim m̄ moleſtū eſt tātis me occupatiōib⁹ impediri: ut ad te ſcribendū meo arbitratu: facultas nulla detur. nō eīm te eplīs ſȝ uoluminib⁹ laceſſerē. Nūq̄m certe m̄ nūciatū eſt ad te aliq̄m ire: cui aliquid lr̄aꝝ non dederim etiā ſi magnis negociis emplicatus eſſē. Credo equidē maliuoli hoies (late eīm patet hoc uiciū et eſt in multis) ignari forſā conſtātie tue conati ſūt tuā a me uoluntatem alienare.

Cum aliquem in epiſtola cōmendamus.

ed hoc Vnū expert⁹ promitto: cū magne tibi uoluptati fore. nā et modeſtū hoiem cognoſces: et prudentē: ab oīqȝ cupiditate remotiſſimū ſūmeqȝ induſtrie. nec ego tibi polliceri debeo q̄ tibi ipi cū bene cognoueris iudicāda ſūt. ſed tn̄ in oib⁹ nouis cōiūctioib⁹ intereſt: q̄lis primus adit⁹ ſit q̄ſi amicicie fores appiantur. Sic eīm exiſtimes nō min⁹ me de illi⁹ re laborare: q̄m ipm de

ſua hoc q̄ tecū his lr̄is laboro:ut hac mea cōmēdatiōe nō minimū ſe cōſecutū arbitret̄. Nā i hoc hoīe nullā accipiā excuſationē oia relinqs ſi me amabis:cū tua opera fabius uti uolet. Nichil aliud p has ad te lr̄as agendū arbitror:niſi ut Alfonſū mea cōmēdatione liberaliſſime tractes.nam ſic uellē exiſtimes te m̄ nichil gratiꝰ facere poſſe:q̄m ſi intellexero eū per te ſuū negociū ex ſētēcia cōfeciſſe. Velim ſane honoris mei cauſa quibus rebꝰ honeſte et pro tua dignitate poteris:eū q̄m liberaliſſime q̄mqꝫ honorificētiſſime tractes.id m̄ ita erit gratū:ut gratius eſſe nichil poſſit.itaqꝫ quibuſcūqꝫ officiis eū obſtrinxeris:eiſdē polliceor me tibi obligatum fore.

Cū amorē erga alterū ſignificare uolumus.

Vide eīm q̄nta apd̄ me ſis beniuolētia: q̄ et ſi potētia q̄dē et facilitate:nō tn̄ amore uincere me poteris.nō eīm me pmittā uinci abs te in hoc tā laudatiſſio certādi genere. He profecto lr̄e nr̄i amoris teſtes erunt ſēpiterni. Sic eīm tibi pſuade te m̄ chariſſimū eſſe tū propter multas tui ingenii ubertates:tū etiā propter tuū in me officiū:tū deniqꝫ q̄ ex tuis lr̄is et multorū ſermonibus intelligo:oia q̄ a me in te locata ſūt beneficia:tibi accidiſſe gratiſſia. Hoc ſane m̄ de te ſtatuo ut ſine taliū uirorū et amicorū beniuolētia:nec in aduerſa nec in proſpa fortuna: quiſq̄ꝫ uiuere poſſit. Tāta pfecto m̄ tecū ſūt charitatis pignora:ut ea que ſanguine et cognatione conſtant: nullo modo maiora eſſe potuiſſent. Nempe hoc noſtre antique et confirmate beniuolentie maxime proprium eſſe uidetur:ut vna certemus qua ratione alter alterū beneficii ſupare poſſit. Nulla ſiquidē locorum diſtantia:nulla cōſuetudinis intermiſſio: nulla deniqꝫ temporis interpollatio amiciciam nr̄am immutare noſtramqꝫ familiaritatem infringere aut debilitare poterit. Tantum profecto acceſſit nūc ad amorem quem erga te hēbam:ut michi uidear nunc deniqꝫ amare:antea dilexiſſe. itaqꝫ admirari nō ſufficio locum fuiſſe augendi in eo q̄ iampridem cumulatum etiam uidebatur. Admirabilis nanqꝫ atqꝫ ſingularis eſt meus in te amor.ardor eīm pene incredibilis amoris erga te mei: meū occupauit animū inflāmauitqꝫ. Hoc mi Adriane uelim tibi pſuadeas:nō eſſe me tā im

becillo aio (ne dicã inhũano) ut a te aut officiis aut amore me vi
ci pmittam. hẽo eim in dies te m̃ chariorẽ. Accedit profecto ad a
morẽ nr̃m uirtus tua et merita citroultroqꝫ collata: q̃bus plane
fit ut nr̃a utrinqꝫ memoria: nullo nec locorũ nec tp̃ꝝ interuallo
extingui q̃at. ſũt eteim uolũtates nr̃e uehemẽtiſſie cõglutinate.
Nẽpe ego ſic exiſtimo ex oib⁹ nodis quib⁹ hoies ĩter ſe colligati
ſũt: nullũ eſſe qui magis aſtringat: q̃ꝫ familiaritas et cõſuetudo.
q̃ profecto fuit m̃ tecũ tam aſſidua: ut ſperẽ cũ alio nemine vnq̃ꝫ
fore maiorẽ. oĩa certe cõiunctionũ genera m̃ tecũ adeo ſũt corro
borata: ut neminẽ maiore q̃m te beniuolẽtia cõplectar. Dignus
nãqꝫ es pro tuis maximis ſplendidiſſimis uirtutib⁹ q̃m omnes
diligãt. ament. obſeruent. venerẽturqꝫ. Is etenim es quem uel
nullo prouocati beneficio boni et docti oẽs omni ueniuolẽtia pro
ſequi debeãt. hẽ q̃ me in tuis meqꝫ pro tua uoluntate utere. nun
q̃m tua te de me fallet opinio. Certe in mutuo amoris officio pre
ſtando uel plane equabo te: uel fortaſſis etiã ſuperabo. ceteris ete
nim in rebus q̊ magis uiſus fuero te inferior: eo magis atqꝫ ma
gis operam dabo: ut uel ipſe tu me iudices amando ſuperiorem.
Singularis eim tuus en me amor tantã uim hr̃: ut qd̄ de te p̄ſta
re poſſis: de me q̊qꝫ pollicearis. Nẽpe me vnũ ſic hẽto: q̃m benefi
ciis. induſtria. facultate. cõplures quidẽ facile ſupare poſſint. be
niuolentia uero et amore erga te ſtudioqꝫ ac fide: nemo profecto
adeq̃re poterit. Nẽpe q̃tidie te m̃ officioſiorẽ p̄ſtas ac iucũdiorẽ.
nichil eim p̄termittis q̧ ad meã laudẽ acceſſuꝝ putes. itaqꝫ non
poſſũ nõ letari: q̧ oib⁹ in rebus in amore m̃ reſpõdeas: reliquũ ẽ
ut amare me pſeueres. nũq̃ꝫ ei patiar uinci abs te: ĩ hoc tã nobi
liſſio tãqꝫ laudatiſſio hũanitatis officio. Nr̃a profecto amoris cõ
iunctio et colligatio ita in nob̃ q̃tidie cõfirmatur acceptiorqꝫ fit:
ut maius atqꝫ mai⁹ in dies incremẽtum ſuſcipias ſtabilitatẽqꝫ
Hoc uelim tecum exiſtimes neminẽ eſſe qui maiori a me q̃m tu
beniuolẽtia colatur obſeruerurqꝫ. Animus quidẽ tuus q̃m ſim
pliciſſimũ et apertiſſimum ẽẽ cognoui: facit ut plimum exoptẽ
vna tecũ amore cõiungi. Tãta eim uis amoris m̃ tecũ cõſtituta
eſt: et cõfirmata: ut facile intelligere poſſis: q̃m te cõiũtiſſimũ hẽ
am. Amicicia ſiquidẽ nr̃a q̃ ſũmis officiis culta et ornata ẽ: hoc

maxie expoſtulat:ut nichil int̄ nos iure denegari debeat. Amor
eīm in te meus q̄m a puericia ſuſceptū nō ſeruaui ſolū:ſꝫ etiā a
uxi:cogit me ut te familiarit̄ āmonere hortariqꝫ debeā. Ego cer
te mi Adriane te nō ſecus ac uitā ꝓpriā charꝝ hēo et cū ſine te
ſū:dimidio aīe mee carere uideor. ꝙ niſi eſſē occupatiſſius: mox
ad te aduolarē. meqꝫ vna tecū cū tuis rebus oblectarē:

Cū aliq̄m nitimur conſolari.

Proponas tibi ante oculos:ſi forte eadē res tibi dolorē mi
nuere poſſet: multa oppida q̄ quondā florentiſſīa fuere:
nūc proſtrata et diruta āte oculos iacere. et nos humūculi q̊ꝝ ui
ta breuior eſſe debet indignamur. ſiquis nr̄m interierit:cum tot
oppidoꝝ cadauera proiecta ac cōcaſſata uideamus: Cohibe ḡ te:
et animū tuū ad hanc cogitationem aduoca:multos clariſſīos ac
nobiliſſīos uiros (q̊s enumerare nō eſſet facile) uita deceſſiſſe q̊ꝝ
memoria iam prorſus euanuit. Memor eīm eſſe debes:nō hoīes
eſſe ad moriendū maxie natos. et ſi pr̄ tuus hoc tp̄e diē ſuum nō
obiiſſet:tn̄ paucis poſt diebꝰ moriturꝰ erat. Cogita ſiquidē et re
miniſcere ea q̄ tua pſona digna ſūt. noli te obliuiſci eū eſſe qui a
liis cōſueueris p̄cipe et dare cōſiliū. ea ḡ q̄ aliis:tu apud animum
tuū ꝓpone. ne imitere malos medicos qui alienis in morbꝭ ꝓfi
tēt ſe medicine ſciam tenere:ipi uero ſe curare nō poſſūt. Nec
eīm grauit̄ illi caſus ferēdi ſūt:q̊s nullo ingenii acumīe:nulloqꝫ
prudētie cōſilio:nulla deniqꝫ aīmi īduſtria:uitare poſſumꝰ. Illa
quidē cōſolatio maxīe uulgata eſt q̄m ſēp in ore atqꝫ in aīo hēre
debemꝰ:hoīes nos ut eſſe meminerimꝰ:ea natos lege:ut oībus te
lis fortune ꝓpoīta ſit nr̄a uita. itaqꝫ nō eſt nobꝭ recuſandū:q̄mi
nus ea q̄ nati ſumꝰ cōditione uiuamus. Ego quippe ſic cēſeo. qui
moriūtur aduleſcētulos: ex multis miſeriis atqꝫ iniquiſſīa cōdi
cione uite a diis īmortalibus liberatū iri. Nā ꝙ allatura ē ipſa
tp̄is diuturnitas q̄ maxīos luctꝰ uetuſtate tollit:id nos p̄ripe cō
ſilio prudētiaqꝫ debemꝰ. Nichil eīꝫ ī uita nobꝭ p̄t culpā īputādū
ē:eaqꝫ cū careamꝰ:oīa hūana pacate et moderate ferre debemꝰ.
nā ꝑditis oībꝰ rebꝰ:ipa uirtus ſe ſuſtētare poterit. Accipe coēm
illā maloꝝ cōſolationē q̄ (ſi poſſes eā ſuſcipere) maxima eſt: con
ſciaꝫ recte uolūtatis maximā īcōmodoꝝ ēē cōſolationē. et q̄ndo

pſatim⁹ qđ debuimus:moderate ꝙ euenit feram⁹. Tali eīm tp̄e aut cōſolari amicoꝝ eſt:aut conſolationē polliceri.ſed haud dubie ſpōdeo tibi acerbitatē iſtā:nō diuturnā fore.Sȝ ī tāta reꝝ ꝑturbatiōe mi Antoni:hēs aliqđ q̄ te cōmode ſuſtētare poſſis optiāꝝ reꝝ gliam:q̄ nec tibi uiuo:ne mortuo quidē eripiet͛.Ego eīm ſic exiſtimo fortunā ipam ueluti leuē et imbecillē ab aīo firmo et graui: tāq̄m fluctū a ſaxo frāgi oportere.h̄ cōſolatio licet multi pōderis nō ſit:tn̄ eſt tibi neceſſaria:ne āgoribꝰ opprimaris.Vellē ſiquidē he mee lr̄e tantū apud te ponderis hērent:ut oēm animi dolorē ꝑfecte abſtergerēt.fac ḡ pro tuo ſingulari animi cōſilio:ut inimici tui q̄ p̄nti calamitate gaudent:uirili ſtabilitate pſeuerātiaqȝ tua ꝑturbētur cōfundāturqȝ.Jā eīȝ (ut opinor) aīm⁹ tuus obduruit et lōgo reꝝ uſu cōcalluit:ad eas oēs erumnas pferēdas:q̄s in cōſtātia fortuneqȝ mutabilitas afferre potuit.Si eīȝ recte rē ipam nobiſcū aīo uolutare uolum⁹:nō eſt nobis pr̄ tuus morte ſublat⁹:ſȝ ex his tenebris intolerabilibuſqȝ erūnis hūane uite:in celeſte regnū: ad uitā ſēpiternā eāqȝ et lucidā et pſpicuā oīqȝ gaudio abūdātē euolauit.recepit quidē iā p̄mia bene acte uite.fruit͛ conſpectu oīpotētis dei.nulla re eget.nullis laboribus obnoxi⁹ ē.nūc delectatur.gaudet.exultat.ꝙ id bonū tandē eſt cōſecut⁹: q̄ nullū aliud aut felici⁹ aut beatius nec dici nec excogitari pōt.Cōſidera eteīm nullā hui⁹ uite ptē eſſe q̄ nō ſit multis āgoribus multiſqȝ āxietatib⁹ plena.ab ineūte eīm ortu infans deplorat uitā a meſticia īcipiēs:nec poſtea in oī etate ſua dolore aliq̄ uacat.itaqȝ p̄clare cū eo agi putandum eſt:qui hac uita decedit.

Cū aliq̄m ad recta et honeſta cōmonefacim⁹.

Tu ſiq̄dē hō mea opiniōe ſūma prudētia multa etiā doctrina. plīmo etiā reꝝ uſu.addo urbāitatē q̄ uirt⁹ ē (ut ſtoici recte putāt)exiſtimare nō debes ullā nobilitatē apđ uiros ꝓbos tātū valere ad uerā hoīs laudē q̄ntū ornamēta uirtutis:atqȝ ſtudiū hoēſte decoreqȝ uiuēdi.Jllđ q̄dē eſt amoris erga te mei q̄m a tua puericia nō ſeruaui ſolū:ſȝ et auxi:monere te atqȝ hortari: ut ī ſcie ac uirtutis ſtudiū oī cogitatiōe curaqȝ īcūbas.Hoc q̄dē amiciſſio aīo tibi ſuadeo cū aliq̄ etiā īſigni indicio mee erga te beniuolētie:ut ī

hãc urbẽ q̃m primũ poſſis te recipias. ac lr̃az ſtudio opã adhibeas
hẽs eim etatẽ oportuniſſiam excellẽs ingeniũ ac memoriã ꝓpe
ſingularẽ. itaqꝫ ſi laborẽ ſtudii aliq̃nto tp̃e ꝑferre uolueris: te ꝑſ
tior nemo eſſe poterit. Nã circa ſcie ac uirtutis ſtudiũ ita ꝑatus
atqꝫ aiatus eſſe debes: ut ea geras q̃ ab oibꝰ ſũma cũ admiratione
laudẽtꝛ. Ad oia etenim aduerſa ferẽda q̃ hoĩ accidere poſſũt: et q̊tidie
accidũt: phĩe magnã grãm hẽre debemꝰ. q̃ nõ m̃ a ſollicitudie nos
abducit: uerũ etiã cõtra oẽs fortune impetꝰ armat atqꝫ munitiſſi
mos nos facit diſponitqꝫ: ut q̇ culpa caret: id in malis nõ putemꝰ
numerãdũ. Nã cũ tibi etas oportuniſſia ſit: ualde cõſẽtaneũ erit
ocio lr̃ario indulgeas. q̃ eim nudis aĩmis ꝑcipiũtur: tenatiꝰ herẽt
Nullus m̃ crede nec iocuſ nec ludus aut pulchrior ẽ aut laudabili
or: q̃3 diſciplina et exercitatio honeſte decoreqꝫ uiuẽdi: cui ſi te to
tũ penitꝰqꝫ dederis: et tibi honorẽ maximũ: et nob̃ oibꝰ quos tua
ſpes alit: incredibilẽ iucũditatẽ allaturus ſis. Cõſidera quippe ac
ãte oculos tibi ꝓpone: q̃nta phĩe capeſſẽde grã antiq̃ phi et quidẽ
nobiliſſimi eq̃ aĩo tulerĩt: q̃ntas q̊qꝫ uoluptates etiã neceſſarias a
ſe ipis ſpõte ſubtraxerint: ut trãquillo aĩo ſapĩe ſtudio inſudarẽt
nec eim phõꝝ principes pythagorã. anaxagorã. ſocratẽ. platonẽ.
ariſtotelẽ. aliq̃ corporis delectatio ſuis ĩ ſtudiis claudicare fecit:
ſ3 his oibꝰ blãdimẽtis q̃ nobiſcũ natura ꝓgenita ſũt: q̇bꝰ ꝉ hoĩes
grauiſſimi ſepenumero capi ſolẽt: admirabilẽ moderationẽ habu
rũt.

Cũ aliq̃m laudibꝰ ornare uolumꝰ.

uid dicã de p̄ſtãcia tua: nẽpe ad eas laudes et ſplendoris et
nobilitatis q̃s e parẽtibꝰ ſuſcepiſti: ꝓpriã aliq̃3 ſuꝑaddere
conatꝰ es: uſqꝫ adeo ut maximã doctrine et igenii gl̃iaꝫ adieceris.
Noui eiꝫ te ẽẽ hoiem ueritatis cultorẽ. fraudis inimicũ aꝑte frõ
tis uiꝝ qui qđ aĩo ſẽtis: id etiã ſine duplicitate ore fatearis. itaqꝫ
ſcio te cõſtãtẽ in oĩ uite curſu nec ĩ ullo uirtutis officio claudicare
Noui eim tẽꝑãtiã et moderationẽ nature tue: noui aĩꝫ cũ m̃ ami
ciſſimũ: tũ nulla in ceteros maliuolẽtia ſufuſũ: ſ3 magis (ut mea
fert opinio) ꝑtim magnũ et excelſũ: ꝑtim aptũ et ſĩpliciſſimũ. Ad
mirabilis ſiq̇dẽ nature tue diſpoſitio ita te ad oĩa armauit: ut for
tuna ſuffragãte maxĩas q̃ſqꝫ res: facile ſis cõſecuturꝰ. Tãta nã
qꝫ hũaĩtas ĩ te reſidet: tãta affabilitas: ut ꝉ duriſſĩos lapides ĩ tui
amorẽ

allicere poſſis. laudes ſiquidē tue et integritate et clemētia ſic am
pli ficate ſūt:ut ad eas nichil addi poſſe uideatur. nā uirtutis et ſa
piētie amatorē atqꝫ āplificatorē ſēp te eſſe cognoui. Ego nāqꝫ ut o
mittā nobilitatē tuā q̄ maxīa eſt: hoc vno uincis optīos q̊ſqꝫ atqꝫ ī
nocētiſſios: ꝙ in oī lrāꝝ gn̄e abūde eruditꝰ es. Admirari eīm ſoleo
grauitatē. modeſtiā. et ſapiam tuā. tāta eīm eſt pſtātia tua: ut pre
ter te nō ſit quiſq̄m ī q̄ imaginē antiq̄ et uernacule prouītatis poſ
ſim agnoſcere. Credo certe fortunā te m̄ dediſſe amicū āplificatorē
mee dig̃tatis. et ut ita dixerim p̄dicatorē meritoꝝ meorū admodū
gratiſſimū. Adeo nāqꝫ in lingua tua diſertꝰ es: ut ex illo tue eloq̄n
tie benigniſſio fōte: ueluti riui ſalubri q̊dā tēpamento ad multos d̄
currāt: q̊s et ipi haurire: aliiſqꝫ coīcare poſſint. tāta nāqꝫ eſt maio
ꝝ tuoꝝ āplitudo: tāta nobilitas: tāta deniqꝫ uirtus: ut eoꝝ recorda
tione: oīs eoꝝ poſteritas decorata ſit. nā ſupra ſcīe tue mag̃tudinē
q̄ oēs hoīes āteceſſis: tāta ī te moderatio: tāta uis īgenii: tāta lrāꝝ
eruditio: tāta deniqꝫ moꝝ honeſtas repitur: ut nichil tibi deſit: eoꝝ
q̄ animꝰ bene natura inſtitutus deſiderare ſolet. Tāta profecto eſt
moꝝ tuoꝝ excellētia: ut oēs cōi cōſilio te uirtuoſiſſimū exiſtimēt et
appellēt: et quidē ſūma ueneratione dignū. etenim cū de te loquūtur
(ſepe āt id faciūt) nichil eſt p̄cipue laudis: ꝙ tibi nō attribuendū pu
tet. nā q̄nta ſit tue prudētie uis: q̄ntū ingenii acumē: q̄nta ſapīa:
q̄ntus deniqꝫ reꝝ agendaꝝ uſus et expientia: admirari magis q̄m
explicare poſſū. Nēpe illud audeo affirmare te uiꝝ oī quidē ſcia p̄
ditū eſſe. et ꝙ laudabilꝰ eſt oī religione et uite ſcīmoīa exornatū:
adeo ut nr̄a tp̄ra nec liberalitate nec oī uirtutū gn̄e pſtātiorē pdu
cere potuerint. Te q̄dē oī lrāꝝ uarietate nō m̄ iis q̊s uidimꝰ ſed iis
etiā de q̄bus aliq̄d laude dignū audiuimꝰ āteferendū arbitror. tāto
nāqꝫ ingenii acumine: tāta aīmi induſtria: tanta intellectꝰ acuita
te: tāta deniqꝫ eruditiōe te pollere uideo: ut īſignes uirtutes tue nō
laudē: ſꝫ potiꝰ admirationē mereātur. Amplitudo ſiquidē tua om
niū bonaꝝ artiū amātiſſia uehemēter cogit: ut oīuꝫ meaꝝ artiū te
michi comitem ac patronum adiungam. Excellens ſiquidem inge
nii tui acumē q̊ te pulcherrime inſignitum uideo admonet: ut om
niū cōſiliorū meorū te pticipē efficiā. nō eīm ſatis intelligo cuius
piā prudētia tua ſupiorē eſſe poſſe. Eximia q̄ppe clariſſiaꝝ uirtu

tũ tuaꝝ ãplitudo ſũmis laudibꝰ celebrãda ẽ.et claꝛiſſĩa oĩum uo
ce in celũ extollẽda. Ea nãqꝫ urbanitate moꝝqꝫ elegãtia ſẽꝑ fuiſ
ti:ea ingenii ĩduſtria:ea deniqꝫ ſermonis facũdia:ut ĩpos etiã la
pides in tui amorẽ excitare q̃as.ꝑſpicue eĩm in te dignoſco ea q̃
ĩ eruditiſſĩo ac ſapiẽtiſſĩo uiro ẽẽ oportet. Noui eĩm te eũ eſſe q̇
cũ oĩbꝰ ꝑclaris ingẽtibuſqꝫ uirtutibꝰ nemini oĩum cedas: tũ et
prudẽtia.grauitate.ac munificẽtia: cũtis mortalibus ãtecellis.
Cõſiliũ ſiquidẽ tuũ facio certe plĩmi:tũ ꝙ ẽ prudẽtiſſimũ: tũ ꝙ
ꝑ ſe fert tuũ erga me aĩmũ beniuolẽtiſſimũ. Diligi eĩm abs te ꝑ
ſtãti indole aduleſcẽte ac ſingulari pꝛudẽtia uiro:nõ mediocri fe
licitati exiſtimandũ eſt.tot tãteqꝫ ſũt admirabiles ſũmeqꝫ uirtu
teſ tue tãqꝫ ĩſignes:ut cũ oĩ antiquitate nõ iniuria poſſis de glĩa
cõtendere.ſꝫ de his malo apd̃ alios:q̃m apud te ĩpm uerba facere.
Noui eĩm te hoĩeꝫ prudẽtiſſimũ et q̃dã q̃ſi ſpecula:cũcta proſpi
cere nec ſolũ qui curſꝰ reꝝ:ſꝫ etiã qui exitus futurꝰ ſit. Nã cũ
audiſſẽ iãdiu a plĩmis te eſſe uiꝝ doctiſſimũ atqꝫ in oĩ lr̃aꝝ gene
re ꝑſtãtiſſimũ: ſtudioſiſſimũqꝫ:ſtatim incidit ĩ mentẽ meã cogi
tatio:ut me tibi ꝑpetuo obſeq̃o dedicarẽ. Oĩs ꝓfecto qui hũanis
ĩ rebꝰ recte ſapiũt et ſẽtiũt:te uehemẽter laudãt ac miris laudĩ
bꝰ proſequũtur. et qꝛ illa uera laus exiſtimãda ẽ q̃ a laudatiſſĩs
uiris ꝓficiſcitᵃ et ab iis celebratuꝛ qui ĩ maxĩa laude uixerũt.iõ
ſi uirtꝰ aliq̃m honorẽ pꝛomeretᵃ:tu certe ꝑſtãtiſſimũ dignitatis
gradũ obtines. Tãta ſiquidẽ meritoꝝ ornamẽta ĩ te vno cumu
latiſſĩe repiũtᵃ:ut ea nõ ſolũ explicare:ſed etiã uix enarrare po
ſſẽ.Tãta tibi uirtutũ ornamẽta adeptꝰ es:ut ſũmꝰ uir copioſiſ
ſĩe factꝰ:nomẽ tuũ ĩmortalitati miꝝ ĩ modũ cõmẽdaueris. Sin
gularis eteĩꝫ tui ĩgenii uigoꝛ:atqꝫ honeſtiſſĩa uite ĩſtitutio nõ ſo
lũ incredibilẽ apud uires exiſtimationẽ cõcitauit:ueꝝ etiã mira
bilẽ apd̃ oẽs hoĩes ſplẽdoris laudẽ adepta eſt.Tãta ſiq̃dẽ facũdia
dicendiqꝫ ubertas tibi adeſt:ut in charactere dicendi oẽs etiã ele
gãtes uiros excellere uideare.Eteĩm ut breuiſſĩe q̃ de te ſẽtio di
cã:q̃nuis m̃ centũ eſſe lingue:oraqꝫ centum:et ferrea uox:omnẽ
magnificentiã tuã amplitudinem nitoremqꝫ oſtendere minime
poſſem. Etenim ut paucis que de te ſentio includam:et ſi oĩa m̃
membra in lingam uerti poſſent: omneſqꝫ mei corporis artus

hūana uoce reſonarēt: ī explicāda excellētia tua utiq3 defeciſſet.
nō ſūt quippe ſermones quib9 ullo m̄ exprimi ualeāt. Tanta nā
q3 ē in te hūane pfectionis integritas: ut audeā dicere: plura ex
te vno hoie emanaſſe uirtutū exēpla: q̄3 vniuerſi hoies oī tp̄e edi
Cū de eplē lōgitudine aut breuitate nos excuſam9. derint.
teim tabellari9 tu9 uenit ad me tūc cū ad diſceſſū maxi
me properet uix h pauca potui comētari. Narare cer
te hoc loco tibi q̄ in ſtatu eſſē: niſi et magna reꝝ ꝑturba
tio: et uehemēs aīmi dolor īpedirent. occupatioēs eīm mee q̄ opi
niōe mea iuſte ſūt: faciūt ut tecū hoc tp̄e lōgior ēē neq̄am. Fuiſſē
ſane ꝓlixior ī ſcribēdis ad te lr̄is: niſi ſperarē te breui affuturꝝ ꝗ
ut facias uehemēter rogo. ſpero eīm nos de multis reb9 conſiliū
Cū opā ac diligentiā nr̄am noſq3 totos aliis offerim9. hituros
ic eīm cauſā tuam egi ut ne maiore uigilantia. nec gra
uitate. nec ſtudio. nec cōtentiōe: quiſq̄m facere potuiſſet.
cū ſūma etiā teſtificatiōe tuoꝝ in me officioꝝ et amoris erga me
tui. Hoc tibi p̄ſtare poſſū ſiue affirmare: me oīb9 in rebus āplitu
dinē tuā ſūmo ſtudio ſūmaq3 opa retētuꝝ. Ego uero ſic poſſū po
llicerī: me tibi abſēti tuiſq3 p̄ntibus: oīb9 in rebus cumulatiſſie
ſatiſfaturꝝ. De me hoc tibi poſſū affirmare: nullū tp9 in reb9 tu
is aut agēdi aut cogitādi p̄termittere debere. nec eī3 q̄nq̄3 ex tu
is aut fide maiorē: aut tui amātiorē: poteris inuenire. Ego q̄dē
ut debeo: nullā rē q̄ ad te ꝑtineat: negligēdā putabo: nullūq3 offi
ciū erga te hoīs amātiſſimi. ſtudioſiſſimi. officioſiſſimi. atq3 dili
gētiſſimi p̄termittā. Sed ut ad ea q̄ coniūctiora ſūt reb9 tuis re
uertar. uelim ita tibi perſuades: nullā rem ēē minimā que ad te
pertineat: que michi non charior ſit: q̄3 mee res omnes. itaq3 q̄n
tum humano et meo conſilio efficere potero: tuum negociū perfi
ciam. Omnem nanq3 uite mee partem honori tuo dicādam exiſ
timo. itaq3 quantum ſtudiis: q̄ntum induſtria: q̄ntum deniq3 in
genio cōſequi potero: id omne ad tuum arbitriū libentiſſime tri
buere conabor. Nēpe oīa mea ſtudia. oēm operā. laborē. curā. di
ligētiā. induſtriā. cogitationē. mētē deniq3 oēm: ī tua diḡtate fi
xi et locaui: ſtatuiq3 ī te vno nō fortunas m̄: uerꝫ etiā oīa mea po
ſita ēē debere. Nā hoc vnū exiſtima ut ſi q̄d acciderit: ꝗ ad tuā

digtatē ꝑtineat: et ſi uix fieri poſſit:tñ parē me tibi grãm rela
tuꝝ.oibus nāq; officiis meis efficiā ut uere poſſis iudicare me ti
bi nō amicū m̄:ueꝝetiā amiciſſimū. Nā de me ſic cōteſtās imor
talē dm ꝓmitto atq; cōfirmo ꝓ tua dignitate.uiribꝰ.potētia
īduſtria.grauitate.auctoritateq;: me oīa ꝓ te officia libētiſſie
ſuſceptuꝝ:defēſuꝝq;.oīa uolo a me et poſtules et expectes. meis
eim ī te officiis:cogitationes tuas uicere conabor. Velī; eim ita
fortuna tuliſſet: ut q̄nti tu me facis:tanti ego te facere poſſē.qd
tñ ipm neſcio q̄ ꝓmotꝰ animi diuinatione:me factuꝝ ſpero.ni
chil unq̄; m̄ iubeb:in q̆ nō expectationē tuā diligētia mea uincā
Oīa eteim q̄ a multis ꝓ̄pta ēē ſcio:a me ſūt patiſſia nichil ei;
ē in re familiari mea qd malim ego ēē meū:q̄; tuū.itaq; res tue
tāte m̄ cure ſūt:ut tibi ipi aut par aut certe ꝓximꝰ ſim. Hoc
ſane uelim exiſtimes tibi abſēti nichil ēē tā ꝓ̄ptū tāq; patū:q̄;
curā diligētiāq; meā illis ꝑ̄ſertim in rebꝰ que ad tuā dignitatē
maxie ꝑtinere uideātur.itaq; nō fortuitu ac repētina aliq̄ uolū
tate:ſed firmo q̆dā et ſtabili iudicio res tuas oēs āplificabo.Ego
uero tibi ꝓfiteor ac polliceor meū ſtudiū in oī officii gn̄e qd ad
honeſtādā gl̄iam tuā maxie ſpectare uideatᷣ.tu uero ſtatue cir
ca me q̄ntū ꝓ tuo iudicio tribuēdū putaueris. Scito eim me oīa
q̄ uoles ſūmo ſtudio curaq; facturū nec ullā rē tā magnā nec tā
ꝑuā putes:q̄ m̄ ꝓ te ſuſcepta aut difficilis aut aſꝑa uideatᷣ oīa
itaq; q̄ in tuis rebꝰ agā:nō laborioſa m̄:ſ; honeſta uidebūtur. Il
lud certe cogitare debes me oīa ꝓ te factuꝝ: q̄ autītereſſe tua:
aut etiā te uelle exiſtimauero:ſi ullo m̄ facere poſſim. Quid eim
tibi d me ſpandū ſit:nō re minꝰ q̄m opinione liquido cognoſcere
poteris.nā q̄ntum hūanum et meū poterit ꝑ̄ſtare ingeniū:id dig
nitati tue libentiſſie conferā.Nā ita dignitati tue in oibus faue
re debeo:ut oē meū conſiliū.ſtudiū.officiū.opam.laborē. diligēti
am:ad amplitudinē tuam conferre nullatenus dubitē.qua in re
amicicie nr̄e que m̄ chariſſia eſt:q̄m quoq; ſanctiſſie colēdam pu
to:me ītelligo ſatiſfactuꝝ.Nā de me ſic uelim iudices:quicq̄d na
tura ł fortuna:aut q̄uis etiā aīmi ſollertia aſſecutus ſū:me tibi
polliceor allatuꝝ:ut nullo unq̄m pacto tibi defuturꝰ ſim.Nā a
me oīa tibi liberiſq; tuis patiſſia ēē confidas uelim: id eim et ue

tuſtās nr̄i amoris:et tua erga me officia iure q̊dā poſtulare uidē
tur.Hoc tibi de me exiſtima nichil eſſe tā difficile tāqꝫ horridū:
ꝙ nō m̄ pꝛo te ſuſceptū:iucūdū ſit futuꝝ.nā Vniuerſū ſtudiū me
um:opā.conſiliū.induſtriā ac fidē:cūcta deniqꝫ q̄ in pot̄ate mea
ſūt:tibi ad oēs caſus q̄ꝫ paratiſſīa eſſe cōfidas:uelim.Hoc eīm ue
lim tibi ꝑſuadeas:me te ēē alteꝝ. nō m̄ in iis rebꝰ q̄ ad te ip̄m:ſꝫ
etiā in iis q̄ ad tuos ꝑtinere uideātur.itaqꝫ uelim iudices q̈ntū e
go poſſū:me tibi dignitatiqꝫ tue:ſūmo cū ſtudio p̄ſto ſēꝑ futurū.
Nēpe de me ſic uelim iudices tibi ēē deditiſſimū. ut d̄ me meiſqꝫ
oībꝰ nō minuſ pꝛolixe poſſis pꝛomittere:q̄ꝫ de tuis ſolitus ſis pol
liceri.itaqꝫ q̄cūqꝫ dignitati tue cōducere arbitrabor:oīa ſtudioſe
diligēterqꝫ curabo.Si m̄ daretur optio ut eā uiuēdi cōditionē eli
gerē q̄ aīo meo iucūdiſſīa eſſet:nō aliā pꝛofecto optarē: q̄ꝫ āpliſſi
me p̄nitati tue oībꝰ modis inſeruire.Nēpe q̄cūqꝫ m̄ bona ſunt
aut fortune beneficio tributa:aut meo labore parta:tāetſi a me
charius ſint exiſtimata:tn̄ in tui obſequiū exponere minime du
bitabo.itaqꝫ tibi ꝑſuade q̈ntū uiribꝰ eniti:cōſilio prouidere: auc
toritate moneꝛe potuero:hoc oē pꝛo te libētiſſīe fatuꝝ.Nā ſi oīa
m̄ et d̄s et fortuna integra pꝛoſꝑaqꝫ ſeruauerit. nec depugnare
ſi occaſio tulerit:nec mori ſi caſus acciderit:pꝛo te paratioꝛ pote
rit eſſe quiq̄ꝫ.eteīm hēo te in dies chariorē.ſollicitudineſqꝫ meas
magis atqꝫ magis tua merita excutiūt:nequid aut in te colēdo:
aut obſeruādo p̄termitā.Profiteor eīm me tibi amicū nōſolum
tue dignitatis fautorē:uerūetiā āplificatorē. nā cū tui honoris
cupidiſſīus ſim:nullū eſt ꝑiculū ꝙ pꝛo te refugiēdum putē.itaqꝫ
hoc deniqꝫ ſū aīo:ut ſi pꝛo te m̄ uita exponēda ſit:p̄clare mecum
actū fuiſſe putē. Sic uelim tibi exiſtimes oē meū ſtudiū.curā.di
ligētiā.opes.coꝛpus.animū deniqꝫ meū q̊ nichil m̄ in uita chariꝰ
ē: pꝛo tuis calamitatibꝰ leuādis me libētiſſīe expoſituꝝ. Nā cū
m̄ exploratū habuerim: et Vna oīuꝫ uoce feratur eos hoīes apud
te ſēꝑ in p̄cio fuiſſe in quibꝰ uel aliqd̄ lr̄aꝝ ſimulacrū apparet:
ideo me tibi dedicandū putaui.Velim tibi pollicearis eū me ēē q̊
de Vno oīa tibi poſſis et recipe et ſpondere:q̄ ab aīo ingenuo atqꝫ
gratiſſīo p̄ſtari q̄āt. itaqꝫ laborabo ut liq̄do cognoſcas atqꝫ intel
ligas me ui amoris abs te uinci non poſſe. Nichil eſt pꝛofecto q̊d̄

magis cupiã q̃m id p̃ſtare ut q̃m dilucidiſſie pſpicias me vnũ ẽẽ ſẽpqꝫ futuꝝ:q̊ de vno oĩa tibi poſſis polliceri q̃ ð gratiſſio et obſer uãtiſſio hoie expectari couẽniat. Nẽpe uelim tibi pſuadeas me ita eſſe tuũ ut oĩa tibi de me poſſis q̃ſi iure q̃dã peculiari pollice ri. Velim tibi pſuadeas me vnũ eſſe ppetuoqꝫ futurũ:qui nichil nec puum nec magnũ tua cauſa ſim recuſaturꝰ.q̃re peto abs te atqꝫ cõtendo:ut omnibus in rebus officio opaqꝫ mea nõ utaris ſo lũ:ſed etiã ſi opus fuerit ut ita dixerim abutaris. Nẽpe ob ſin gularia tua in me merita:ſicuti molliſſiam cerã ad tuũ arbitri um tractare:et flectere me poteris. itaqꝫ q̇cquid natura aut for tuna aut q̃uis etiã aĩmi ſollercia ſũ aſſecutꝰ: totũ tibi polliceor. doqꝫ fidẽ donec ſp̃s in me mãſerit:nullo unq̃ꝫ pacto tibi defutuꝝ Ego quidẽ Rex optĩe hoc vnũ ꝙ hẽo me tibi totũ dono ac dedico. ſiquid aliud m̃ aut maius:aut illuſtriꝰ extitiſſet: id ſacroſcẽ ma ieſtati tue multo alacriꝰ obtuliſſẽ. Hoc profecto uelim exiſtimes aut tibi pſuadeas me nõ minori cura uelle tuis laudibus q̃m me is fauere.et honorẽ tuũ nõ minus m̃ q̃m tibi ip̃i chariſſimũ eſſe. Ego ſiquidẽ ut par eſt ad id ꝙ uoles me oĩo confirmo:meqꝫ tibi totũ accõmodandũ exiſtimo.nec eĩm poſſẽ a tua honeſtiſſĩa uolũ tate recte diſſẽtire.itaqꝫ q̃ntũ ſtudio.diligẽtia.induſtria.labore. uigilãtia cõſequi potero:id omne ad arbitriũ tuũ libentiſſie con ferã. Hoc ſane uelim de me cogites:nullã rem tã arduã eſſe:q̃m non p te leuiſſimã putẽ:ſi m̃ itellexero aliq̃ ex pte officiũ meũ ti bi profutuꝝ.Et qꝛ nõ tãte m̃ ſuppeditãt facultates:ut tibi prout de me meritus es:ſatiſfacere poſſim:hoc tibi poſſũ affirmare:me ip̃m meaqꝫ oĩa pro ãplitudine atqꝫ dignitate tua libẽtiſſie expo ſituꝝ. Certe pp amorẽ q̃m ab ineunte pueritia erga te firmo et ſtabili iudicio hẽo confirmatiſſimũ:mirabilit̃ tue dignitati faue re debeo:q̃m m̃ tecũ ſtatui ſẽp hẽre coẽm. Hoc tibi uelim exiſti mes res tuas ita diligent̃ tractatuꝝ:ut aliq̃ndo intelligas me ſẽ p et iã olim de tuis ornamẽtis et cõmodis magnope cogitare.

Cũ miſeriã aliq̃m nob̃ ſignificamus ineſſe.

antis ei p̃ter opinionẽ moleſtiis et calamitatibus repletꝰ ſũ:ut me iã uiuere peniteat. In eũ ei caſũ me fortuna p duxit:ut niſi diuina clementia m̃ opẽ tulerit:nõ exiſtimo me ad

felicē uſqꝫ exitū puētuꝝ. In id ei infortuniū fortuna me uenire
coegit:ut niſi d̄s optatis meis acquieuerit:acerrima aīmi ptur
batis m̄ prouētura ſit. In eā quidē tempeſtatē me fatuꝫ iniecit:
ut niſi d̄s opē tulerit:nunq̄m ad proſpū finē ſim puenturus. nā
neſcio q̊ infelici fato in eam iacturā incidi: ut multū ab ſpe mea
plane deciderim:ac prorſus fruſtratus fuerim. itaqꝫ niſi d̄s m̄ p̄
ſidio ſit:magnā animi deprauationē in me futurā intelligo. Ve
llē profecto ſi te occupationes nō detinēt:huc q̄mprimū uenires.
aliq̄m ei meis pturbatioibus (ſiq̄ eſt q̄ poſſit afferri) medelā p̄be
res. Vellē ſiquidē mi Antoni ī meo grauiſſīo caſu affuiſſes.mul
tū eteīꝫ pn̄tia tua et cōſolando et prope eq̄ dolendo me iuuare po
tuiſſes. Eo nāqꝫ fato natus ſū et talē meā fortunā eſſe intelligo:
ut oīa m̄ aduerſa ſuccedere debeāt et q̄ magnū m̄ detrimentū ſit
Sequūtur ſētentie q̄ cōfutationi potiſſimū deſeruiūt. allatura
uorſū ꝗ hec rō longior fortaſſe q̄m putarā: qꝛ ſū admira
tus te quicq̄ꝫ de me temere credidiſſe. Sꝫ h̄ ſatis multa ꝟ
plura potius q̄ꝫ neceſſe fuit. facit āt nō locacitas mea: ſꝫ
beniuolētia:ut lōgiores ad te eplās mittā. Non putes me h̄ ad te
ſcripſiſſe ꝙ plus ipe proſpiciā: q̄ꝫ te uidere et intelligere m̄ pſua
ſerim:ſꝫ qꝛ fieri poteſt ut tua ea pturbatiore aīo cogites: ideo pu
taui eſſe meū:ꝙ in hoc ſentirē:tibi exponere. Nec his quidē uer
bis nunc ita ago ut exiſtamē te ita afflictū:ut iā oī ſalutis ſpe or
batus ſis:ſꝫ qꝛ fieri pōt ut pturbatione impeditus:minꝰ h̄ aīmo
cogites. Sed in re ſeueriſſīa tecū ut ſoleo iocabor:ſed remoto ioco
tibi amiciſſīo aīo p̄cipio:ut quicquid ad tuā dignitatē tuendā at
tinere iudicaueris:ita diligēter curabo:ac ſi res mea et q̄dē mag
ni pōderis ageretur. Sed inquies fortaſſe heus tu quid mecū ioca
ris p lr̄as: nēpe reſpōdebo tibi me abs te hoc didiciſſe. h̄ ſigna ſūt
mee erga te tueqꝫ in me īcredibilis beniuolētie. Sꝫ h̄ iocati ſimꝰ:
et tuo more et nō nichil etiā nr̄o. Nec ei dubito quin fortuna aut
natura tibi aſpirāte:hoc facere nō poſſis:ſed ut arbitror cauēdū
tibi eſt ne in hac te tranſuerſū vngē (ut aiūt) a debito amicoꝝ cō
ſilio ſupgrediare. Sed caue mi Petre ne inanis potius q̄m uere
glīe nitaris. nā plurimū refert an uera laus de nob̄ p̄dicetur: an
falſa et uacua ſit glīa nr̄a. nā uera lauꝰ ī uirtute ſuas hʒ̄ radices:

falſa uero potius hoīnum ſermone:q̄m ſuis uiribus fulta eſt.Sꝫ caue putes ullas lr̄as vnq̄m aut grauiores aut ornatiores michi uiſas fuiſſe.idqꝫ factum arbitror tum meritoꝝ in me tuorū exi mia quadam magnitudine: tamen uerboꝝ ſentenciaꝝqꝫ mira q̄ dam grauitate et eloq̄ntia:ut ſummā illam hūanam dicēdi facū diam:perfectiſſie rep̄ſentare uidearis. Ego uero ꝙ mecum ita e geris:dignā tua uirtute grām referre neq̄o:ſed addatur mee mi nori gratitudini ꝙ perpetuo cōiunctionis uinculo ad omnem fa mulatū tibi deuinctus ero. Ego uero in obſequio tibi p̄ſtando:at qꝫ officiis meis:uincā lōgiſſie cogitationes tuas expectationēqꝫ de me tuā plimum ſuperabo.Ego uero pro uiribus nitar ut ma ioribus beneficiis te exornē:q̄m tibi in mentē euenire poterunt. Quod ad me attinet:ſi ceteris in rebus a te ſupabor:amādi tn̄ of ficio nunq̄m abs te ſupari potero.reliquū eſt q̄ ut q̄ in nr̄a amici cia fundamēta optia facta ſūt: ea ei robore pro tua parte ſtabili enda cures. Sed poſſes tu mi adriane haud iniuria hāc meā peti tionē recuſare:ſūmis p̄ſertim occupatioībus īpeditus:tua tamē ſingulari hūanitate confiſus: magno cū pudore meo petii abs te qd̄ iuſte negare poteris. Nō deberē te uiꝝ ſūma auctoritate p̄di tū onerare:p̄ſertim cū ſis plurimum defatigatus:ſꝫ tua incredi bilis probitas me inuitat:hoc tibi cōmendare debeā. Sꝫ poſſes tu quidē hāc meā uoluntatē refutare: multis p̄ſertim aceruiſſimis moleſtiis opp̄ſus:ſed tuus ī me ſingularis amor aditū prebet: ut hoc ab hūanitate tua petere audeā.Sꝫ caue putes me aliū magiſ q̄m te ip̄m diligere:q̄re iniuriā a te m̄ fieri puto nō mediocrē: cū aliquid a me p̄cibus impetrare conaris. Hec breui ad te ſcripſi: cetera ſūmo cū dolore īpeditus atqꝫ incredibili anguſtia ꝑturba tus ſcribere nō potui.Sꝫ ſi fortuna optatis meis reſpōdere uolu erit:tuis in me beneficiis:abūde reſpōdebo.Sꝫ ſi cogitatioībꝰ me is d̄s benigne optēpare uoluerit:parē officiorū uiciſſitudinē tibi reddere conabor.Sed q̄nq̄m ſaluberrimū conſiliū tibi deeſſe nun q̄m pōt:tn̄ ſupabundātia amoris erga te mei: facit ut tibi debeā ſcribere:q̄ mea m̄ rō pſuadebat.Sed de cōfutatione ſatis dictū ē. nā multe ſētentie eaꝝ q̄ ſupra deſignate ſūt:p̄ſertim in cōfirma tione:et q̄ inferius maxīe ī cōcluſione aſſignabūtur:cōfutationi

accõmodari poterũt. Has ſiquidẽ clauſulas p̄ro diuerſitate nego cioꝝ nõ deſtinxi: q̄d facile et ſine labore quiſq3 proſpicere poterit cui negocio q̄q3 ſenĩa potiſſimũ deſeruiat. Nunc uero q̄ſdã addu cã ſenĩas q̄ induci ſolent in mediũ diggreſſionis q̄m parenteſim a p̄pellãt: q̄ cõfutationi magis q̄m aliis p̄tibus inſeruiũt. Licet eĩ ueꝝ dicere. Nõ eĩm poſſũ aliter dicere. Sic eĩ eſt dicendũ. Sic eĩ3 placet m̄ illũ appellare. Id q̄d ignorat nemo. Plura eĩ eplẽ cõmit tenda nõ erant. Neſcio eĩ q̄ fato meo id m̄ cõtigit. Q̄d ego ab ado leſcẽcia iudicaui. Proliriores nãq3 hoc tp̄e ad te lr̃as dare non o portebat. Et id feci parce et molliter. Q̄d ita eſſe cõfido. Libet ceꝛ te tecũ iocari. Nichil te fugere vnq̄m potuit. Plibus eĩ te adhor tari nõ debui. Hic eĩ alter erat tue eplẽ locus. Nõnunq̄m tp̄ibus inſeruiendũ eſt. Plerũq3 eĩ tp̄is occaſioni cedendũ eſt. Non eĩ ob ſcuris perſonis res agitur. Vtor eĩ libẽter uerb̄ tuis. Vt p̄clare Cicero ait. Vt auctor eſt ariſtoteles. Q̄d dii prohibeãt. Q̄d dii p̄ſ pere fortunẽt. Leuat eĩ dolorem hũane cõditionis recordatio. Q̄d marie deteſtandũ fuit. Libet eĩm cũ ad te ſcribo: oĩa loqui libere q̄ ſentio. Satis eĩ3 iocati ſum9. S3 iã de clauſulis petitionis dicen dũ eſt. ex quib9 nõnulle ut cõcluſiones accipi ſolent. eteĩm petitio cũ in eplã ponitur: nõnunq̄m concluſioni adiũcta eſt.

Petitiones cũ amorem noſtrum in alios oſtendimus aut nr̃am operam et induſtriam pollicemur aut nos noſtraq3 omnia eis de dicamus: ſignificamuſq3 nos eis plurimũ debere.

uapropter rogo te ut eo aĩo inter nos ſim9 amico et p̄be nigno. q̄ ſẽp̄ fuimus. Itaq3 has lr̃as ad te dedi ut tibi hõi amiciſſio hũanitatis officio ſatiſfacerẽ. precor q̄ p̄petuo teſtes ſin ſingularis dilectionis erga te mee. Rogo te et nimiũ ro go has lr̃as exiſtimes federis ac p̄petui cuiuſdam amoris erga te mei hĩturas uim poti9 q̄m eplẽ. Quãobrẽ cum nr̃a amicicia per ſe ſit iã confirmatiſſĩa: ei9 fiducia peto a te: ut me abſentẽ q̄bus cũq3 in rebus opus fuerit: tua diligẽtia me proſeq̄re: ſi nullũ tuũ apud me officiũ intermorituꝝ exiſtimas. Peto abs te ut obſeq̄o meo prout tibi placuerit utare. Ideo te uehemẽter oro ut me in tuoꝝ numero hẽre uelis. Rogo te hẽas me ueluti vnũ ex his qui tibi marie inſeruiũt obſequũturq3. Rogo te me facias certiorẽ q̄

nã modo quibuſue in rebꝰ:tibi plimum prodeſſe potero. Itaqꝫ cũ
maxĩum m̃ tecũ ſit amicicie uinculũ:magnope a te queſo: ut ad
eã uoluntatẽ q̃m in me ſemp habuiſti:qꝫ maxiꝰ amoris cumulꝰ
accedat.hoc ãt fiet:ſi quibuſcũqꝫ rebus poteris dignitatẽ meã ex
ornaueris. Proinde rogo te hẽas me ueluti vnũ ex tuis familia
riſſis atqꝫ intimis tibiqꝫ neceſſariis:et prope oĩum qui aliquid ti
bi debere uidẽtᷣ gratiſſimũ. Itaqꝫ ago tibi grãs q̃s poſſũ maxĩas
teqꝫ rogo oroqꝫ:ut nullã rem putes nec paruã nec magnã q̃m nõ
ſim tua cauſa ſtrenue diligẽter fideliſſĩe et cõſtantiſſĩe facturus
Si ullũ apud te locũ p̃ces mee ſũt vnq̃ꝫ hĩture:illud ad te maiorẽ
in modũ q̃ſo: ſtatuas me eũ eſſe qui tibi oĩbꝰ in rebus ſim optẽpe
raturꝰ. Quãobrẽ uelim rogo ita ad me ſcriberes d̃ oĩbꝰ minimiſ
maxĩs ac mediocribꝰ rebus:ut ad hoĩem amiciſſimũ:tuiſqꝫ p̃cipi
as ut opa cõſilio.auctoritate.grãqꝫ mea in oĩbꝰ negociis utãtᷣ.
Cũ de ſcribendaꝝ lrãꝝ negligentia nos excuſamus: aut alios ad
ſcribendi officium incitamus.

eto a te ne me putes obliuionẽ tui rariꝰ ad te ſcribere q̃ꝫ
ſolebã:ſed aut grauitate tũ ualitudinis (q̃ tñ paululũ ui
dor leuari)tũ occupatioĩs aut q2 abſũ ab eo loco:q̊ ſcire po
ſſim qui ad te proficiſcãtᷣ: q̃re uelim ita ſtatutũ hẽas me tui me
moriã ſũma cũ beniuolẽtia tenere:tuaſqꝫ oẽs res non minori m̃
cure:q̃m meas eſſe. Fac oro ut de ſtatu tuo atqꝫ de oĩ re crebro (ſi
tibi uidebitur)me facias certiorẽ. ꝙ ſi interuallũ meaꝝ ad te lrã
ꝝ lõgius erit q̃m tu uoles:ne admireris. ſũ eĩ multis ocupationi
bꝰ implicatus:a quibꝰ me facile extricare nõ poſſũ. Parce rogo
negligẽtie mee.non eĩ inueni aliq̃m q̊ fidelius lrẽ ad te pferrẽtur
erat eĩ recõditũ et occultũ ꝙ ad te ſcripturꝰ erã. Quia aſſidua lo
ci diſtantia facit ut nec corã loqui:nec uiuos ſermones hẽre poſſi
mꝰ:interueniat p̃cor mutuũ lrãꝝ officiũ: q̃d abſẽtie nr̃e moleſti
as mitigare ac tẽpare q̃at. Sed p te rogo occupatioĩbꝰ meis que
iuſte eſſe uidentur.nã tporibꝰ aliq̃ndo obtẽpandũ eſt. Parce q̃ſo
egritudini mee q̃ me aſcribẽdo retraxit retardauitqꝫ.etei neceſ
ſitati oĩo parendũ eſt. Fac rogo tuis lrĩs ſepenumero uiſites.ut
crebro ad me pferantur. Rogo te dormiẽtẽ calamũ iam uelis ex
citare:nec patiaris uel dilui uel remitti nr̃am amiciciã:tam lon

ga fide et cultã et confirmatã. Rogo ut mutuis inter nos et lr̃is
et officiis contẽdamus:quibus eque uincere atq; uinci: ꝑpulchrũ
eſt. Quare rogo te maiorẽ in modũ ut illa tua ſuaui eloquẽtia q̃
duriſſimos etiam lapides delinire ſoles:ne patiaris me diutiꝰ hu
iuſmodi angi incõmodo. Da rogo q̃m ſepiſſie ad nos lr̃as quibus
certiores fieri poſſimꝰ de oĩ fortuna tua q̃ꝫ tibi fautricẽ ac beni
gnã futurã exopto.et eã quidẽ fortunã:q̃ di uolũtate nõ hominũ
ſtulticia diffinitur. Quare rogo te ſiquid noui ſit quod dignũ au
ditu putes:id m̃ per lr̃as indices. et q̃m ſtatũ res tue teneant. ni
chil profecto hoc tempore agere poteris: quod m̃ maiorẽ iucundi
tatẽ ſit allatuꝝ. Itaq; rogo te ut q̃mprimũ me facias certiorem
de omni ſtatu tuo quem in dies ab immortali deo magis magiſq;
fortunari non ſolum opto:ſed etiam cupio. Rogo te de rebꝰ tuis
quam ſepiſſime ſcribas.iucundiſſimus eĩm eſt m̃ tuarum ſermo
litteraꝝ: non ſolum quod in ſe plimum urbanitatis habent ueꝝ
etiam quod per ſe facete eleganteſq; uiſe ſunt.

Cũ aliq̃m cõmendamꝰ:aut cũ petimꝰ tabellario fidẽ eſſe hẽdã.

ogo te propter tuũ in me amorẽ ut oĩbus in rebus ita eũ
tractes:ut intelligat hanc meã commendationẽ non uul
garẽ fuiſſe. Peto a te ut hẽas hos cõmendatiſſimos. ſcio
eĩm q̃ntum mea apud te põderis cõmendatio ſit habitura.quare
rogo ut ad eam liberalitatẽ qua ſine meis lr̃is uſus eſſes:q̃m ma
ximus his lr̃is cumulus accedat. Peto abs te ut hẽas hos ĩ nume
ro tuoꝝ perficiaſq; ut intelligant: has meas lr̃as maximo ſibi a
pud te et adiumento et ornamẽto fuiſſe. quod ſi eos honorifice li
beraliterq; tratraueris:et tibi gratiſſĩos optimoſq; aduleſcentes
adiunxeris:et m̃ rem gratiſſiam feceris. Peto a te pro nr̃a ami
cicia tuaq; in omnes ſingulari uirtute:ut Petrũ tibi cõmẽdatiſ
ſimũ hẽas:ut facile perſpiciat has meas lr̃as magno ſibi apud te
uſui et decori fuiſſe. Peto a te maiorem ĩ modum quod ſine tua
moleſtia et detrimento fieri poteſt Alfonſo adiumento eſſe uelis.
et q̃ non dubito ꝙ eo ſis animo quo ego eſſem ſiquid tu me roga
res:ideo nõ eſt opus tam multis uerb̃:impedior eĩm uerecundia:
ne te pluribus uerbis rogem. Peto ĝ a te tanta ſollicitudine q̃n
ta intelligis me pro homine tã m̃ neceſſario tãq; familiari petere

debere:ut negocia que apud te eſt facturus auctoritate et cōſilio
tuo explices et expedias. Sed q̊quom̄ res ſeſe hēat: peto a te ut ho
noris mei cauſa quibuſcūqȝ reb⁹ honeſte et pro tua dignitate po
teris (poteris āt plīmis) eū honorifice tractes tatūqȝ eum iuues
in ſua re: q̄ntū tua fides dignitaſqȝ patietur. Fac rogo cures ut
is q̄m tantope tibi cōmendaui: intelligat me ad te ſatis diligēter
ſcripſiſſe. nā de tua erga me uolūtate nō dubitat. Quare peto abſ
te pro nr̄a cōiuntiſſīa neceſſitate plibuſqȝ officiis parib⁹ atqȝ mu
tuis: ut eius negocia pficias. q̄ ei in eū feceris: cōfido tibi magne
laudi fore. Itaqȝ magnope rogo te ut q̄ntum fides tua dignitas
qȝ ſine moleſtia patietur: ita hūc iuues: ut ītelligat et te ſibi plu
rimū profuiſſe: et meas apud te lr̄as magnū pondus habuiſe. Ita
qȝ te admodū exornatū uelim pſentem tabellariū mea cauſa q̄m
cōmendatiſſimū habeas. Rogo te huic tabellario fidē habeas ī his
oībus q̄ meo noīe tibi renūciauerit. Tabellario forti atqȝ ſtrenu
o plura uerbo quam ſcriptura mandata dedi: precor eius dictis
fidem habeas.

De amicoꝝ conſolatione.

Tu fac rogo forti aīo magnoqȝ ſis: ut fracto cuiuſqȝ leuiſ
ſimi hoīs impetu: tuā priſtinā dignitatē et gl̄iam cōſeq
re. Cogita rogo his tp̄ibus corruptis et calamitoſis pre
clare cū illis agi q̄bus licitū eſt: mortē cum uita cōmutare. Quid
āt eſt ꝙ matrē tuā hoc tp̄e ad uiuendū inuitare magnope poſſet:
Fac aīo forti magnoqȝ ſis ita eīm natus: ita educatus: ita doct⁹
es: ut exiſtimare poſſis ingenii ac uirtutis tue pſtantiā: tibi plu
rimū profuturꝫ. Rogo te ne iaceas aut ſuccūbas iis pturbationi
b⁹ in q̄s fortune quidē aduerſitas te cōiecit. hēs ei ad te conſolan
dū tanta: q̄nta nemini vnq̄m in mentē uenit optare. Sed ſi quid
apud te auctoritas mea pōderis hr̄: te uehemēter rogo ſubueniaſ
huic tēpeſtati. nā in tranquillo tēpeſtatē optare: demētis eſt. ſub
uenire āt tēpeſtati q̄uis ratione: nō niſi ad prudentē dicitur pti
nere. Et q̄m hūana pſidia res tuas deſtituerūt: te uehemēter ro
go ut (qd̄ in tēpeſtate ſepe nautis accidit) oīa conſilia tua: omnē
ſpem atqȝ cogitationē ad deū referas: q̄ maximū ſolatiū afferre
ſolet miſeris. q̄ in re ego tibi adiutor et ſoti⁹ ero. Et q̄m in pn̄tia

nō licuit tecū plibus agere:te uehemēter oro ut in tāta reꝝ cala
mitate riſui aures patefacias aliquando:ut leticia et hilaritate
aliq̄ perfūdaris.Itaqꝫ rogo te ne dolore et lachrimis cōtabeſcas
cogita tecū et aīo complectere:p̄clarā illā ennii ſnīam.nemo me
inquit lachrimis ornet.non eīm cēſebat mortē eſſe lugendā:q̄m
immortalitas ꝑpetua cōſequitur.nec uitā deplorandā eſſe: quod
multi et indocti ſepe fecerunt.

De amicoꝝ cōmonefatione.

taqꝫ te maxīe p̄cor ut oīa tua prudētia gubernes:et mo
derere.aīaduerte ne alioꝝ admonitiones a proprio conſi
lio te depellāt.nemo eī ſapientius te ip̄o tibi ſuadebit: tecū loq̄re
te audi.te adhibe ī cōſiliū.tibi obtēpa.noui eī aīmū.noui īduſtriā
noui moderationē tuā:q̄bus facile prouidebis:nequid temere face
re poſſis.Declina rogo mi ātoni ab huiuſmodi ſeculi blādimētis
ſic eī exiſtima uoluptatū illecebras cōſtantes etiā animos demul
tere ſolere.q̄ in re maxīe tibi laborandū eſt:ut tēpus uite ita me
ciaris:q̄ſi et paꝝ et diu uicturus eſſes. Rogo te ut uoluptatibus
declines:ne uitā pecudū inſtar ſardanapali eligere uidearis.qua
in re plimum tibi cōducet:nullā cū improbis coīcationē hēre.Ro
go te honeſtiſſio lrāꝝ ocio ꝑfruaris. nichil eſt m̄ crede qđ tibi ma
iori decori et ornamento eſſe poſſit.aīo enim bene culto:nichil in
uita p̄ſtantius eſſe pōt.Rogo te cū ueteribus amicis.i.cū libris:ī
gr̄am redeas.nā et ſi eorum uſū oīo nō dimiſeris: tn̄ ꝑpturbulē
tiſſias occupationes minꝰ frequentaſti.Itaqꝫ mi Petre te nō m̄
hortor:ſed plane etiā oro:ut tota mente oīqꝫ animi impetu:ſapi
entie ſtudio incūbas.nichil eī eſt m̄ crede: qđ tibi maioris fructꝰ
glieqꝫ eſſe poſſit.nec quicq̄m ex rebus hūanis p̄clarius aut p̄ſtan
tius eſſe putandū eſt:q̄m de ſcīa optīe promereri.A te mi Petre
magnope peto ſi tuā uitā (ut debes) diligentiſſie amas:cures ma
gnā tue ſalutis rōnem ſis habiturus.Quare te ꝑ ſalutē ꝑ incolu
mitatē tuam rogo et ſupplicibus oro precibus:ut depoſitis aīmi
turbulentiſſis motibꝰ:cōſideres ne ad id diſcriminis deuenias:q̄
et acerbū ſit:et extremā tibi calamitatē allatuꝝ.Rogo te mi Pe
tre ut oēm ingenii fertilitatē in eas artes potiſſimū dirigas:que
generoſo animo homineqꝫ ingenuo digniſſime ſunt. non eīm pa

rū in ſe fructꝰ hr̄ ſcīe copia: ſi recta ītelligētia et diffinita aīmi moderatiōe gubernetͬ. Jncūbe p̄cor optimaꝝ artiū ſtudiis: q̄bus in oī uita te tueri poſſis. nā ut auctor ē Cicero: talia in aduleſcē tia iaciēda ſūt uirtutum fundamēta: ut cum matura adoleuerit etas optimi uiri poſſimus euadere.

De excuſatione lōgitudinis aut breuitatis lr̄aꝝ.

[H]anc eplām uacillātibus etiā lr̄ulis ad te mittere uolui: ut intelligeres me uel in graui morbo tui memoriā tenere. ꝑce rogo aduerſe ualitudini: a q̄ cū paululū recreatꝰ fuero: te ad faſtidiū uſqꝫ lr̄is proſeq̄r. Habes eplām uerboſiorē fortaſſe q̄ꝫ uelles: ſed ſi lōgius or̄o mea defluxit q̄m pro tua prudentia neceſſe erat: p̄cor ignoſcas meo erga te amori: qui h̄ facere ꝑſuaſit. Sed ſi magis q̄m oportet et tue prudētie cōuenit: or̄o mea diuagata eſt: rogo m̄ indulgeas ac ſuꝑabundāti meo in te amori tribuas: qui me tecū multis agere coegit. Nō poſſū plr̄a ſcribere dolore impeditus. q̄re rogo h̄eas me excuſatū. cū eī animi ꝑturbatio mitigata fuerit: tecū plr̄ibus agā. Nō ualeo plura aſſequi magnis offēſionibꝰ atqꝫ moleſtiis cōfectuſ: q̄re rogo meā accipias excuſationē nā cū parūꝑ ab eis leuatus fuero: te ad ſacietatē uſqꝫ lr̄is uiſitabo. Pluribꝰ ad te uerb̄ ſcriberē: niſi tabellarius propanter diſceſſiſſet: ignoſce rogo celeritati lr̄aꝝ. nā cū primū facultas m̄ data fuerit: longiorē ad te eplām deſtinabo. Quare ignoſce rogo breuitati meaꝝ ad te lr̄aꝝ. nā repentina tabellarii abitio: nō eſt paſſa: ut tecū longior fuerim. Fuiſſē quidē prolixior in ſcribēdis ad te lr̄is: niſi ſparē breui te affutuꝝ. qd̄ ut facias uehemēter rogo ſpero enim nos de multis rebꝰ conſilium habiturus.

Cū aliquid ab alio petimꝰ.

Si de tua uirtute et hūanitate dubitarem: uel hoc minime abs te petendū putarē: uel plr̄ibus fortaſſe uerb̄ peterē. ſꝫ q2 m̄ ꝑſuaſi te maxis et ſplēdidiſſimis uirtutibus p̄ditū eſſe: ideo rogo te in honorē tāte probitatis tāteqꝫ ſapīe q̄ te ornatū uideo: id m̄ cōcedere uelis. Nūc uero ut ex tua reuerēdiſſia ſimul et humaniſſia p̄rnitate aliq̄d m̄ ornamentū accedat: q̄ tibi ꝑpetuo obſequi uinculo obſtrictꝰ ſim: te uehemētiſſie oro h̄ m̄ cōcedere uelis. Et ne ſim lōgior q̄m oportet apud āplitudinē tuā: m̄ opus eſt ope

et auxilio tuo. ſubueni obſecro inſtāti huic mee honeſteq; neceſſi
tati. Si h res eſſet ābigua reuerēdiſſime pr̄ ſubdubitarē fortaſſe
tuū auxiliū implorare. cū uero tā certa bona ex ea ꝓuētura ſit:
aplitudinē tuā oro obteſtorq;: huic rei adſit. faueat. patrocinetꝰ
qd̄ ſi fecerit: maximi pulcherrimiq; muneris loco a reuerēdiſſia
pr̄nitate tua accipiā. cui me humillime cōmendo: exoptoq; in di
es uite et honoris: lōgas fieri acceſſiones. Itaq; idipm btitudinis
tue pedibꝰ obuolutꝰ oro atq; obſecro cōcedere uelit. q̄ i re immor
tali beneficio affectꝰ ero atq; in eternū me oīa ſcitati tue debere
fatebor. q̄mdiu bene ualere oībus uotis ꝑcibuſq; exopto. Nūc ue
ro reuerēdiſſīe pr̄ ut oēs mei animi uires ſplēdidiſſīo nomini tu
o peculiari q̄dā iure ꝑpetuo dedicate ſint: te uehemētiſſīe oro: hoc
m̄ cōcedere uelis. Cū aliqd faciendū alicui cōmendamꝰ.

Te mi Petre pro tua in me incredibili beniuolētia meaq;
in te ſingulari rogo etiā atq; etiā oro: ne me ī hac re q̄ȝ
tibi tātope cōmendaui: deſtitutum eſſe patiare. Itaq; te
oro: ut ubicūq; ero: meas res ita tueare: ut amicicia nr̄a et tua fi
des poſtulabit. Rogo te ut ſi vnq̄m mea cauſa quicq̄m aut ſētire
aut facere debuiſti: de hac q̄q; re accuratiſſiam hēas uigilātiam.
Fac obſecro ut tua equitate et prudētia mea oīa q̄m honorificen
tiſſīe cōficiātur: ne q̄ndo nr̄i cōſilii nos penitere poſſit. Itaq; cū
nr̄a amicicia p ſe ſit ſatis cōfirmata: eiꝰ a te fiducia peto: ut me
abſentē quibuſcūq; rebꝰ opus fuerit: me diligent̄ proſeq̄re: ſi nu
llū tuū apud me officiū intermoritū exiſtimas. Peto abs te ut
hoc totū negociū in te ſuſcipias cōficiendū. autoritate ei tua m̄ o
pus eſt et cōſilio et etiā gr̄a. quid multa? nō me hercle tā ꝑſcribe
re poſſū: q̄m m̄ gratū feceris. fac ḡ ut intelligā diligenti aīo te fe
ciſſe. Peto abs te tū uirtutis et hūanitatis tue cauſa q̄ȝ ſemꝑ ha
bui chariſſimā: tū amoris nr̄i q̄m cōfido apd̄ te plimum poſſe: ut
meā dignitatē quibuſcūq; rebꝰ poteris: tibi commēdatā hēas: ſi
me intelligis nullū nec ꝑiculū. nec laborē. nec induſtriā. tibi vnq̄ȝ
denegaſſe. Peto abs te maiorē in modū pro nr̄a neceſſitudine: ut
ea res tibi cure ſit. operamq; des ut p te q̄mprimū q̄ȝq; cōmodiſſīe
cōficiatur. Te mi Petre pro firma neceſſitudie: pro nr̄o amore:
pro ſtudiis et oī curſu nr̄o totius uite ſimillimo: rogo maiore cu

ra atq; ſtudio quo poſſum:ut hanc rem ita efficere contendas: ut mea cõmendatione tuoq; ſtudio ad felicem uſq; exitum perduca tur. Si ulla mea apud te cõmendatio ualuit quod ſcio multa plu rimum ualuiſſe:hec ut ualeat uehementiſſime rogo:omnia que ĩ hac re poteris:cumulatiſſime et liberaliſſime concedas:id ut faci as iterum et ſepius te rogo. Peto abs te pro noſtra coniunctiſſi ma neceſſitate:plurimiſq; officiis paribus atq; mutuis:ut ſũmo ſtudio rem meam perficias.hoc tibi perſuadens:ex his que in tuo imperio et poteſtate conſtituta ſunt:nichil eſſe quod michi grati us facere poſſis. Proinde te uehementer oro et bonitatis tue et amoris noſtri cauſa:in hac re tuam diligentiam et induſtriã ad hibeas. nunc mi Petre te nichil impedit quin hoc negocium cõfi cere poſſis. Depone omnia rogo tantum ei cura inſeruire.nam quantam diligentiam in hanc rem cõtuleris: tanti me fieri a te iudicabo. Rogo te per humanitatem tuam:perq; meam in te ob ſeruantiam:ut memineris mei mearumq; rerum quam diligen tiſſimam curam geras.Rogo te per indiſſolubile noſtre amicicie uinculum: ne patiaris me ulla uel minima infamie nota exuri: ſed in omnibus noſtre dignitatis rõnem habeas. Quare maiorẽ in modum abs te peto contendoq;:ſiquid eſt unquam michi grati ficaturus:hoc efficias: ne uidear fruſtra tuum officiũ poſtulaſſe. Rogo te ſi me amas ut certe facias: des operam ut quamprimũ ex animi ſententia michi morem geras.ſcio enim quantum poſ ſis: et quantum mea cauſa uelis. quare ne aliquid tibi in hac re impedimento ſit:tue prouidentie fuerit prouidere. Quare ut id quod uehementiſſĩe deſidero:facilius aſſequi poſſim:fac ergo tuã diligentiam adhibeas.et tuum liberalitatis officium intercedat. Te nõ ſolum plurimum adhortor atq; moneo: uerumetiam pro ſumma noſtre familiaritatis cõiunctione maximopere rogo ob teſtorq;:ut de hoc negocio tantopere cures.labores.inſudes. atq; inuigiles:ut maximum michi ex te et ornamẽtũ et commodum accedere intelligam.

De diuerſorum negocioꝝ petitionibus.

t q; nemo eſt oĩum amicoꝝ meoꝝ cũ q̃ potius q̃m tecũ res meas uelim coĩcare:ideo te hoĩem prudẽtiſſimũ oro obteſ

terq3:ut ſi tibi uidebitur utile eſſe nos colloqui:in hāc urbē ueni re uelis:uel ſaltē proxie accedas:ſcio eī te ab ipo tue etatis initio omniū doctrinaꝝ ſūme ſtudioſū fuiſſe et oīa que a ſapiētibus ad bene uiuendū tradita ſūt: ſūmo ſtudio curaq3 didiciſſe. labora ꝗ ut q̄mprimū uenias.uenies certe m̄ crede a me imprimis:et pror ſus ab oībus expectatus.Peto abs te ut matures in hāc ciuitatē uenire q̄m citius poteris.ſin aliter feceris:uerb̄ tuis fidē non ha bendā putato. Q̄m natalis xp̄ianus iā prope modū pulſat fores: facies m̄ quidē rē gratiſſiam: ſi miſeris ea q̄ ad diſciplinā aſſeq̄n dam neceſſaria ſint. Itaq3 rogo te ne in hāc excuſationis artē te recipias:cū iam p̄ſidio meo munita ſit. Itaq3 aliud qd̄ impſenti aꝝ a te exigā nō eſt: niſi ut q̄3primū poſſis ad nos uenias.hēo eī tecū de multis cōferre:q̄ utriq3 nr̄m magnā afferēt et uoluptatē et cōmoditatē. S3 iam rō iubet ut ad clauſulas cōcluſiois acceda mꝰ. Cū excuſamus nos de breuitate aut lōgitudine aut negligētia lr̄aꝝ aut ad ſcribendū incitamus.

ec breui ad te ſcripſi cetera q̄ hic agūtur q̄q3 acta ſūt:ex lr̄is multoꝝ et nūciis cognoſcere te arbitror.ea tantū q̄ in cōiectura poſita uidebantur:putaui a me tibi ſcribi o portere.Vale.S3 de his hactenꝰ. ego eī in ſcribēdo ſatiſfaciā tibi p̄ſertim ſi in eo genere ſtudiū meū non aſpernabere. Scribā ad te plura alias.paucis eīm poſt diebꝰ mittā ad te domeſticos tabe llarios.Pluribus uerb̄ ad te ſcriberē:ſi aut hūanitas tua longio rē orōnem expectaret:aut id fieri nr̄a amicicia pateretur:q̄re fi nem faciā:ſi me reſq3 meas oēs tibi plīmum cōmendauero.Vale. Sed h̄ ſatis multa uel potius plura q̄m neceſſe fuit facit aūt non loq̄citas mea:ſed beniuolētia:ut lōgiores ad te eplās mittā. Hec ad te ſcripſi pluribꝰ fortaſſe uerbis q̄m ſoleo et q̄m tue prudētie conuenit.non ocii abundantia:ſed ſūmi amoris erga te mei. Ha bes epiſtolam uerboſiorem fortaſſe q̄m uelles:quod tibi ita uideri putabo:niſi michi longiorem remiſeris. Sed cum nichil omiſe rim de his que ad rem pertinere uidebantur: ne nimia loq̄citate uidear aberraſſe:finem dicendi faciam: ſi illud Vnum commone fecero:habeas me tibi omnibus in rebus q̄3 paratiſſimū.Et quia

nec eſt tẽpus narrãdi plura nec epiſtolaris ãguſtia patitur: finẽ facio. illud vnũ monere te poſſũ: oĩa mea tibi ẽẽ parata: ut nichil magis tuũ eſſe poſſit. Longiꝰ quippe q̃ꝫ tu fortaſſe uellis: mea ſtu xit orõ: ſed mee erga te beniuolẽtie: potius q̃m loq̃citati id tribu endum putato. Accipe ĝ has lr̃as tenues et inopes nec ſcriptione magnope dignas. properãti ei tabellario eas ſubito dedi. Plura ad te ſcribere nõ debeo: q̃m breuitatis magr̃m eſſe recte cẽſeo. has breues lr̃as properãti tabellario ſubito dedi. ſed cũ paꝝ ocii natus fuero: uberiores lr̃as expectato. Hec ad te ſcribere exiſtimaui: re liq̃ uero tecũ aget tabellarius. Ego uero cũ ex negociis meis q̇bꝰ ſũ grauiſſi̅e impeditꝰ: natus fuero pauxillũ laxamẽti: oĩa q̃m po tero latiſſi̅e tibi exponã. nũc ãt ignoſce rogo occupationibꝰ meis q̃ iuſtiſſime ſũt. et breuitati meaꝝ ad te lr̃aꝝ. Hec ad te cũ eſſem occupatiſſimus ſcripſi. ſed tu melius oĩa ex te et ex cõſilio tuo cõ ſtitues. Hec pro nr̃a neceſſitudine putaui me ad te ſcribere opor tere. tu uero pro tuo ſingulari ĩgenii accumine: ac cõſilii magni tudine q̃ facturus ſis: diligenter et acute cõſidera. Plura ſcribe rẽ ſi iam putarẽ libenť te legere poſſe. noui ei tui ĩgenii acumẽ: breuitate p̃ſertim cõpendiaria: plĩmum gaudere. Hãc ꝑ breuem eplãm etiã bacillantibus lr̃is ad te uolui mittere: ut intelligeres me uel ĩ graui morbo tui memoriã tenere. parce aduerſe ualitu dini a q̃ cũ paululũ recreatus fuero: te ad faſtidiũ uſqꝫ lr̃is proſe quar. Prolixitas tuaꝝ ad me lr̃aꝝ: facit me quoqꝫ longiorẽ eſſe oportere. Pluribꝰ uerbĩ ad te ſcripſi q̃m pro tua prudẽtia neceſſe fuit. nã longiores tue ad me lr̃e faciũt me quoqꝫ cũ tibi reſpõdere uolo: longiorẽ eſſe oportere. Paucioribꝰ ad te ſcripſi: q̃m pro nr̃o eximio amore oportebat. ſꝫ breuitas tuaꝝ ad me lr̃aꝝ admonet: ut ego quoqꝫ ĩ ſcribẽdo breuior eſſe debeã. Habes eplãꝫ reuerẽdiſ ſi̅e pr̃ longiorẽ fortaſſe q̃m pro tuo ſingulari ĩgenio neceſſe foret q̃re iã finẽ faciã: ne orõ lõga ãpliſſi̅e dñationi tue oneroſa ſit. Iã finem poſcat epiſtola: quem nunquam poſceret amor: preſertim cũ infinite pene occupationes me longiorem ẽẽ prohibeãt: quibꝰ uſqꝫ ad oculos (ut dici ſolet) infixus ſũ. Et ne diuciꝰ aures tuas ſacietate obtũdere uidear: iam mee finẽ imponã eplẽ: in q̃ ſiquid

ſuꝑfluū legeris:id eximia quadam amoris abūdantia:dictum ex
iſtima.uale ex ſalmantica calamo uelociſſimo. Plura non ſunt
lr̄is cōmittēda.uereor eī ne in dicēdo me prolixū exiſtimes. Vale
ex tolemo calamo ꝑcurrēte.Sed de his ſat erit.plibus eīm te pro
nr̄o amore adhortari nō debeo. impedior eī pudore tecū plibus a
gere.Rez his ſuꝑſedeo.impedior eī uerecūdia:ne te plībus roga
re debeā.Hec breui ad te ſcripſi:cetera ex aliis cognoſces.uale ex
ſalmātica calamo tumultuāte.Hec putaui ad te breuiſſīe ſcribe
re:cetera alii tibi nūciabūt.Vale ex toleto celeritate plīma. Hec
putaui a me tibi ſcribi oportere:tu cetera pro tua ſingulari pru
dētia cogitab̄. Sꝫ plr̄a q̄ꝫ ſtatuerā ſcripſi:ut exiſtimares me tibi
plimū amare. Lōgior hoc loco fui q̄ꝫ neceſſe eſt:ſꝫ incredibili meo
erga te amori:id tribuendū puta.Et ne ſim lōgior q̄m oportet fi
nē faciā dm̄ immortalē ꝑcans: res tuas ita fortunet: ut oīa tibi
proſpe et pro arbitrio tuo ſuccedāt.Et qꝛ lōgior fortaſſe fui q̄ꝫ ēē
deberē:finē dicendi faciā:dei hominūqꝫ mediatorē xp̄m ꝑcans:ti
bi oībus in rebus faueat atqꝫ arrideat. Habes eplām uerboſiorē
fortaſſe q̄m uelles:ſed ſi lōgius or̄o mea defluxit:q̄m pro tua pru
dētia cōueniebat:ignoſces meo erga te amori: q̄ h̄ facere pſuaſit.
Plura lr̄is cōmiſiſſē ſi m̄ p tabellarii feſtinationē licuiſſet.q̄re iā
finē imponā.ualeb̄ ǵ meqꝫ ut ſēp feciſti amab̄. Plibus ad te uer
bis ſcriberē:niſi tabellariꝰ properāter diſceſſiſſet. ignoſce ǵ cele
ritati meaꝝ ad te lr̄aꝝ. Nō mireris ſi impſentiaꝝ paucis tecū e
gerim.nā tabellariꝰ celerit̄ diſcedere uolebat.nūc parce breuita
ti mee.eteīm prope diē mutuo colloquio et q̊tidiana cōſuetudine:
nob̄ inuicē uti licebit.Vale et hāc excuſationē nulla fultā ſimula
tione: a tuo Ferdināudo ſuſcipe.Sꝫ iam finē dicēdi faciā.nam cū
primū p eas occupationes quibꝰ uehemēter obſtrictꝰ ſū m̄ licue
rit:ſcribā ad te lōgius.da ǵ opam ut ualeas:et parē m̄ amorē ex
hibeas.Hec ſūt q̄ m̄ ad tuas lr̄as in hac tēpoꝝ difficultate et occu
patione reſpondenda occurrerunt.Non poſſum ultra ſcribendo
progredi:quia tabillarius non patitur.fac igitur optime ualeas:
michiqꝫ mutuo amore correſpondeas. Hec ſunt ſane que michi
hoc tempore occurrerūt cum plus ocii dabitur:longior tecū ero.
Hec tibi breui ſcripſi: reliqua tu pro tua ſingulari prouidentia

bonitateq; moderabere. Sed longior fortaſſe ſum quam debeo: te cum preſertim homine prudentiſſimo. S; tecum longior eſſe no lo. nec enim oportet cum et natura ſis hũaniſſimus: et mei amã tiſſimus. Nolo in pſentia tecũ longior eſſe q̃m prudẽtiſſimũ eſſe certo ſcio. Quare iam finem faciam: ne longior ſermo amplitudi ni tue oneroſus ſit. Et quia memini me legiſſe pater reuerendiſ ſime ciceronis eſſe ſentenciam: male ſe indiſertam prudentiam quam ſtultam loq̃citatem: ideo finem m̃ imponam: ſi excellẽtie: ſi maieſtati tue gratias egero: meq; tibi commẽdauero: ut in tu tellam in patrocinium me ſuſcipias. Et ne ueluti garrulus aui q; ſimilis epiſtole modum exceſſiſſe uidear: finem dicẽdi faciam. ſi excellentie: ſi maieſtati tue me commendauero: eidemq; in ppe tuum obſequium me dedicauero. Nec breui ad te ſcripſi: ſed cum maior m̃ temporis oportunitas oblata fuerit: longior dicendi rõ ne tecum utar. Jam credo tuo amore raptum modum epiſtole parum perexceſiſſe: nec tamen impleſſe quod uolui: quare finem imponam. cura igitur ut ualeas: meq; ſolito amore diligas. Sed ſi me diligis et ſi a me diligi uis: litteras ut quamprimum letici a afficiar: mittito. nam me hercle tuis rebus omnibus incredibi liter delector. Fac igitur ut tuis me litteris ſepenumero uiſi tes: ut crebro ad me perferatur. Ego itaq; cupio primum omni um certior fieri quambene ualeas corpore. nam de animi tranq̃ llitate cum uir ſapientiſſimus ſis: nichil eſt quod debeam dubita re. quod ſi de me doceri ex me uis: ualeo equidem perbelle. S; quo niam ſcio id te tua ſponte uel nullis adhortationibus meis effec turum: in preſentia longior eſſe nollim. Itaq; uale et me tuis eti am litteris de omni ſtatu tuo facio certiorem.

Cũ oſtẽdim9 nos alicui plimũ debere aut nos opãq; nr̃am dedica taq; q̃; rectiſſie oia q̃ ad te ſpectãt agãt: mea cu .m9 ra. opa. diligẽtia. gr̃a. prouidebo. Ego uero q̃ te uelle: q̃q; ad te et ad tuos ptinere arbitrabor: oia ſtudioſe: diligen terq; curabo. q̃ cum faciã: beniuolentiam erga me tuã imitabor: merita tñ tua aſſequi nõ potero. Itaq; in omnibus que tue digni tati expediri cognouero: polliceor me tibi nunquam defuturum. Itaq; faciam erga te quod homines grati: et memores ad bene d

ſe meritos facere cõſueuerunt. Jtaqȝ me ſic uelim iudices ſaluti tue preſto ſemper futuꝝ. ſemper enim tibi obſequẽtiſſimus ero. Siquid ꝗ a me deſiderabis: faciam certe ne tua ſpes fruſtra uideatur. nam in omnibus tibi obtemperabo. Sed hoc vnũ tibi perſuade me tuũ eſſe semperqȝ futuꝝ. Quare quocunqȝ in officio: mea opera atqȝ induſtria uti uolueris: ſenties eam tibi nũqm defuturam. Vale mi Antoni meqȝ tibi illum fore perſuade: quo cũ uoles omnibus in rebus pro tuo iure uti poſſis. Vale et hoc tibi perſuade me nichil magis cupere: ꝙm omnibus in rebꝰ tibi peregregie prodeſſe poſſe. Jtaqȝ in rebus meis utere me tuo arbitratu. atqȝ ſtatue me vnum eſſe qui ita ſim tuꝰ: ut magis ẽẽ nemo poſſit Jtaqȝ ſiqua tibi in re opus erit meo officio: faciam profecto ut nichil a me fruſtra petere uidearis. Reliquũ eſt pater beatiſſime ſiue reuerendiſſime: ut tibi indubitato perſuadeas: meam me oẽm felicitatem in te vno conſtituiſſe: cuius uitã atqȝ incolumitatem ut omnipotens deus ꝙm diutiſſime tueatur: uehementer exopto. Vale in chriſto ieſu meqȝ cõmendatũ habe. Siquid autem erit in quo mea opera tibi poſſit prodeſſe: ſenties certe me non ſolum paratiſſimum: ſed etiam cupidiſſimũ atqȝ obſequẽtiſſimum: ad omnia que tuo honori expedire cognouero.

De amicoꝝ atqȝ nũcioꝝ cõmendatione.

taqȝ ne opinio eum fallat: fac ut intelligat meas apud te litteras maximum pondus habuiſſe. Hoc uelim tibi perſuadeas: ſi eius rationibus prouidere curaueris: magnã te ex eo et ꝑpetuã uoluptatẽ ẽẽ captuꝝ. Jtaqȝ ꝑgratũ michi feceris: ſi intellexero hãc meam cõmendationem: magno ſibi apud te uſui et adiumento fuiſſe. Sic uelim exiſtimes quibuſcunqȝ in rebus Ferdinãdo benigne feceris: michi te gratiſſimum eſſe facturum. Genere nouo ſum litterarum ad te uſus: ut intelligeres meam apud te de eo cõmendationem: non uulgarem fuiſſe. Hec ad te pluribus ſcripſi: ut intelligeres me non uulgariter nec ambicioſe: ſed pro hoĩe intimo mꝗȝ ꝑneceſſario ſcripſiſſe. Qḋ ſi eius negocia proſꝑe confeceris: nõ poſſũ dicere ꝙm m̃ gratũ futuꝝ ſit. res ipa tibi ꝑſertim qui multa poteſt parua erit: ſed m̃ aĩmi delectatio magna. Extremum illud eſt ut huius hominis negocium

ſic expedias:ac ſi meum eſſet. que enim in eum feceris:cõfido ti bi magne laudi fore.

De amore deſignando.

taqȝ ego in amore mutuo ita tibi reſpondebo: ut in eodē nullo m̄ ſinam me abs te ſuperari poſſe.Ego uero mane o in uolūtate tua et q̊ad tu uoles ꝑmanebo:ciciuſqȝ qõcū qȝ malum ꝑferam:q̄m quicq̄ȝ de nr̄a beniuolentia mea ex parte detrahatur. Jtaqȝ meus aĩmus ſemꝑ erit in te reſqȝ tuas omēs q̄m tu eſſe uis:et qui eſſe debet. Jtaqȝ quo freq̄ntiores ad me lr̄as mittis ꝑ amoris magnitudine:eo maiore afficior uoluptate.ĩ his eim lectitandis:uideor et eſſe et loqui tecū.Cura ut ualeas:meqȝ ames amore illo tuo ſingulari.h̄ tibi ſcribere uolui:nō ut uirum me tibi prudentē oſtenderem:ſed ut ſingularem meum ĩ te amo rem declararem.Ego uero talem in te amorē hēo:qualē nec for tuna:nec tempoꝝ mutabilitas:labefactare poterit.cura ḡ ut ua leas meqȝ chariſſimū habeas. Jtaqȝ tibi debes indubitato ꝑſuade re:te m̄ eſſe chariſſimū. idqȝ cum ob hanc iſtam cauſam quod me amas:tum etiā quod ea uirtute uiges: ut dignus ſis qui ab oib9 ameris.Jtaqȝ ueterē amiciciam nr̄am non ſeruabo ſolū ſed quo niam nichil addi poteſt ad cumulum: diligenter impolluteqȝ tue ri conabor.

Ad conſolandos amicos.

taqȝ aſſidue et q̊ad noſtre dignitati conuenit fortune ca lamitatibus relutari debemus. Si hoc Vnum tibi propo ſuero:finem ſcribendi faciam. ſepenumero uidimus te: ſecundam fortunam pulcherrime ferre: fac aliquando intelliga mus aduerſam quoqȝ eq̄ animo te ferre poſſe:ne ex omnibus uir tutibus hec Vna tibi deeſſe uideatur. Quod ad me attinet cum te tranquilliore animo eſſe cognouero:de meis rebus omnibus quē admodum gerantur:te faciam certiorem.itaqȝ ſi hec omnia tibi propoſueris:non dubito quin magne leuationi tibi eſſe poſſint: nec tanta mala impendere putabis. Plura de conſolatione tua complecti litteris uoluiſſem:ſed nunc ſat erit. Vnum ut facias etiam atque etiam hortor: fortem habeas animum et mag

num. nec enim ullum tui iuuandi leuandiqꝫ locum pretermittã
Quare magnoꝑe putaui angoris et doloris tui cauſa leuãdi: hec
ad te ꝑſcribi oportere: ut ad oẽs caſus eq̃nimiter ferẽdos: animũ
cõſtantẽ et paratũ tribuiſſes. Quare nichil ẽ q̄d fortune impetũ
extimeſcas: nec ipſiꝰ telis ꝑturberis. Tu uero fac aĩo magno ſis
et excelſo: cogiteſqꝫ oẽm dignitatẽ tuã: cũ honeſtate coniunctã eſ
ſe oportere. Itaqꝫ tot ſũt in hac uita animi ꝑturbationes: ut ma
nibꝰ etiã in celum protẽſis: deũ ꝓcari deberemꝰ: ut ſi nos diligit
plurimiqꝫ facit: confeſtim e uita liberaret.

De amicoꝝ commonefatione.

uod ſi feceris: ſcito te ſũmum et altiſſimũ glĩe gradũ ob
tinere. Itaqꝫ extremũ illud erit nichil turbulent̃: nichil
impetuoſe: nichilqꝫ incõſiderate te facere debere. Tu ue
ro quicquid egeris: id uelim dii approbẽt: ut laus tua illuſtrior fi
at. Hoc ſi feceris: magnã laudẽ et glĩam et immortabilitatis me
moriã facile cõſequeris. His ꝗ̄ de cauſis putaui ea de re te admo
nendũ eſſe. ſed qm̃ q̄ mͥ uidebar oſtẽdi: reliq̃ tu pro tua prudentia
cõſiderabis. Q̄d ſi feceris: ego te ſapient̃ feciſſe iudicabo. Hec ſũt
q̃ mea induſtria et cogitatione aſſequi potui: ſed ſi tu aliter iudi
caueris: tuũ conſiliũ approbabo. His itaqꝫ adhortatioĩbꝰ putaui
te admonendũ eſſe. q̄ ſi tibi minꝰ ꝓbabũtur: ab optĩo certe aĩo ac
tibi deditiſſĩo: et cogitatas et ſcriptas iudicabis. Tu uero fac bo
no aĩo magnoqꝫ ſis. meqꝫ tibi nulla re defutuꝝ ẽẽ cõfidas. Tu ue
ro fac in augẽda glĩa te ipſm uincas. nã mͥ ita pſuadeo poteſt fie
ri ut fallar eã rẽ laudi tibi potius: q̃m uitupationi fore. Hec ſũt
q̃ pro ingenii mei imbecillitate uiſa ſũt. tu uero pro tua ſigulari
prouidẽtia q̄d tibi bonũ et equũ uidebitᵘʳ accipies. Hec tibi ſignifi
caui: nõ ut meũ conſiliũ tuo anteponendũ putarẽ: ſed ut meã er
ga te uolũtatẽ ſimpliciſſimũ oſtenderẽ. Sꝫ tu hoc multo facilius
ac cõmodiꝰ pro tuo prudẽtie cõſilio et induſtria poteris iudicare.
Q̄d ſi admonitioĩbꝰ meis obtẽperaueris: fac ſaltem ut precibus
obſequaris et acquieſcas. Hec enim ſcripſi ad te ut intelligas nõ
mediocri tibi iuditio datum iri: ſi in tanta uel nature uel fortu
ne felicitate non id tua induſtria efficias: quod argumentũ in te

p̄ſtet intime cuiuſdā innateqȝ probitatis. Hec ergo pro mea erga
te pietate confidentius fortaſſe q̄m deceret ſcripſi. que tu uelim
clementer (ut ſoles oīa) ac benigne interpreteris.

Cū aliqđ negociū aliis agendū cōmittimus.

n hoc negocio quid res:quid cauſa:quid tēpus ferat:tu fa
cile optimeqȝ pſpicere poteris.tantū q̄ m̄ in mentē uene
rūt:putaui ad te ſcribi oportere. Qđ ſi (ut cōfido) feceris:plimis
maximiſqȝ muneribꝰ me exornab. Qđ q̄ndo quom̄ et per q̄s agē
dū ſit:tu optime cōſtitues. Itaqȝ res meas ubicūqȝ ero ita tuebe
ris:ut amicicia nr̄a et tua fides poſtulabit. Equidē tanti te facio
ut quidquid in hac mea re feceris:approbabo. ſȝ ea cōfido te ēē fa
ctuꝝ:q̄ m̄ intelliges maxīe eſſe accōmodata. Hec igitᷣ tibi cure e
rūt:meqȝ totū et mea et meos cōmendatos hēbis. Itaqȝ ī hac me
a re mirifice debes ēē ſollicitꝰ:quidnā de ea poſſit decerni. nichil
ei eſt mi Brute cū oīa a te expectē:quod m̄ gratius facere poſſis.
Hoc ſi p te recuperauero:ſūmo me a te beneficio affectū arbitra
bor. Hoc ſi feceris:nō poſſū dicere q̄ȝ m̄ gratiſſimū ſit futurum.
Hoc ſi feceris:tuorum innumerabilium ī me officiorum m̄ erit
gratiſſimū. Velim ꝗ exploratum tibi hēas pſuadeaſqȝ:ſi hoc me
beneficio exornaueris: facies quidē rē m̄ et acceptiſſiam et opta
tiſſiam. Nec dubito quin cū multis benigne feceris:m̄ etiā tibi a
miciſſio in hac re p̄ſertim iuſtiſſia:fauere uelis. Itaqȝ maiore q̄
dē ſtudio hoc a te petere nō audeo:ne đ ſingulari liberalitate tua
diffidere uidear. Quod ſi feceris magnū profecto fructū ex te ui
debor recepiſſe. Da ꝗ opam ut mee dignitatis rō integra p te cō
ſeruetur. Fac ꝗ cauſā meā ſuſcipias pinde:ac ſi negociū tuū tra
ctaretur. Qđ ſi feceris:ita erit m̄ gratū:ut īmortalibꝰ benefici
is me tibi obſtrictū fore profitear. Itaqȝ eo in te Vno maior ſpes
m̄ cōſtituta ē:ꝙ es et bonꝰ uir et ueteri beniuolēcia cōiūctꝰ. tuū
ꝗ fuerit:ꝙ munꝰ pbenigne aggreſſꝰ es:id recte ex ſenīa tua me
aqȝ abſoluas: itaqȝ ſi me amas: ſi uis tua beneficia apđ me nūq̄ȝ
intermoritura:da operam ut rem meam cōficias.quod niſi fece
ris:beneficia tua michi fuiſſe maleficia uidebuntur. Qua ī re ſi
m̄ auxilio fueris: tanto me beneficio afficies: ut maiore alio nul
lo poſſis.

eo id iã facilius cõſeqr:ſi ad me q̄mprimũ ueneris: ꝙ ego et mea et maxīe tua intereſſe arbitror. Itaqꝫ q̄ m̄ in mē tē ueniebãt queqꝫ ad te ptinere arbitrabar:exiſtimaui me ad te ſcribere oportere. Nec ad te paulo aſperius ſcripſi:fret9 mea in te beniuolētia:q̄m a me certo ac firmo ſtabiliqꝫ iudicio ſuſceptã: q̄ad tu uoles cõſeruabo. Cura ḡ ut q̄ꝫprimũ uenias: uenies certe prorſus ab oib9 expectatus. Cura ḡ ualitudinē tuã tandiu ãt cu rare debebis:donec ſatis exploratã tue ſalutis rõm hēas. Nec de rerꝫ mearꝫ aduerſitate ſcribere uolui:nõ ut te malorꝫ meorꝫ ptici pē facerē:ſed ne tibi hõi amiciſſio qui coniuntiſſīa fuiſti mecũ et ſenia et uolũtate:aliquid occultarē. Qd niſi feceris:haud dubie cognoſces:te opam et oleũ pdidiſſe. Cura ḡ ut ualeas tuãqꝫ imbe cillitatē q̇buſcũqꝫ reb9 poteris et ſuſtēta et tuere. Habes mi Pe tre rõm cõſilii mei:ſꝫ quid tibi faciendũ ſit:tu qui ceteros prudē tia uincis:facile iudicab. Michi certe gratiſſimũ feceris:ſi intel lexero has lr̄as tantũ q̄ntũ ſcribēs cõſiderabã: apud te põdus ha buiſſe. De hac urb cõditione nichil eſt qd ad te ſcribã oĩa enim ſũ ma pace uerſata ſũt. Tu interea uale et quid in hac re ſis factu r9:me tuis lr̄is certiorē facito. Faciat ḡ ds oĩpotens ut tantã ha beas et uite proſpitatē et iucunditatē: q̄ntã primi parētes ĩ hor to illo deliciarꝫ:ſi uoluiſſēt hēre poterãt. Quare niſi aliqd ĩfeſtũ numē m̄ ĩpedimēto fuerit:breui pficiã ꝙ incepi. Ego uero q̄ntũ in me fuerit:oĩo obſeq̄r uolũtati tue:pſertim cũ rectiſſima et ho neſtiſſīa ſit. Vnũ tibi bona fide pollicear: ꝙ breui tp̄is curriculo laborabo id perficiã qd incepi. Qd ſcire cupis nos bene ualemus oēs:idem tu ut cures non ſolum moneo:ſꝫ etiam rogo. Hanc igi tur rem ſi feceris reuerendiſſime pater: maximi pulcherrimiqꝫ muneris loco ab amplitudine tua accipiam:cui me humillime cõ mendo: exoptoqꝫ in dies uite et honoris longas fieri acceſſiones. Vale. Cura ut ualeas ac nemo preter te hanc epiſtolam uideat. Vale et has litterulas nemo poſt te uideat:omĩoqꝫ careant lecto re ſcdo. Vale hocqꝫ ſecreto tecũ habeto:nemini dixeris. Vale ca ueqꝫ has littaras ulli vnq̄m reueles. Vale in eo p q̄m oĩa ualēt. Vale feliciter meiqꝫ ſēp memor eſto. Vale felix litterarie pfes

ſionis ſplēdor. Vale natoſq; meos tibi cōmēdatoſ hē. Vale tueq; cōſeruande ualitudinis curā adhibe. Vale ex toleto ita properāter: ut uiſus ſit calamus uentos ſupare fugaces. Vale ex ſalmātica ita feſtinanter: ut nichil uelocius agi queat.

Peroratio

abes illuſtriſſīe Princeps plures honeſtāde elocutionis rōnes q̄s pro ingenii mei imbecillitate: ex plenis oratoꝝ horreis: q̄m ſtudioſiſſīe q̄mq; breuiſſime potui ipē collegerim. collegi uero nō quidem vniuerſa q̄ perfectū oratorē inſtituūt: ſed que ſatis ſint adoleſcētibus ut in his aliq̄ndiu uerſati: limatioris eloquii uberioriſq; ēē poſſint. Etenim in his p̄ceptis ſi diligenter ſe exercere curauerint: et grauitatē et ſuauitatem in dicendo ſibi poterunt compare. ut oratorie plane loq̄ntur: ne nuda. inornata. ieiuna. aridaq; oratio eſſe uideatur. Nunc uero florentiſſīe Princeps ſupeſt ut toto animo q̄ntū fieri poſſit: his dicendi p̄ceptis te exerceas. ꝙ ſi ut ſpero feceris: non dubito pro tuo ſingulari ingenii acumine: te breui tp̄e ſuperis iuuātibus: ī facundiſſimū uiꝝ euaſuꝝ. hac uia Cicero: hac Demoſthenes dicēdi facundiā et amplificarūt: et confirmarūt. Sed hoc vnū uelim tibi perſuaſū hēas: ut ſiquid aliter ac dixerim penes auctores reperiatur: nō id m̄ obiiciendū putes: qui nō legē ſcribo: q̄ſi nunq̄m aliter factū ſit: aut fieri poſſit: ſed ꝙ freq̄ntiſſime et in primis a Cicerone factitatū. Accipe itaq; hoc non fortune ſed ingenii munuſculū: ꝙ ueluti q̄ndā ſtudioꝝ meorum deguſtationē mearūq; uigiliaꝝ primicias: tibi dedicaui. ſiquid m̄ per hoc tēporis ſe pulchrius aliquid obtuliſſet: id longe libētius ad te dediſſem. Veꝝ tu ut es animo permagno excelſo ſplendidiſſimoq;: nō tam munus ꝙ perexiguū eſt: q̄m donantis uoluntatē pēſitabis. Vale Princeps ſereniſſīe omnis nobilitatis ornamentū. meq; tuis ampliſſimis beneficiis exornaudum ſuſcipe.

FINIS

q hoc libello utitur fr. alphõsus orozco pertinet cõventui Salmantino sancti patris n. augustini. fr. alphõsus orozco